

Oulun kaupungin talousarvio 2018 ja -suunnitelma 2019–2020

OULU

Oulu Capital
of Northern
Scandinavia

Sisällysluettelo

I YLEINEN OSA.....	5
1 Kaupunginjohtajan katsaus.....	5
2 Oulun kaupungin organisaatio ja Oulu-konserni	6
3 Toimintaympäristö.....	9
3.1 Väestörakenne ja väestörakenteen muutokset	9
3.2 Hyvinvointikertomus.....	10
3.3 Maankäyttö ja asuntorakentaminen.....	13
II STRATEGINEN OHJAUS JA TOIMENPIDEOHJELMAT	14
4 Kaupunkistrategia Oulu 2020.....	14
4.1 Strategiset tavoitteet	15
4.2 Kaupunkistrategian toteuttamisohjelmat ja kehittämisen yhteiset tavoitteet TA2018 valmistelussa.....	18
4.3 Muutosohjelma	19
4.4 Palveluverkko	20
4.5 Kehittämissalkut.....	20
5 Omistajapolitiikka ja -ohjaus	22
6 Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma.....	23
6.1 Kaupunkistrategian ja muiden strategisten linjausten toteuttaminen.....	23
6.2 Henkilöstön rakenne, määrä sekä arvio näiden kehittymisestä.....	23
7 Hankintojen ohjaus.....	26
8 Yritystoiminnan edellytysten kehittäminen ja työllisyyden edistäminen.....	27
9 Oulu-konsernin merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot	29
III TALOUSARVIO- JA TALOUSSUUNNITELMA.....	33
10 Taloudelliset lähtökohdat.....	33
10.1 Talouden kehitysnäkymät ja kuntatalous	33
10.2 Oulun kaupungin talous	34
11 Talousarvion ja –suunnitelman rakenne ja sitovuus.....	45
11.1 Talousarvion rakenne ja sitovuus	45
11.2 Tilivelvollisuus.....	47
12 Tuloslaskelma- ja rahoitusosa	48
12.1 Oulun kaupungin tulos- ja rahoituslaskelma.....	48
12.2 Peruskunnan tulos- ja rahoituslaskelma	49
13 Käyttötalousosa.....	51
13.1 Käyttötalous lautakunnittain.....	51
13.2 Keskusvaalilautakunta	52
13.3 Tarkastuslautakunta	53
13.4 Kaupunginvaltuusto	55
13.5 Kaupunginhallitus.....	55
13.6 Hyvinvointilautakunta	65
13.7 Sivistys- ja kulttuurilautakunta.....	81
13.8 Yhdyskuntalautakunta.....	97
13.9 Rakennuslautakunta	104
14 Taseyksiköt.....	111
14.1 Oulun kaupungin kehittämisrahasto	111
14.2 Oulun Valistustalorahasto.....	116

15	Investointiosa.....	118
15.1	Tietohallintoinvestoinnit.....	118
15.2	Investointiosa peruskunta.....	119
15.3	Investointiosa Oulun Tilakeskus.....	127
16	Liikelaitokset.....	133
16.1	Oulun Vesi liikelaitos	133
16.2	Oulun Tietotekniikka liikelaitos	141
16.3	Oulun tekninen liikelaitos.....	147
16.4	Liikelaitos Oulun Serviisi.....	152
16.5	Liikelaitos Oulun Tilakeskus.....	158
16.6	Business Oulu -liikelaitos.....	164
16.7	Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos.....	171
16.8	Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitos.....	178
17	Oulun kaupungin tytäryhteisöjen tulostavoitteet	184
17.1	Tytäryhteisöt	184
17.2	Kuntayhtymät.....	188
17.3	Säätiöt.....	188
	LIITTEET	189

I YLEINEN OSA

1 Kaupunginjohtajan katsaus

Elämme merkittävien muutosten aikaa ja muutokset vaikuttavat koko Suomeen ja Suomen kehityksen suuntaan. Digitalisaatio, väestömuutokset, kokonaisturvallisuus, ympäristömuutokset ja talouden kehitys ovat megatrendejä. Muutokset ovat haasteita, mutta myös suuria mahdollisuuksia. Sote- ja maakuntauudistus tulee muuttamaan merkittävästi kuntien roolia, asemaa ja tehtäviä. Muutos antaa myös kunnille mahdollisuuden keskittyä elinvoima- ja vetovoimatehtäviin sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Erityisesti keskuskaupunkien merkitys uuden talouskasvun luonnissa korostuu.

Oulu valmistautuu ennakoivasti tulevaisuuteen; muutosohjelma Oulu 2020 sisältää tavoitteen ja suunnitelman talouden tasapainottamiseksi. Tämä on välttämätöntä, jotta kaupunki voisi jatkossa toteuttaa elinvoimaa ja vetovoimaa tukevia kehittämis- ja investointihankkeita. Muutosohjelmassa varaudutaan myös sote- ja maakuntauudistuksesta aiheutuviin taloudellisiin ja toiminnallisiin muutoksiin. Kaupunkistrategia Oulu 2026 valmistelussa määritellään kaupunkiyhteisön yhteinen visio ja strategiset kärjet, jotta menestyisimme tulevaisuudessa. Uusi kaupunkistrategia tulee kaupunginvaltuuston päätettäväksi alkuvuodesta 2018.

Jotta kaupunki uudistuu, edellyttää se valintoja ja luopumista. Hyvin toteutettua kaupungin toimintatapojen uudistamista ja tehostamista jatketaan. Talousarvion vuosikatetavoitteen saavuttaminen ja velkaantumisen hallinta edellyttävät luottamushenkilöiden, kaupungin johdon ja koko henkilökunnan yhteistä tahtotilaa.

Oulun seudulla on tapahtunut myönteistä kehitystä ja työttömyyden lasku jatkuu. Rakentaminen on vilkasta ja ICT-alan rakennemuutoksesta on päästy uuteen nousuun. Korkean teknologian aloilla on kasvunäkymiä muun muassa soveltavan ICT:n, peliteollisuuden ja äly- ja kii-
vosteknologian alueilla. Talousarvio pitää sisällään merkittäviä panostuksia seudun elinvoiman vahvistamiseksi.

Vuonna 2017 käynnistynyt Valtatie 4:n perusparannus on Oulun seudun tärkein tiehanke. Oulun satamaan johtava meriväylä syvennetään 12,5 metrin kulkusyvyyyteen. Hanke on tärkeä Oulun sataman kilpailukyyn säilyttämiseksi ja kehittämiseksi. Tonttikysyntä on vilkastunut ja kaupungin täydennysrakentaminen jatkuu edelleen. Kaupunki on mukana useissa kehittämishankkeissa, joita toteutetaan yhteistyössä eri kumppaneiden kanssa.

Kaupungin arvot rohkeus, reiluus ja vastuullisuus antavat hyvät lähtökohdat kohdata lähitulevaisuuden haasteet ja mahdollisuudet. Meillä on hyvät mahdollisuudet menestyä myös tulevaisuudessa. Se on meistä itsestämme kiinni.

Päivi Laajala
Kaupunginjohtaja

2 Oulun kaupungin organisaatio ja Oulu-konserni

Oulu-konsernin emoyhteisönä toimii Oulun kaupunki (peruskunta ja liikelaitokset). Oulu-konserniin kuuluvat kirjanpitolain mukaisesti kaupungin määräysvallassa olevat osakeyhtiöt (tytäryhtiöt) sekä säätiöt. Lisäksi kuntayhtymistä tytäryhteisöasemassa Oulun kaupunkiin on Oulun seudun koulutuskuntayhtymä. Oulun kaupungilla on 13 osakkuusyhtiötä, joissa kaupungin omistusosuus vaihtelee 21 %:n ja 50 %:n välillä

Konsernirakennemuutokset

Kaupunginvaltuusto teki 30.1.2017 päätöksen § 38 ammatillisen koulutuksen ja aikuiskoulutuksen yhdistymisestä Oulu-konsernissa. Päätöksen mukaan OAKK Oy:n koulutustoiminta sekä Virpiniemeen liittyvät rakennukset ja

maa-alue siirretään Osekk-konserniin 1.1.2018 alkaen. Järjestelyn johdosta OAKK Oy jatkaa toimintaansa 1.1.2018 kiinteistöyhtiönä. Myöhemmässä vaiheessa yhtiö puretaan ja omaisuus siirtyy Oulun kaupungille.

Tytäryhtiöistä on asetettu selvitystilaan Kiimingin Palvelutalo Oy ja Oulunsalon Kehitysyhtiö Oy. Yhtiöt purkautuvat vuoden 2018 aikana.

Kaupunginhallitus ja kaupunginvaltuusto käsittelevät Oulun kaupungin omistajapoliittisia linjauksia syksyn 2017 aikana. Vuoden 2018 aikana aloitetaan omistajapoliittisten linjausten mukaisten konsernirakennemuutosten valmistelu tehdyn päätöksen mukaisesti.

Oulu-konserni 1.1.2018

OULU-KONSERNI			
Peruskunta ja liikelaitokset			
Tytäryhtiöt		Osakkuusyhtiöt	Säätiöt
Energia- ja ympäristöliiketoiminta	Matkailu- ja kulttuuri-liiketoiminta	Kiinteistöliiketoiminta omistusosuus	Merkittävimmät säätiöt
Oulun Energia Oy 100 %	Nallikari Seaside Oy 100 %	Kiinteistö Oy Oulun Sävelparkki 50 %	Oulun Palvelusäätiö
Oulun Satama Oy 100 %	Oulun Kaupunginteatteri Oy 100 %	Haukiputaan Jäähalli Oy 49 %	Oulun musiikkijuhlasäätiö
ScanLab Oy 100 %	Koulutusliiketoiminta	Haukiputaan Palvelukulma Oy 48 %	
Kiertokaari Oy 91 %	Oulun Ammattikorkeakoulu Oy 76 %	Kiinteistö Oy Oulunsalon Kulma 43 %	Kuntayhtymät
Asunto- ja kiinteistöliiketoiminta	Sisäiset palvelut	Reharparkki Oy 43 %	Osuus peruspääomasta
Sivakka-yhtymä Oy 100 %	Monetra Oy ³⁾ 89 %	Kiint. Oy Raksilan Tekojäähentän Katsomo 40 %	Oulun seudun koulutus-kuntayhtymä 78 %
Oulun Pysäköinti Oy 100 %	Oulun Tuotantokeittiö Oy ⁴⁾ 86 %	Oulun Keskusliikenne- asemakiinteistö Oy 31 %	Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri ky ⁶⁾ 53 %
Haukiputaan Kehitys Oy 100 %	Työterveys Virta Oy ⁵⁾ 85 %	Yli-Iin Liiketalo Oy 30 %	Pohjois-Pohjanmaan liitto 47 %
Kiimingin Palvelutalo Oy 100 %		Muu liiketoiminta omistusosuus	
Kiinteistö Oy Oulun Maikkulan Toivo 1) 100 %		Partnera Oy 47 %	
Maikkulan Keskus Oy 100 %		Oulu Innovation Oy 45 %	
Oulun Aikuiskoulutus- keskus Oy 100 %		Oulun Matkailu Oy 32 %	
Oulunsalon Kehitysyhtiö Oy 100 %		Arctic Link Ab 31 %	
Kiinteistö Oy Raksilan Harjoitushalli 94 %		Lakeuden Keskuspuhdistamo Oy 21 %	
Kiinteistö Oy Huonesuon Monitoimitalo 78 %			
Kiinteistö Oy Oulun Intiönparkki ²⁾ 59 %			
Kiinteistö Oy Haukiputaan Toritalo 54 %			

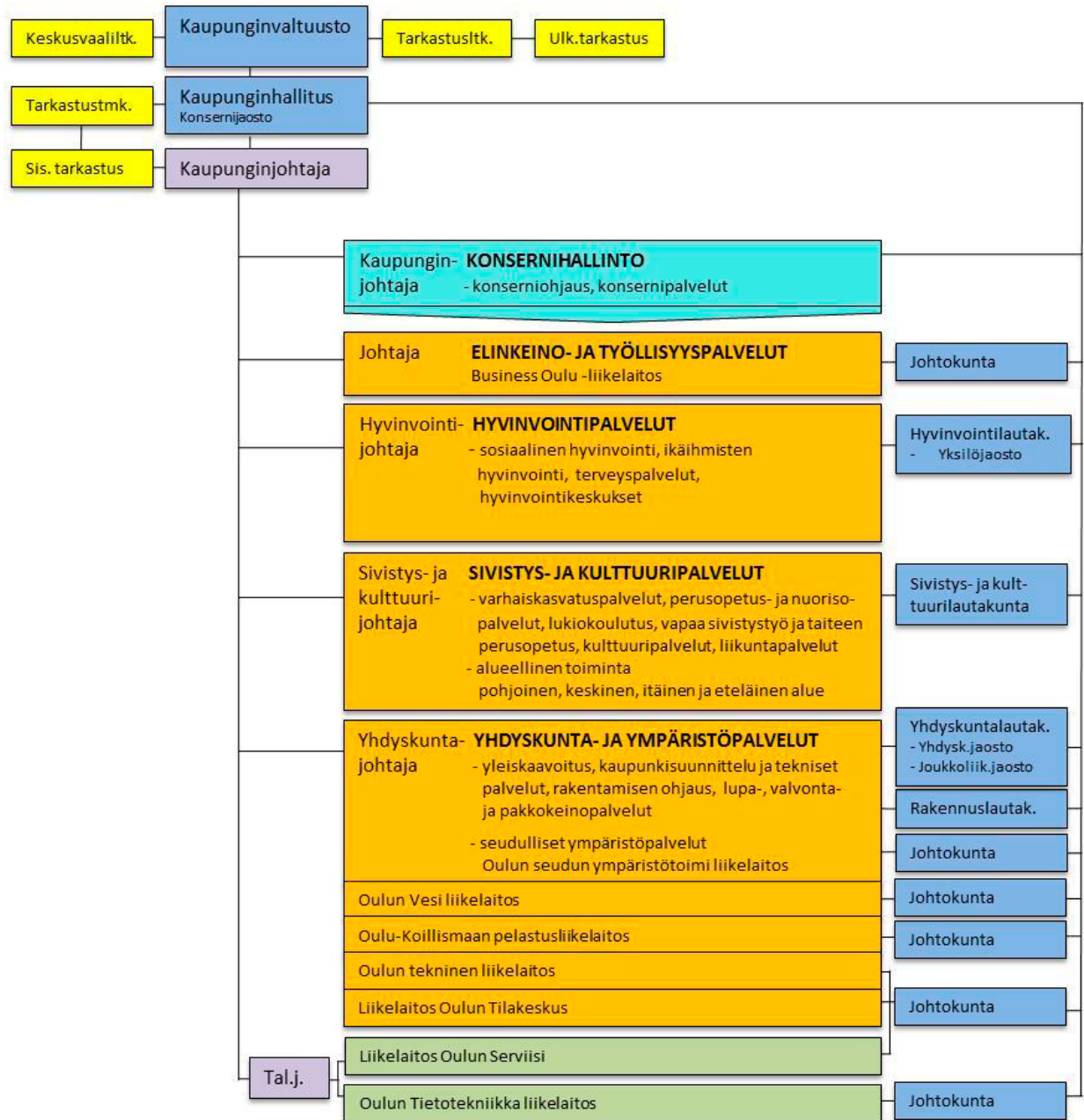
¹⁾ Oulun kaupungin suora omistus 50,3 %
²⁾ Oulun kaupungin suora omistus 18 %
³⁾ Oulun kaupungin suora omistus 78 %
⁴⁾ Oulun kaupungin suora omistus 70 %
⁵⁾ Oulun kaupungin suora omistus 70 %
⁶⁾ Oulun kaupungin äänivaltaisuus 33 %

Oulun Energia Oy:n tytäryhtiöt: Oulun Energia Siirto ja Jakelu Oy (100 %), Oulun Energia Urakointi Oy (100 %), Turveruukki Oy (100 %) ja Oulun Sähkömyynti Oy (60,3 %)

Sivakka-yhtymä Oy:n tytäryhtiöt: Kiinteistö Oy Oulun Pikisaari (100 %), Oulun Remonttimylly Oy (100 %), Oulun Sivakka Oy (100 %), Oulun Tervatalot Oy (100 %), Oulun Asuntohankinta Oy (100 %) ja As Oy Yli-Iin Revonmylly (100 %)

Oulun Satama Oy:n tytäryhtiö: Oritkarin Huoltorakennus Oy (73,2 %)

Oulun kaupungin organisaatio 1.1.2018:

3 Toimintaympäristö

Kaupungin toimintaympäristö on merkittävässä muutoksessa; maailmanlaajuiset ilmiöt sekä EU:n ja lähialueiden kehitys vaikuttavat myös paikallisella tasolla. Globaalitalouden ja Suomen kansantalouden kehitys ovat heijastuneet jo nyt kasvuna eri toimialoilla myös Oulun alueella. Tulevat sote- ja aluelainsäädännöt muuttavat merkittävästi paitsi toimintaympäristöä, vaikuttavat myös kaupungin tehtäviin. Samaan aikaan kaupungistumiskehitys jatkuu ja haastaa osaltaan yhdyskuntarakenteen ja palvelujen kehittämisen. Julkisen ja yksityisen sektorin roolit ovat muutoskassa samalla kun mm. digitalisaatio ja tiedon saatavuus luovat uusia mahdollisuuksia kuntien palvelujen järjestämiseen. Toisaalta kunnissa kohdataan myös yhteiskunnallisen kehityksen jakautumisilmiöt; suurin osa väestöstä voi hyvin, mutta huono-osaisuus kasautuu osalle väestöstä, johon tulee voida vaikuttaa myös niillä palveluilla, jotka ovat kuntien tehtävinä sote-uudistuksen jälkeenkin.

Oulun nuori väestörakenne ja korkea koulutustaso on alueen merkittävä vahvuus. Kaupungin väkiluku kasvaa edelleen, mutta kasvuvauhti on hidastunut viime vuosina. Taustalla on pienentynyt syntyvyys sekä kotimaisen

muuttovoiton pieneneminen. Ikääntyneiden määrä kasvaa lähivuosina merkittävästi.

Elinkeinoelämässä on Oulun seudulla tapahtunut myönteistä kehitystä. Rakentaminen on vilkasta ja uusia asuntoja valmistuu runsaasti. ICT-alan negatiivinen rakennemuutos on hellittänyt ja korkean teknologian aloilla asetetaan kasvunäkymiä mm. soveltavaan ICT:n, peliteollisuuteen, autojen älytekniikkaan ja kaivosteknologiaan. Rungas koulutustarjonta ja tutkimustoiminta ovat voimavara seudun yrityksille. Oulun haasteena on korkeana pysyttelevä työttömyys ja vientiliiketoiminnan alhainen taso. Positiivisena merkinä on kuitenkin työttömyyden lasku vuoden takaiseen tilanteeseen nähden.

Kaupungin palvelualueet ovat tunnistaneet toimintaympäristön ulkoisia ja sisäisiä kehittämishaasteita ja -tarpeita. Kehittämisen ohjausryhmässä on yhdessä muodostettu keskeiset ja poikkitoiminnallista yhteistyötä edellyttävät painopisteet talousarviovuonna 2018 ja suunnittelu vuosina. Kehittämiskohteet myös tukevat kaupunkistrategian toteuttamista.

3.1 Väestörakenne ja väestörakenteen muutokset

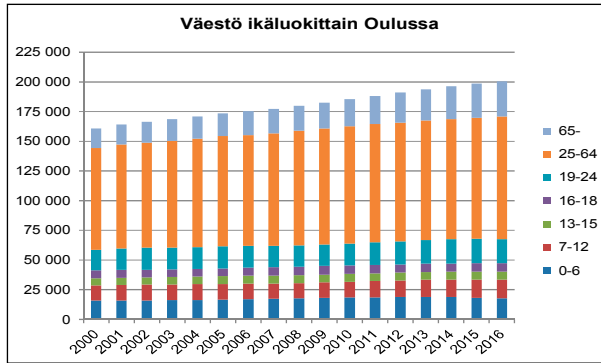
Oulun kaupungin väkiluku oli vuoden 2017 alussa 200 526. Väestönkasvu jäi edellisiin vuosiin verrattuna hieman pienemmäksi ja kasvua edellisvuodesta oli 2 001 asukasta (1,0 %). Oulun seutukunnan väestö kasvoi 2 214 asukkaalla, josta valtaosa kohdistui Oulun kaupunkiin.

Oulun väkiluvun kasvun taustalla on ollut korkea ja tasaisena pysynyt luonnollinen väestönlisäys, mutta viime vuosina syntyneiden määrä on kääntynyt laskuun. Myös koko maassa syntyneiden määrä on pienentynyt jo useana vuonna peräkkäin. Vaikka syntyneiden määrä on Oulussa laskenut, on Oulussa kuitenkin edelleen suhteellisen korkea syntyvyys ja vuonna 2016 syntyneitä oli noin 2 300.

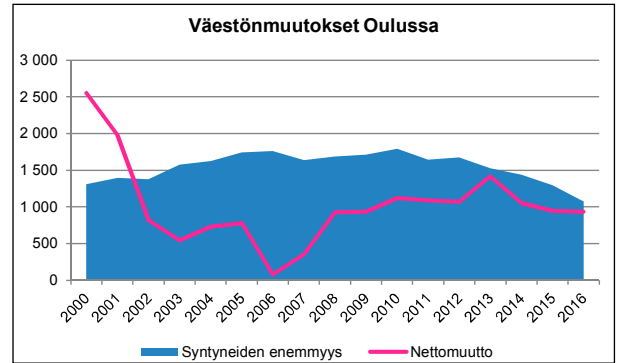
Muuttovoitto on ollut viimeisten viiden vuoden aikana keskimäärin noin 1 100 henkilöä vuodessa. Vuonna 2016 muuttovoitto oli 932 henkilöä ja tästä maahanmuuton osuus oli noin 700 henkilöä. Maan sisäinen muuttovoitto pieneni selvästi ja maahanmuuton osuus muuttovoitosta kasvoi edellisvuosista. Oulusta muutti seudun muihin kuntiin yhteensä noin 10 henkilöä enemmän kuin muista seudun kunnista Ouluun. Eniten muuttovoittoa Oulu sai jälleen pohjoisen kaupungeista (Rovaniemi, Kemi, Raahe, Tornio). Suurinta muuttotappio oli muihin suuriin kaupunkikeihin (Helsinki, Tampere, Espoo).

Oulun väestörakenteelle on leimallista sen nuoruus. Lasten ja nuorten määrä on suuri ja vastaavasti vanhempien ikäluokkien osuudet ovat koko maan tasoa matalammat. Pitkään jatkuneen kasvun jälkeen päivähoitoikäisten lasten määrä väheni nyt kolmatta vuotta peräkkäin. Taustalla on viime vuosien pienempi syntyneiden määrä ja päivähoitoikäisiin kohdistuva muuttotappio. Perusopetusikäisten lasten määrän kasvu on ollut viime vuosina voimakasta. Vuonna 2016 määrä kasvoi noin 540 lapsella, ja kasvun odotetaan jatkuvan vielä lähivuosinakin. Suurten ikäluokkien ikääntyminen näkyy myös vanhempien ikäluokkien aiempaa voimakkaampana kasvuna. Vuonna 2016 kasvoi yli 65-vuotiaiden määrä noin 1 130 henkilöllä.

Talousarvion liitteenä (liite 1) on suuralueittainen väestösuunnite, joka perustuu Maankäytön toteuttamisohjelman 2018–2022 mukaiseen asuntotuotanto-ohjelmaan sekä kunkin suuralueen väestörakenteeseen. Väestösuunnitteeseen liittyy monia epävarmuustekijöitä, joista merkittävimpiä ovat sisäisen ja ulkoisen muuttoliikkeen vaihtelut sekä asuntotuotannon ajoittumiseen, tuotannon määrään ja talotyyppijakaumaan liittyvät mahdolliset muutokset. Myös asuntotuotanto-ohjelmaan tehdään muutoksia päivitysten yhteydessä, jotka vaikuttavat alueiden väestökehitykseen.

Kuva 1. Oulun väestökehitys ikäluokittain (aluejako 1.1.2013).

Kuva 2. Luonnollinen väestönlisäys ja nettomuutto (aluejako 1.1.2013).

3.2 Hyvinvointikertomus

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 28.8.2017 § 112 laajan hyvinvointikertomuksen valtuustokaudelle 2017–2021. Hyvinvointiin liittyvät painopisteet määritellään ja päätetään päivitettävässä kaupunkistrategiassa. Hyvinvointiin liittyvät konkreettiset toimenpiteet ja tavoitteet asetetaan kaupunkistrategian toimeenpanoasiakirjoissa, talous- ja toimintasuunnitelmissa sekä käyttösuunnitelmissa. Hyvinvointitietoa on hyödynnetty vuoden 2018 talousarvion palvelualueittaisessa laadinnassa.

Hyvinvointikertomuksen kautta nousee esiin keskeisiä haasteita liittyen mm. lapsiperheiden ja nuorten sekä ikäihmisten palveluihin ja tukemiseen, hyvinvointierojen kaventamiseen, työllisyyden edistämiseen sekä arjen turvallisuuden näkökulman huomioimiseen. On varauduttava myös sote- ja aluehallintomuutokseen yhteisten asiakkaiden palvelujen järjestämisessä.

Väestön hyvinvoinnin tila ja haasteet

Lapset ja lapsiperheet

- Valtaosa lapsista ja lapsiperheistä voi hyvin, mutta huono-osaisuus kasautuu osalle lapsista ja perheitä eivätkä esimerkiksi varhaiskasvatus ja peruskoulu kykene eroja kompensoimaan. PISA-tulosten (2015) mukaan perheen sosioekonominen tausta vaikuttaa lapsen oppimistuloksiin aiempaa enemmän.
- Varhaiskasvatuksen erilaisiin palveluihin osallistui merkittävä osa (72 %) oululaisista 0–6-vuotiaista lapsista syksyllä 2016.
- Tehostettua ja erityistä tukea saavien oppilaiden osuus perusopetuksessa kasvoi aiempaan vuoteen verrattuna maltillisesti.
- Perusopetuksen oppilaiden poissaolot jatkoivat kasvuaan kasvaen vuositasona 5,2 % (2016). Alkuvuonna 2017 perusopetuksen poissaolot ovat kääntyneet hienoiseen laskuun.

- Opiskeluhuollon palveluihin hakeuduttiin pääasiallisesti oppimisvaikeuksien sekä laajemmin opiskelussa ja koulunkäynnissä ilmenevien pulmien, keskittymisvaikeuksien sekä psyykkisten ongelmien takia.
- Lastensuojelun avohuollollisten tukitoimien piirissä olevien 0–17-vuotiaiden suhteellinen osuus (% vastaavanikäisestä väestöstä) on laskenut 8,4 %:sta 5 %:iin vuosien 2013–2015 aikana. Oulun osuus on toiseksi matalin Espoon jälkeen kuusikkovertailussa, koko maan keskiarvon ollessa 6 %.
- Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten suhteellinen osuus alle 18 vuotiaista väheni vuonna 2016, mutta lastensuojelun sijoitusvuorokausien määrä kasvoi.
- Suurin osa kaikista perhetyön piirissä olevista sekä laitoksiin sijoitetuista oli poikia. Laitoshoidossa olevilla lapsilla esiintyi paljon mielialaongelmia, kotoa karkaamista ja poissaoloja koulusta, käyttösoireita sekä päihteiden käyttöä ja muita riippuvuuksia.
- Mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneiden 0–17-vuotiaiden määrä on pienempi kuin koko maassa keskimäärin. Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit 0–12-vuotiaiden osalta ovat matalammat kuin koko maassa tai muissa suurissa kaupungeissa. Avohoitokäynnit ovat kuitenkin lisääntyneet vuodesta 2014.
- Suun terveydentila on parantunut Oulussa kariesvaurioita kuvaavalla mittarilla (DMF indeksillä) mitattuna. DMF-indeksillä (karioituneiden, paikattujen ja poistettujen hampaiden yhteenlaskettu lukumäärä) seurataan valtakunnallisesti ja maailmanlaajuisesti lasten ja nuorten hampaiden terveydentilaa. Oulussa eri-ikäisten DMF-indeksien arvot ovat hieman alle maan keskiarvon.
- Kouluterveyskyselyn sisältöjä ja tiedonkeruun tapoja uudistettiin 2017 ja tietoja saatiin nyt ensimmäistä kertaa myös perusopetuksen 4. ja 5. luokan oppilailta. Oululaisista perusopetuksen 4. ja 5. luokkalaisista 91 % on tyytyväisiä elämäänsä, 83 % pitää koulunkäynnistä, toisaalta useampi kuin joka neljäs (28 %)

on usein väsynyt koulussa, kaksi kolmesta (66 %) kokee olevansa tärkeä osa luokkayhteisöä, noin puolella oppilaista on mahdollisuus keskustella koulussa aikuisen kanssa mieltä painavista asioista, 6 % kokee olevansa koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, yli puolella (60 %) on hyvä keskusteluyhteys vanhempien kanssa, 7 % kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai sitä huonommaksi, lähes puolet oppilaista liikkuu vähintään tunnin päivässä ja lähes jokaisella (99,6 %) on vähintään yksi hyvä kaveri. (Kouluterveyskysely 2017)

Nuoret

- Peruskoulun päättäneistä 57 % jatkoi lukiokoulutukseen ja 37 % ammatilliseen koulutukseen. Niistä nuorista, jotka eivät heti päässeet tutkintotavoitteeseen koulutukseen (6 %), valtaosa sijoittui 10-luokalle tai valmistavaan ammatilliseen koulutukseen.
- Lukiokoulutuksen keskeyttäneiden osuus lukuvuonna 2014/2015 oli 1,2 % ja osuus laski edelliseen lukuvuoteen verrattuna. Ammatillisen koulutuksen keskeyttäneiden osuus Oulussa (5,5 %) oli pienin muihin suuriin kaupunkeihin verrattuna. Ammattikorkeakoulutuksen keskeytti 6 % ja yliopistokoulutuksen keskeytti 5,3 %.
- Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden nuorten osuus on Oulussa pienin muihin suuriin kaupunkeihin verrattuna ja osuus on laskenut viime vuosina.
- Työssä olevien nuorten osuus on pienempi ja opiskelijoiden sekä työttömien osuus on Oulussa korkeampi kuin muissa suurissa kaupungeissa. Korkea nuorisotyöttömyys on Oulussa pitkään jatkunut rakenteellinen ongelma.
- Noin 75 % oululaisista nuorista on tyytyväisiä elämänsä. Elämänsä tyytyväisten poikien osuus on suurempi kuin tyttöjen. (Kouluterveyskysely 2017)
- Valtaosa oululaisista nuorista (noin 80 %) kokee terveydentilansa hyväksi. Kuitenkin sellaisten oululaisten nuorten osuus on hieman kasvanut, jotka tuntevat terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi. Terveystilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokevien tyttöjen osuus on suurempi kuin poikien. (Kouluterveyskysely 2017)
- Liikunnan harrastaminen on kasvanut oululaisten nuorten keskuudessa; sellaisten nuorten osuus on vähentynyt, jotka harrastavat liikuntaa korkeintaan vain tunnin viikossa. Vuoden 2017 kyselyn mukaan perusopetuksen 8. ja 9. luokkalaisista 44 %, lukiolaisista 37 % ja ammatillisessa oppilaitoksessa opiskelevista 36 % harrastaa liikuntaa omatoimisesti lähes päivittäin koulujän ulkopuolella. (Kouluterveyskysely 2017)
- Ylipainoisten oululaisten nuorten osuus on kasvanut. Perusopetuksen 8. ja 9. luokkalaisista ja lukiolaisista 16 % ja ammattiin opiskelevista 22 % on ylipainoisia. (Kouluterveyskysely 2017)
- Päivittäin tupakoivien oululaisten nuorten osuus on vähentynyt. Erityisesti ammattiin opiskelevien tupakointi on vähentynyt merkittävästi. Perusopetuksen 8. ja 9. luokkalaisista 5 %, lukiolaisista 3 % ja ammattiin opiskelevista 17 % tupakoi päivittäin. (Kouluterveyskysely 2017)
- Päivittäin nuuskaavien perusopetuksen 8. ja 9. luokkalaisten ja lukiolaisten osuus on vähentynyt Oulussa, mutta lisääntynyt ammattiin opiskelevien nuorten keskuudessa. Perusopetuksen 8. ja 9. luokkalaisista 5,5 %, lukiolaisista 5 % ja ammattiin opiskelevista 15 % nuuskaa päivittäin. (Kouluterveyskysely 2017)
- Oululaisten nuorten humalahakuinen juominen on vähentynyt. Perusopetuksen 8. ja 9. luokkalaisista 8 %, lukiolaisista 16 % ja ammattiin opiskelevista 22 % kertoi juovansa itsensä humalaan vähintään kerran kuukaudessa. Täysin raittiita on perusopetuksen 8. ja 9. luokkalaisista 69 %, lukiolaisista 44 % ja ammattiin opiskelevista 39 %. (Kouluterveyskysely 2017)

Työikäiset

- Oulun työikäisistä 25–64-vuotiaista pitkäaikaista sairautta sairastaa ja sen myötä erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja henkilöitä on enemmän, kuin koko maassa keskimäärin tai muissa suurissa kaupungeissa. Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettujen määrä on Oulussa kasvanut viime vuosina. Tämä ei tarkoita välttämättä sairastavuuden kasvua, vaan esim. tehostunutta diagnostisointia, tehokkaampaa hoitoa ja uusia lääkehoitomuotoja.
- Oulussa työkyvyttömyyseläkettä saa 7,7 % 25–64-vuotiaista, osuus on kuusikkokunnista korkein. Koko maan osuus on 7,4 %.
- Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi eläkkeellä olevien osuus oli Oulussa 3,9 % ja koko maassa 3,6 %. Oulussa tässä ryhmässä ennen aikaisesti eläkkeelle jääneiden määrä oli korkein kuusikkovertailussa.
- Alkoholista liikaa käyttävien työikäisten oululaisten osuus on pysynyt jokseenkin ennallaan. Kuitenkin enemmän kuin joka kolmas työikäinen käyttää liikaa alkoholia (36,4 %).
- Alkoholinkäytöllä ja väestön kuolleisuudella on selvä yhteys. Alkoholisista kuolleet ovat useimmiten riski- tai ongelmakäyttäjiä. Alkoholin merkitys kuolemansyynä on keski-ikäisille suurempi kuin eläkeikäisille, koska näissä ikäryhmissä kuolleisuus on kokonaisuudessaan vanhempia ikäryhmiä selvästi pienempää. Alkoholiperäiset syyt olivat 45–54-vuotiaina kuolleilla miehillä joka neljännen kuolemansyy ja 65–74-vuotiaana kuolleilla huomattavasti harvemman eli 6 prosenttia.

Ikäihmiset

- 75 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa Oulussa seuraavalla 10-vuotiskaudella noin 60 prosenttia (noin 7 500 henkilöllä).
- Ikäihmisten kotihoidon tarpeen kasvu on ollut asetettua palvelutavoitetta suurempaa. Asiakkaiden toimintakykyä ja hoidontarvetta mittaavan RAI-järjestelmän mittareiden valossa kotihoidon asiakkaiden toimintakyky on jonkin verran laskenut edellisen vuoden tasosta.
- 75 vuotta täyttäneistä oululaisista 91,4 prosenttia asui kotona vuonna 2016. Yksinasuvia 75 vuotta täyttäneitä oli 46,8 % (5 047 henkilöä) vuonna 2015. Yksinasuminen on vähentynyt viime vuosina. Yksin asuvia naisia on huomattavasti enemmän kuin miehiä.
- Oululaisten ikääntyvien onnellisuuden kokeminen on kasvanut. Hyvinvointipalveluissa tehtiin syksyllä 2016 ikääntyvien hyvinvointikyselyn Oulussa asuville yli 58-vuotiaille henkilöille. Vastaavanlainen kysely tehtiin edellisen kerran vuonna 2011. Eniten onnellisuutta tuottivat lapset/lastenlapset, parisuhde ja ystävyysuhteet. Eniten huolestuttivat oma terveys, ikääntyminen ja julkisten palvelujen tulevaisuus. Itsensä onnelliseksi kokeneiden osuus oli 88,1 prosenttia ja itsensä yksinäiseksi kokeneiden osuus oli 20,3 prosenttia. Yleisesti ottaen ikäihmisten tulevaisuutta arvioitaessa oltiin melko pessimistisiä. Suurin osa vastaajista koki, että heikko kuntatalous vaarantaa ikäihmisten palvelut ja on todennäköistä, että ihmiset joutuvat rahoittamaan omia palveluitaan enenevässä määrin. Yksityisten palveluiden katsottiin lisääntyvän.
- Eläkettä saavien oululaisten tulotaso on noussut vuosi vuodelta. Keskimääräinen kokonaiseläke oli vuoden 2015 lopussa noin 1 780 euroa kuukaudessa. Naisten saamat eläkkeet ovat selvästi pienemmät kuin miesten. Hyvinvointipalveluiden ikääntyvien hyvinvointikyselyssä 86 % vastasi, että rahat riittävät tarvittaviin menoihin.

Sairastavuus

- Oululaisten sairastavuus on korkea. Erityisesti diabetes, verenpainetauti, sepelvaltimotauti, mielenterveys- ja dementiasairaudet nostavat sairastavuusindeksin korkeaksi. Sekä Kelan että THL:n sairastavuusindeksit ja Kelan kansantauti-indeksi ovat Oulussa korkeammat kuin muissa suurissa kaupungeissa.
- Sairastavuus näkyy myös alhaisempana eläköitymisikänä ja työkyvyttömyyseläkkeen saajien suurena osuutena.

Työllisyystilanne ja toimeentulo

- Työttömyyden kasvu on taittunut. Työttömyysaste vuonna 2016 oli 16,6 prosenttia ja se laski edelliseen vuoteen verrattuna (2015: 17,2 %).
- Pitkäaikais- ja rakennetyöttömien määrän kasvu on hidastunut, mutta tilanne on edelleen vakava.
- Toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien määrä on kasvanut vuodesta 2010 vuoteen 2015 Oulussa kuten myös kaikissa muissa kuusikkokaupungeissa paitsi Turussa. Vuonna 2016 toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien määrä väheni Oulussa hie-maan vuoteen 2015 verrattuna. Valtaosa toimeentulotukea saavista on yksinasuvia (Oulussa 74 % vuonna 2016).
- Oulussa toimeentulotukea sai 6,7 % väestöstä ja osuus on kuusikkokaupunkien alhaisin. Myös toimeentulotuen kustannukset ovat Oulussa selväsi koko maan tasoon ja muihin suuriin kaupunkeihin verrattuna matalimmat.
- Järjestöjen ja kehittäjäasiakkaiden nostamat merkittävimmät oululaisten hyvinvointiin liittyvät huolenaiheet/haasteet
- Positiivisiksi asioiksi nousivat elinvoimaisen ja vireän kaupungin monipuoliset palvelut, vahva yhteisöllisyys ja järjestöyhteistyö sekä monipuoliset ja edulliset liikuntamahdollisuudet.
- Myönteisenä asiana nähtiin myös ennaltaehkäisevä työ. Palvelutarjonta on lisääntynyt ja vanhemmat käyttävät näitä mahdollisuuksia hyväksi (esim. hyvinvointineuvola ja hyvinvointikoulu sekä vahva 3. sektori).
- Merkittäviksi huolenaiheiksi nousivat työttömyys, taloudelliset ongelmat, yksinäisyys, päihteet, mielen-terveysongelmat. Vastaajien mukaan syrjäytymistä ennaltaehkäisevään työhön tulisi panostaa sekä palveluihin pääsyä helpottaa.
- Huolenaiheena mainittiin myös terveys- ja sosiaalipalveluiden saatavuus, saavutettavuus ja laatu. Lisäksi tuleva sote-uudistus aiheutti huolta hyvinvointipalveluiden tulevaisuudesta.
- Lapsiperheiden hyvinvoinnin kehittämiskohteet (MLL:n PerheVerkon kysely)
- Perheiden hyvinvoinnin polarisoituminen näyttäytyy lapsiperheiden arjessa lasten ja nuorten eriarvoistumisena ja mm. heidän epätasa-arvoisina mahdollisuuksina osallistua harrastustoimintaan.
- Vanhemmat toivovat arjen tueksi kotiin jalkautuvaa apua ja tukea, kuten tilapäistä lastenhoitoapua, kotipalvelua, kodinhoitajia sekä ennalta ehkäisevää perhetyötä.

3.3 Maankäyttö ja asuntorakentaminen

Koko Oulun kaupungin maankäyttöä ohjaava Uuden Oulun yleiskaava hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 18.4.2016. Yleiskaavasta jätettiin kolme valitusta hallinto-oikeuteen ja oikeusprosessi on edelleen kesken. Muilta kuin valituksenalaisilta osin kaupunginhallitus on tehnyt yleiskaavasta täytäntöönpanopäätöksen 20.6.2016.

Keskeisellä kaupunkialueella yleiskaavan kaavakartta 2 ohjaa jatkossa maankäyttöä yhdyskuntarakenteen eheyttämiseen. Kaava mahdollistaa mm. tehokkaan täydennysrakentamisen kaupunkiraitiotien kehittämiskäytävällä keskustasta Linnanmaalle ja Kaakkuriin. Ensimmäisessä vaiheessa tutkitaan Välvainion alueen mahdollisuuksia. Yleissuunnitelman laatiminen Kemintien bulevardista on käynnissä, samoin alueen ensimmäinen asemakaavamuutos.

Täydennysrakentamista edistetään myös suuraluekohtaisilla tavoitesuunnitelmilla, joista ensimmäinen on käynnistetty Maikkulaan. Kaupunkikeskustan osalta käynnissä on Heinäpään täydennysrakentamisen toteuttamisselvitys. Keskeisellä kaupunkialueella on käynnistetty myös Suistokaupunkivision laatiminen kaupunginvaltuuston tekemän Keskustavision hyväksymispäätöksen mukaisesti (kv 3.4.2017).

Kello-Virpiniemi alueelle valmistellaan yleiskaavatasoista tarkastelua, jossa pohditaan alueen matkailu- ja virkistyspotentiaalia sekä edellytyksiä osoittaa lomarakentamiseen osoitettuja alueita asumisen alueiksi.

Uuden Oulun yleiskaavan hyväksymisen yhteydessä jätettiin voimaan kaksikymmentä ajantasaista yleiskaavaa mm. entisissä kuntakeskuksissa ja jokivarsilla. Tarkistamistarpeita on mm. Haukiputaan ja Oulunsalon entisissä kuntakeskuksissa voimassa olevissa yleiskaavoissa. Lisäksi on nähty tarpeelliseksi miettiä kulttuuriympäristöä koskevan teemayleiskaavan laatimista koko Oulun alueelle. Kiiminkijokivarressa on otettu käyttöön uusi toimintamalli, jossa yleiskaavoja edistetään vuorovaikutteisen kyläselvityksen laatimisella.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 16.6.2014 § 53 Oulun kaupungin maapoliittiset linjaukset. Kaupungin

maapoliittiset linjaukset sisältävät linjaukset maanhankinnalle, yleiset linjaukset tontinluovutukselle, linjaukset yritystonttien luovutuksessa, linjaukset asuntotonttien luovutukselle, maankäyttösopimuksia koskevat linjaukset sekä asemakaavojen toteuttamisen edistämisen linjaukset. Maapoliittiset linjaukset jatkavat hyväksi havaittua tapaa hankkia kaupungille maata oikea-aikaisesti, oikeasta paikasta ja oikealla hinnalla. Menettely mahdollistaa tonttien tuottamisen kohtuulliseen hintaan ja kysyntää vastaavasti asumiseen sekä yrityselämän tarpeisiin.

Maankäytön toteuttamisohjelman 2016 – 2020 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 13.6.2016. Maankäytön toteuttamisohjelman 2018 – 2022 valmistelu on käynnissä ja se menee päätöksentekoon syksyn 2017 aikana.

Maankäytön toteuttamisohjelmassa esitetään suunnitelma viiden vuoden asuntotuotannosta ja työpaikkarakentamisesta. Asuntotuotannon yleiseksi vuositavoitteeksi on asetettu 1800 – 2100 uutta asuntoa, joista noin kaksi kolmasosaa on kerrostaloasuntoja ja yksi kolmasosa pientaloasuntoja. Suunnitelmassa on otettu huomioon palvelut ja oleva infrastruktuuri sekä näiden täysimääräinen hyödyntäminen. Suunnitelmaa päivitetään kahden vuoden välein. Maankäytön toteuttamisohjelman taustalla on kaupunkistrategia, jossa esitetään, miten kaupunkia halutaan kehittää. Maankäytön toteuttamisohjelmaa ohjaavat erityisesti kaupunkistrategian linjaukset ympäristön kestävydestä ja yhdyskuntarakenteen eheydestä. Toteuttamisohjelman painopisteenä on asuntotuotanto. MATO – raportissa on esitetty taulukoilla ja kartoilla asunto-ohjelma suuralueittain ja kaupunginosittain. Ohjelma ohjaa kaupungin tontinluovutusta. Lähes koko kerrostalotuotanto on täydennysrakentamista.

Oulun kaupungin asuntopoliittiset linjaukset 2013 on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 17.6.2013 § 99. Uusien asuntopoliittisten linjausten 2017 valmistelu on käynnissä ja ne tuodaan päätöksentekoon samaan aikaan MATO 2018 – 2022 – raportin kanssa. Uusien linjausten keskeinen sanoma on ”erityisasumisesta normaaliin asumiseen”. Linjauksissa on määritelty kaupungin rooli ja tehtävät monipuolisten ja kohtuuhintaisten asuntojen tarjonnan turvaamiseksi.

II STRATEGINEN OHJAUS JA TOIMENPIDEOHJELMAT

4 Kaupunkistrategia Oulu 2020

Oulun strateginen ohjausjärjestelmä perustuu yhteen kaupunkistrategiaan, jonka avulla valtuusto ohjaa koko kaupunkikonsernin toimintaa. Kaupunkistrategia Oulu 2020 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 19.8.2013 § 108. Voimassaolevan kaupunkistrategian toimeenpanoa jatketaan vuonna 2018. Strategisia linjauksia ja indikaattoreita on tiivistetty ja indikaattoreita on päivitetty siten, tavoitetila on asetettu ainoastaan vuodelle 2018 ja indikaattoreiden toteutumista voidaan arvioida 31.12.2018 tilanteessa.

Uusi kaupunkistrategia Oulu 2026 valmistellaan kaupunginvaltuuston päätettäväksi alkuvuodesta 2018.

Kaupunkistrategia on Oulun kaupunkiyhteisön strategia ja siten se ei ole ainoastaan kaupunkiorganisaation strategia. Kunta organisaationa ei kykene yksin toteuttamaan strategisia tavoitteita. Strategian toteutumisen tekijät

- Kuntalaiset aktiivisina toimijoina
- Yritykset, järjestöt ja yhteisöt toiminnan ja palveluiden tuottajina
- Kaupunki toiminnan ja palveluiden järjestäjänä sekä tuottajana

Tavoitetila (Visio) Oulu vuonna 2020:

Rohkeasti uudistuva Skandinavian pohjoinen pääkaupunki

Strategiset painopistevalinnat:

Kilpailukykyisen kaupunkiseudun elinkeinotoiminta työllistää

Asukkaat osallistuvat, liikkuvat ja edistävät kestävä elämäntapaa

Tasapainoinen talous turvaa laadukkaat palvelut

Lapset ja nuoret ovat tulevaisuuden tekijöitä

Monimuotoinen kaupunkikulttuuri vahvistaa yhteisöllisyyttä

Arvooperusta:

Rohkeus Reiluus Vastuullisuus

Mitä arvot merkitsevät meille?

Rohkeus: Suhtaudumme rohkeasti ja luovasti tulevaisuuteen. Uskallamme muuttaa rakenteita ja suhtaudumme riskinottohaluun myönteisesti ja hyväksymme mahdollisen epäonnistumisen.

Reiluus: Toimimme avoimesti ja otamme toiset huomioon sekä arvostamme kohtuullisuutta ja inhimillisyyttä. Olemme tunnettuja reilusta meiningistä.

Vastuullisuus: Kannamme vastuuta omasta ja läheistemme hyvinvoinnista. Huolehdimme kestävästä elämäntavasta ja toimimme siten, että myös tulevilla sukupolvilla on mahdollisuus tehdä valintoja.

4.1 Strategiset tavoitteet

Elinvoima, elinkeinoelämän uudistuminen ja kilpailukyky

Linjaukset	Indikaattorit	Nykytila	Tavoitetila v. 2018
Kaupunki edistää uusien työpaikkojen syntymistä	Työttömyysaste (ELY)	2012: 13,1 % 2013: 15,2 % 2014: 16,2 % 2015: 17,2 % 2016: 16,6 %	14 %
Yritysten tuote- ja palveluvienti sekä investoinnit alueelle kasvavat	Kokonaisvienti (€) Oulun seutu	arvio 2012: n.3,1 mrd. € 2013: n.3,2 mrd. € 2014: n.3,2 mrd. € 2015: n.2,9 mrd. €	n. 3,1 mrd. €
	Yritysten määrä kasvaa (toimipaikat)	31.12.2013: 9 835 31.12.2014: 10 038 31.12.2015: 10 086	10 150
	Pääomasijoitukset Ouluun	2012:n. 24,5 milj. € 2013:n. 40 milj. € 2014:n. 40 milj. € 2015:n. 25 milj. € 2016:n. 55 milj. €	60 milj. €
Oulun on näkyvä ja aloitteellinen EU-investoinneissa ja rahoituskehysten strategisissa teemoissa, hyödyntäen valittuja kansainvälisiä verkostoja ja vahvistaen Oulun asemaa arktisen alueen logistisena keskuksena.	Strategiasta johdettujen kansainvälisyystavoitteiden toteutuminen		Toimialoilla vuodelle 2018 asetettujen tavoitteiden toteutuminen
	Kansainväliset lentoyhteydet	Lentoliikenteen kansainväliset laskeutumiset 2012: 856 2013: 868 2014: 774 2015: 594 2016: 508	520
	Satamaliikenne	2012: 3,5 milj. tonnia 2013: 3,4 milj. tonnia 2014: 3,4 milj. tonnia 2015: 3,5 milj. tonnia 2016: 3,6 milj. tonnia	3,6 milj. tonnia
Kansainvälinen osaamis- ja innovaatiokeskittymä vahvistuu ja uudistuu	Innovaatioallianssin indikaattorit		
	Korkeakoululähtöiset uudet yritykset	v. 2016 28 kpl	50
	Vetovoiman kehitys, rekisteröidyt yöpymiset	v. 2016 tilanne 10/2016: yhteensä 498 340 kpl	700 000
	Hankkeisiin osallistuvat maksavat yritykset (käynnistyneet hankkeet)	v. 2016: 35 kpl	70
	T&K –menot *) Oulun seudulla	2011: 975,9 milj.€ 2012: 898,8 milj. € 2013: 817,5 milj. € 2014: 779,3 milj. € 2015: 632,7 milj. €	650 milj. €
Oulu on Suomen paras kaupunki opiskella	Ensisijaiset hakijat (Yliopisto, OAMK, OSAO)	2016: 16 237	Määrä kasvaa

*) T&K –menot: Tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot (Tilastokeskus)

Kuntalaisten hyvinvointi

Linjaukset	Indikaattorit	Nykytila	Tavoitetila v. 2018
Kuntalaisten hyvinvointi paranee	Ikävakioitu sairastavuusindeksi laskee (KELA)	2012: 107,6 2013: 108,4 2014: 108,5 2015: 107,9 2016: 107,9	107,8
Kuntalaisten oma vastuu ja yhteisöllisyys vahvistuu	Kuntalaisten tyytyväisyys vaikuttamismahdollisuuksiin kaupungin asioissa kasvaa (Kaupunki- ja kuntapalvelut -tutkimus, KAPA)	2012: 24 % erittäin tai melko tyytyväisiä 2016: 24 % erittäin tai melko tyytyväisiä	26 %
Liikunnallinen ja terve elämäntapa vahvistuu	Kuntalaisten tyytyväisyys kaupungin liikuntapalveluihin kasvaa (Kaupunki- ja kuntapalvelut -tutkimus, KAPA)	2012: 67 % erittäin tai melko tyytyväisiä 2016: 65 % erittäin tai melko tyytyväisiä	67 %
Vaikuttavat ja tehokkaat palvelut järjestetään asiakaslähtöisesti	Palvelutyytyväisyys lisääntyy (Kaupunki- ja kuntapalvelut -tutkimus, KAPA): Laaja asuinkuntaindeksi (yleinen palvelutyytyväisyys, asteikko 1-5)	2012: ka 3,5 (uusi Oulu) 2016: 3,47	3,6
	Digitalisointiaste: Edistetään sähköisten palvelujen määrän kasvua.		Tarjolla olevat ja Oulun kaupungin prosesseja tukevat sähköiset palvelut sisällytetään Digimuutos 2020 -ohjelmaan.
	Käyttöaste: Edistetään sähköisten palvelujen käyttäjämäärän kasvua.		Käyttöön otettujen sähköisten asiointipalveluiden osalta vähintään 80% asioinnista ohjautuu ensisijaisesti sähköiseen asiointikanavaan.
	75 v. täyttäneistä asuu kotona tarvitsemiensa palvelujen tukemana	2013: 91,1 2014: 91,2 2015: 91,1 2016: 91,4	92 %
0-17 v. kodin ulkopuolelle sijoitettujen määrä laskee, hyödyntäen ennaltaehkäisevää toimintaa	2013: 1,37 2014: 1,42 2015: 1,38 2016: 1,33 vastaavan ikäisestä väestöstä	Kodin ulkopuolelle sijoitettujen osuus vähenee vuodesta 2017. Tavoite 1 %	

Ympäristön kestävyys ja yhdyskuntarakenteen eheys

Linjaukset	Indikaattorit	Nykytila	Tavoitetila v. 2018
Kaupunki kasvaa kestävästi	Väestö kasvaa 16 000 asukkaalla v. 2020 mennessä	31.12.2012: 190 847 31.12.2013: 193 798 31.12.2014: 196 291 31.12.2015: 198 525 31.12.2016: 200 526	204 500
	Tyytyväisyys ympäristön tilaan kasvaa (Kaupunki- ja kuntapalvelut -tutkimus, KAPA)	2012: 63 % erittäin tai melko tyytyväisiä 2016: 63 % erittäin tai melko tyytyväisiä	64 %
	Ympäristökuormitus ja ekotehokkuus: Kasvihuonekaasu-päästöt / asukas (pl teollisuus) pienenee (Kestävän energia-käytön toiminta-ohjelma, SEAP)	2010: 5,7 tCO ₂ -ekv/asukas 2013: 5,07 tCO ₂ -ekv/asukas 2014: 5,07 tCO ₂ -ekv/asukas 2015: 4,9 tCO ₂ -ekv/asukas	Arvo pienenee

Linjaukset	Indikaattorit	Nykytila	Tavoitetila v. 2018
Elävä ja vetovoimainen kaupunkikeskusta sekä moniilmeiset alueet tukevat asukaslähtöisiä asumisen muotoja ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta.	Tyytyväisyys kaupunkikeskustan palvelutasoon (Kaupunki- ja kuntapalvelut -tutkimus, KAPA)	2012: 84 % erittäin tai melko tyytyväisiä 2016: 77 % erittäin tai melko tyytyväisiä	79 %
	Eheytyvä yhdyskuntarakenne: Täydennysrakentamisen osuus vuotuisesta asuntotuotannosta kasvaa, yleiskaavan tavoitteiden mukaisesti	2012: 45 % 2014: 56 % 2015: 55 % 2016: 55 %	
Joukkoliikenteen, pyöräilyn ja kävelyn suhteellinen osuus kaikista liikkumismuodoista kasvaa	Joukkoliikenteen seudun matkustaja-määrä/asukas seudulla kasvaa Kulkuapajakauma; henkilöauton käytön osuus kaikista kulkumuodoista laskee	2015: 28,2 2016: 31,8 v. 2010: Julkinen: 5 %, Henkilöauto: 56 %, Pyöräily: 20 %, Kävely: 17 %, Muu: 2 % Kulkuapajakautuma Oulun seudulla selvitetään meneillään olevassa henkilöliikennetutkimuksessa.	Määrä kasvaa 4 % edelliseen vuoteen verrattuna Henkilöauton käytön osuus kaikista kulkumuodoista laskee ja on korkeintaan 55 %.

Kaupunkitalouden kestävyys ja tasapaino

Linjaukset	Indikaattorit	Nykytila	Tavoitetila v. 2018
Vuosikate ja nettoinvestoinnit ovat tasapainossa keskipitkällä aikavälillä	Vuosikate Toimintakate, kasvu % Lainakatto Investointikatto	TP 2013/ 80,4 MEUR TP 2014/ 75,2 MEUR TP 2015/ 85,3 MEUR TP 2016/ 76,3 MEUR TP 2013/ 3,6 % TP 2014/ 2,7 % TP 2015/ 1,9 % TP 2016/ 2,1 % TP 2013/ 554 MEUR TP 2014/ 641 MEUR TP 2015/ 655 MEUR TP 2016/ 671 MEUR TP 2014/ 191 MEUR TP 2015/ 418 MEUR TP 2016/ 396 MEUR	Tavoitteet määritellään TA 2018 valmistelun aikana
Kaupunki asettaa omistuksilleen selkeät sekä mitattavat tavoitteet ja valvoo niiden toteutumista	Omistajapolitiisiin linjauksiin asetettujen tavoitteiden toteutuminen		Vuodelle 2018 asetetut tavoitteet toteutuneet
Kaupunki toimii osaavana ostajana ja terveiden markkinoiden kehittäjänä	Hankinnoissa käytetään innovaatiomyönteisiä hankintakäytäntöjä	Innovaatiomyönteisten hankintakäytäntöjen käyttö edistyy	Sähköiseen järjestelmään tehtyjen innovaatiomyönteisten hankintakäytäntöjen määrä kasvaa v. 2017 verrattuna.

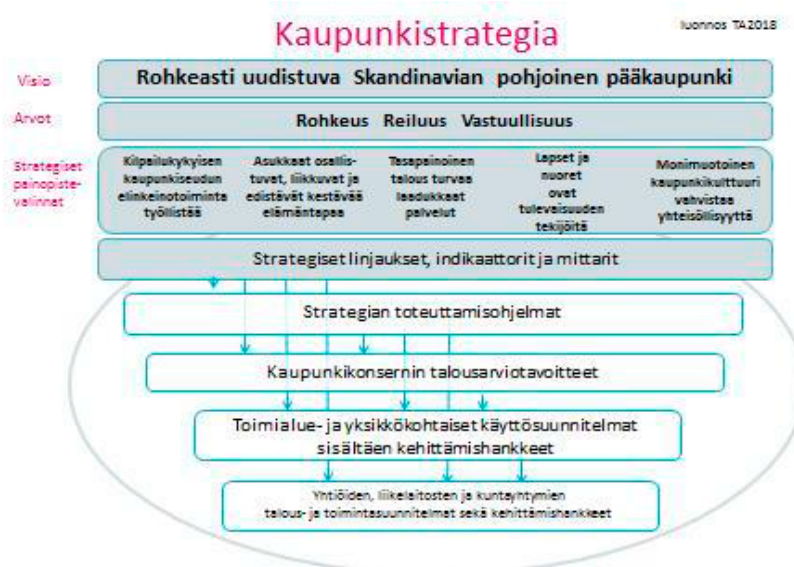
Henkilöstö, osaaminen ja johtaminen

Linjaukset	Indikaattorit	Nykytila	Tavoitetila v. 2018
Hyvällä johtamisella mahdollistetaan tavoitteiden saavuttaminen	Kunta10-kysely*): indikaattori johtamisesta: esimiestuki kohtelun oikeudenmukaisuus päättöksenteon oikeudenmukaisuus Yhteensä - Hyvä työnantajaimago Kehityskeskustelujen koettu hyödyllisyys, osuus kasvaa	v. 2016 3,62 3,85 3,18 10,65 78,8 % v. 2016: 41,2 %	Yhteensä 10,7 79 % 45 %
Henkilöstön työhyvinvointi nousee	Kunta10-kysely: indikaattori työstä, työyhteisöstä ja johtamisesta: työpaineita paljon, työn hallintaa vähän (ennen työstressin nimellä) työyhteisön tavoitteellisuus yhteistyö esimiehen kanssa sosiaalinen pääoma Yhteensä	v. 2016 23,1 % 3,90 3,60 3,76 11,26	22,5 % Yhteensä 11,3
Henkilöstön kokonaismäärä ei nouse	Henkilöstön kokonaismäärä ei kasva Henkilötyövuodet ei kasva	31.12.2013: 11 882 henk. 31.12.2014: 12 015 henk. 31.12.2015: 11 559 henk. 31.12.2016: 11 316 henk. 31.12.2013: 9 131 htv 31.12.2014: 8 829 htv 31.12.2015: 8 923 htv 31.12.2016: 8 796 htv	Henkilöstön kokonaismäärä ei kasva 31.12.2017 tilanteesta. Palkallinen työpanos ei kasva v. 2017 nähden

*) Kunta10-kysely, Työterveyslaitoksen tutkimus selvittää kunta-alan henkilöstön työtä ja työssä tapahtuvia muutoksia sekä niiden vaikutuksia henkilöstön terveyteen ja hyvinvointiin.

4.2 Kaupunkistrategian toteuttamisohjelmat ja kehittämisen yhteiset tavoitteet TA2018 valmistelussa

Kaupunkistrategian toteuttamisohjelmat täsmentävät strategisten linjausten toimeenpanoa. Ohjelmat tukevat myös poikkihallinnollista yhteistyötä sekä asiakaslähtöisyyden ja elämäntapamallin kehittämistä.

Kuva 3. Oulun kaupungin strategisen ohjauksen rakenne

Kaupunkistrategia Oulu 2020 (19.8.2013 § 108) toteuttamishjelmista jatkuvat:

- Henkilöstöohjelma (Kh 28.4.2014 § 198)
- Ympäristöohjelma (Kh 12.5.2014 §231)

Uudet kaupunkistrategian toteuttamishjelmät päätetään kaupunkistrategia Oulu 2026 hyväksymisen yhteydessä alkuvuodesta 2018.

Kaupunkistrategiasta johdetut kehittämissalkut (Elävä ja monimuotoinen kaupunkikulttuuri, Kuntalaisen elämänhallinta- ja hyvinvointi, Ympäristö- ja ilmastoasiat sekä kestävä kehitys, Työllä hyvinvointia ja Digitaalinen agenda) jatkavat ennallaan.

Kehittämisen yhteiset tavoitteet

Kaupunkistrategian onnistunut toimeenpano edellyttää poikkihallinnollista yhteistyötä. Toimialat ja liikelaitokset ovat huomioineet tarvittavilta osin yhteiset tavoitteet osana talousarviota. Keskeiset toimenpiteet huomioidaan kaupunginvaltuuston ja/tai käyttösuunnitelman toiminnallisissa tavoitteissa.

Kehittämisen yhteiset tavoitteet vuoden 2018 talousarviossa:

- **Elinvoima ja kilpailukyky vahvistuu**
 - Kaupungin vetovoima: OIA –ekosysteemi (mm. Vetovoimainen pohjoinen kaupunki) ja Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026 haku
 - Uuden työpaikat, työntekijöiden ja työpaikkojen kohtaanto ja liiketoiminnan kasvu
- **Kuntalaisten hyvinvointi vahvistuu**
 - Lasten ja perheiden hyvinvoinnin tukeminen omissa kasvu- ja kehitysympäristöissä
 - Sosioekonomisten erojen ja hyvinvointierojen kaventaminen sekä kuntalaisten oma hyvinvointiaktiivisuus
- **Toimintatapojen vaikuttava muutos kohti digitaalista yhteiskuntaa**
 - Toimintakonseptien luonti
 - Innovatiivisten hankintojen hyödyntäminen
 - Vaikuttava monikanavainen matalankynnyksen neuvonta ja ohjaus mm. yhteistä asiakaspalvelumallia hyödyntäen
- **Muutosohjelma Oulu 2020 ja kaupunkistrategia Oulu2026 valmistelu ja toimeenpano**

4.3 Muutosohjelma

Muutosohjelma Oulu 2020 Oulu varautuu vuodesta 2020 alkaen tulevan maakunnan perustamiseen ja sen vaikutuksiin kaupunkikonsernissa sekä esittää toimenpiteitä kaupungin talouden tasapainottamiseksi. Muutosohjelman tuloksia hyödynnetään kaupunkistrategian Oulu 2026 ja tulevien talousarvioiden valmistelussa. Muutosohjelman Oulu 2020 tavoitteena on vahvistaa kaupungin elinvoimaa ja taloutta sekä luoda pohja tarvittaville henkilöstöpoliittisille linjauksille, yhteistoimintamenettelylle ja organisaatiomuutoksille.

Muutosohjelma Oulu 2020 on valmistelua ohjaava asiakirja, josta kaupunginhallitus tekee johtosäännön mukaisesti päätöksen. Asiakirjan toimenpiteisiin liittyvät päätökset tehdään vuoden 2020 loppuun mennessä erikseen

kulloinkin tarvittavissa päätöksentekokelemissä toimivalan mukaisesti. Tavoitteena on, että muutosohjelma Oulu 2020 hyväksytään joulukuussa 2017 kaupunginhallituksessa. Muutosohjelman 2020 rinnalla Oulun kaupunki muodostaa vuoden 2018 ja 2019 aikana hallintokuntien tasolla oleviin kaupungin tehtäviin perustuvan toiminnan ja organisaation kuvauksen, sekä tasapainoissa olevan tulos- ja rahoituslaskelman. Näistä käy ilmi optimaalisesti järjestetty sekä peruskunnan että kaupunkikonsernin rakenne valtuustokauden 2021-2025 lopussa. Tämä pitkän aikavälin suunnittelu tulee perustumaan valtiovaraministeriön Tulevaisuuden kunta – hankkeen viitekehukseen. Vuonna 2017 aloittaneen kaupunginvaltuuston strategiatyön tulokset hyödynnetään.

4.4 Palveluverkko

Kaupunginvaltuusto on päättänyt aiemmin talousarvioiden yhteydessä talouden tasapainottamistoimenpiteistä, joissa on myös palveluverkkoa koskevia kohtia, tärkeimpinä hyvinvointikeskusmallin toimeenpanoon sekä kouluverkkoon tehdyt ratkaisut. Kaupunkistrategian mukaisesti tavoitteena on palvelujen järjestäminen asiakaslähtöisesti sekä sähköisten palvelujen kehittäminen osana palveluverkkosuunnittelua.

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden talousarvioesityksessä on tunnistettu rakenteellisen kehittämisen tarve, joka edellyttää erityisesti toimipisteverkon tarkastelua osana palveluverkkoa. Kouluverkon investointien priorisointia ohjaa toiminnan järjestämisen keskeinen periaate, jossa turvataan alakoululaisille lähikoulu, yläkoululaisille aluekoulu ja siirrytään asteittain kohti tiivistyvää lukioverkkoa. Tavoitteena on myös koota palveluita ehyiksi palvelukokonaisuuksiksi palvelukeskittyisiin ja monitoimitaloihin. Sivistys- ja kulttuuripalvelut toteuttaa aluemallin kautta myös palveluverkollisia tavoitteita. Liikuntapaikkojen kehittämistä jatketaan Liikuntapaikkarakentaminen Oulussa 2016 -2025 -asiakirjan linjausten ja kehittämisperiaatteiden mukaisesti.

Hyvinvointipalveluissa myös jatketaan edelleen palvelurakenteen kehittämistä. Tavoitteena on painopisteen siirtäminen ja resurssien kohdentaminen kevyempiin ja avohoito/-huoltopainoteisiin palveluihin,

asumispalveluiden rakenteen kehittämällä sekä erikoissairaanhoidon ja perustason palveluiden integraatiolla. Hyvinvointipalvelut toimii neljällä hyvinvointialueella, joissa on kuusi hyvinvointikeskusta. Matalan kynnyksen neuvontaa ja ohjausta toteutetaan koko kaupungin yhteisen palvelupistesuunnitelman ja siinä esille nousseiden kehittämis ehdotusten mukaisesti. Sähköisten palveluiden ja teknologian mahdollisuuksia hyödynnetään myös vaikuttavuuden parantamiseksi.

Yhdyskunta- ja ympäristöpalveluiden toimenpitein (liikennejärjestelmä, viher- ja vapaa-ajanverkosto, asuminen, työpaikat) tuetaan eheän yhdyskuntarakenteen ja palveluverkon kehittämistä.

Maankäytön toteuttamisohjelmatyössä vuonna 2017 on asunto-ohjelma laadittu siten, että sen vaikutukset tulevaan palvelukysyntään, erityisesti koulutilatarpeisiin on ennakoitu mahdollisimman hyvin. Palveluverkollisia tilainvestointeja arvioidaan myös tarve- ja hankesuunnitteluvaiheessa. Palveluverkoissa olevien kiinteistöjen määrä ja laatu ylittävät tällä hetkellä kaupungin kantokyvyn, mikä edellyttäisi palveluverkoston edelleen supistamista.

Eri palvelualueiden suunnitelmissa huomioidaan myös Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026 valmistelu myös palveluverkon näkökulmista.

4.5 Kehittämissalkut

Kehittämissalkut ovat osa kaupunkistrategian Oulu 2020 linjauksista johdettuja toteuttamis- ja toimenpideohjelmia, joiden avulla hallinnoidaan kaupungin projekti- ja hankemuotoisen kehittämisen kokonaisuutta. Vaikka jokaisella salkulla on omat erityispiirteensä, yhteistä niille on se, että salkkujen projektit rahoitetaan osin ulkoisella rahoituksella. Kaupungin sisäiset kehittämisprojektit eivät ole salkuissa, sillä ulkoinen rahoitus ei ulotu perustoiminnan kehittämiseen.

Kehittämissalkut ovat ennen kaikkea johtamisen työkalu, joka huomioi kaupunkistrategian päämäärät ja poikkitoiminnallisen yhteistyön. Salkkujen avulla pyritään allakoiimaan yhteisiä resursseja, hyödyntämään oman henkilöstön osaamista ja välttämään monitoimijaisen ison organisaation päällekkäistä hanke- ja projektitoimintaa. Kehittämissalkkuja johdetaan kaupunkitasoisen salkunhallintamallin avulla, jossa samaan päämäärään tähtääviä projekteja arvioidaan ja valitaan toteutettaviksi yhteisen projektimallin mukaisesti. Malli edellyttää, että valintoja tehtäessä

huomioidaan sen salkun kokonaistilanne, johon arvioitava projekti kuuluu.

Voimassaolevalla strategiakaudella poikkitoiminnalliset kehittämissalkut ja niiden painopisteet on esitetty alla. Salkut ja niiden painopisteet päivitetään kaupunkistrategian Oulu 2026 valmistuttua.

- **Elävä ja monimuotoinen kaupunkikulttuuri:**

1. Yhteisöllinen kaupunkikulttuuri
2. Toimintaympäristöt ja –mallit
3. Tapahtumahankinta

- **Kuntalaisen elämänhallinta- ja hyvinvointi:**

1. Kuntalaisen hyvinvointi, elämänhallinta ja terveydentila paranevat
2. Vaikuttavat ja tehokkaat palvelut järjestetään asiakaslähtöisesti

- **Ympäristö- ja ilmastoasiat sekä kestävä kehitys:**

1. Eheä yhdyskuntarakenne, kestävä palveluverkko ja liikkumisen kestävyys
2. Energia- ja materiaalitehokkuus
3. Ympäristövastuulliset toimijat

- **Työllä hyvinvointia:**

1. Uudet työpaikat
2. Elinvoimainen asenne
3. Työn ja tekijän kohtaaminen

- **Digitaalinen agenda:**

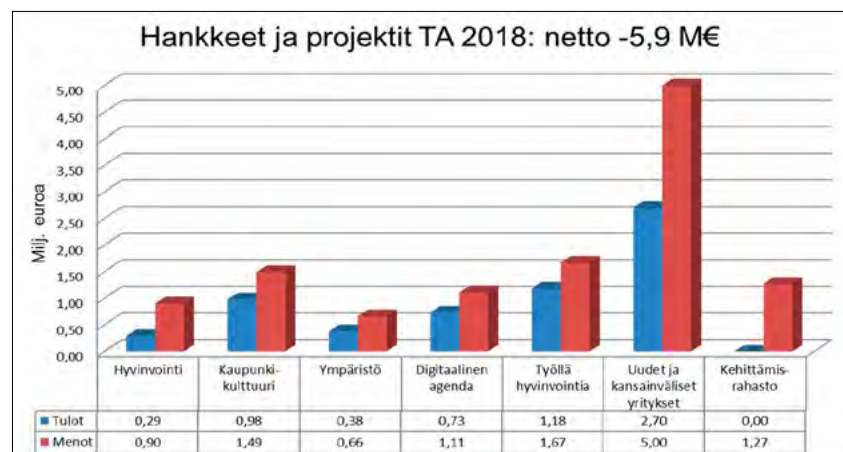
1. Asiakaslähtöisesti uudistettavat toimintamallit ja digitaalisten valmiuksien johtaminen
2. Älykkäät palvelut ja digitaaliset sisällöt
3. Avoin, vuorovaikutteinen kaupunkiyhteisö
4. Tulevaisuuden osaajat

Poikkeutoiminnallisten salkkujen kokonaisuutta täydentää BusinessOulu liikelaitoksen omistama Uudet ja kansainvälistyvät yritykset –salkku, jonka painopisteet ovat:

- **Uudet ja kansainvälistyvät yritykset:**

1. Kasvuyrityspalvelut
2. Vienti ja myynti
3. Investoinnit
4. Start Up 2.0
5. Innovaatioympäristöt
6. Aluemarkkinointi

Kaupungin hanketoiminnan kokonaisvolyyymi vuodelle 2018 käy ilmi alla olevasta kuvasta. Kokonaisuudessa on huomioitu toimialojen ja liikelaitosten talousarviokehyyksiin budjetoidut kehittämishankkeet sekä kaupunginhallituksen kehittämissalkkujen määrärahoista, BusinessOulun talousarviokehyyksestä ja työllisyysmäärärahoista sekä kehittämisrahastosta rahoitettavat hankkeet ja projektit.

Kuva 4. Hankkeilla ja projekteilla kehittäminen 2018

5 Omistajapolitiikka ja -ohjaus

Omistajapolitiikka on kaupungin johtamisen väline. Se luo puitteet menestykselliselle toiminnalle. Omistajapolitiikassa on kyse omistajastrategian valinnasta ja sen onnistuneisuuden arvioinnista sekä konserniohjauksesta. Oulun kaupunki pyrkii omaisuuden hoidossa mahdollisimman hyvään taloudelliseen ja yhteiskunnalliseen kokonaisvaikuttavuuteen. Omistajaohjaus on johdonmukaista ja mahdollisimman avointa. Omistajaohjausta hoidetaan tavalla, joka mahdollistaa toimijoiden ja omistajan yhteydenpidon parhaalla ja tuloksellisimmalla tavalla.

Oulun kaupungille on vahvistettu omistajapoliittiset linjaukset ja toimenpideohjelma, jotka ohjaavat pääoman käyttöä ja eri omaisuuseriä koskevaa päätöksentekoa. Omistajapoliittisilla linjauksilla määritellään kehittämisi-
siot ja toiminnan tavoitteet omistajan näkökulmasta. Oulun kaupunginhallituksen hyväksymän omistajapoliittisen ohjelman tavoitteena on varmistaa kaupunginvaltuuston hyväksymien linjausten toimeenpano. Omistajapoliittinen ohjelma on yksi kaupunkistrategian viidestä toimeenpano-ohjelmasta. Uudet omistajapoliittiset linjaukset on tarkoitus päättää kaupunginvaltuustossa vuonna 2017 ja niiden täytäntöönpano varmistetaan omistajapoliittisen toimenpideohjelman kautta.

Oulun kaupunginvaltuusto seuraa merkittävimpien tytäryhteisöjen ja avustusta saavien tytäryhteisöjen talouden kehitystä kaupungin talouden yhteydessä. Tytäryhteisöt

ovat velvollisia raportoimaan taloustavoitteiden toteutumisesta kolme kertaa vuodessa neljännesvuosiseurantojen yhteydessä sekä tilinpäätöksen yhteydessä.

Kaupungin tytäryhteisöjen tilanteesta laaditaan lisäksi vuosittain erillinen raportti, missä keskeisiä näkökulmia ovat yhtiön taloudellisen tilanteen analysointi, toimintaan liittyvät riskit sekä tulevaisuuden näkymät. Raportti sisältää myös valtuuston omistajapoliittisiin linjauksiin asettamien toiminnallisten tavoitteiden toteutumistiedot.

Omistajapolitiikan ohjaus ja valvonta kuuluvat luottamus-
henkilöorganisaatiossa kaupunginvaltuustolle, toimeenpano kaupunginhallitukselle sekä toiminnan tarkoituksenmukaisuuden ja linjausten toteutumisen valvonta tarkastuslautakunnalle. Konsernijaoston tehtäviin kuuluu muun muassa ohjata ja valvoa omistajana, että tytäryhtiöt toimivat kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen asettamien taloustavoitteiden mukaisesti sekä huolehtia konsernivalvonnan toteuttamisesta.

Viranhaltijaorganisaatiossa omistajaohjaus kuuluu kaupunginjohtajan ja talousjohtajan tehtäviin.

Omistajapolitiikan valmistelusta vastaa konsernihallinto. Kaupungin tytäryhteisöjen toiminnasta vastaavat näiden omat hallintoelimet, joiden kautta niiden omistajaohjaus järjestetään.

6 Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

6.1 Kaupunkistrategian ja muiden strategisten linjausten toteuttaminen

Henkilöstöjohtamista ohjaa keväällä 2014 yhteistoiminnassa laadittu henkilöstöohjelma.

Henkilöstöohjelman päätavoitteet ovat seuraavat:

- tavoitteisiin päästään hyvällä johtamisella
- henkilön osaamista kehitetään tarve- ja asiakaslähtöisesti
- henkilöstön työhyvinvointi nousee
- henkilöstön kokonaismäärä ei nouse ja henkilöstöä ohjataan hallinnollisesta työstä asiakaspalvelutyöhön.

Tavoitteiden saavuttamista seurataan kahden vuoden välein toteutettavalla Kunta10- tutkimuksella. Kysely toteutettiin syksyllä 2016 ja v. 2017 työyhteisöt käsittelivät ja hyödynsivät tuloksia tarvelähtöisesti kehittämistoiminnassaan. Seuraava kysely toteutetaan syksyllä 2018.

Henkilöstöohjelma päivitetään kaupunkistrategian 2026 myötä, joka hyväksyttäneen helmikuussa 2018. Lisäksi muutosohjelma 2020 tulee vaikuttamaan henkilöstötyöhön.

6.2 Henkilöstön rakenne, määrä sekä arvio näiden kehittymisestä

6.2.1 Nykytilanne

Henkilöstön määrässä ei ole tapahtunut isoja muutoksia, mikäli uudelleenorganisointumisia ei huomioida. Oulun Konttori lakkautettiin, toiminnoista suuri osa ja henkilöstöstä n. 260 siirrettiin Monetra Oy:ön. Lisäksi Oulun Työterveys yhtiöitettiin ja Oulun kaupungin palveluksesta siirtyi yhtiön palvelukseen vajaa 100 henkilöä. Oulun kaupungin ja PPSHP:n perustamaan tuotantokeittiöön siirtyy n. 20 henkilöä syksyn 2017 aikana. Varastotoimintojen siirrosta 8 henkilöä siirtyi PPSHP:n palvelukseen.

Uusi maakuntamalli ja sote-uudistus toteutuessaan tarkoittaisi tähän mennessä suurinta liikkeenluovutustilannetta kunta-alalla. Kokonaisuudessa on arvioitu liikkeenluovutuksen koskevan n. 4000 Oulun kaupungin työntekijää.

Kuntaliitoksesta johtuva irtisanomissuoja tuotannollisista tai taloudellisista syistä päättyy 31.12.2017. Riippumatta siitä, onko suunnitteilla yhteistoimintalain mukaisia irtisanomisia, osa-aikaistamisia tai lomauttamisia, työnantajan

tulee yhteistoiminnallisesti neuvotella työllistämistä edistävän valmennuksen tai koulutuksen toteuttamisen periaatteet (työsopimuslaki 7 luku 13§). Yhteistoiminnassa keväällä 2017 laadittu Oulun kaupungin uudelleensijoituksen ja muutosturvan malli otetaan käyttöön tarvittaessa.

Muutosohjelmalla 2020 valmistaudutaan sote- / maakuntauudistusten aiheuttamiin muutoksiin jäljellejäävän organisaation osalta. Muissa yksiköissä kuin suoraan hyvinvointipalveluissa työskentelee erilaisissa hallinto- ja tukitoiminnoissa satoja työntekijöitä, joiden työajasta kuitenkin alle 50 % kohdentuu maakuntaan siirtyviin toimintoihin. Tällöin he eivät kuulu siihen henkilöstöön, joka siirtyisi suoraan maakuntaorganisaatioon, vaan asiasta tulee sopia erikseen. Tässä tilanteessa korostuvat tehtävien uudelleenjärjestelyt ja myös mahdolliset organisoinnit sekä työnantajan käytössä oleva työvälineet (esim. muutostukimalli) muutoksen toteuttamiseksi hallitusti yhdessä henkilöstön kanssa.

HENKILÖTÖSUUNNITELMA KOKO KAUPUNKI

	TP 2016	ENN 2017	TA 2018	Muutos-% (2017-2018)	TS 2019	TS 2020
Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan)						
Vakinaiset	9 077	8747	8731	-0,18 %	8723	8700
Arvio eläköitymisestä	284	280	280	0 %	280	280
Tilapäiset	2 239	2107	2095	-0,57 %	2078	2067
Yhteensä (ei sisällä työllistettyjä)	11 316	10 854	10 826	-0,26 %	10 801	10 767
HTV (palkallinen työpanos)						
Yhteensä		8 936	8 934	-0,02 %	8 913	8 886
Henkilöstökustannukset (sisältää n. 5,5 milj.€ työllistämismäärärahaa), 1000 €						
	-510 417	-496 033	-497 022	0,20%	-498 956	-501 204

Kokonaisuutena hallintokuntien ja liikelaitosten esitysten perusteella henkilöstön määrä, palkallinen työpanos ja henkilöstökulujen arvioidaan pysyvän vuoden 2017 ennusteen tasolla. Henkilöstöluvut eivät sisällä suunniteltuja sote- ja maakuntauudistuksen eikä muutosohjelma 2020 ja kaupunkistrategia 2026 mahdollisia vaikutuksia. Valtakunnallisten virka- ja työehtosopimusneuvottelujen mahdollisia palkankorotus- tai muita kustannuksia lisääviä vaikutuksia ei ole huomioitu, vaan ne pitää kattaa toimintaa tehostamalla

Palkattomien vapaiden käytäntöä esitetään jatkettavaksi vuonna 2018

Palvelualueiden ja liikelaitosten henkilöstösuunnitelmat tarkentuvat käyttösuunnitelmavaiheessa.

Kaupunkitasolla vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyy vuosittain n. 250-280 henkilöä. Irtisanoutuneiden määrä on vuositasolla 150-200 henkilöä, yllä olevassa taulukossa näitä ei ole huomioitu.

6.2.2 Työsuhdemuotojen käytön periaatteet

Suurten ulkoisten ja sisäisten muutosten johdosta rekrytoinnissa tulee ennakoida aiempaa tarkemmin työn pysyvyys ja tuleva osaamistarve. Lisäksi on huomioitava, että työ- ja viranhaltijalakien perusteella vakinaisessa palvelussuhteessa olevalle irtisanottavalle tulee tarjota muuta aiempaa vastaavaa työtä tai työtä, joka vastaa työntekijän kokemusta tai koulutusta.

Työtehtävien luonteesta ja erilaisten palveluiden lakitasoisesta järjestämistä vastuusta johtuen määräaikaista henkilöstöä joudutaan palkkaamaan sijaisiksi.

Varahenkilöstöjärjestelmillä voidaan tarjota pysyviä palvelussuhteita palvelualueilla, joissa sijaistarve on pysyvää.

Vuokratyövoimaa voidaan käyttää yhteisesti sovittujen linjausten mukaisesti. Vuokratyövoima on tarkoitettu vain

tilapäiseen käyttöön tilanteissa, joissa ei saatavissa sijais-työvoimaa tai se ei ole muutoin tarkoituksenmukaista.

6.2.3 Työhyvinvoinnin tukeminen

Koko henkilöstön työhyvinvoinnin tilaa seurataan Kunta10-kyselyn avulla. Kysely toteutetaan vuoden 2018 syksyn aikana. Tulokset saadaan käyttöön vuoden 2019 alussa.

Työhyvinvoinnin kehittämiseksi laadittu työhyvinvointiohjelma päivitetään v. 2018. Ohjelman painopistealueet ovat

a) Osaaminen

Osaamisen lisäämisen keinoja ovat mm. perehdyttäminen ja opastaminen, täydennys- jatko ja uudelleen- koulutus, työkierto ja -vaihto, työssäoppiminen, mentorointi sekä harkinnan mukaan kohdennettu rekrytointi. Myös osaamisen jakaminen on tärkeää: osaamista voi jakaa ja lisätä esim. tiimimäisellä työtavalla sekä keskinäisellä vuorovai- kutuksella. Näin vältetään riski, että tietyt osaamiset kohdentuvat liikaa henkilötasolle.

Henkilöstöä kannustetaan omaehtoiseen opiskeluun. Henkilöstöllä on mahdollisuus hakea 6 pv palkallista virka- tai työvapaata omaehtoiseen jatkokoulutukseen osallistumista varten.

Osaamisen kehittämisen tarpeita arvioidaan mm. kehityskeskusteluissa. Koulutusta ja muuta osaamisen kehittämistä suunnataan tarvelähtöisesti.

Koulutusta järjestetään seuraavista aiheista:

- Johtaminen ja esimiestyö
- Työhyvinvointi mm. työhyvinvointikorttikoulutus, työyhteisöviestintä
- Asiakaslähtöisyys, palvelujen kehittäminen ja asiakaspalvelutaidot
- Talousosaaminen
- Hankinta mm. juridiikan tuntemus, sopimusoosaaminen

- Vuorovaikutus- ja neuvottelutaidot, viestintä
- Tiimityö
- Lainsäädäntö
- Turvallisuus ja riskienhallinta
- Työsuojelu
- Asiakirjahallinto, päätöksentekomenettely
- Digitalisaatio, ICT-osaaminen, tietoturva, tietosuojat

Työhyvinvointikorttikoulutuksen tarkoituksena on vahvistaa yhteistä käsitystä työhyvinvoinnin merkityksestä ja auttaa työhyvinvoinnin kehittämisessä.

Kaupungin keskitetty henkilöstökoulutus konsernialueissa vastaa kaikkien toimialojen yhteisistä lyhytkestoisista koulutuksista. Toimialat vastaavat henkilöstönsä tarvitsemasta substanssiin liittyvästä ammatillisesta erityis- ja täydennyskoulutuksesta. Koulutussuunnitelmat on yhdistetty henkilöstösuunnitelmien kanssa. Tämä tukee osaamisen tarpeen ennakointia, laatua ja määrää.

b) Johtaminen ja esimiestyö

Esimieskoulutusten avulla lisätään esimiesten ammatillista osaamista sekä annetaan vertaistukea, mm. esimiespassivalmennus, johtamisen erikoisammattitutkinto, lähiesimiestyön ammattitutkinto. Esimiespassivalmennuksen suorittaneille järjestetään täydennysvalmennusta. Uusille esimiehille laaditaan esimiesten perehdyttämisopas.

Työkykyjohtaminen on yksi osa kokonaisvaltaista johtamista. Se on eri toimijoiden yhdessä johdettua tekemistä, jossa jokaisella toimijalla on oma tehtävänsä yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Työkykyjohtamisen tavoitteena on turvata työurat ja lisätä henkilöstön hyvinvointia.

Esimiesten tueksi on kehitetty erilaisia toimintamalleja ja ohjeita:

- varhaisen tuen malli sairauspoissaolojen lisääntyessä ja työkyvyttömyysriskin kasvaessa
- korvaavan työn toimintamalli
- uudelleensijoittamisen toimintamalli
- työterveyden puitesuunnitelma ja toimialakohtaiset suunnitelmat, työpaikkaselvitykset
- työuupumuksen tunnistamis- ja toimintaopas sekä hyvän käytöksen opas
- työsuojelun toimintaohjelma ja toimialakohtaiset ohjelmat, työn vaara- ja haittatekijöiden selvitys ja arviointi
- hyvän käytöksen opas
- päihdeohjelma

Työterveyshuolto arvioi työkykyyn liittyviä riskejä ja tukee erityisesti niitä, joilla on työkyvyn menettämisen uhkaa. Työterveyshuollossa tehdään terveystarkastuksia ennen työsuhteen päättymistä terveyden ja työkyvyn arvioimiseksi ja työllistymisen terveydellisten edellytysten selvittämiseksi. Tästä laaditaan työntekijälle suunnitelma terveyden ja työkyvyn edistämiseksi ja jatkotoimenpiteiden

toteuttamiseksi. Lisäksi työttömyyden uhatessa voidaan antaa neuvontaa ja ohjausta työkyvyn tukemiseksi sosiaalivakuutuksesta ja kuntoutuksesta.

Henkilöstön hyvinvointia tuetaan elintapaohjauksella. Painopistealueita ovat liikunta, ravinto, uni ja lepo.

Päivitetty tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, hyvän käytöksen opas sekä päihdeohjelma hyväksytään syksyn 2017 aikana.

Käytössä on myös mahdollisuuksien mukaan etättyö. Joustavuutta lisää myös liukuva työaika toimistotyössä. Erilaisen virka- ja työvapaiden myöntämiseen mm. perhesyiden perusteella suhtaudutaan myönteisesti.

Lisäksi Oulun kaupunki tukee työssä jatkamista järjestämällä ikääntyneille työntekijöille heidän niin halutessaan mahdollisuuksien mukaan osa-aikatyötä. Työkyvyn ylläpitämiseksi tuetaan palkallisia kuntoutusvapaita erikseen sovittujen ohjeiden mukaisesti. Osasairauspäivärahan käytöllä tuetaan sairauden jälkeistä paluuta työelämään.

c) Työyhteisötaidot

Työyhteisötaitoja tuetaan mm. järjestämällä koulutusta, kehittämällä viestintävälineitä ja menettelytapoja.

d) Työsuojeluparitoiminta

Työyhteisövaltuutettu ja lähiesimies toimivat toisiaan tukevana työparina, joka seuraa työpaikan turvallisuutta ja työkuormitusta. Työyhteisövaltuutettu osallistuu lakisääntöihin työsuojelutarkastuksiin ja kannustaa jokaista työympäristön ja työn havainnointiin. Työsuojelupareille järjestetään koulutusta keskitetysti sekä toimialoilla.

Henkilöstö kokee asiakastilanteisiin liittyviä uhka- ja väkivaltatilanteita työssään entistä useammin. Tähän liittyvää koulutusta järjestetään sekä suunnitellusti laajemmalle joukolle että tarvittaessa nopeasti työpaikkakohtaisesti.

7 Hankintojen ohjaus

Kaupunginvaltuusto odottaa kaupungin hankinnoista hyötyjä kaupungin talouden tasapainottamiseen ja alueen elinvoiman lisäämiseen. Hankinnat ovat henkilökustannusten jälkeen suurin kulunmuodostaja kaupungin kokonaiskustannuksissa. Oulun kaupungin hallintokuntien ja vastuualueiden hankinnoilla on mahdollista saavuttaa tuloksellisuutta, asiakaslähtöisyyttä (laatua), tuottavuutta ja vaikuttavuutta sekä kaupungin ja alueen elinvoimaa. Merkitsevää on hankintojen näkeminen strategisena mahdollisuutena ja toisaalta sen tunnustaminen, että strateginen ote ja kehittämisen pitkäjänteisyys ovat hankintatoiminnassa välttämättömiä, jos sillä aiotaan saavuttaa sisällöllisesti ja taloudellisesti hyviä tuloksia.

Kaupunkistrategia sisältää hankintojen päätason tavoitteen "kaupunki toimii osaavana ostajana ja terveiden markkinoiden kehittäjänä". Palvelujen järjestämisohjelma sisältää kilpailuttamisen ja markkinoilla toimimisen ohjeet ja menettelytavat. Kaupunginhallitus hyväksyi hankintaohjelman 12.6.2017 § 169. Ohjelma sisältää hankintatoiminnan päämäärät, kehittämisen tavoitteet ja toimenpiteet sekä mittarit vuosille 2017 - 2020. Hankintaohjelman toimenpidekokonaisuudet Oulun kaupungin hankintatoiminnan kehittämiseksi ovat hankinnat elinvoiman ja hyvinvoinnin vahvistamisessa, hankintaosaamisen tason nosto ja hankintojen hallinta, tuloksellisuus ja vaikutus sekä yhteiskuntavastuu ja kestävä kehitys. Hankintamääräykset on tarkoitettu päätämään kaupunginhallituksessa vuonna 2018.

8 Yritystoiminnan edellytysten kehittäminen ja työllisyyden edistäminen

Kaupunkistrategiaa toteuttavan Business Oulu -liikelaitoksen toimintasuunnitelman 2015 – 2019 visiona on: *Kansainvälinen Oulu on Suomen nopeimmin kasvava kaupunkiseutu ja huippupaikka liiketoiminnan kasvuille sekä uusille avauksille.* Konkreettisina tavoitteina on saada alueelle lisää työpaikkoja, investointeja ja vientiä. Tavoitteena on myös jatkuva elinkeinoelämän uudistuminen.

Business Oulu -liikelaitos vastaa kaupungin elinkeino- ja työllisyyspolitiikan toteuttamisesta edistämällä alueen yritys-, työllisyys- ja elinkeinotoimintaa kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen päättämien periaatteiden mukaisesti. Oulun kaupungin työllisyyspolitiikan ja työllisyyspalveluiden toiminnan tavoitteena on kaupungin elinvoimaisuuden ja työllisyyden edistäminen sekä sosiaalisen tasapainon ylläpitäminen. Oulun kaupungin elinkeinopolitiikan tarkoituksena on luoda yrityksille ja yrittäjyydelle toimintaympäristö, joka edistää yritysten syntymistä, toimintaa, kasvua sekä kilpailukykyä ja työllisyyttä. Elinkeino-politiikkaa toteutetaan yhteistyössä alueen elinkeinoelämän toimijoiden kanssa. Liikelaitos järjestää yrityskehityspalveluja, kehittää yritysten toimintaympäristöä ja vastaa kaupungin kansainvälisestä elinkeinomarkkinoinnista.

Toimintaan haetaan vuosittain merkittävä määrä kaupungin ulkopuolista rahoitusta, myös suoraan EU:sta. Tavoitteena on suoran EU rahoituksen merkittävä kasvattaminen, mikä vaatii kaupunkikonsernin kaikkien yksiköiden aktiivisuutta.

Yritystoiminnan edellytysten kehittäminen

Tavoitteisiin pyritään tarjoamalla yrityksille heidän tarpeidensa mukaisia palveluja yhdessä kumppaneiden ja verkostojen kanssa. Tavoitteiden perusteella laaditaan vuosittainen toimintasuunnitelma, jossa eri toimialojen yrityksille kohdennetaan palveluja viidessä kokonaisuudessa: kasvuyrityspalvelut, vienti ja myynti, investoinnit, startup 2.0 sekä innovaatioympäristöt. Syksyn 2017 aikana päivitetään palvelukokonaisuudet vastaamaan elinkeinopalveluiden ja työllisyyspalveluiden yhdistymisestä aiheutuvaa toimenkuvan laajentumista.

Seuraavien vuosien tavoitteena Business Oulu -liikelaitoksella ja muulla yrityspalveluverkostolla on erityisesti pk-sektorin asiakasyritysten määrän kasvattaminen, rahoitusmahdollisuuksien monipuolistaminen ja Start up –yhteisön elinvoimaisuuden tukeminen. Tärkeäksi palvelualueeksi jatkossa muodostuu yritysten rekrytointiin liittyvät palvelutarpeet, osaavan työvoiman saatavuus eri

toimialoilla sekä työvoiman ja työvoiman tarpeen kohtaamiseen liittyvän toiminnan kehittäminen.

Oulun Yliopisto, Oulun ammattikorkeakoulu Oy, VTT, Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri, Oulun seudun koulutuskuntayhtymä, Luonnonvarakeskus Luke, Oulun kaupunki ja Technopolis Oyj muodostavat keskeisen elinkeinopolitiikan alueellisen verkoston, Oulun innovaatioallianssin (OIA). Em. tahot ovat sopineet vuosille 2016 - 2020 puitesopimuksen, jonka sisällöiksi on valittu viisi ekosysteemiä (Oulu Health/vastuutaho PPSHP, ICT ja digitalisaatio /VTT, Pohjoinen vetovoimainen kaupunki/Oulun kaupunki, Teollisuus 2026/Oulun yliopisto sekä Ketterä kaupallistaminen/ Oamk).

Kansallisella tasolla Oulu toteuttaa edellä olevia OIA-tee- moja eri ministeriöiden kanssa sovitun kasvusopimuksen sisältönä. Kasvusopimuksen lisäksi Oulun kaupunki on sitoutunut muiden kuuden Suomen suurimman kaupungin kanssa 6Aika-strategian toteuttamiseen. 6Aika –strategian yhteiset teemat ovat: avoin data, avoin osallisuus ja asiakkuus sekä avoimet innovaatioympäristöt. Seuraavalla hakukierroksella näiden lisäksi yhteisiä hankkeita haetaan kolmella substanssi alueella, jotka ovat: 1) Kestävän kehityksen ratkaisut, 2) Hyvinvointia edistävät palvelut ja 3) Yritysten kasvua tukevat palvelukokonaisuudet.

Jotta Oulun kaupunki pystyy hyödyntämään täysimääräisesti verkostoja ja tarjoamaan yrityksille uuden liiketoiminnan mahdollisuuksia, edellyttää se erittäin vahvaa eri hallintokuntien aktiivisuutta osallistua näiden verkostojen työhön sekä kaupungin kehittämistoimien vahvaa kohdentamista näihin teemoihin. Yleiskaavan mahdollistamisen investointien edistämiseksi sekä yleisemmin Pohjoisen vetovoimaisen kaupungin rakentamiseksi Oulun alueella tarvitaan jatkossa Oulun kaupungin eri yksiköiden välis- tä käytännön tasolla tapahtuvaa ja aktiivista yhteistyötä.

Työllisyyden edistäminen

Suomen talous on nopeassa kasvuvaiheessa. Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan talouskasvun odotetaan vuoden 2017 aikana kiihtyvän lähes kolmeen prosenttiin, mutta hidastuvan sen jälkeen vuosina 2018 – 2019 maltillisemmaksi, noin kahteen prosenttiin. Investoinnit ja yksityinen kulutus ovat kääntyneet tänä vuonna selvään kasvuun piristäen myös vientiä. Talouskasvun elpymisen myötä myös työllisyyden ennustetaan paranevan 0,5 - 0,8 prosenttia vuodessa ja työllisyysaste nousee 70,5 prosenttiin vuonna 2019.

Työttömyyden kasvu on taittunut kevään 2017 aikana ja avointen työpaikkojen määrä on ollut kasvussa, mikä antaa uskoa parempiin työllisyysnäkyelmiin. Bruttokansantuotteen kasvun säilyminen kohtuullisen nopeana parantaa työllisyyttä, mutta työttömien määrä pienenee silti hitaasti. Vuoden 2017 alusta voimaan astuneet työn tarjontaa lisäävät toimenpiteet vauhdittavat osaltaan työllisyyden kasvua. Työttömyys Suomessa on kuitenkin monilta osin rakenteellista ja toimialojen työllisyystarpeet vaihtelevia, joten pitkäaikaistyöttömien osuus pysynee pitkään korkeana.

Oulun alueen työvoima on kasvanut vuosien ajan tasaisesti. Kasvua vuoden aikana oli noin 1200 henkilöllä olleen vuoden 2017 elokuussa 96 803 henkilöä. Työllisyyskehitys on kääntynyt myös Oulun talousalueella kasvuun. Työllisyysodotukset ovat parantuneet ja työttömyys on alkuvuonna laskenut kaikissa ikä- ja ammattiryhmissä. Työllisyyden paranemisenäkymiä varjostaa kuitenkin edelleen korkea pitkäaikaistyöttömyys. Työmarkkinoilla on toimiala- ja tehtävärakenteen muutoksen seurauksena edelleen selviä yhteensopivuus- ja kohtaanto-ongelmia työttömien työnhakijoiden ja avoimien työpaikkojen välillä niin alueellisesti kuin ammatillisestikin. Heinäkuussa 2017 työttömien osuus työvoimasta oli koko maassa 12,5 % ja Pohjois-Pohjanmaalla osuus oli 14,5 %. Oulussa työttömien osuus työvoimasta oli 16,7 %, mikä oli 2,0 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2016 vastaavaan aikaan.

Oulun työpaikkamäärä on noin 83 000 - 85 000. Avoimien työpaikkojen osuus suhteessa työnhakijoihin on kasvussa. Pohjois-Pohjanmaalla pitkään vireillä olleet suurhankkeet ovat käynnistymässä, mutta mm. Pyhäjoen

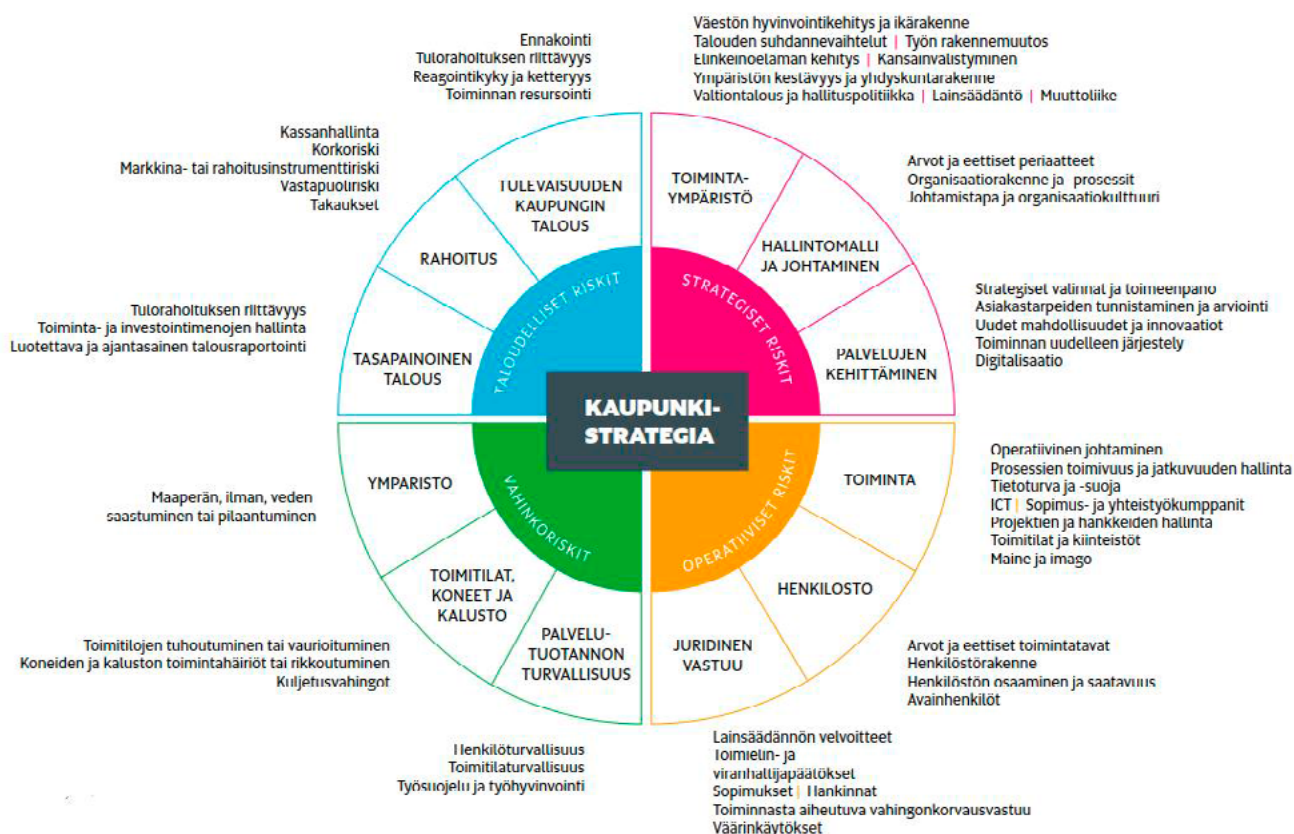
suurhankkeen varsinainen rakennusvaihe voi viivästyä lupamenettelyjen vuoksi. Suurhankkeet lisäävät lähivuosi- na käynnistytessään merkittävästi myös kone- ja laiteinvestointeja, uudisrakentamista ja liikenneväyläinvestointeja. Lisäksi Oulun alueen Start up kasvuyritysten sekä alueellisten innovaatioalojen yritykset tuovat uutta kysyntää työmarkkinoille. Avoimia työpaikkoja ilmoitettiin heinäkuussa 2017 Pohjois-Pohjanmaan TE -toimistoon 43 % eli 800 työpaikkaa enemmän kuin samaan aikaan vuosi sitten. Työvoiman kysyntää oli edellisvuotta enemmän mm. rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöillä sekä erityisasiantuntijoilla. Muita ryhmiä, joissa työttömyys laski reippaasti, olivat mm. palvelu- ja myyntityöntekijät ja prosessi- ja kuljetustyöntekijät.

Oulun talousalueella on erityisen korkea nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyys. Työllisyyspalveluiden toiminnan pääpainopisteet ovat nuorten työllisyyden edistämässä, pitkäaikaisen ja rakenteellisen työttömyyden vähentämisessä sekä uusien työmahdollisuuksien ja työpaikkojen luomisessa. Työllisyyspalveluita tarjotaan niin työnhakijoille kuin työnantajille.

Työllisyys-, sosiaali- ja aktivoivien palveluiden tarve on laaja-alaista ja työllisyyttä edistävien toimenpiteiden osalta on niin kuntouttavien, osaamisen kehittämisen kuin kohtaantoa edistävien palveluiden tarvetta. Erityisiä toimenpiteitä kohdistetaan digitalisaation mahdollisuuksia ja haasteita huomioivaan työllisyyspalveluiden kehittämiseen. Työn ja työvoiman kohtaannon edistämiseksi työnantajien palvelutarpeisiin räätälöidään tukipalveluita, joilla matalletoimintatason yritysten rekrytointikynnystä.

9 Oulu-konsernin merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot

Kokonaisvaltaisen riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen ja talousarvion toteutuminen oikealla ennakkoinnilla. Oulu-konsernin riskit on luokiteltu strategisiin, operatiivisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin. Vahinkoriskejä hallitaan vakuuttamisen ja vahinkorahaston avulla. Alla olevassa riskikartassa on esitelty yleisiä kaupungin toimintaan liittyviä riskejä.

Sote- ja maakuntauudistus

Sote- ja maakuntauudistukseen sisältyvät tehtäväjärjestelyt aiheuttavat huomattavia muutoksia kaupungin toimintaan ja talouteen. Historiallisesti merkittävän suuri uudistus astuu todennäköisesti voimaan 1.1.2020 alkaen. Hallitus käynnisti samassa yhteydessä Tulevaisuuden kunta-reformin valmistelun. Tehtävänä on määrittää kuntien roolia ja tehtäviä sekä suhdetta maakuntaan.

Valmisteluvaiheessa on tärkeää, että kaupunki jatkaa aktiivista vaikuttamista rakenne- ja lainsäädännöllisten muutosten sekä tulevaisuuden kaupunkipolitiikan valmisteluun. Tämä edellyttää laajaa yhteistyötä eri sidosryhmiin ja kuntien välillä. Kaupungin tulee resursoida riittävästi aikaa ja voimavaroja sote- ja maakuntauudistuksesta sekä tulevaisuuden kuntaan valmistautumisesta aiheutuviin

käytännön valmisteluihin. Henkilöstöä, investointeja, kehittämistä ja sitoumuksia koskevassa päätöksenteossa on huomioitava joustomahdollisuus muutostilanteissa.

Elinvoima ja elinkeinoelämän kehitys

Elinkeinoelämän kehityksellä ja alueen elinkeinorakenteen murroksella on vaikutuksensa muun muassa alueen vetovoimaan, työllisyyteen, muuttoliikkeeseen, investointeihin, rakentamiseen ja väestön hyvinvointiin. Elinkeinoelämän toimintaedellytysten heikkeneminen johtaa muun muassa verotulojen pienenemiseen ja työllisyyden tukemisesta sekä työttömyyden seurannaisvaikutuksista aiheutuvien kustannusten kasvuun. Työttömyys on edelleen suuri ongelma ja sen saaminen alle 10 %:n tulee olla koko alueen kaikkien toimijoiden yhteinen tavoite. Työllisyyden parantumiseen vaikuttaa eniten yritysten kasvu

ja vientitoiminnan onnistuminen. Elinvoimaan liittyvä riski ympäristön kehittymisen osalta on keskustan ydinkortteleita ympäröivän kehän elinvoimaisuuden kehittymisen hidastuminen, johon vaikuttavat yleinen taloustilanne ja pysäköintiratkaisut.

Kaupunki vaikuttaa omalta osaltaan elinkeinopolitiikallaan, kehittämishankkeillaan ja investoinneillaan sekä kansallisella ja kansainvälisellä verkostoyhteistyöllä alueen elinvoiman ja vetovoiman vahvistumiseen. Tavoitteena on edelleen monipuolistaa Oulun alueen elinkeinorakennetta ja hyödyntää muun muassa pohjoisen Skandinavian mahdollisuuksia. Investoinneissa painotetaan kohteita, jotka tuovat merkittävimpiä kerrannaisvaikutuksia Oulun kaupungin alueelle, esimerkiksi työpaikkoja ja liiketoimintaa. Keskustan ydinkortteleita ympäröivän kehän elinvoimaisuuden positiivinen kehitys varmistetaan kaupunkisuunnittelun keinoin.

Johtaminen

Vuonna 2016 käyttöön otettu johtamisjärjestelmä on keskittänyt merkittävästi kaupungin strategisen johtamisen tehtäviä. Hyvinvointi- sekä sivistys- ja kulttuuripalveluissa on siirretty toimivaltaa ja resursseja alueille lähemmäksi kuntalaisia. Johtamisjärjestelmä tulee arvioitavaksi valmistauduttaessa sote- ja maakuntauudistukseen. Toimintaympäristön muutoksista johtuen kunnat ovat tällä hetkellä ns. välitilassa, mikä aiheuttaa johtamiselle erityisiä haasteita.

Hyvä johtaminen ja hallinto edellyttävät luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden roolien, tehtävien ja vastuujakojen selkeää määrittelyä. Välitila edellyttää kuntien johtamiselta resursseja, kyvykkyyttä ja jaksamista. Sote- ja maakuntauudistuksen myötä kilpailu osaavasta henkilökunnasta lisääntyy, jonka johdosta kaupungin osalta osaamisen menettämisen riski kasvaa lähitulevaisuudessa. Digitaalisuus ja uudet toimintatavat haastavat henkilökuntaa oppimaan uutta. Toimintaympäristön muutokset sekä henkilöstön johtamisvalmiuksien kehittämisen tavoitteet ja toimenpiteet huomioidaan osana henkilöstöohjelman päivytystä ja toimeenpanoa.

Palvelut

Oulun kaupungin palvelujen järjestämisellä ja tuottamisen tavalla on merkittäviä vaikutuksia sekä kaupungin rakenteisiin ja talouteen että kaupunkilaisille tarjottaviin palveluihin. Nykyinen palvelutaso, -rakenne ja osittain hajautunut yhdyskuntarakenne edellyttävät muutoksia, jotta kaupungin toimintaedellytykset turvataan kantokyvyn mukaisesti. Julkiset palvelut uudistetaan käyttäjälähtöisiksi, ensisijaisesti digitaalisiksi, toimintatapoja uudistamalla. Palveluiden järjestämiseen ja tuottamiseen liittyviä riskejä ovat muun muassa monialaisen yhteistyön toteutumattomuus suunnitellulla tavalla, uusien toimintamallien käyttöönoton hitaus tai epäonnistuminen, kysynnän kasvu ja

lakimuutosten vaikutukset sekä sote- ja maakuntauudistuksen tuottama epävarmuus.

Keskeisiä strategisia asiakirjoja palvelujen järjestämisessä ovat kaupunkistrategia ja sitä toimeenpanevat toteuttamis-ohjelmat. Kaupunkistrategia ja toteuttamisohjelmat päivitetään vuonna 2018. Oulun maankäytön sekä toiminnan ja talouden yhteensovittaminen on edellytys onnistuneelle ja hallitulle palvelujen järjestämiselle. Toiminta sopeutetaan talouden tasapainon edellyttämälle tasolle ja kaupungin palvelujen uudistamista digitalisointia hyödyntäen jatketaan.

Turvallisuus

Tapahtumat muualla Euroopassa ja Pohjoismaissa sekä Turussa ovat johtamassa koko Suomessa, myös Oulussa uudenlaiseen turvattomuuden tunteeseen kaupunkilaisien keskuudessa. Vaikka Suomessa poliisi vastaa yleisestä järjestyksestä ja turvallisuudesta, on tällä kehityksellä vaikutuksia myös kaupunkien toimintoihin. Turun kesäiset tapahtumat näkyvät tällä hetkellä sekä kaupungin palvelutuotannossa, erityisesti asiakaspalvelukohteissa että aloitettuna suunnitteluprosesseina suurten yleisötapahtumien turvallisuuden varmistamiseksi, jotka tulevat aiheuttamaan kustannusvaikutuksia kaupungille talousarviokaudelle.

Talous

Toteutuessaan sote- ja maakuntauudistus vaikuttaa merkittävästi kaupungin toimintaan ja talouteen. Kaupungin talouden volyyymi kutistuu lähes 1,3 miljardista reilusti alle puoleen, alle 600 miljoonaan. Suorat vaikutukset näkyvät verorahoituksessa, jonka arvioidaan olevan vuonna 2019 vajaa 440 miljoonaa. Uudistuksella ei ole välitöntä vaikutusta kaupungin lainamäärään, mutta suhteellinen velkaantuneisuus nousee nykyisestä kaksinkertaiseksi eli yli 130 prosenttiin.

Sote- ja maakuntauudistuksen vaikutus Oulun kaupungin vuosikatteeseen on arviolta 10 miljoonaa negatiivinen. Ratkaisevaa on kuitenkin se, kuinka kaupungille jäävät toiminnot kyetään järjestämään. Ilman merkittäviä muutoksia vuosikate vajoaa 40 miljoonan tasolle. Investointitaso tulee säilymään pitkään 120-150 miljoonan tasolla ja tästä johtuen velkaantuminen kiihtyy vielä nykyisestä.

Kaupungin palveluverkko on käytävä läpi ja sen osalta tehtävä tarvittavat ratkaisut toiminnallisten ja taloudellisten perusteiden mukaisesti niin, että kaupunki voi keskittyä kuntalain mukaiseen tehtäväänsä edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla.

Taloudelliset riskitekijät liittyvät myös toimintamenojen hallintaan väestön kasvaessa ja palvelutarpeen

muuttuessa. Palveluverkoissa olevien kiinteistöjen määrä ja laatu ylittävät tällä hetkellä kaupungin kantokyvyn, mikä edellyttää palveluverkoston edelleen supistamista.

Oulun kaupunki velkaantuu edelleen muun muassa korkeiden investointimenojen johdosta. Tilanne johtaa pitkään jatkuessaan negatiiviseen kierteseen eli verojen ja maksujen korotuksiin sekä palvelutason heikkenemiseen. Uhkana on, että korkomenot kasvavat ja rahoituksen kustannukset vievät liikkumavaraa muulta toiminnalta. Oulun kaupungin taloustilanteen analyysi on kuvattu luvussa 11.

Talouden hallintaan liittyviä keinoja ovat muun muassa rakenteellisten muutosten suunnittelu ja toimeenpano, toiminnan tehostaminen ja talouden kriittinen tarkastelu, kustannustietoisuuden lisääminen sekä toimiva seuranta-järjestelmä ja nopea poikkeamiin reagointi.

Rahoitus

Rahoitusriski kasvaa sote- ja maakuntauudistuksen seurauksena. Mittavat investoinnit yleensä ja erityisesti investoinnit toimitiloihin kasvattavat kunnan suhteellista velkaantuneisuutta ja sen seurauksena korkoriski korostuu entisestään. Korkoriskin lisäksi merkittävä riski on maksuvalmiusriski, jonka hallinta on edellytys toiminnan jatkuvuudelle.

Korkoriskin hallinta toteutetaan valtuuston päättämiä varainhankinnan ja korkosuojaamisen periaatteita noudattamalla. Korkoriskiä hallitaan muun muassa pitkäaikaisilla puitelainaohjelmilla ja korkosuojauksilla. Lisäksi selvitetään ja hyödynnetään korkoriskiä pienentäviä rahoitusratkaisuja erityisesti toimitilainvestoinneissa. Rahoitusriskin hallintaa helpottaa lainojen, suojausten ja takausten hallintajärjestelmä.

Maksuvalmiuden varmistamiseksi rahoituksen määrää seurataan jatkuvasti, jotta käytössä olisi riittävästi likvidejä varoja toiminnan rahoittamiseksi.

Infra ja kiinteistöt

Oulun kaupungin olemassa oleva infra on rapautumassa. Infran rapautumista nopeuttavat vaativat luonnonolosuhteet ja ilmaston lämpeneminen. Kuntalaisten liikkumisen turvallisuus heikkenee sekä Oulun kaupungin imago pyöräilykaupunkina laskee huonossa kunnossa olevien liikenneväylien myötä.

Palveluverkkotarkastelun mukaan osa Oulun kaupungin kiinteistömässasta tulee jäämään käyttämättömäksi ja osa kiinteistöistä on jo nyt vajaakäytössä. Riskinä on, että käytöstä poistuvien kiinteistöjen ylläpitokustannukset jäävät edelleen rasittamaan kaupungin taloutta usean vuoden ajalle. Myös Oulun kaupungin tytäryhteisöjen omistuksessa on huomattava määrä kiinteistöjä, joiden hallinta ja kehittäminen ovat erityisen tärkeitä.

Konsernin pienenevät taloudelliset kokonaisresurssit vähentävät mahdollisuuksia rakennusten korjausinvestointeihin sekä kiinteistöjen hoitoon ja kunnossapitoon. Korjausvelan kasvu ja sen myötä kiinteistöjen kunnan rapistuminen ilmenee muun muassa sisäilmaongelmina. Riittämätön ylläpidon taloudellinen resursointi johtaa ennen pitkää siihen, että tilojen terveellisyys ja turvallisuus vaarantuu.

Infraan liittyvien riskien hallitsemiseksi korvausinvestointeihin on varattava riittävät resurssit. Kiinteistöjen osalta maankäytön toteuttamishojelman päivityksessä otetaan huomioon kouluverkkopäätökset. Nykyisten tilojen käyttöä tulee tehostaa ja tarpeettomista tiloista luopua kiinteistöjä kehittämällä siihen erikseen määrätyn työryhmän toimesta.

ICT

Oulu-konsernin toiminta ja palvelut ovat kriittisesti riippuvaisia tieto- ja viestintäteknologian toimintavarmuudesta ja tietoturvasuudesta. Kaupungin tietoturvan ja ICT-varautumisen kehittämiseksi on hyväksytty tietoturvapoliittikka, missä on määritelty keskeiset kehittämistoimenpiteet. Tietoturvalliset toimintamallit luovat vahvan perustan Oulu-konsernin digitalisaation kehittämiseksi.

Tietoturvan ja tietosuojan toteuttamisen osalta kaupunki valmistautuu EU:n tietosuoja-asetuksen tuomiin vaatimuksiin. Toimintamalli on jalkautettu käytäntöön, missä selvitetään henkilö- ja tunnistetietoja sisältäviä tietojärjestelmiä toimialuekohtaisesti. Tavoitteena on kaupungin palvelutoiminnan henkilötietojen oikeaoppinen ja tarkoituksenmukainen käsittely. Toimintaa tuetaan edistämällä käyttövaltuus- ja lokitietojen hallintaa. Henkilökunnan tietoturvatietoisuutta parannetaan säännöllisen koulutuksen avulla. Uusien tietoteknisten ratkaisujen vaatimustenmukaisuus ja soveltuvuus tulee arvioida yhä tarkemmin tietoturvan ja tietosuojan näkökulmasta. Tietoturvapoliittikka päivitetään vuoden 2018 aikana vastaamaan tuleviin kehittämistarpeisiin.

Yksi keskeisimmistä ICT-infrastruktuurin osa-alueista on kaupungin tietoliikenneverkko, minkä toimintavarmuutta on kehitetty tietoliikennelaitteistoja ja datakeskustiloja kahdentamalla. Digitalisaatio ja uudenlaisten toimintamallien kehittäminen vaikuttavat myös toimintaympäristön hallintaan. Palvelutoiminnan jatkuvuuden turvaamista parannetaan kyberturvallisuuden havainnointikyvykkyyden ja tietoturvaohjeiden hallinnan kehittämällä. Tämä edellyttää keskitetyn valvomotoiminnan kehittämistä, mikä nopeuttaa erilaisten häiriötilanteiden selvittämistä ja hallintaa.

Kaupungin ICT-infrastruktuuria on kehitetty vastaamaan toiminnan ja luotettavuusvaatimusten mukaisia tarpeita. Kehittämistyössä on kahdennettu ja hajautettu kriittisiä

datakeskustoimintoja fyysisesti kahteen eri sijaintiin. ICT-infrastruktuurin laajuutta ja järjestämistapaa tulee arvioida uudelleen toimintaympäristön mahdollisesti muuttuessa sote- ja maakuntauudistuksen myötä. Kaupungin palveluiden kehittäminen ja tehostaminen digitalisaation keinoin vaatii myös määrätietoista asiantuntijaresursointia. Kaupunki on vahvasti verkostoitunut kansallisen digitaalisen turvallisuuden kehittämiseksi.

Vesihuolto

Oulun Vesi liikelaitoksen osalta pahin riski on juomaveden saastumisriski ja siitä pahimmillaan aiheutuva epidemia. Vesihuollon vakavat riskit liittyvät vedenhankinnan varmuuteen. Oulun kantakaupungin vedenhankinta on lähes yksinomaan Oulujoen raakaveden varassa ja valtakunnallisesti turvaluokitus on heikko (luokka III). Merkittäviä riskejä ovat lisäksi vesihuollon jakeluverkkoon tai prosesseihin liittyvät häiriöt, jotka voivat aiheuttaa vakavia ja vaikutukseltaan laaja-alaisia vahinkoja kiinteistöille ja ihmisille.

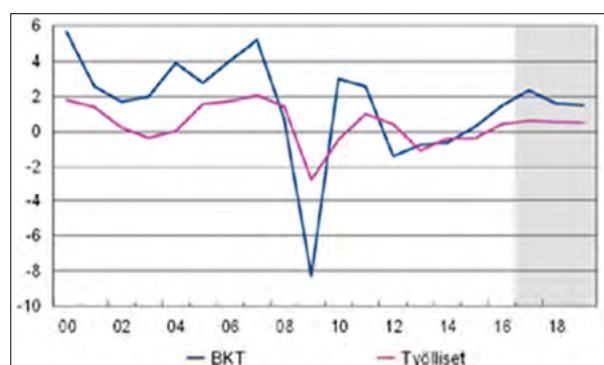
Riskienhallintakeinoina puhdistusprosessin kaikissa vaiheissa pyritään eliminoimaan saastumisriski ja oman käyttölaboratorion sekä viranomaisvalvonnan avulla varmistetaan talousveden ensiluokkaisuus. Riskiä on vähennetty koko vedenhankinnan, -käsittelyn ja -jakelun kattavan ketjun riskiarvioinnilla uudella WSP- (Water Safety Plan) työkalulla. Oulun heikko varmuusluokitus vaatii merkittäviä vedenhankintaa turvaavia investointeja tulevina vuosina. Riittäväillä verkostosaneerauksilla verkosto-omaisuuden arvo säilyy ja verkostovaurioiden riski vähenee, mikä merkitsee investointitason korottamista tulevaisuudessa. Vesilaitosprosessit ovat erittäin riippuvaisia automaatio- ja tietojärjestelmistä, ict-ratkaisuista ja laajemmin koko kyberturvallisuuden tasosta. Näiden asioiden osalta tehdään yhteistyötä kaupungin asiantuntijatahojen kanssa. Laatu- ja työturvallisuusjärjestelmät tukevat toiminnan kehitystä ja henkilöstön osaamisen avulla riskejä pyritään toiminnollisesti minimoimaan. Toimintariskeihin kuuluvat myös tärkeiden kemikaalien, laitteiden ja varaosien saatavuuden turvaaminen.

III TALOUSARVIO- JA TALOUSSUUNNITELMA

10 Taloudelliset lähtökohdat

10.1 TALOUDEN KEHITYSNÄKYMÄT JA KUNTATALOUS

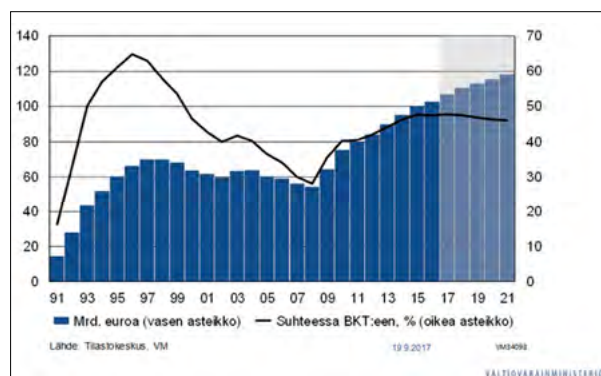
Julkisen talouden tila on ollut heikko pitkään. Teollisuuden rakennemuutos ja väestön ikääntyminen ovat heikentäneet julkista taloutta. Rakenteellinen työttömyys on korkea ja väestön ikääntyminen tulee jatkumaan. Ongelmana on sekä työn kysynnän että työn tarjonnan kohtaamattomuus. Talouskasvu on piristynyt 2017, mutta työllisyyskehitys paranee vaihteisesti.

Kuva 5. Lähde: Tilastokeskus, VM taloudellinen katsaus, kesä.

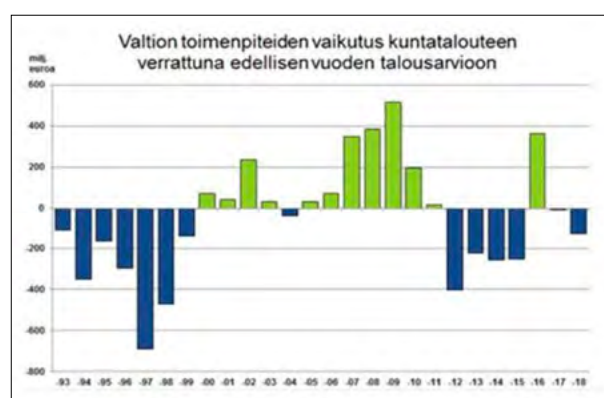
Julkisen velka suhteessa BKT:hen kääntyy arvioiden mukaan lievään laskuun, mutta uhkaa kääntyä kasvuun 2020-luvulla. Vuosi 2017 on suhdannehuippu, tästä eteenpäin kasvun ennakoitaan hidastuvan. Kasvua hidastaa korkea työttömyys, väestörakenne, investointien pitkään jatkunut matala taso, vaikea ansiokehitys ja velkaantuminen. Vientikysyntä on kuitenkin aiempaa vahvemalla pohjalla ja viennin kasvuluvut ovat hieman parantuneet.

Julkisen talouden tehtäviä ja velvoitteita karsimalla tavoitellun 1mrd:n säästö tavoitteen saavuttamisessa on vaikeuksia. Valtio velkaantuu yhä ja tavoitteen saavuttamiseksi tarvitaan huomattava määrä uusia varmuudella säästöjä tuottavia päätöksiä. Valtion toimenpiteiden yhteisvaikutus on kuntatalouteen kiristävä.

Kuva 6. Valtionvelka

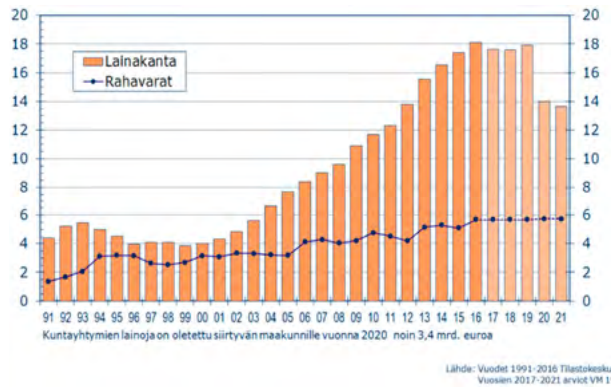
Hallitus tavoittelee julkiseen talouteen hallituskaudella 4 miljardin säästöjä, josta kuntatalouden osuus on noin 700 milj. euroa vuoden 2019 tasossa. Iso kysymys on, voidaan-ko kuntataloudesta leikata laskennallisten säästöarvioiden perusteella hyötyjä, joita ei ole saavutettu hallituksen päätösten perusteella.

Kuva 7. Valtion toimenpiteiden vaikutus kuntatalouteen VM:n mukaan 2018 n. -129 milj. euroa.

Vuoden 2017 kuntien tilanne on odotettua parempi erityisesti yhteisöverokasvun vuoksi, myös kunnallisveroissa on ollut odotettua parempi kehitys. Tästä eteenpäin tulorahoitus kehittyi kuitenkin vaihteisesti. Hyvästä kehityksestä huolimatta kuntatalouden tilanne on tiukka. Kunnittaiset erot ovat suuria ja mm. palkkatarkaisu aiheuttaa epävarmuutta. Kilpailukykykysymys heikentää kuluvana vuonna

tulopohjaa tuntuvasti eikä menosäästöjä saada siinä määrin kuin mitä VM on laskelmissa olettanut. Kuntien korjausvelka on suuri ja investointipaineet korkeat. Sote- ja maakuntauudistus tuo epävarmuutta kuntatalouden suunnitteluun.

Kuva 8. Kuntien ja kuntayhtymien lainakanta sekä rahavarat, mrd. € (käyvin hinnoin)

10.2 Oulun kaupungin talous

Kuntalain yhtenä tarkoituksena on edistää kunnan toiminnan suunnitelmallisuutta ja taloudellista kestävyyttä. Kuntalaissa tarkastelussa on peruskuntaa laajempi kunnan toiminta ja toimintaa ohjataan kokonaisuutena riippumatta tehtävien organisointitavasta. Laaja toiminnan tarkastelu tarkoittaa konsernitasoista tarkastelua (liikelaitokset, tytäryhtiöt, kuntayhtymät, osakkuusyhteisöt) sekä toiminnan järjestämistä yhteistoimintana, avustuksilla ja os-topalveluina.

Taloustarvion valmistelussa on lähtökohtana talouden tasapainottaminen. Verotulojen, valtionosuuksien ja toimintatuottojen lähivuosien kehitys määrittää toiminnan kasvun. Tavoitteena on nostaa vuosikate tasolle, joka vastaa paremmin poistojen ja investointien määrää. Tähän tavoitteeseen ei nykyisellä toiminnan rakenteella päästä. Vuosikate pysyy n. 58 milj. euron tasossa, tavoitetaso olisi noin 80 milj. euroa.

Oulun kaupunki on saanut vuosina 2014-2015 yhdistymisavustuksia n. 1,8 milj. euroa vuosittain. Vuodesta 2016 lähtien yhdistymisavustuksia ei enää ole saatu. Valtionosuuksien menetysten kompensointina on saatu viitenä vuotena 6,6 milj. euroa vuosittain. Valtionosuuksien menetysten kompensointia ei saada enää vuodesta 2018 lähtien ja tämäkin vaikuttaa osaltaan talouden tasapainoa heikentävästi. Yhdistymisavustukset ja valtionosuuksien kompensatit ovat kirjautuneet muihin toimintatuottoihin.

Kilpailukyky sopimuksen tavoitteena on työllisyyden kasvun ja talouskasvun edistäminen sekä julkisen talouden

Kuntatalouden kestävyydelle on tärkeää:

- palkkaratkaisu, palkkakustannukset on pidettävä kurissa
- vero- ja maksuperusteiden muutosten kompensointi kunnille jatkossakin
- kustannuksia hillitseviä ja tulopohjaa vahvistavia sopeutustoimia tarvitaan lisää, sopeutustoimia tarvitaan kuntapuolella, mutta myös valtion puolella
- uusia toimia korjausvelan kattamiseksi valmisteltava kuntasektorin ja valtion yhteistyönä.

sopeuttaminen. Menojen kasvun hillitseminen tapahtuu seuraavilla toimenpiteillä: sopimuskaudella ei ole sopimuskorotuksia, julkisen sektorin 30 %:n lomarahaleikkaus, työajan vastikkeeton pidentäminen 24 tunnilla sekä kuntatyöntekijän sosiaalivakuutusmaksujen alentaminen. Kilpailukyky sopimuksessa syntyneet säästöt leikataan valtionosuuksista.

Kilpailukyky sopimuksella on vaikutuksia kunnallisveron tulopohjaan, tulosta ja verosta tehtäviin vähennyksiin ja yhteisöverona verotettavaan tuloon. Kilpailukyky sopimukseen sisältyvät ns. nollakorotukset pienentävät verotettavien tulojen kasvua. Kilpailukyky sopimuksen kokonaisvaikutus on lyhyellä aikavälillä kuntataloutta heikentävä. Pitkällä aikavälillä kilpailukyky sopimuksen vaikutusten ennakoitaan tukevan talouskasvua ja työllisyyttä.

Kilpailukyky sopimukseen sisältyvät lomarahojen leikkaukset ja työnantajamaksujen alennukset sisältyvät kaupungin laskelmiin toimintamenoja alentavana; vuosi 2016 n. 5,1 milj. euroa, vuosi 2017 n. 12,9 milj. euroa, vuosi 2018 n. 14,1 milj. euroa ja vuosi 2019 n. 12,4 milj. euroa. Vuonna 2017 pelkästään lomapalkkojen leikkaus työnantajamaksuineen oli n. 6,8 milj. euroa.

Vuoden 2017 alusta siirtyi perustoimeentulotuki Kelalle. Hyvinvoinnin taloustarviossa 2017 oli rahat kolmen kuukauden siirtymäajalle, joka ei toteutunut, koska Kela otti toiminnot haltuun jo vuoden alusta lukien. Kunnille jäi edelleen vastuu täydentävästä ja ehkäisevästä toimeentulosta sekä Kelan asiakasohjaukset sosiaalipalveluihin.

Oulun kaupungin laskelmiin vaikuttaa myös liikelaitosten yhtiöittämiset ja toimintojen siirrot mm. Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriin, Monetra Oy:hyn sekä Tuotantokeittiö Oy:hyn. Vuonna 2014 yhtiöityivät liikelaitokset Oulun Satama ja Nallikari. Liikelaitokset Oulun Energia ja Oulun Jätehuolto sekä ympäristölaboratorio yhtiöityivät vuoden 2015 alussa. Oulun Konttori liikelaitoksesta siirtyi keväällä 2015 tulkkipalvelut Monetra Oy:öön. Vuoden 2017 alusta siirtyi liikelaitos Oulun Konttorin toiminnoista suurin osa Monetra Oy:hyn ja liikelaitos lakkautettiin. Oulun Työterveys liikelaitoksen yhtiöityminen tapahtui myös vuoden 2017 alussa. Liikelaitos Oulu Serviisi ostaa ateroita vuoden 2017 lokakuusta alkaen Tuotantokeittiö Oy:stä, johon

myös siirtyi liikelaitoksen henkilöstöä vuoden 2017 aikana. Laskelmat 2018-2020 eivät sisällä liikelaitoksiin kohdistuvia organisaatiomuutoksia.

Tilinpäätökset sisältävät vuosittain kertavaikutteisia eriä, jotka parantavat tulosta. Lisäksi tulokseen vaikuttavina voi olla myös kertavaikutteisia eriä, jotka huonontavat tulosta kuten rahoitusarvopapereiden myyntitappiot, arvopapereiden negatiivisesti vaikuttavat arvostukset sekä pysyvien vastaavien arvonalentumiset. Näiden vaikutus on ollut kaupungin tulokseen kuitenkin pienempi kuin positiivisten kertavaikutteisten erien vaikutus.

Taulukko 1. Suurimmat kertavaikutteiset erät, jotka vaikuttavat tulokseen.

Tulot, milj. euroa	TP2015	TP2016	ENN2017	TA2018
Yhdistymisavustus	1,8	-	-	-
Valtionosuuden kompensatio	6,6	6,6	6,6	-
Autopaikkavelvoitemaksut	3,1	-	-	-
Oulun Asuntohankinta Oy osakekauppa	0	2,1	0	0
Pateniemen rannan sop.korvaukset	-	-	3,6	-
Partnera Oy pääoman palautus	7,1	-	-	0
Keskustan terveysaseman myynti (Sammakkotalo)	-	1,2	-	-
Medipolis GMP Kiviharjuntie	-	-	1,2	-
Osingot	22,1	5,2	28,6	6
Rahoitusarvopaperit myyntivoitot/tappiot netto	1,6	0,6	0,4	-0,1
Yhteensä	42,3	15,7	40,4	5,9
Menot, milj. euroa	TP2015	TP2016	ENN2017	TA2018
Oulu-Koillismaa pelastuslaitos pakollinen varaus (kohdistettu henkilöstömenoihin)	-3,5	-	-	-
Rahoitusarvopaperit arvostukset netto	-2,2	0,4	-0,5	-0,4
Pysyvien vastaavien arvonalentumiset	-1,6	-3,3	-0,2	-0,2
Yhteensä	-7,3	-2,9	-0,7	-0,6
KAIKKI YHTEENSÄ	35,0	12,8	39,7	5,3

Vuodelle 2018 ei ole tiedossa suuria kertavaikutteisia eriä tai ne ovat niin epävarmoja, ettei niitä varovaisuuden periaatteen mukaan voida ottaa mukaan laskelmiin.

Laskelmissa ei ole otettu huomioon sote- ja maakuntauudistuksen vaikutuksia. Vuoden 2017 aikana on valmisteltu

päätöksentekoon muutosohjelma. Muutosohjelman tuloksia hyödynnetään tulevien talousarvioiden valmistelussa. Muutosohjelman Oulu 2020 tavoitteena on vahvistaa kaupungin elinvoimaa ja taloutta sekä luoda pohja tarvittaville henkilöstöpoliittisille linjauksille, yhteistoimintamenettelylle ja organisaatiomuutoksille.

TULOSLASKELMA 1000 €						
Oulun kaupunki	TP2016	TA2017	ENN 2017	TA2018	TS2019	TS2020
Toimintatulot	249 821	245 079	249 927	233 948	231 421	228 009
Valmistus omaan käyttöön	17 687	22 900	18 574	18 357	18 357	18 537
Toimintamenot	-1 216 685	-1 242 073	-1 239 476	-1 246 414	-1 270 942	-1 293 147
Toimintakate	-949 176	-974 094	-970 975	-994 108	-1 021 164	-1 046 601
Verotulot	743 649	745 730	764 209	771 445	798 006	822 715
Valtionosuudet	273 358	266 712	270 217	275 003	270 734	270 734
Rahoituserät yhteensä	8 435	5 357	28 171	5 486	3 130	1 182
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotulot	10 726	9 777	10 379	10 426	10 212	10 074
Muut rahoitustulot	8 991	9 579	30 671	7 416	7 231	7 353
Korkomenot	-10 148	-12 378	-11 401	-11 046	-13 018	-14 960
Muut rahoitusmenot	-1 134	-1 620	-1 478	-1 310	-1 295	-1 285
Vuosikate	76 266	43 705	91 622	57 826	50 706	48 030
Poistot						
Suunnitelmapoistot	-80 982	-79 969	-79 445	-80 712	-80 085	-79 169
Arvonalentumiset	0	0	0	-200	-200	-200
Satunnaiset erät						
Satunnaiset tulot	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset menot	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-4 716	-36 264	12 177	-23 086	-29 579	-31 339
Poistoeron muutos	2 887	-4 244	-3 209	-3 477	-684	4 237
Vapaaehtoisten varausten muutos	-12 300	7 500	5 000	7 500	5 000	0
Rahastojen muutos	0	0	0	0	0	0
Yli-/alijäämä	-14 129	-33 008	13 968	-19 063	-25 263	-27 102

*) Laskelmissa on eliminoitu kaupungin yksiköiden väliset sisäiset siirrot. Laskelmat sisältävät ainoastaan ulkoiset erät.

**) Vuonna 2017 yhtiöityi Oulun Työterveys ja Oulun Konttorin toimintoja siirtyi Monetra Oy:öön.

Tuotantokeittiö Oy:n tuotanto alkoi 1.10.2017 ja Oulun Serviisi aloitti aterioiden oston osakeyhtiöltä.

***) Vuodet 2018-2020 eivät sisällä sote- ja maakuntauudistuksen vaikutuksia

RAHOITUSLASKELMA, 1000 €						
Oulun kaupunki	TP2016	TA2017	ENN 2017	TA2018	TS2019	TS2020
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	76 266	43 705	91 622	57 826	50 706	48 029
Satunnaiset erät						
Tulorahoituksen korjauserät	-15 867	-8 675	-13 819	-8 510	-5 165	-5 175
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-125 288	-152 223	-126 128	-151 850	-138 319	-120 192
Rahoitusosuudet invest.	779	800	800	554	250	350
Pysyvien vast.hyöd.luovutustulot	29 755	20 089	31 989	12 010	9 665	6 175
Toiminnan ja investointien rahavirta	-34 356	-96 304	-15 536	-89 970	-82 863	-70 813
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset	690	4 012	4 183	2 906	4 504	4 477
Antolainasaamisen lisäykset	-3 192	-500	-500	-2 000	-500	-500
Antolainasaamisen vähennykset	3 882	4 512	4 683	4 906	5 004	4 977
Lainakannan muutokset	15 800	90 792	7 464	87 064	78 359	66 336
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	50 000	171 767	85 000	114 045	111 415	95 317
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-28 830	-80 975	-77 536	-26 981	-33 056	-28 981
Lyhytaikaisten lain. lis./väh.	-5 370	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset						
Muut maksuvalm. muutokset	17 823	0	0	0	0	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	-44	-1 500	-3 889	0	0	0

Tunnusluvuin tarkasteltuna Oulun kaupungin taloudellinen tilanne huononee suunnittelukaudella. Lainanhoitokyky pysyy tyydyttävällä tasolla. Lainasaldo jatkaa kasvua.

Taulukko 2. Vuodet 2013-2020 tunnusluvuin tarkasteltuna

Oulun kaupunki tunnusluvut	TP2013	TP2014	TP2015	TP2016	ENN 2017	TA2018	TS2019	TS2020
Asukasmäärä vuoden lopussa	193 832	196 194	198 583	200 600	202 780	204 960	207 140	209 320
Tulovero-%	19,25	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00
Tuloslaskelman tunnusluvut								
Toimintatulot/Toimintamenot %	33,6 %	32,3 %	21,5 %	20,8 %	20,5 %	19,1 %	18,5 %	17,9 %
Toimintakate €/asukas	-4 366	-4 429	-4 681	-4 732	-4 788	-4 850	-4 930	-5 000
Vuosikate/Poistot %	62,5 %	74,9 %	107,2 %	94,2 %	115,3 %	71,6 %	63,3 %	60,7 %
Vuosikate €/asukas	415	383	430	380	452	282	245	229
Rahoituslaskelman tunnusluvut								
Investointien tulorahoitus, %	36%	11%	74%	61%	73%	38%	37%	40%
Lainanhoitokate	2,2	2,2	1,0	2,6	1,2	1,8	1,4	1,4
Suhteellinen velkaantuneisuus %	58	62	69	70	53	60	65	69

*Toimintatulot prosenttia toimintamenoista = 100 * Toimintatulot/(Toimintamenot - Valmistus omaan käyttöön)*

*Vuosikate prosenttia poistonalaisista investoinneista = 100 * Vuosikate/keskimääräinen poistonalaisten investointien omahankintameno*

Nettoinvestoinnit = Bruttoinvestoinnit - rahoitusosuudet investointimenoihin

*Investointien tulorahoitus-% = 100 * Vuosikate / Nettoinvestoinnit*

**) Suhteellinen velkaantuneisuus = (Vieras pääoma - Saadut ennakot)/Käyttötulot*

****) Vuodesta 2016 alkaen: Suhteellinen velkaantuneisuus = 100*(Oma pääoma+poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)/(Koko pääoma - Saadut ennakot)*

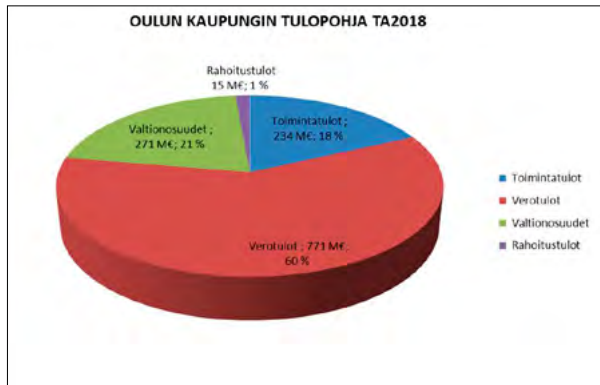
Lainanhoitokate = (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate mittaa kunnan tulorahoituksen riittävyttä lainojen korkojen ja lyhennysten maksuun:

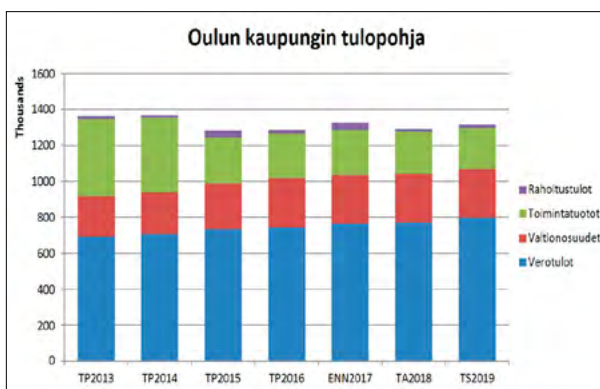
Lainanhoitokate < 1 lainanhoitokyky heikko

Lainanhoitokate 1-2 lainanhoitokyky tyydyttävä

Lainanhoitokate >2 lainanhoitokyky hyvä

Kuva 9. Oulun kaupungin tulopohja TA2018

Kuva 10. Oulun kaupungin tulopohjan jakautuminen

Oulun kaupungin tulopohja sisältää ainoastaan ulkoiset tulot. Kaupungin tulopohja on muuttunut, toimintatulojen osuus koko tulopohjasta on vähentynyt liikelaitosten yhtiöittämisten vuoksi. Vuoden 2015 ulkoisten toimintatuottojen laskussa näkyy erityisesti Oulun Energia liikelaitoksen yhtiöityminen.

Kuva 11. Oulun kaupunki ulkoisten toimintatulojen kehittyminen

Tilinpäätös 2015 sisälsi osinkotuloja n. 22 milj. euroa, joista Partnera Oy:ltä saatuja osinkoja n. 20 milj. euroa. Tilinpäätös 2015 sisälsi myös Partnera Oy:n pääomanpalautusta n. 7 milj. euroa, joka kirjautui toimintatuottoihin. Tilinpäätös 2016 sisälsi Oulun Energia Oy:ltä pääoman palautusta n. 9,4 milj. euroa, erä ei näkynyt tuloksessa, vaan oli tasevaiikutteinen ja rahoitustilannetta parantava erä. Myös vuonna 2017 Partnera Oy maksoi kaupungille osinkoja n. 26,3 milj. euroa. Talousarviovuodelle 2018 ennakoitua osinkotuottoja n. 6 milj. euroa. Oulun Energia Oy:ltä saatavat

korkotuotot ja osinkotuotot ovat vuonna 2018 arviolta n. 11 milj. euroa, 2019 n. 10,8 milj. euroa ja vuonna 2020 n. 10,8 milj. euroa.

Kuva 12. Oulun kaupungin rahoitustulojen ja -menojen kehittyminen

Vuosikate

Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen tunnusluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on käyttöomaisuuden poistojen suuruinen eikä ns. korjausvelkaa kerry, tulo-rahoitus on riittävä. Oulun kaupungin vuosikate/poistot % on 60,9 % (tilinpäätöksessä 2016 94,2 %; sisältää erityisiä eriä, jotka nostavat vuosikatetta). Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan tulo-rahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan poistonaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoa valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet.

Oulun kaupungin tulo-rahoitus ei ole riittävä. Vuosikate alittaa poistot koko suunnittelukauden (poistotaso on noin 80 milj. euroa/vuosi). Investointitaso on korkea ja kaupunki joutuu ottamaan lainaa investointien rahoittamiseksi.

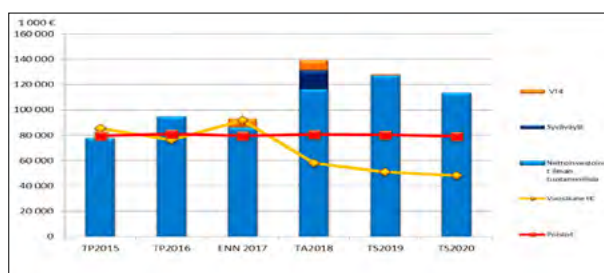
Rahoituslaskelmassa toiminnan rahavirta osoittaa missä määrin kunta on pystynyt tilikauden aikana toiminnan (käyttötalouden) avulla saamaan rahavaroja toimintaedellytysten säilyttämiseen, uusien investointien tekemiseen ja lainojen takaisinmaksuun ulkopuolisiin rahoituslähteisiin turvautumatta. Investointien rahavirta osoittaa sen rahavarojen käytön, jonka kunta on käyttänyt palvelutuotannon edellytysten järjestämiseen ja tulevan rahavirran keräilyksi pitkillä aikavälillä.

Tulo-rahoituksen riittävyyttä tulee tarkastella myös pitemmällä aikavälillä. Tunnusluku toiminnan ja rahoituksen rahavirta 5 vuodelta kuvaa tätä hyvin. Tilinpäätöksessä 2016 toiminnan ja rahoituksen rahavirta 5 vuodelta on n. -192 tuhatta euroa. Tunnuslukua tietenkin parantaa ns. kertavaiikutteiset erät.

Kuva 13. Vuosikatteen kehitys ja vuosikate laskettuna asukasta kohti

Nettoinvestoinneilla tässä tarkastelussa tarkoitetaan Oulun kaupungin bruttoinvestointeja, joista vähennetään saadut rahoitusosuudet ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot. Vuosi 2018 sisältää myös VT4 investoinnit n. 8 milj. euroa. Syväväylää varten on vuodelle 2018 varattu n. 15 milj. euroa. Ilman edellä lueteltuja eriä kaupungin nettoinvestoinnit ovat vuonna 2018 n. 113,8 milj. euroa.

Kuva 14. Vuosikatteen, nettoinvestointien ja poistojen kehitys

10.2.1 Verotulot ja valtionosuudet

Verotulot

Verotuloennusteessa on huomioitu valtiovarainministeriön budjettiriihessä linjatut verotuksen muutokset ja valtiovarainministeriön 19.9. julkistamat ennusteet. Lisäksi ennusteessa on huomioitu Verohallinnon uusimmat ennakkotiedot verovuoden 2016 verotuksesta sekä verojen tilitykset elokuun loppuun mennessä.

Vuonna 2017 verotulojen kehitys on ollut odotettua parempaa. Kuntaliiton kesäkuun ennusteessa marras-joulukuun ryhmäosuusosikaisujen oletettiin olevan kunnille yhteensä noin 80 miljoonaa euroa negatiiviset. Viimeisten ennakkotietojen mukaan oletus on, että oikaisu olisi myönteinen marras- ja joulukuussa.

Ansiotuloveron veronkevennysten arvioidaan alentavan kunnallisveron tuottoa kunnissa 182 miljoonalla eurolla. Suurin yksittäinen muutos on työtulovähennyksen koroittaminen, joka vähentää kunnallisveron tuottoa 115 miljoonalla eurolla. Kun otetaan huomioon aiemmin päätetyt kunnallisveron tuottoa parantavat veroperustemuutokset (lapsivähennyksen päättyminen ja asuntolainan

korkovähennyksen leikkaus), muutosten arvioidaan alentavan kunnallisveroa yhteensä 131 miljoonalla eurolla. Päätosperäiset veronalennukset alentavat kuntien verotuloja, mutta ne kompensoidaan kunnille valtionosuusjärjestelmän kautta.

Kilpailukykysojimuksessa sovittiin palkansaajien maksuihin liittyvistä muutoksista vuosina 2017-2020. Maksujen muutokset vaikuttavat kunnallisverotuloja alentavasti myös vuoden 2017 jälkeen. Näiltä osin veromenetyksiä hallitus ei kompensoi.

Yhteisöveroennusteessa on huomioitu valtiovarainministeriön päivitetty ennuste, joka on noussut vuoden aikana merkittävästi. Ennusteessa on myös huomioitu vuodelle 2017 maksuunpantujen yhteisöjen ennakkoverojen nousu ja ennakkotiedot vuoden 2016 verotuksesta. Vuoden 2016 verotukseen liittyen toukokuussa 2017 tuli huomattava yksittäinen ennakkotäydennysmaksu, josta kuntien osuus oli noin 200 milj. euroa. Sen pysyvyyteen liittyy epävarmuutta. Oletuksena tällä hetkellä kuitenkin on, että erä tulee pysymään verotuksen valmistuessa eikä sitä peritä kunnilta takaisin. Suuri yksittäiserä nostaa sijaintikuntien jako-osuuksia ja toisaalta laskee muiden kuntien jako-osuuksia vuosille 2018 ja 2019.

Vuodelle 2019 esitetään muutoksia asuinrakennusten alaja ylärajan korotusta siten, että uudet rajat olisivat 0,45 - 1,00 %. Lisäksi esitetään voimalaitosten veroprosentin ylärajan korotusta 3,5 %:in. Näillä ei ole vaikutusta Oulun kaupungin laskelmiin, koska kiinteistöveroprosentit ovat jo edellä olevien mukaiset.

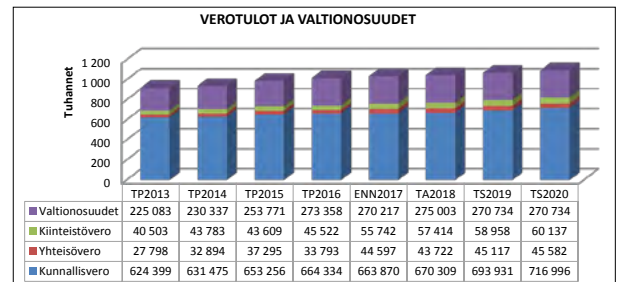
Varhaiskasvatusmaksujen alentamista (arviolta -91 milj. euroa) kompensoidaan yhteisöverojen kautta (60 milj. euroa), valtionosuuksissa (25 milj. euroa) ja kiinteistöveron kautta (25 milj. euroa).

Kiinteistöverojen kompensoinnilla ei ole vaikutusta Oulun kaupungille, koska kaupungin kiinteistöverot ovat jo säädettyissä rajoissa.

Oulun kaupungin talousarvio 2018 sisältää laskelmat alla olevien veroprosenttien mukaan:

OULU	2013	2014	2015	2016	2017	TA2018
Tuloveroprosentti	19,25	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00
Kiinteistöveroprosentit:						
- vakituinen asuinrakennus	0,40	0,40	0,40	0,40	0,50	0,50
- muu asuinrakennus	0,90	0,90	0,90	0,90	0,93	0,93
- yleinen kiinteistövero	0,95	0,95	0,95	0,95	1,15	1,15
- voimalaitos	2,85	2,85	2,85	3,10	3,10	3,10
- yleishyödyllinen yhteisö	0,16	0,16	0,16	0,16	0,16	0,16
- rakentamaton rakennuspaikka	-	-	-	-	-	-

Laskelmissa Oulun tuloveroprosentti on sama kuin vuonna 2017 eli 20 prosenttia. Kuntien keskimääräinen tuloveroprosentti 2017 on 19,87. Kiinteistöverot ovat laskelmissa vuoden 2017 tasossa. Vuoden 2017 osalta laskelmissa on käytetty kiinteistöverotuksen lopullisia tietoja, jotka on julkaistu Verohallinnon tilastopalvelussa 11.9. Kiinteistövero korottuu vuosittain verotusarvojen nostosta ja ikäalennusten muutoksesta johtuen. Kiinteistöveron painoarvoa kasvatetaan kuntien tulolähteenä.

Kuva 15. Verotulot ja valtionosuudet jakautuminen

Taulukko 3. Verotulojen ja valtionosuuksien kehittyminen

TILIVUOSI	TP2013	TP2014	TP2015	TP2016	ENN2017	TA2018	TS2019	TS2020
Kunnallisvero	624 399	631 475	653 256	664 334	663 870	670 309	693 931	716 996
Muutos %	7,7	1,1	3,4	1,7	-0,1	1,0	3,5	3,3
Vero-%	19,25	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00
Yhteisövero	27 798	32 894	37 295	33 793	44 597	43 722	45 117	45 582
Muutos %	2,9	18,3	13,4	-9,4	32,0	-2,0	3,2	1,0
Kiinteistövero	40 503	43 783	43 609	45 522	55 742	57 414	58 958	60 137
Muutos %	22,8	8,1	-0,4	4,4	22,5	3,0	2,7	2,0
VEROTULOT YHTEENSÄ	692 700	708 152	734 160	743 649	764 209	771 445	798 006	822 715
Muutos %	8,3	2,2	3,7	1,3	2,8	0,9	3,4	3,1

TILIVUOSI	TP2013	TP2014	TP2015	TP2016	ENN2017	TA2018	TS2019	TS2020
Valtionosuudet	225 083	230 337	253 771	273 358	270 217	275 003	270 734	270 734
%	3,5	2,3	10,2	7,7	-1,1	1,8	-1,6	0,0
VEROTULOT JA VALTIONOSUUEDET YHT.	917 783	938 489	987 931	1 017 007	1 034 426	1 046 448	1 068 740	1 093 449
%	3,5	2,3	5,3	2,9	1,7	1,2	2,1	2,3

Erilaisten vähennysten johdosta kuntien tuloveroprosentit (nimellinen veroaste) ei vastaa todellista veroastetta kunnissa. Kunnallisverotuksessa tehdään vähennyksiä veronalaisista ansiotuloista. Tulosta tehtäviä vähennyksiä ovat muun muassa matkakustannukset, tulothankkimiskulut, ansiotulovähennys ja perusvähennys. Tulosta tehtävät vähennykset vähentämällä saadaan verotettava tulo, josta veron määrä lasketaan kunnallisveroprosentin mukaisesti. Tämän jälkeen tehdään vähennykset verosta ja näin saadaan maksuunpantavan kunnallisveron määrä. Verosta tehtäviä vähennyksiä ovat muun muassa työtulovähennys, kotitalousvähennys sekä asuntolainan koron alijäämähyytyys.

Kunnallisverotuksessa tehtävien vähennysten määrä on riippuvainen veronmaksajan tulotasosta. Vähennykset painottuvat alemmille tulotasolle, jolloin efektiivinen veroaste on alhaisempi. Oheisessa taulukossa näkyy Oulun tuloveroprosentit sekä efektiiviset veroasteet vuosina 2013–2015. Efektiivisen veroasteiden ennusteet vuosille 2016 ja 2017 perustuvat Kuntaliiton laskelmiin. Puhutaan efektiivisestä veroasteesta, joka on maksuunpannun kunnallisveron suhde ansiotuloihin.

Taulukko 4. Oulu efektiivinen veroaste

OULU	2013	2014	2015	2016**	2017**
Tuloveroprosentti	19,25	20,00	20,00	20,00	20,00
Efektiivinen veroaste	14,86	15,40	15,32	15,15	14,67
Erotus	4,39	4,60	4,68	4,85	5,33

Valtionosuudet

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa kohtuullisella verorasitteella. Tämä toteutetaan tasaamalla palvelujen järjestämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä tulopohjaeroja. Kustannuserojen tasauksen laskentaperusteena ovat asukasmäärän ja ikärakenteen lisäksi erilaiset olosuhdetekijät. Toisena valtionosuusjärjestelmän kiinteänä osana kuntien tulopohjaa tasataan kunnan verotulojen perusteella.

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Valtionosuuden laskennallinen peruste muuttuu vuosittain ns. automaattimuutosten perusteella. Näitä ovat määrätymistekijöiden, esimerkiksi asukasmäärien, oppilasmäärien ja muiden laskennan perusteena olevien määrien muutokset. Kustannustenjaon tarkistus tehdään vuosittain. Hallitusohjelman mukaisesti valtionosuuksiin ei tehdä indeksikorotuksia vuosina 2018-2019.

Nettomääräisesti valtion toimenpiteiden vaikutus valtionosuuksiin on noin 129 milj. euroa kuntataloutta heikentävä. Valtionosuuksiin vaikuttavat:

- kilpailukykysojimus - 468 milj. euroa (-85€/asukas) (lisävähennys vuonna 2018 118 milj. euroa eli -21€/asukas)

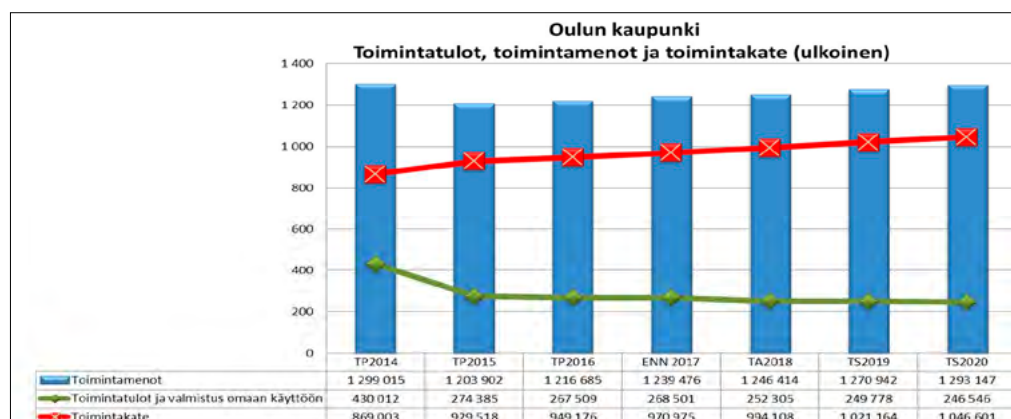
- kustannustenjaon tarkistus -178 milj. euroa
- veromenetysten kompensatio +131 milj. euroa (jaukautuu kuntakohtaisesti)
- varhaiskasvatusmaksujen alentamisen kompensatio +25 milj. euroa (5€/asukas)
- pitkäaikaistyöttömien eläketuki -44 milj. euroa (-4,4€/asukas) (lisävähennys vuonna 2018 9 milj. euroa eli -2€/asukas).

Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus on n. 39,1 milj. euroa (ennuste vuodelle 2017 33,4 milj. euroa). Tasausraja (100%) on 3 756,35 euroa/asukas.

Kotikuntakorvaukset ovat vuonna 2018 nettona n. -10,4 milj. euroa (vuonna 2017 n. -10,1 milj. euroa). Kotikuntakorvaukset eivät ole valtionosuutta, vaan ne sisältyvät sivistys- ja kulttuurilautakunnan toimintatuloihin ja –menoihin.

10.2 Toimintakateen (nettomenojen) kehitys

Toimintakate on toimintatulojen (lisätynä valmistus omaan käyttöön erällä) ja –menojen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista. Toimintakatteella osoitetaan paljonko toiminnan kuluista saadaan katetuksi myynti- ja maksutuotoilla. Loput toimintakuluista katetaan käytännössä verotuloilla ja valtionosuuksilla. Vuonna 2018 verotulojen ja valtionosuuksien eli verorahoituksen kasvu on arvon mukaan n. 1,2 prosenttia. Nettomenojen kasvu (toimintakate) vuonna 2018 on arviolta n. 2,4 prosenttia.

Kuva 16. Oulun kaupunki ulkoisten toimintatulojen ja –menojen kehittyminen

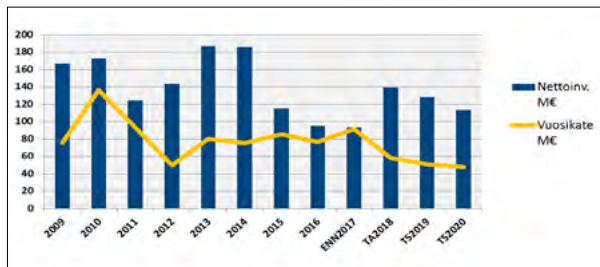
Taulukko 5. Verorahoituksen ja nettomenojen kehitys

Muutokset %	TP2013	TP2014	TP2015	TP2016	ENN 2017	TA2018	TS2019	TS2020
Toimintakate	3,6	2,7	7,0	2,1	2,3	2,4	2,7	2,5
Verotulot ja valtionosuudet	3,5	2,3	5,3	2,9	1,7	1,2	2,1	2,3

Peruskunnan nettomenojen kasvuennuste vuodelle 2017 on n. 1,08 % ja TA2018 n. 2,7 %. Kun otetaan huomioon perustoimeentulotuen siirto Kelalle, on nettomenojen kasvu vuonna 2017 toteutuvat vielä ennustettuakin suurempina, tarkoittaa tämä sitä, että peruskunnan osalta liikumavara supistuu entisestään.

Valtuuston hyväksymien taloustavoitteiden osalta on ylityspaineita hyvinvointilautakunnalla ja sivistys- ja kulttuurilautakunnalla. Jos arvioidut sitovien nettomenojen ylitykset vuonna 2017 toteutuvat vielä ennustettuakin suurempina, tarkoittaa tämä sitä, että peruskunnan osalta liikumavara supistuu entisestään.

10.2.3 Investoinnit

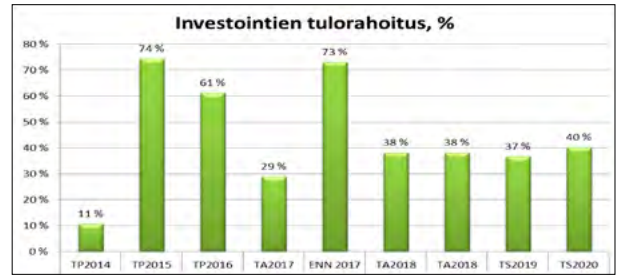

Kuva 17. Vuosikate ja nettoinvestoinnit, vuodet 2005 - 2012 yhteenlaskettu uuden Oulun kuntien tilinpäätöksistä (Nettoinvestoinnit = bruttoinvestoinnit – rahoitusosuudet).

Oulun kaupungin investoinnit

Investointikohteet 1 000€	TA2018	TS2019	TS2020
Osakkeet ja osuudet	2 000	2 000	2 000
Irtain käyttöomaisuus	4 527	7 065	2 963
Maan hankinta	6 000	6 000	6 000
Kiinteät rakenteet ja laitteet	34 960	33 218	28 232
Syväväylä	15 000		
VT4	8 000	5 000	
PERUSKUNTA YHTEENSÄ	70 487	53 283	39 195
Liikelaitokset ja kehittämisrahasto			
Tilakeskus liikelaitos	51 544	62 691	57 572
Muut sisäiset liikelaitokset	5 120	5 010	7 350
Kehittämisrahasto	1 129	480	250
Oulun Vesi liikelaitos	23 270	16 855	15 825
LIIKELAITOKSET JA KEHITTÄMISRAHASTO YHTEENSÄ	81 063	85 036	80 997
OULUN KAUPUNGIN INVESTOINNIT YHTEENSÄ	151 550	138 319	120 192
OULUN KAUPUNGIN INVESTOINNIT ILMAN SEURAAVIA: SYVÄVÄYLÄ JA VT4	128 550	133 319	120 192

Kasvavana kaupunkina Oulun tarve investoida on korkea. Nettoinvestoinnit (bruttoinvestoinnit - rahoitusosuudet - luovutustulot) TA2018 ovat n. 126 milj. euroa. Tiukassa taloustilanteessa haasteena on löytää olemassa olevan palveluverkon mahdollisuudet. Tulorahoitus ei ole riittävä. Vuosikatteen alhainen taso asettaa paineen lisälainanotolle.

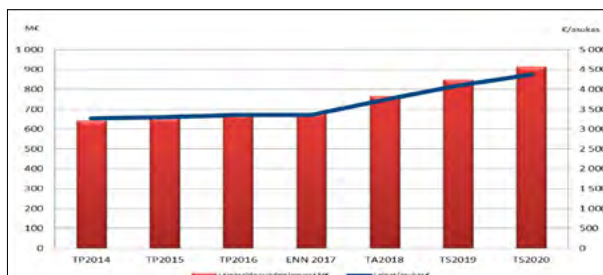
Kuva 18. Investointien tulorahoituksen kehittyminen, vuodet 2005 - 2012 yhteenlaskettu uuden Oulun kuntien tilinpäätöksistä.

Kasvavana kaupunkina Oulun tarve investoida on korkea. Tiukassa taloustilanteessa haasteena on löytää olemassa olevan palveluverkon mahdollisuudet. Tulorahoitus ei ole riittävä. Vuosikatteen alhainen taso asettaa paineen lisälainanotolle.

10.2.4 Lainat

Taloussarvion tasapainoperiaatteen mukaan taloussarvossa osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Rahoituslaskelmassa osoitetaan, miten taloussarvio vaikuttaa maksuvalmiuteen, kuinka paljon tarvitaan tulorahoituksen lisäksi pääomarahoitusta investointeihin ja lainanlyhennyksiin sekä miten rahoitustarve katetaan. Tulorahoituksen riittämättömyys tarkoittaa lisääntyvää lainanottotarvetta ja korkomenojen kasvua.

Oulun suhteellinen velkaantuneisuus oli vuoden 2016 tilinpäätöksessä 70 %. Suhteellinen velkaantuneisuus = (Vieras pääoma – Saadut ennakot)/Käyttötulot). Suhteellinen velkaantuneisuus tunnusluku on sitä parempi, mitä pienempi luvun arvo on ja kaupungilla on sitä paremmat mahdollisuudet selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kuva 19. Lainasaldo vuoden lopussa ja lainat asukasta kohti

Vuonna 2013 Oulun kaupungin lainasaldo oli 554 milj. euroa. Tilinpäätöksessä 2016 kaupungin lainasaldo oli n. 671 milj. euroa ja ennusteessa 2017 lainasaldon arvioidaan olevan n. 679 milj. euroa. Taloussarvion 2018 lukujen pohjalta laskettu lainasaldo on n. 766 milj. euroa.

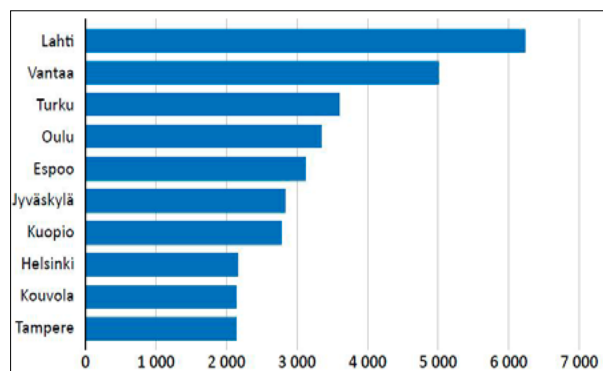
Oulun kaupungin tilinpäätöksessä 2016 lainat asukasta kohti olivat 3 346 euroa/asukas. Vuonna 2016 asukasta kohden laskettu kuntien lainakanta oli vastaavasti 2 933 euroa/asukas. Vuoden 2017 ennusteessa lainat asukasta kohti ovat 3 347 euroa/asukas ja taloussarviossa 2018 3 736 euroa/asukas.

Suurten kaupunkien vertailussa konsernilainat ja konsernilainat asukasta kohti ovat vertailukelpoisempia kuin pelkästään kaupungin lainojen tarkastelu, koska kaupungit ovat yhtiöittäneet toimintaansa eri tavoin. Konsernista ei tehdä taloussarviota, ainoastaan Oulun kaupungista.

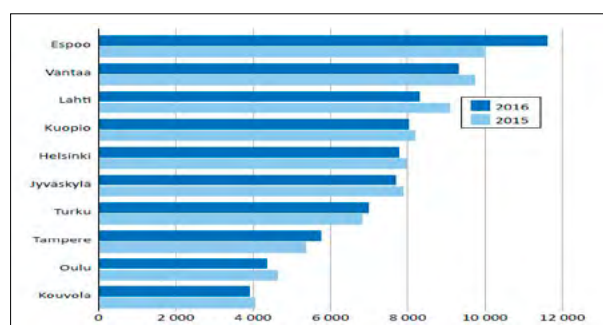
Korkomenoihin on laskettu mukaan lainojen suojauskustannukset. Vuoden 2016 tilinpäätöksessä korkomenot olivat noin 10 milj. euroa. Korkomenojen ennuste vuodelle 2017 on noin 11,4 milj. euroa. Nykyisen alhaisen korkotasoon vuoksi lainan korot ovat hallinnassa. Jos korot nousevat uhkana on, että korkomenot kasvavat ja rahoituksen kustannukset vievät liikkumavaraa muulta toiminnalta.

Kuva 20. Lainojen korkomenot vuosittain

Kuva 21. Lainat €/asukas TP2016

Kuva 22. Konsernilainat €/asukas TP2016

10.2.5 Peruskunnan ja liikelaitosten merkitys kaupungin taloudessa

TULOSLASKELMA 1000 €	Peruskunta ja rahastot	Liikelaitos Oulun Tilakeskus	Muut sisäiset liikelaitokset	Oulun Vesi liikelaitos	Liikelaitokset yhteensä	Kaupunki sis. sisäiset erät
TA 2018						
Toimintatulot	170 141	113 810	191 725	36 667	342 202	512 343
Valmistus omaan käyttöön	0	4 970	0	3 026	7 996	7 996
Toimintamenot	-1 238 591	-71 918	-184 919	-19 020	-275 856	-1 514 448
Toimintakate	-1 068 450	46 863	6 806	20 673	74 341	-994 108
Verotulot	771 445	0	0	0	0	771 445
Valtionosuudet	275 003	0	0	0	0	275 003
Rahoitustuotot ja -kulut	25 885	-12 963	-474	-6 962	-20 399	5 486
Korkotulot	11 872	0	3	0	3	11 875
Muut rahoitustulot	26 369	0	0	18	18	26 387
Korkomenot	-11 046	-1 100	0	-367	-1 467	-12 513
Muut rahoitusmenot	-1 310	-11 863	-477	-6 613	-18 953	-20 263
Vuosikate	3 883	33 900	6 331	13 711	53 942	57 826
Poistot	0	0	0	0	0	0
Suunnitelmapoistot	-33 210	-32 017	-5 885	-9 600	-47 502	-80 712
Arvonalentumiset	-200	0	0	0	0	-200
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset tulot	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset menot	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-29 527	1 883	447	4 111	6 440	-23 086
Poistoeron muutos	0	3 264	0	-6 741	-3 477	-3 477
Vapaaehtoisten varausten muutos	0	0	0	7 500	7 500	7 500
Rahastojen muutos	0	0	0	0	0	0
Yli-/alijäämä	-29 527	5 146	447	4 870	10 463	-19 063

RAHOITUSLASKELMA, 1000 €	Peruskunta ja rahastot	Liikelaitos Oulun Tilakeskus	Muut sisäiset liikelaitokset	Oulun Vesi liikelaitos	Liikelaitokset yhteensä	Kaupunki sis. sisäiset erät
TA 2018						
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	3 883	33 900	6 331	13 711	53 942	57 826
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-8 500	0	-10	0	-10	-8 510
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-71 616	-51 844	-5 120	-23 270	-80 234	-151 850
Rahoitusosuudet invest.	194	0	360	0	360	554
Pysyvien vast.hyöd.luovutustulot	12 000	0	10	0	10	12 010
Toiminnan ja investointien rahavirta	-64 039	-17 945	1 571	-9 559	-25 932	-89 970
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset	-22 301	19 152	0	6 055	25 207	2 906
Antolainasaamisen lisäykset	-35 000	25 000	0	8 000	33 000	-2 000
Antolainasaamisen vähennykset	12 699	-5 848	0	-1 945	-7 793	4 906
Lainakannan muutokset	87 064	0	0	0	0	87 064
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	114 045	0	0	0	0	114 045
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-26 981	0	0	0	0	-26 981
Lyhytaikaisten lain. lis./väh.	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalm. muutokset	0	0	0	0	0	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	724	1 208	1 572	-3 504	-724	0

11 Talousarvion ja –suunnitelman rakenne ja sitovuus

11.1 Talousarvion rakenne ja sitovuus

Talousarviossa on strategia-, käyttötalous-, investointi-, tuloslaskelma- ja rahoitusosa, liitetiedoissa esitettävät liikelaitosten talousarviot sekä Oulu-konsernin tytäryhteisöjen taloudelliset tavoitteet. Peruskunnan taseyksiköt kehittämishasto ja valistustalo on esitetty erikseen. Niille on laadittu liikelaitosmallin mukaiset erilliset talousarviot sisältämättä niitä peruskunnan lukuihin. Lisäksi talousarviossa liitteinä esitetään kestävä kehityksen tavoitteet. Talousarviossa on koottuna kehittämissuunnitelmat ja investoinnit.

11.1.1 Peruskunta

Peruskunnan sitoumuksissa on tehty seuraavat muutokset verrattuna vuoden 2017 talousarvioon:

- Kaupunginhallituksen erillissitoumuudet ovat kaikki nettositovia valtuustoon toimintakatteen osalta
- Kaupunginhallituksen nettositovuus työllistäminen poistuu, koska toiminta on siirretty Business Oulu –liikelaitokseen
- Kaupunginhallituksen alle on lisätty erillissitovana valtuustoon kehittämishankkeet

Peruskunta euromääräiset taloustavoitteet

	SITOVUUS	Toimintamenot	Toimintatulot
		TALOUSARVIO 2018	TALOUSARVIO 2018
KÄYTTÖTALOUSOSA			
KESKUSVAALILAUTAKUNTA	B	680	670
TARKASTUSLAUTAKUNTA	B	719	2
KAUPUNGINVALTUUSTO	B	600	
KAUPUNGINHALLITUS yht.		100 165	4 785
KH ilman erillissitoumuksia	N	71 630	
Koko kaupunkia koskevat menot ja varaukset	N	8 252	
Konsernipalvelut	N	14 298	
Kehittämissuunnitelmat	N	1 200	
HYVINVOINTILAUTAKUNTA yht.		625 385	53 000
Hyvinvointilautakunta ilman erikoissairaanhoidoa	N	338 000	
Erikoissairaanhoido	B	234 385	
SIVISTYS- JA KULTTUURILAUTAKUNTA	N	403 756	
YHDYSKUNTALAUTAKUNTA yht.		71 534	77 934
Yhdyskuntalautakunta ilman joukkoliikennettä	N		14 738
Joukkoliikenne	N	8 338	
RAKENNUSLAUTAKUNTA	N		223
PERUSKUNTA KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ		1 236 366	170 141

	Toimintamenot		Toimintatulot
	SITOVUUS	TALOUSARVIO 2018	TALOUSARVIO 2018
TULOSLASKELMAOSA			
VEROTULOT	B		771 445
VALTIONOSUUDET	B		275 003
KORKOTULOT	B		11 213
MUUT RAHOITUSTULOT	B		24 169
KORKOMENOT	B	11 046	
MUUT RAHOITUSMENOT	B	855	
SATUNNAISET ERÄT	B		
TULORAAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	B	8 500	
INVESTOINTIOSA			
Kaupunginhallitus			
Osakkeet ja osuudet	B	2 000	
Kaupunginhallitus/konsernipalvelut			
Irtain käyttöomaisuus	B	587	
Hyvinvointi			
Irtain käyttöomaisuus	B		
Sivistys ja kulttuuri			
Irtain käyttöomaisuus	B	3 490	124
Kiinteät rakenteet ja laitteet	B	2 705	
Yhdyskunta ja ympäristö			
Irtain käyttöomaisuus	B	350	
Maan hankinta	B	6 000	12 000
Rakennukset			
Kadut, tiet, sillat, torit, pääliikenneväylät, ympäristöinvestoinnit yms.	B	19 000	
Erilliskohteet	B	35 600	
Maankäyttökorvaushankkeet	B	500	
Rahoitettavat kohteet (Eu-hankkeet)	N	155	70
Rakennuslautakunta			
Irtain käyttöomaisuus	B	100	
PERUSKUNTA INVESTOINNIT YHTEENSÄ		70 487	12 194
RAHOITUSOSA			
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET			
ANTOLAINAUKSEN LISÄYKSET		35 000	
ANTOLAINAUKSEN VÄHENNYKSET			12 699
LAINAKANNAN MUUTOKSET			
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYKSET			114 045
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYKSET		26 981	
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOKSET			
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET			
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN		1 675	
YHTEENSÄ		1 390 910	1 390 910

B= Toimintatuotot ja toimintamenot erikseen sitovia valtuustoon

N= Toimintakate sitova valtuustoon

11.1.2 Liikelaitokset

Kun valtuusto on hyväksynyt kaupungin talousarvion ja siinä olevat liikelaitosten tavoitteet, vahvistavat johtokunnat liikelaitosten talousarviot. Liikelaitosten lainanottoa hoitaa konsernihallinnon rahoitusryhmä. Merkittävät investointikohteet käsitellään erillisinvestointien hankeohjeen mukaisesti ja niistä päättää kaupunginvaltuusto. Sivovista tavoitteista poikkeaminen edellyttää valtuuston päätöstä. Liikelaitoksissa tapahtuvat liiketoiminnan merkittävät muutokset tuodaan kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Liikelaitoskohtainen tuloutustavoite muodostuu peruskunnalle maksettavasta sijoitetun pääoman korvauksesta.

Sijoitettu pääoma muodostuu peruspääoman lisäksi mahdollisesta pääomavelasta. Vuodelle 2018 kaikkien liikelaitosten tuloutustavoitetta nostettiin 20 %. Tavoitteena on, että liikelaitokset maksavat vuonna 2018 korvausta sijoitetusta pääomasta yhteensä 18,953 miljoonaa euroa.

Sijoitetun pääoman korvauksen lisäksi valtuusto voi erikseen päättää lisäkorvauksesta. Lisäkorvauksen siirto tehdään tasevaikutteisesti tilinpäätösvuotta seuraavalla tilikaudella liikelaitoksen edellisten tilikausien ylijäämästä valtuuston päättämän kunnan oman pääoman erään. Korvauksen suuruus määritellään kunkin liikelaitoksen rahoitustilanteen perusteella. Valtuustolle raportoitavat sitovat kriittiset menestyskijät ja muut toiminnalliset ja

talouden tavoitteet on esitetty talousarviokirjassa liikelaitoskohtaisissa tiedoissa. Merkittävät ylitykset tai alitukset tuodaan ensin konsernihallinnon talousryhmän arvioitavaksi ja tarvittaessa kaupunginhallituksen käsiteltäväksi välittömästi, kun ylitys/alitus on ennustettavissa.

Seuraavissa taulukoissa on esitetty liikelaitoksittain valtuustoon nähden sitovat tavoitteet vuonna 2018 tuloutusten, liikeylijäämätavoitteiden, peruskunnan liikelaitoksille myönnettävien lainojen ja investointien osalta.

Liikeylijäämätavoite, 1 000 euroa	TA 2018
Oulun Vesi liikelaitos	11 073
Oulun Tietotekniikka liikelaitos	118
Liikelaitos Oulun Serviisi	178
Oulun Tekninen liikelaitos	628
Liikelaitos Oulun Tilakeskus	14 846
BusinessOulu liikelaitos	0
Oulun Seudun Ympäristötoimi liikelaitos	0
Oulu-Koillismaan Pelastusliikelaitos	-3
Yhteensä	26 840

Tuloutus omistajalle, 1 000 euroa	TA 2018
Oulun Vesi liikelaitos	6 613
Oulun Tietotekniikka liikelaitos	118
Liikelaitos Oulun Serviisi	24
Oulun Tekninen liikelaitos	335
Liikelaitos Oulun Tilakeskus	11 863
Yhteensä	18 953

11.2 Tilivelvollisuus

Kuntalain 125 §:n mukaan tilivelvollisia ovat toimielinten jäsenet ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi, viranhaltijaan voidaan kohdistaa muistutus tilintarkastajan antamassa tilintarkastuskertomuksessa ja viranhaltijalle voidaan myöntää tai olla myöntämättä vastuuvapaus. Tilivelvollinen vastaa toiminnan ja talouden osalta sekä omasta että alaistensa tekemisestä ja siitä mitä jää hoitamatta.

Tilivelvollisella on henkilökohtainen vastuu sisäisen valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja jatkuvasta ylläpidosta johtamansa toiminnan osalta. Kuntalain 125 §:n mukaan tilintarkastajan on tilintarkastuskertomuksessaan sisällytettävä lausunto mm. sisäisen valvonnan ja konsernivalvonnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä esitys vastuuvapauden myöntämisestä ja mahdollisesta muistutuksesta, joka voidaan kohdistaa tilivelvolliseen. Muistutuksen edellytyksenä on, että tilivelvollinen on toiminut

Liikelaitoksille annetut lainat enintään, 1 000 euroa	TA 2018
Oulun Vesi liikelaitos	8 000
Liikelaitos Oulun Tilakeskus	25 000
Yhteensä	33 000

Investointimäärärahojen sitovuudet, 1 000 euroa	TA 2018
Oulun Vesi liikelaitos	23 270
Oulun Tietotekniikka liikelaitos	4 000
Liikelaitos Oulun Serviisi	60
Oulun Tekninen liikelaitos	700
Liikelaitos Oulun Tilakeskus, kiinteistöjen korjausmääräraha ja suunnittelu	15 000
Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos (NETTO)	0
Yhteensä	79 574

11.1.3 Hintojen muutokset

Oulun Tietotekniikka liikelaitoksen ulkoisten palveluntarjoajien hinnat ovat nousseet, minkä vuoksi liikelaitos ei nykyisessä tilanteessa pysty sopeuttamaan toimintaansa kohonneita hintoja vastaavaksi. Oulun Tietotekniikka nostaa hintoja vuodelle 2018. Palveluiden hinnat on laskettu aiheuttamisperusteisesti ja asiakaskohtainen korotus määräytyy asiakkaiden ostoarvioiden mukaisesti. Keskimäärin korotus on noin 4,3%.

Muiden liikelaitosten hintoja ei nosteta, hintoja voidaan laskea. Hinnoittelun perusteita voidaan muuttaa, kun hyväksyntä on saatu asiakkaalta.

vastoin lakia tai valtuuston päätöksiä eikä virhe tai aiheutunut vahinko ole vähäinen.

Oulun kaupungissa tilivelvollisiksi viranhaltijoiksi on määriteltä kaupunkiinjohtaja, toimialojen ja liikelaitosten johtajat viranhaltijat, toimialojen johtosäännöissä nimetyt vastuu- ja palvelualueiden johtajat sekä konsernihallinnon johtajat (liite 3).

Tätä määritelmää tilivelvollisista sovelletaan ottaen huomioon, että viime kädessä kaupungin vastuunalainen JHTT-tilintarkastaja määrittelee tilivelvollisen ja hän voi tilintarkastuskertomuksessaan kohdistaa muistutuksen muullekin kuin edellä olevan määritelmän piiriin kuuluvalla viranhaltijalla ja esittää vastuuvapauden epäämistä.

Tilivelvollisuuden puuttuminen ei vapauta esimiestä valvontavastuusta.

12 Tuloslaskelma- ja rahoitusosa

12.1 Oulun kaupungin tulos- ja rahoituslaskelma

TULOSLASKELMA 1000 €						
Oulun kaupunki	TP2016	TA2017	ENN 2017	TA2018	TS2019	TS2020
Toimintatulot	249 821	245 079	249 927	233 948	231 421	228 009
Valmistus omaan käyttöön	17 687	22 900	18 574	18 357	18 357	18 537
Toimintamenot	-1 216 685	-1 242 073	-1 239 476	-1 246 414	-1 270 942	-1 293 147
Toimintakate	-949 176	-974 094	-970 975	-994 108	-1 021 164	-1 046 601
Verotulot	743 649	745 730	764 209	771 445	798 006	822 715
Valtionosuudet	273 358	266 712	270 217	275 003	270 734	270 734
Rahoituserät yhteensä	8 435	5 357	28 171	5 486	3 130	1 182
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotulot	10 726	9 777	10 379	10 426	10 212	10 074
Muut rahoitustulot	8 991	9 579	30 671	7 416	7 231	7 353
Korkomenot	-10 148	-12 378	-11 401	-11 046	-13 018	-14 960
Muut rahoitusmenot	-1 134	-1 620	-1 478	-1 310	-1 295	-1 285
Vuosikate	76 266	43 705	91 622	57 826	50 706	48 030
Poistot						
Suunnitelmapoistot	-80 982	-79 969	-79 445	-80 712	-80 085	-79 169
Arvonalentumiset	0	0	0	-200	-200	-200
Satunnaiset erät						
Satunnaiset tulot	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset menot	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-4 716	-36 264	12 177	-23 086	-29 579	-31 339
Poistoeron muutos	2 887	-4 244	-3 209	-3 477	-684	4 237
Vapaaehtoisten varausten muutos	-12 300	7 500	5 000	7 500	5 000	0
Rahastojen muutos	0	0	0	0	0	0
Yli-/alijäämä	-14 129	-33 008	13 968	-19 063	-25 263	-27 102

*) Laskelmissa on eliminoitu kaupungin yksiköiden väliset sisäiset siirrot. Laskelmat sisältävät ainoastaan ulkoiset erät.

**) Vuonna 2017 yhtiöityi Oulun Työterveys ja Oulun Konttorin toimintoja siirtyi Monetra Oy:öön.

Tuotantokeittiö Oy:n tuotanto alkoi 1.10.2017 ja Oulun Serviisi aloitti aterioiden oston osakeyhtiöltä.

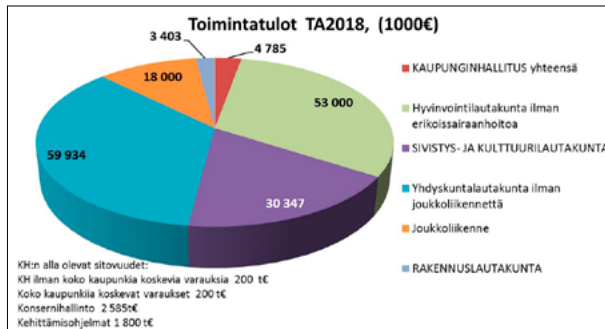
**) Vuodet 2018-2020 eivät sisällä sote- ja maakuntauudistuksen vaikutuksia

RAHOITUSLASKELMA, 1000 €						
Oulun kaupunki	TP2016	TA2017	ENN 2017	TA2018	TS2019	TS2020
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	76 266	43 705	91 622	57 826	50 706	48 030
Satunnaiset erät						
Tulorahoituksen korjauserät	-15 867	-8 675	-13 819	-8 510	-5 165	-5 175
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-125 288	-152 223	-126 128	-151 850	-138 319	-119 842
Rahoitusosuudet invest.	779	800	800	554	250	350
Pysyvien vast.hyöd.luovutustulot	29 755	20 089	31 989	12 010	9 665	6 175
Toiminnan ja investointien rahavirta	-34 356	-96 304	-15 536	-89 970	-82 863	-70 462
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset	690	4 012	4 183	2 906	4 504	4 477
Antolainasaamisen lisäykset	-3 192	-500	-500	-2 000	-500	-500
Antolainasaamisen vähennykset	3 882	4 512	4 683	4 906	5 004	4 977
Lainakannan muutokset	15 800	90 792	7 464	87 064	78 359	65 985
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	50 000	171 767	85 000	114 045	111 415	94 966
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-28 830	-80 975	-77 536	-26 981	-33 056	-28 981
Lyhytaikaisten lain. lis./väh.	-5 370	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset						
Muut maksuvalm. muutokset	17 823	0	0	0	0	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	-44	-1 500	-3 889	0	0	0

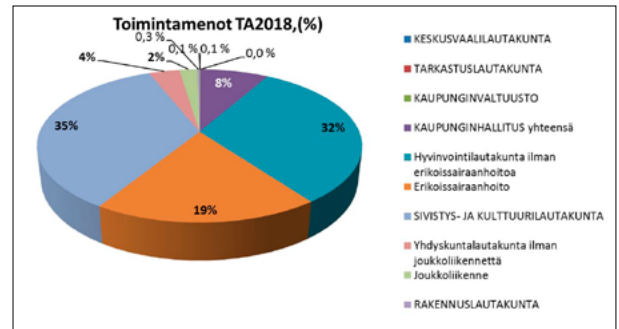
12.2 Peruskunnan tulos- ja rahoituslaskelma

Peruskunta tuloslaskelma						
1000€	TP2016	TA2017	ENN2017	TA2018	TS2019	TS2020
TOIMINTATULOT	191 426	179 365	182 395	170 141	165 847	162 333
TOIMINTAMENOT	-1 218 612	-1 224 533	-1 220 719	-1 236 366	-1 259 095	-1 279 724
TOIMINTAKATE	-1 027 187	-1 045 168	-1 038 324	-1 066 224	-1 093 248	-1 117 391
Verotulot	743 649	745 730	764 209	771 445	798 006	822 715
Valtionosuudet	273 358	266 712	270 217	275 003	270 734	270 734
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotulot	11 278	10 875	10 628	11 213	11 313	11 282
Muut rahoitustulot	2 824	5 427	3 903	5 216	5 031	5 153
Korvaus peruspääomasta	15 857	15 794	15 794	18 953	18 953	18 953
Korkomenot	-10 176	-12 396	-11 401	-11 046	-13 068	-15 060
Muut rahoitusmenot	-721	-1 055	-913	-855	-855	-855
Vuosikate	8 883	-14 081	14 112	3 705	-3 134	-4 468
Poistot						
Suunnitelman mukaiset poistot	-30 989	-31 509	-31 509	-33 210	-30 390	-28 164
Arvonalentumiset	-2 159					
Satunnaiset erät						
Satunnaiset tulot						
Satunnaiset menot						
Tilikauden tulos	-24 264	-45 590	-17 397	-29 505	-33 524	-32 632
Poistoeron muutos						
Vapaaehtoisten varausten muutos						
Rahastojen muutos						
Tilikauden yli- ja alijäämä	-24 264	-45 590	-17 397	-29 505	-33 524	-32 632

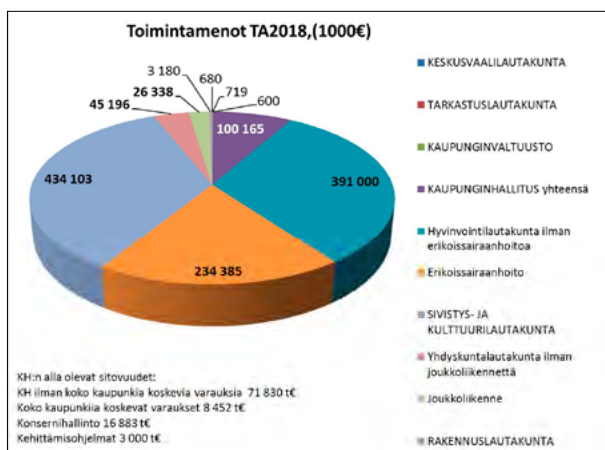
Peruskunta rahoituslaskelma						
1000€	TP2016	TA2017	ENN2017	TA2018	TS2019	TS2020
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	8 883	-14 081	14 112	3 705	-3 134	-4 468
Satunnaiset erät						
Tulorahoituksen korjaukset	-15 293	-8 500	-12 200	-8 500	-5 000	-5 000
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-55 611	-62 923	-57 423	-70 487	-53 283	-38 845
Rahoitusosuudet invest.	428	0	0	194	0	0
Pysyvien vast.hyöd.luov.tulot	26 873	9 500	21 205	12 000	9 500	6 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-34 720	-76 004	-34 306	-63 088	-51 917	-42 313
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset	-4 545	-12 902	7 421	-22 301	-25 864	-20 855
Antolainasaamisen lisäykset	-15 147	-26 864	-5 500	-35 000	-41 500	-40 500
Antolainasaamisen vähennykset	10 602	13 962	12 921	12 699	15 636	19 645
Lainakannan muutokset	15 800	90 792	7 464	87 064	78 359	65 985
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	50 000	171 767	85 000	114 045	111 415	94 966
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-28 830	-80 975	-77 536	-26 981	-33 056	-28 981
Lyhytaikaisten lain. lis./väh.	-5 370	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	7 000	0	0	0	0	0
Muut maksuvalm. muutokset	15 886	0	0	0	0	0
Rahavarojen muutos	-579	1 886	-19 421	1 675	578	2 817

Kuva 23. Peruskunnan toimintatulojen jakaantuminen

Kuva 25. Peruskunnan toimintamenojen jakaantuminen %

Kuva 24. Peruskunnan toimintamenojen jakaantuminen

13 Käyttötalousosa

13.1 Käyttötalous lautakunnittain

KÄYTTÖTALOUS	TILIN- PÄÄTÖS	TALOUS- ARVIO	ENNUSTE (elokuu) 2 017	TALOUS- ARVIO 2 018	MUUTOS TA 2018/ ENN 2017 1000 €	MUUTOS TA 2018/ ENN 2017 %
Toimintatulot ja -menot, 1000 €	2 016	2 017				
KESKUSVAALILAUTAKUNTA						
Toimintatulot	0	0	1	670	669	66 900,0
Toimintamenot	10	340	350	680	330	94,3
Toimintakate	-10	-340	-349	-10	339	-97,1
TARKASTUSLAUTAKUNTA						
Toimintatulot	3	2	3	2	0	-12,8
Toimintamenot	633	791	655	719	64	9,8
Toimintakate	-631	-789	-652	-717	-65	9,9
KAUPUNGINVALTUUSTO						
Toimintatulot	0	0	0	0	0	0,0
Toimintamenot	524	700	700	600	-100	-14,3
Toimintakate	-524	-700	-700	-600	100	-14,3
KAUPUNGINHALLITUS yhteensä						
Toimintatulot	14 709	16 258	11 861	4 785	-7 076	-59,7
Toimintamenot	93 109	110 725	98 044	100 165	2 120	2,2
Toimintakate	-78 400	-94 467	-86 183	-95 380	-9 196	10,7
KH ilman erillissitovuuksia						
Toimintatulot	8 940	6 747	7 000	200	-6 800	-97,1
Toimintamenot	37 596	41 045	54 409	71 830	17 421	32,0
Toimintakate	-28 656	-34 298	-47 409	-71 630	-24 221	51,1
Koko kaupunkia koskevat menot ja varaukset						
Toimintatulot	749	15	15	200	185	1 234,7
Toimintamenot	5 386	10 452	6 152	8 452	2 300	37,4
Toimintakate	-4 638	-10 437	-6 137	-8 252	-2 115	34,5
Konsernihallinto						
Toimintatulot	1 886	2 796	2 877	2 585	-292	-10,2
Toimintamenot	16 502	17 528	16 624	16 883	258	1,6
Toimintakate	-14 616	-14 732	-13 747	-14 298	-551	4,0
Kehittämishjelmat						
Toimintatulot	0	1 800	0	1 800	1 800	0,0
Toimintamenot	351	3 000	275	3 000	2 725	990,9
Toimintakate	-351	-1 200	-275	-1 200	-925	336,4
Työllistäminen						
Toimintatulot	3 134	4 900	1 969	0	-1 969	-100,0
Toimintamenot	33 274	38 700	20 584	0	-20 584	-100,0
Toimintakate	-30 139	-33 800	-18 616	0	18 616	-100,0
HYVINVOINTILAUTAKUNTA yhteensä						
Toimintatulot	57 456	55 048	53 719	53 000	-719	-1,3
Toimintamenot	622 084	611 877	621 281	625 385	4 104	0,7
Toimintakate	-564 629	-556 829	-567 562	-572 385	-4 823	0,8
Hyvinvointilautakunta ilman erikoissairaanhoitoa						
Toimintatulot	57 456	55 048	53 719	53 000	-719	-1,3
Toimintamenot	396 637	385 431	388 835	391 000	2 165	0,6
Toimintakate	-339 181	-330 383	-335 116	-338 000	-2 884	0,9
Erikoissairaanhoito						
Toimintatulot	0	0	0	0	0	0,0
Toimintamenot	225 448	226 446	232 446	234 385	1 939	0,8
Toimintakate	-225 448	-226 446	-232 446	-234 385	-1 939	0,8

KÄYTTÖTALOUS	TILIN- PÄÄTÖS	TALOUS- ARVIO	ENNUSTE	TALOUS- ARVIO	MUUTOS TA 2018/ ENN 2017	MUUTOS TA 2018/ ENN 2017
Toimintatulot ja -menot, 1000 €	2 016	2 017	(elokuu) 2 017	2 018	1000 €	%
SIVISTYS- JA KULTTUURILAUTAKUNTA						
Toimintatulot	29 980	31 040	30 191	30 347	156	0,5
Toimintamenot	423 050	427 215	429 551	434 103	4 552	1,1
Toimintakate	-393 069	-396 175	-399 360	-403 756	-4 396	1,1
YHDYSKUNTALAUTAKUNTA yhteensä						
Toimintatulot	76 868	73 684	82 684	77 934	-4 750	-5,7
Toimintamenot	67 358	69 776	67 184	71 534	4 350	6,5
Toimintakate	9 510	3 908	15 500	6 400	-9 100	-58,7
Yhdyskuntalautakunta ilman joukkoliikennettä						
Toimintatulot	59 350	57 421	66 289	59 934	-6 355	-9,6
Toimintamenot	42 842	43 938	42 429	45 196	2 767	6,5
Toimintakate	16 508	13 483	23 860	14 738	-9 122	-38,2
Joukkoliikenne						
Toimintatulot	17 518	16 263	16 395	18 000	1 605	9,8
Toimintamenot	24 515	25 838	24 755	26 338	1 583	6,4
Toimintakate	-6 998	-9 575	-8 360	-8 338	22	-0,3
RAKENNUSLAUTAKUNTA						
Toimintatulot	3 910	3 333	3 937	3 403	-534	-13,6
Toimintamenot	2 914	3 109	2 954	3 180	226	7,7
Toimintakate	997	224	983	223	-760	-77,3
PERUSKUNTA KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ						
Toimintatulot	182 926	179 365	182 395	170 141	-12 253	-6,7
Toimintamenot	1 210 113	1 224 533	1 220 719	1 236 366	15 647	1,3
Toimintakate	-1 027 187	-1 045 168	-1 038 324	-1 066 224	-27 900	2,7

13.2 Keskusvaalilautakunta

Lautakunnan sitovuus valtuustoon

€1 000	TILINPÄÄTÖS 2016	TA2017 (alkup.)	ENNUSTE 2017	TALOUSARVIO 2018	TS2019	TS2020
TOIMINTATULOT	0	0	1	670	670	0
TOIMINTAMENOT	-10	-340	-350	-680	-680	0
TOIMINTAKATE	-10	-340	-349	-10	-10	0

Vuonna 2018 järjestetään valtiolliset presidentinvaalit, jossa varaudutaan kahden eri kierroksen äänestyskertaan. Vuoden 2019 aikana järjestetään sekä eduskuntavaalit että europarlamenttivaalit. Vuonna 2020 ei järjestetä säännönmukaisia vaaleja.

13.3 Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta on kaupunginvaltuuston nimeämä lakisääteinen lautakunta. Lautakunnan tehtävänä on kuntalaki 121 §:n mukaan arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Lautakunta myös valmistelelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat, kuten tilintarkastajan valinnan ja huolehtii kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Tilintarkastajana on tällä hetkellä BDO Oy.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida talouden

tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä. 1.6.2017 alkaen lautakunnalle on tullut uutena tehtävänä sidonnaisuusilmoituksiin liittyviä vastuita. Kaupungin hallintosäännössä on myös muita tehtäviä lautakunnalle.

Ulkoisen tarkastuksen yksikkö valmistelelee lautakunnan asiat ja avustaa sitä arviointitehtävässä. Lisäksi yksikössä, jossa työskentelee neljä henkilöä, tehdään arviointityöhön liittyviä toiminnan ja talouden tarkastuksia lautakunnan hyväksymän työohjelman mukaisesti ja avustetaan tilintarkastajaa tilintarkastussopimuksen mukaisesti.

Lautakunnan sitovuus valtuustoon

€1 000	TILINPÄÄTÖS 2016	TA2017 (alkup.)	ENNUSTE 2017	TALOUSARVIO 2018	TS2019	TS2020
TOIMINTATULOT	3	2	3	2	2	2
TOIMINTAMENOT	-633	-791	-655	-719	-731	-749
TOIMINTAKATE	-631	-789	-652	-717	-729	-747

Tulo- ja menolajikohtainen tarkastelu

€1 000	TILINPÄÄTÖS 2016	TA2017 (alkup.)	ENNUSTE 2017	TALOUSARVIO 2018	TS2019	TS2020
TOIMINTATULOT						
Myyntitulot	0	0	0	0	0	0
Maksutulot	0	0	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	1	1	1	1	1	1
Tilavuokratulot	0	0	0	0	0	0
Muut vuokratulot	1	1	1	1	1	1
Muut toimintatulot	0	0	0	0	0	0
Toimintatulot yhteensä	3	2	3	2	2	2
TOIMINTAMENOT						
Henkilöstömenot	-422	-422	-391	-382	-382	-387
Palvelujen ostot	-147	-300	-197	-269	-282	-295
Aineet, tarvikkeet ja	-2	-4	-4	-4	-4	-4
Avustukset	0	0	0	0	0	0
Palvelusetelit	0	0	0	0	0	0
Muut avustukset	0	0	0	0	0	0
Tilavuokramenot	-52	-53	-52	-52	-52	-52
Muut vuokramenot	-9	-13	-11	-11	-11	-11
Muut toimintamenot	0	0	0	0	0	0
Toimintamenot yhteensä	-633	-791	-655	-719	-731	-749
TOIMINTAKATE	-631	-789	-652	-717	-729	-747

TOIMINTASUUNNITELMA

Toimintaympäristöanalyysi

Tarkastuslautakunnan tehtäväalue laajeni 1.6.2017, kun kuntalain 86 § tuli voimaan. Tarkastuslautakunta valvoo tiettyjä luottamushenkilöitä ja viranhaltijoita koskevan sidonnaisuusilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi. Kaupungin hallintosäännön mukaan tarkastuslautakunta on myös sidonnaisuusrekisterin rekisterinpitäjä. Tuloksellisuusarviointi, joka kirjattiin lakiin 2015, vaatii myös aiempaa enemmän lautakunnan ja valmistelijoiden työpanokselta. Yksiköstä on siirtynyt yksi henkilö kaupunginjohtajan alaiseen sisäisen

tarkastuksen yksikköön. Vähentyminen on merkittävä yksikön henkilöstöresursseissa.

Kaupungin toimintaympäristön valtakunnalliset muutokset vaikuttavat myös tarkastuslautakuntaan ja ulkoisen tarkastuksen yksikköön.

Kehittämisen painopisteet

Lautakunnan vaihtuminen ja uusi sidonnaisuuksien ilmoittamiseen liittyvä valvontatehtävä edellyttävät sekä lautakunnan että ulkoisen tarkastuksen yksikön henkilökunnan koulutusta. Ulkoisen tarkastuksen yksikköä kehitetään sen kehittämissuunnitelman 2018-2019 mukaisesti.

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

	TP 2016	Ennuste 2017	TA 2018	Muutos-% (2017-2018)	TS 2019	TS 2020
Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan)						
Vakinaiset	5	4	4	0,00 %	4	4
Poistuma (eläke- ja muu poistuma)						
Tilapäiset	0					
Organisatoriset muutokset						
Yhteensä	5	4	4	0,00 %	4	4
HTV (Palkallinen työpanos)						
Vakinaiset	5,0	4,5	4	23,53 %	4	4
Tilapäiset						
Yhteensä	5,0	4,5	4	23,53 %	4	4
Henkilöstökustannukset (1 000 €)						
Palkat ja palkkiot	-320	-307	- 304	-3,77 %	-304	- 309
Palkkaperusteinen eläkemaksu	- 50	-46	- 42	-14,33 %	- 41	- 42
Eläkemenoperusteinen eläkemaksu	- 33	-25	- 24	-6,89 %	- 24	- 24
Varhe-eläkemaksu						
Muut eläkekulut						
Muut henkilösivukulut	- 19	-13	- 13	-22,13 %	-13	- 13
Yhteensä	- 422	-391	- 382	-5,97 %	- 382	- 387

Yksi henkilö osa-aikaeläkkeellä (30 % työajasta) ajalla 1.1.-31.8.2017. Yksiköstä on siirtynyt yksi henkilö kaupunginjohtajan alaiseen sisäisen tarkastuksen yksikköön 1.9.2017.

Merkittävimmät riskit

Tarkastuslautakunnan merkittävimmät riskit suhteessa sen tavoitteisiin liittyvät sen arviointisuunnitelman ja työohjelman strategisuuteen ja ajantasaisuuteen sekä tarkastuslautakuntaa avustavaan ja sen päätöksiä valmistelemaan henkilöstöön. Lisäksi merkittävää riskiä on tiedon luotettavuudessa ja tarkastuslautakunnan määrärahoissa.

Riskien toteutumisen todennäköisyys on suurin avustavan ja valmistelevan henkilöstön määrään ja poissaoloon liittyvissä tuotantoriskeissä. Tässä näkyy pienen, erikoistuneen yksikön haasteet. Vastuiden toteuttamiseen voi vaikuttaa myös määrärahojen olennainen pieneneminen, joka sekin on arvioitu riskinä vaikutuksiltaan merkittäväksi. Molemmassa vaikuttamismahdollisuudet riskin toteutumiseen on arvioitu kohtalaisiksi. Todellistuuksaan merkittävimpien riskien vaikutukset vaihtelevat vakavasta erittäin vakavaan suhteessa lautakunnan lakisääteisen tehtävän toteuttamiseen.

13.4 Kaupunginvaltuusto

Kaupunginvaltuusto vastaa kaupungin toiminnasta ja taloudesta ja hyväksyy talousarvion 2018 sekä asettaa toiminnalliset tavoitteet kaupunkikonsernille.

Lautakunnan sitovuus valtuustoon

€1 000	TILINPÄÄTÖS 2016	TA2017 (alkup.)	ENNUSTE 2017	TALOUSARVIO 2018	TS2019	TS2020
TOIMINTATULOT	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-524	-700	-700	-600	-600	0
TOIMINTAKATE	-524	-700	-700	-600	-600	0

13.5 Kaupunginhallitus

13.5.1 Kaupunginhallitus yhteensä

€1 000	TILINPÄÄTÖS 2016*	TA2017 (alkup.)	ENNUSTE 2017	TALOUSARVIO 2018	TS2019	TS2020
TOIMINTATULOT	14 709	16 258	11 861	4 785	4 585	4 435
TOIMINTAMENOT	-93 504	-110 725	-98 044	-100 165	-99 732	-99 632
TOIMINTAKATE	-78 795	-94 467	-86 183	-95 380	-95 147	-95 197

*) Tilinpäätös 2016 sisältää työllisyyspalveluiden, yhteisötoiminnan ja Villa Victorin toimintatulojen sekä -menojen osuudet. Työllisyyspalvelut siirtyi 1.8.2017 Business Oulu liikelaitoksen alaisuuteen ja yhteisötoiminta sekä Villa Victor 1.1.2017 Sivistys- ja kulttuuripalveluiden alaisuuteen.

13.5.2 Kaupunginhallitus ilman erillissitovuuksia

€1 000	TILINPÄÄTÖS 2016*	TA2017 (alkup.)	ENNUSTE 2017	TALOUSARVIO 2018	TS2019	TS2020
TOIMINTATULOT	8 940	6 747	7 000	200	200	200
TOIMINTAMENOT	-37 596	-41 045	-54 409	-71 830	-71 830	-71 830
TOIMINTAKATE	-28 656	-34 298	-47 409	-71 630	-71 630	-71 630

*) Tilinpäätös 2016 sisältää työllisyyspalveluiden toimintatulojen ja -menojen osuuden. Työllisyyspalvelut siirtyi 1.8.2017 Business Oulu liikelaitoksen alaisuuteen.

Sitovuuden tulot muodostuvat seuraavasti:

- Muut toimintatuotot 200

- Oulu-Koillismaan pelastuslaitos 12 400

- Oulun seudun ympäristötoimi 3 000

- Verotuskustannukset 4 500

- BusinessOulu liikelaitos avustus 8 841

- BusinessOulu työllisyyspalvelujen avustus 33 800

- Oulun kaupunginteatteri Oy, 4 950

- Oulun Musiikkijuhlasäätiö 160

- Liikuntaopistoavustus 130

- Työttömien ja vähävaraisten joulujuhlatapahtumat 10

- Muut avustukset yhdistyksille ja yhteisöille 80

Sitovuuden menot muodostuvat seuraavasti:

- Kaupunginhallitus ja muut toimielimet 600
- Käyttövarausmäärärahat 549
- Suhdetoiminta ja edustus 230
- Pehkolanlampi 110

Yhteistoimintaosuudet ja avustukset:

- Pohjois-Pohjanmaan liitto 1 740
- Suomen Kuntaliitto 580
- Kunnallinen työmarkkinalaitos 150

Suhdetoiminta

Kaupunginhallituksen suhdetoiminnassa ja edustuksessa huomioimaan merkittäviä valtakunnallisia ja kansainvälisiä vieraita, kongresseja ja pidetään verkostoja yllä. Yhteistyössä korostuu strategian mukaisesti Pohjois-Ruotsin, Pohjois-Norjan sekä Luoteis-Venäjän yhteistyökumppanit sekä EU-maat ja sen elimet.

Vuonna 2018 osallistutaan mm. seuraavien merkittävien tapahtumien edustukseen, järjestelyihin tai tukemiseen:

Suomen Lions liiton 65. vuosikokous 8.-10.6.2018, XVII International Sauna Congress, IALC International Association of Lyseum Club- Cultural Days -tapahtuma, Oulun yliopiston UArctic-konferenssi sekä mm. muita yliopiston kongresseja.

Edunvalvonnassa korostetaan yhteistyötä valtion hallinnon ja ministeriöiden, eduskunnan sekä valiokuntien

kanssa samoin kuin suurlähettiläiden, muiden diplomaattien sekä konsulikunnan kanssa.

Kaupunki osallistuu Suomen Kuntaliiton ja muiden merkittävien yhteistyökumppanien järjestämiin kansainvälisiin ja kotimaisiin tapahtumiin erillisin päätöksin. Koko kaupunginhallituksen matkasta päätetään erikseen myöhemmin.

Oulun kaupunki, Oulun Suomi-Unkari-seura ja Unkarin kulttuurikeskus järjestävät keväällä Oulussa ystävyyskaupunkien 40-v. juhlan, ystävyysseurojen 50-v. juhlan sekä Unkarin kulttuuriviikon. Varaudutaan mm. Eurocities Co-operation Platform -kokouksen isännyyteen keväällä 2018.

Suhdetoiminnassa valmistellaan kaupunginjohtajan päätämät huomionosoitukset, kunniamerkit, arvonimet ja Oulu-mitalit ym. Suhdetoiminnassa valmistellaan kotimaiset ja kansainväliset kertaluonteiset avustukset sekä ystävyysseurojen toiminta-avustukset.

13.5.3 Kehittämishjelmat

€1 000	TILINPÄÄTÖS 2016	TA2017 (alkup.)	ENNUSTE 2017	TALOUSARVIO 2018	TS2019	TS2020
TOIMINTATULOT	0	1 800	0	1 800	1 800	1 800
TOIMINTAMENOT	-351	-3 000	-275	-3 000	-3 000	-3 000
TOIMINTAKATE	-351	-1 200	-275	-1 200	-1 200	-1 200

13.5.4 Koko kaupunkia koskevat menot ja varaukset

€1 000	TILINPÄÄTÖS 2016	TA2017 (alkup.)	ENNUSTE 2017	TALOUSARVIO 2018	TS2019	TS2020
TOIMINTATULOT	749	15	15	200	200	50
TOIMINTAMENOT	-5 386	-10 452	-6 152	-8 452	-8 452	-8 452
TOIMINTAKATE	-4 638	-10 437	-6 137	-8 252	-8 252	-8 402

Sitovuudella on seuraavat tulo- ja menovaraukset huomioitu:

Tulot

- Henkilöstökassa tulot 15
- Oulu10 palveluista saadut tulot 35
- Kivisydämen velvoitepaikkatulot 150

Menot

- Monetra Oy:n ostopalvelut 2 431
- Oulu10 palvelun kiinteistö- ja muut toimintamenot 280
- Eläkemenoperusteiset menot, varhemaksut sekä eläkemenot yht. 5 300
- Varaus liittyneiden kuntien kustannuksiin 221
- Henkilöstökassan menot 220

13.5.5 Konsernihallinto

Konsernihallintoon kuuluu konserniohjauksen ja konsernipalveluiden yksiköt. Konserniohjaus -yksikön tehtävänä on huolehtia kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen ja jaostojen päätösvalmistelusta, konsernin yhteisöjen omistajaohjauksesta, kaupungin toimintaan ja poliittisen päätöksentekoon liittyvän hallinnon järjestämisestä henkilöstöpolitiikasta, kansainvälisistä asioista ja edunvalvonnasta. Konsernipalvelut -yksikön tehtävänä on toimia ylimmän johdon määrittelemissä asiantuntija- ja ohjaustehtävissä ja järjestää keskitetyt asiantuntijapalvelut kaupunkikonsernille. Konsernihallinnon keskeiset vastuualueet ja palvelut on todettu toimintaohjeessa.

Talous

€1 000	TILINPÄÄTÖS 2016*	TA2017 (alkup.)	ENNUSTE 2017	TALOUSARVIO 2018	TS2019	TS2020
TOIMINTATULOT	1 886	2 796	2 877	2 585	2 385	2 385
TOIMINTAMENOT	-16 502	-17 528	-16 624	-16 883	-16 450	-16 350
TOIMINTAKATE	-14 616	-14 732	-13 747	-14 298	-14 065	-13 965

*) Tilinpäätös 2016 sisältää Yhteisötoiminnan ja Villa Victorin toimintatulojen sekä -menojen osuuden. Molemmat siirtyi 1.1.2017 Sivistys- ja kulttuuripalveluiden alaisuuteen.

Konsernihallinto tulo- ja menolajikohtainen tarkastelu

€1 000	TILINPÄÄTÖS 2016*	TA2017 (alkup.)	ENNUSTE 2017	TALOUSARVIO 2018	TS2019	TS2020
TOIMINTATULOT						
<i>Myyntitulot</i>	127	1 335	470	1 335	1 335	1 335
<i>Maksutulot</i>	0	0	0	0	0	0
<i>Tuet ja avustukset</i>	1 288	961	940	762	762	762
<i>Tilavuokratulot</i>	9	0	0	0	0	0
<i>Muut vuokratulot</i>	21	0	19	0	0	0
<i>Muut toimintatulot</i>	440	500	1 449	488	288	288
Toimintatulot yhteensä	1 886	2 796	2 877	2 585	2 385	2 385
TOIMINTAMENOT						
<i>Henkilöstömenot</i>	-8 187	-7 921	-7 871	-7 270	-7 087	-6 980
<i>Palvelujen ostot</i>	-5 490	-7 257	-6 532	-7 159	-6 909	-6 916
<i>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</i>	-300	-201	-190	-201	-201	-201
<i>Avustukset</i>	-494	-355	-354	-355	-355	-355
<i>Palvelusetelit</i>	0	0	0	0	0	0
<i>Muut avustukset</i>	-494	-355	-354	-355	-355	-355
<i>Tilavuokramenot</i>	-1 481	-1 256	-1 216	-1 359	-1 359	-1 359
<i>Muut vuokramenot</i>	-397	-438	-383	-100	-100	-100
<i>Muut toimintamenot</i>	-153	-100	-79	-439	-439	-439
Toimintamenot yhteensä	-16 502	-17 528	-16 624	-16 883	-16 450	-16 350
TOIMINTAKATE	-14 616	-14 732	-13 747	-14 298	-14 065	-13 965

Toimintasuunnitelma

Kansainväliset asiat ja edunvalvonta

Kansainvälisten asioiden ryhmän tehtävänä on kansainvälinen yhteistyö ja edunvalvonta sekä suhdetoiminta. Kansainvälinen toiminta tukee kaupungin elinvoimaisuutta yhteistyöverkostojen ja kansainvälisten yhteistyöhankkeiden avulla. Kaupungin ystävyyskaupunkisuhteita ja muita eurooppalaisia yhteistyösuhteita vahvistetaan osana ECoC-hakuprosessia ja käynnistetään sen toteutusta varten EU-rahoituksen hakeminen vuoden 2018 aikana, esim EU:n Interreg V Pohjoinen -ohjelmasta.

Vuoden 2018 aikana kansainvälisten asioiden ryhmällä on odotettavissa toiminnallisia ja taloudellisia vastuita mm. seuraavissa Oulussa toteutettavissa tapahtumissa, jotka varmistuvat syksyn 2017 aikana:

- Eurocities Knowledge Society Forum 4/2018
- Urban Agenda Digital transition 4/2018
- Eurocities Co-operation Platform 5/2018
- Oulun yliopiston päävastaulla olevan UArctic -konferenssin yhteydessä Arctic Europe -oheistapahtuma sekä yhteistyö site visit -vierailujen järjestämisessä 9/2018
- Muiden asiantuntijavierailuryhmien vierailujen organisointi (3-5 kpl /2018)

Kaupunki on aktiivinen jäsen mm seuraavissa kansainvälisissä järjestöissä: Perämerenkaaren yhdistys, Eurocities, Arctic Europe -verkosto, UDN (Urban Development Network), EIP on AHA (European Innovation Partnership on Active Healthy Aging) LUCI (Lighting Urban Community International), NSPA (Northern Sparsely Populated Areas).

Edunvalvonta

Oulu profiloituu selkeästi yhdeksi Suomen keskeisistä suurista kaupungeista ja koko Pohjois-Suomen talouden ja toimintojen keskukseksi. Oulu jatkaa tiivistä yhteistyötä ja edunvalvontaa viranhaltija- ja luottamushenkilötasolla suurten kaupunkien kanssa. Vuonna 2018 jatketaan maakuntaudistuksen valmistelua ja osallistutaan valtakunnalliseen ja alueelliseen edunvalvontaan Oululle tärkeissä asioissa.

Suomen Kuntaliitossa ryhdytään laatimaan suurten kaupunkien näkökulmasta laadittua kaupunkipoliittista asiakirjaa seuraavaa hallituskautta silmällä pitäen. Oulu osallistuu asiakirjan laadintaan asiantuntijana suurimpien kaupunkien kumppanina.

Omistajaohjaus

Omistajaohjauksen tehtäviin kuuluu konserniohjaus ja valvonta, konsernirakenteen ja liiketoiminnan kehittäminen, konserniyhtiöiden tuki, maankäytön, asuntopolitiikan ja kaupungin erillinvestointien ohjaus ja valvonta, kaupunkikonsernin kokonaisvaltaisen riskienhallinnan koordinointi ja kehittäminen ja päätösvalmistelu konsernijaostoon ja kaupunginhallitukseen ja päätösten toimeenpano.

Konserniohjauksen strategisten asiakirjojen eli omistajapoliittisten linjausten ja toimenpideohjelman valmistelu sekä konserniohjeen ja hyvä hallinto- ja johtamistapaohjeen valmistelu kuuluu omistajaohjausryhmälle. Omistajapoliittinen toimenpideohjelma ja siihen sisältyvien toimenpiteiden valmistelu ovat keskeinen tehtäväalue vuonna 2018. Maakuntaudistuksen toteutuminen saattaa vaikuttaa vielä voimassa oleviin linjauksiin, joten omistajan linjauksia päivitetään tarvittaessa valtuustossa ja valmistelu toteutetaan linjausten pohjalta.

Tytäryhtiöiden hallitusten kokoonpanoa tarkastellaan konsernijaostossa alkuvuodesta 2018 hallituksille tehtävien itsearviointikyselyjen tulosten pohjalta. Kevään yhtiökokouksissa valitaan yhtiöille uudet hallitukset, ja uusille hallituksille järjestetään ennen kesälomia hallitustyöskentelykoulutus.

Mato-ohjelman valmistelu vuosille 2020-2024 aloitetaan syksyllä 2018. Maankäytön toteuttamisohjelmassa esitetään suunnitelma viiden vuoden asuntotuotannosta ja työpaikkarakentamisesta. Suunnitelmaa päivitetään kahden vuoden välein.

Investointien hankeselvitystyöryhmiä arvioidaan olevan 10-15 vuodelle 2018. Omistajaohjaus ohjaa hankeselvitystyöryhmiä ja toimii ryhmissä puheenjohtajana.

Kaupunkikonsernin kokonaisvaltaisen riskienhallinnan koordinoitua ja kehittämistyötä jatketaan riskienhallintavälineistöä edelleen kehittämällä. Riskienhallintayhteys henkilöille järjestetään myös koulutusta vuoden 2018 aikana.

Henkilöstöasiat

Henkilöstöohjauksen kehittämisaalueet ovat kaupungin strategian mukaisesti: hyvä johtaminen, osaamisen kehittäminen, työhyvinvointi, henkilöstön määrän kehitys sekä henkilöstön ohjaaminen hallinnollisesta työstä asiakaspalvelutyöhön. Näihin liittyy konkreettisia toimenpiteitä ja kehittämistyötä keskitetyksi ja toimialoilla, esimerkiksi esimiespassivalmennus, jossa valmennetaan kaikki kaupunkiorganisaation esimiehet. Osaamista kehitetään tarve- ja asiakaslähtöisesti. Osaamisen ylläpitoa ja kehittämistä tuetaan keskitetyn henkilöstökoulutuksen sekä toimialoilla toteutettavan ammatillisen täydennys- ja lisäkoulutuksen, tehtäväkierron ja työvaihdon avulla.

Näiden kehittämisaalueiden toimille on erityinen tarve tulevien isojen muutosten sote- /maakuntaudistuksen ja kaupungin tiukan talouden vuoksi. Näistä syistä joudutaan käymään henkilöstön kanssa yhteistoimintaneuvottelut.

Tehtävien täyttökielto jatkuu edelleen (Kh 28.5.2013 § 339). Täyttökielton tavoitteena on pystyä vaikuttamaan henkilöstön määrään ja sitä kautta henkilöstökustannuksiin.

Työhyvinvointiohjelmassa 2015-2020 valittuja toimenpiteitä toteutetaan sekä konserni- että toimialuetasolla. Ohjelmaan sisältyy mm. työkykyjohtamisen malli, jonka käyttöönottoa tuetaan palvelualueilla ja liikelaitoksissa.

Työhyvinvoinnin edistämisen tukena hyödynnetään Työterveyslaitoksen Kunta10-seurantatutkimuksen tuloksia. Tutkimus selvittää kunta-alan henkilöstön työtä ja työssä tapahtuvia muutoksia sekä työelämän vaikutuksia henkilöstön terveyteen ja hyvinvointiin. Kysely tehdään kahden vuoden välein. Viimeisimmän kyselyn tulokset saatiin alkuvuonna 2017. Kaupunkitasolla seurataan erityisesti kaupunkistrategiassa määriteltyjen työtä, työyhteisöä ja johtamista koskevien osa-alueiden kehittymistä. Toimialueilla työyhteisöt käsittelevät tuloksia ja hyödyntävät niitä oman työyhteisönsä kehittämistyössä. Seuraava Kunta10 -kysely tehdään vuoden 2018 syksyllä.

Henkilöstön liikkumista tuetaan Smartum -liikuntaedulla. Oulun Työterveyden, OAKK/ Virpiniemen liikuntaopiston ja henkilöstöliikunnan yhteistyötoimintamallia jatketaan henkilöille, joiden työ ja työssä jaksaminen edellyttävät hyvää fyysistä kuntoa. Oulu-Koillismaan pelastuslaitoksella v. 2016–2017 pilotoitu yksilöohjausmalli otetaan asteittain käyttöön koko organisaatiossa. Sovelletaan

valtakunnallisen VESOTE -hankkeen (Vaikuttavaa elintapaohjausta sosiaali- ja terveydenhuoltoon poikkiallisesti) toimenpiteitä henkilöstön hyvinvoinnin edistämiseksi. Hankkeen kehittämistoimet painottavat liikuntaa, ravitsemusta ja unta.

Varautumissuunnitelmia testataan ja kehitetään vuosittaisella harjoittelulla. Painopisteenä on ympäristövahinkojen jälkitorjunta.

Turvallisuuden osalta painopisteenä on suurten yleisötilaisuuksien turvallisuuden kehittäminen yhdessä muiden viranomaisten kanssa. Vakuutusten osalta arvioidaan vakuutusmarkkinoiden kehittyminen ja tarvittaessa kilpailutetaan 1-2 vakuutuslajia.

Kaupungin työsuojelun toimintaohjelman toteuma arvioidaan ja ohjelma päivitetään toimintakaudelle 2018-2021. Viidellä toiminta-alueella aloittaa toimintansa 12-13 henkilöstön valitsemaa työsuojeluvaltuutettua, joista yhdeksän on päätoimisia. Sote-/maakuntauudistuksen vaikutus työsuojeluvaltuutettujen ajankäyttöön tarkistetaan vuonna 2018.

Liukastumiset ja kaatumiset ovat suurin yksittäinen tapaturmaryhmä. Talvikaudella jatketaan työnantajan tukea henkilöstön työmatkaliikkumisen turvallisuuteen. Työpaikkojen nolla toleranssi -ajattelua ja jokaisen toimintavelvollisuutta korostetaan päivitettyissä päihdeohjelmissa ja hyvän käytöksen oppaassa.

Sisäinen tarkastus

Sisäisen tarkastuksen riskiperusteinen vuosisuunnitelu perustuu kaupunkikonsernin ja sen eri hallintokuntien tavoitteita uhkaavien riskien ja niiden hallintamenetelmien sekä sisäisen valvonnan toimivuuden varmistamiseen. Johtamis- ja hallintojärjestelmän eettisyys ja läpinäkyvyys sekä päätöksenteossa käytettävän tiedon luotettavuus ja riittävyys ovat keskeisiä näkökulmia. Vuosisuunnitelman sisältö yksilöityy kaupunginjohtajan ja tarkastustoimikunnan esiin nostamista tarpeista. Painopisteenä on tukea toiminnan tuloksellisuutta tulevassa muutostilanteessa, sillä osa toiminnoista siirtyy maakuntahallinnon järjestämäksi. Kaupungin kaikki toiminnot ja resurssitarve on arvioitava uudelleen muutoksessa. Osana tätä on tehty arvio tarkastus- ja arviointitoimintojen henkilöstötarpeesta ja organisoinnista riippumattomuustekijät huomioiden. Sosiaali- ja terveyspalveluihin sekä muihin maakuntahallinnolle järjestämisvelvoitteen piiriin kuuluviin palveluihin on käytetty sisäisen tarkastuksen työstä yhteensä keskimäärin 0,7 htv. Tarkastus- ja arviointitoiminnan koordinoitua ja asiantuntijaresurssien käyttöä kehitetään edelleen yhdessä ulkoisen tarkastuksen kanssa mm. työnjakoa selkiyttämällä. Henkilöstön osaamista vahvistetaan ja arviointi- ja tarkastusmenetelmiä kehitetään toimintaympäristössä tapahtuvien muutoksien hallitsemiseksi.

Asianhallinnan tehtävänä on vastata asianhallinnan ja arkistotoimen lakisääteisestä järjestämisestä sekä näihin kohdistuvasta konserniohjauksesta. Tavoitteena on kehittää asiakirjahallinnon sähköisiä toimintatapoja, päätöksenteon sähköisiä toimintatapoja sekä sähköistä säilyttämistä. Analogisten aineistojen säilyvyyttä, käytettävyyttä ja saavutettavuutta parannetaan kehittämällä aineiston hakujärjestelmää ja digitoimalla huonokuntoista ja vaikeasti käytettävää aineistoa.

Hallinto- ja lakipalvelut

Hallintopalveluihin kuuluvat johdon ja hallinnon sihteeri- ja tukipalvelut sekä hallinnon asiantuntijatehtävät. Hallintopalvelut vastaa päätöksenteon asiakirjapalveluista, kuten kaupungin toimielinten esityslistoista, pöytäkirjoista, täytäntöönpanoista sekä luottamus henkilöiden palkkioista. Lakipalvelut huolehtii oikeudellisesta edunvalvonnasta ja oikeudellisten asiantuntijapalveluiden tuottamisesta ja koordinoi ulkopuolisen juridisen palvelun käyttämistä.

Viestintä

Viestinnän painopiste on tulevaisuuden Oulun viestimisen kuntalaisille ja henkilöstölle, erityisesti painotetaan myös kaupungin taloustilanteen ymmärrettävää kertomista. Tulevaisuuden Oulu konkretisoituu kaupunkistrategia Oulu 2026 :n ja Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026 -hankemuksen valmistelun viestimisessä.

Oulu -brändiä tarkennetaan vastaamaan kaupunkistrategian tavoitteita.

Samalla tuetaan verkkopalvelujen käytön lisäämistä ja niiden tunnetuksi tekemistä kaikkia viestintäkanavia hyödyntäen ja erityisesti some -kanavien käyttöä lisäten.

Oulun kaupunkilehden, Oulu-postin julkaisemista jatketaan paperilehtenä vuosien 2018-2021 ajan. Lehden välissä julkaistaan toistaiseksi kaksi kertaa vuodessa ikäihmisille suunnattu Postia Ainolta -liite. Lehden sisältöä jaetaan monikanavaisesti kohderyhmittäin.

Intranet Akkunan kehittämisessä keskeistä on intranetin asemoiminen osaksi Oulun kaupungin tietotyön kokonaisuutta. Mikäli kaupunki siirtyy käyttämään Office365-pilvipalveluita vuoden 2019 alusta, Akkuna uudistetaan ja kytketään osaksi Office365-palvelukokonaisuutta.

Työyhteisöviestinnässä painopiste on monikanavaisessa muutosviestinnässä. Esimiesten rooli muutosviestinnän toteuttamisessa on keskeinen, joten heille tarjotaan tukea ja koulutusta muutosviestintään.

Vuoden 2018 alussa käynnistyy uusi yksikkö, jonka tehtävänä on Oulun vetovoiman vahvistaminen. Tavoitteena on resurssien yhteiskäytöllä saada aikaan vaikuttavampaa kaupunkimarkkinointia: lisää tapahtumia ja matkailijoita

alueelle sekä uusia asukkaita ja osajia sekä työpaikkoja ja investointeja.

Talous

Oulun kaupungin talouden ohjauksen kannalta ydinprosesseja ja -tehtäviä ovat koko kaupungin taloushallintopalveluiden ohjaus ja kehittäminen, kaupungin talousarvio ja -suunnitelma, tilinpäätös ja konsernitilinpäätös, talouden ja toiminnan seurannan ja raportoinnin ohjaus sekä kehittäminen, kaupungin yhteisten taloushallinnon tietojärjestelmien omistajuus ja kehittäminen sekä controller-palvelut.

Monetra Oy:n ja kaupungin yhteinen ohjausryhmä kokoontuu vähintään neljä kertaa vuodessa. Erilliset operatiiviset yhteistyöryhmät kokoontuvat tiivimmin vuoden aikana. Ohjausryhmän kautta tapahtuu koko kaupungin taloushallintopalveluiden ohjaus ja kokonaistuottavuuden kehittäminen. Vuoden 2018 tavoitteena on erityisesti Oulun Konttorista siirtyneiden talouspalveluiden tuottavuuden kasvu ja laadun seuranta.

Talousryhmän vastuulla on kaupungin yhteisten taloushallinnon tietojärjestelmien omistajuus ja kehittäminen. Vuoden 2017 aikana aloitettiin kehittämissuunnitelman valmistelu yhteistyössä tietohallintoryhmän kanssa ja suunnitelma valmistuu vuoden 2018 aikana. Kehittämissuunnitelma kattaa toimintaprosessit ja ohjauksen, tietojen käsittelyn ja tietojärjestelmät sekä niille tehtävät toimenpiteet vuosille 2018-2020. Kehittämissuunnitelma sisältää myös näkemyksen pidemmän tähtäimen tavoitteisiin.

TalsuTM1-projektin ns. "karvalakkimalli" valmistuu vuoden 2017 aikana ja järjestelmä on koko kaupungin käytössä tavoitteen mukaisesti. Järjestelmän ja samalla prosessien kehittäminen jatkuu vuoden 2018 aikana, jotta työkalu palvelee mahdollisimman tehokkaasti koko kaupungin toiminnan ja talouden suunnittelua. Rullaavan ennustamisen käyttöönoton edistäminen ja talousarvion valmistelukäytäntöjen uudistaminen jatkuu osana TalsuTM1-projektia.

Vuoden 2017 aikana osana TalsuTM1-projektia otettiin käyttöön CDM-sovellus, jolla voidaan valmistella suunnitteluohje, talousarviokirja, tilinpäätöksessä tasekirja sekä kuukausi- ja neljännesvuosiseurannat. Sovelluksen käyttöönottoa jatketaan vuoden 2018 aikana. Käyttöoikeuksien ja luku-oikeuksien avulla kaikilla valmistelijoilla on käytössä samat versiot ja prosessien läpimenoaikoja voidaan lyhentää. Mm. tilintarkastajille annettavien luku-oikeuksien avulla parannetaan yhteistyötä ja tarkastusprosessia.

Talousryhmän omistuksessa on tietovarasto OukaDW, johon voidaan kerätä toiminnan ja talouden tietoja eri järjestelmistä ja josta voidaan muodostaa cognos-työkalun avulla raportteja seurannan ja raportoinnin tarpeisiin. OukaDW:stä on kiinteä yhteys TalsuTM1-järjestelmään. Tiedot palvelevat mm. rullaavassa ennustamisessa, joka

otettiin käyttöön koko kaupungissa vuoden 2017 aikana. OukaDW:n kehittämistä jatketaan ja vuoden 2018 aikana valmistellaan ouka-analytiikkakonaisuuden (OukaDW, TM1, MDS, CDM) tiekartta. Tavoitteena on tietovirtojen laadunhallinnan ja datan validoinnin verkostomainen toimintamalli.

Valtiovainministeriö on aloittanut Kuntatieto-ohjelman. Kuntien taloustiedon tilastoinnin ja tietohuollon kehittämisohjelman (Kuntatieto-ohjelma) tarkoitus on kehittää kuntia ja kuntayhtymiä koskevan julkisen talouden suunnitelman ja kuntatalousohjelman sekä kuntien omassa päätöksenteossa tarvittavan taloutta kuvaavan taloustiedon tuotantoa ja tietojen saatavuutta. Kuntatieto-ohjelman tavoitteena on parantaa julkisen hallinnon toiminnallista ja tiedollista yhteentoimivuutta. Ohjelman tavoitteena on, että kuntien ja valtion on mahdollista käyttää samoja yhteisesti määritettyjä ja automaattisesti tuotettuja kuntien taloutta kuvaavia tietoja omissa kuntiin liittyvissä päätöksentekoprosesseissaan.

Oulun kaupunki osallistuu Kuntatieto-ohjelman projektiin pilottikuntana. Pilottiprojekti Ouka Talenti jakautuu kahteen vaiheeseen. Ensimmäinen ns. suunnitteluvaihe toteutetaan syksyllä 2017 ja siinä kartoitetaan Kuntatieto-ohjelman vaatimukset Oulun kaupungin näkökulmasta sekä suunnitellaan pilotointi. Toinen ns. pilotointivaihe toteutetaan vuoden 2018 aikana, jolloin tapahtuu hankkeen pilotointi ja käyttöönotto koko kaupungin osalta. Projekti toteutetaan yhteistyössä Monetra Oy:n kanssa. Sekä suunnitteluun että pilotointiin saadaan avustus Valtiovainministeriöltä.

Sote- ja maakuntauudistuksen vaikutukset otetaan huomioon talousarvio- ja seurantaprosesseissa. Muutosprosessi vaatii valmiutta prosessien muutoksiin sekä asian- tuntuutta erilaisiin selvityksiin ja vaihtoehtolaskelmien tekoon.

Rahoitus

Konsernipalveluiden rahoituksen vastuulla on varainhankinnan toteuttaminen valtuuston hyväksymien periaatteiden mukaisesti. Rahoituslähteitä hyödynnetään monipuolisesti, mikä mahdollistaa joustavuuden sekä eri markkinatilanteisiin sopivien rahoitusvaihtoehtojen hyödyntämisen. Korkotason odotetaan kääntyvän lähivuosina nousuun, joten toteutettavat korkosuojaukset ovat edelleen suojausperiaatteiden mukaisia pitkiä korkosuojauksia. Kassavaroja ja -ylijäämiä hallinnoidaan konsernitilillä ja sijoituksilla. Keskeistä kassaylijäämien sijoittamisessa on maksuvalmiuden turvaaminen sijoitustoiminnan periaatteiden mukaisesti.

Kaupunkistrategia

Strategiaryhmän tehtävät

- Kaupunkistrategian ja toteuttamisohjelmien valmistelun ja seurannan koordinointi, toimeenpanon tuki ja arviointi
- Johtamisjärjestelmän ja toimintamallin kehittäminen, kaupungin sääntökokoelman ylläpito
- Kaupungin poikkitoiminnallisen kehittämistoiminnan ohjaus ja koordinointi
- Hankintojen strateginen ohjaus, koordinointi ja asiantuntijapalvelut
- Vaikuttaminen, kaupunkipolitiikka ja aluekehittäminen

Sote- ja maakuntauudistuksesta aiheutuva Muutosohjelma Oulu 2019 ja Kaupunkistrategia Oulu 2026 ovat kaupungin keskeisimpiä valmisteluasioita vuonna 2018. Muutosohjelman toimeenpanoa tehdään syksyllä 2017 päätettävien linjausten mukaisesti. Muutosohjelmaan liittyvistä toimenpiteistä tehdään tarvittavat päätökset vuoden 2018 aikana. Uusi kaupunkistrategia Oulu 2026 hyväksytään helmikuussa 2018 ja sen pohjalta valmistellaan myöhemmin täsmennettävät kaupunkistrategian toteuttamisohjelmat.

Ulkopuolisella osarahoituksella toteutettavan projekti- ja hanketoiminnan kokonaisuuden hallinnointi ja ohjaus jatkuu kaupunkistrategian toteuttamisohjelmiin integroiduissa, uuden strategian mukaisiksi vuoden 2018 aikana päivitettävissä kehittämissalkkuissa.

Kehittämishankkeiden tuotosten ja vaikutusten arvioinnin tuloksia hyödynnetään ja erityistä huomiota kiinnitetään raportointiin ja viestintään. Kaupungin projekti- ja hanketoiminnan läpinäkyvyyden ja kokonaisuuden hallinnan tueksi hankitun yhteisen työkalun käyttöönottoa jatketaan kaikkien hallintokuntien osalta. Projektikoulutuksia ja -valmennuksia projekteissa työskenteleville asiantuntijoille jatketaan kaupungin keskitettynä koulutuksena.

Hankintojen strateginen ohjaus tukee päivitetyn hankintaohjelman toimeenpanoa kaikissa neljässä ohjelman päämäärässä. Keskeisiä painopisteitä vuonna 2018 ovat monipuolinen hankintaosaamisen kehittäminen ja hankintojen tietopohjan, tunnuslukujen, tavoitemittareiden ja raportoinnin kehittäminen. Toimialoja tuetaan käyttämään hankinnoissaan innovaatiomyönteisiä hankintakäytäntöjä.

Muutosohjelman, kaupunkistrategian toteuttamisohjelmien, hankintaohjelman sekä kehittämissalkkujen ja edunvalvonnan valmistelun ja toimeenpanon tueksi talousarviossa varaudutaan asiantuntijapalvelujen ostoihin.

Tietohallinto

Kaupungin keskitetyn tietohallinnon vastuulla on kaupungin ICT-kokonaisuuden johtaminen, ICT-palveluiden järjestäminen, tietohallinto-ohjelman valmistelu ja toimeenpano. Kehittämisen strategiset painopisteet päivitettiin

kaupunkistrategiaan syksyllä 2017 ja ne ovat 1) digitaalisten palvelujen määrä kasvaa (digitalisointiaste), 2) digitaalisten palvelujen käyttö kasvaa (käyttöaste) ja 3) avoimen datan määrä kasvaa (tietojen avaaminen).

Tietohallintoasiantuntijat tukevat palvelualueiden Digitaalisten Agendojen toteuttamista ja palvelujen digitalisointia sekä koordinoivat niihin liittyviä investointeja kaupunkitasolla. Kaupunkilaajuisen yhteistyön tavoitteena on ICT-toimintojen kokonaisvaltainen ohjaus, hallinta ja kehittäminen tietohallinnon ohjausryhmän työskentelyn kautta. Tietohallinto edistää tietoturvapoliittikan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan toteuttamista, joiden sisällä kehitetään kaupungin tietoturvatointeja ja ICT-varautumista (tietoturva- ja tietosuojatyöryhmät). Kaupungin tietoturvapoliittikka päivitetään 2018 aikana.

Keskeisinä kehittämistoimenpiteinä on käyttövaltuushallinnan käyttöönotto ja jatkokehittäminen. Tietosuojadirektiivin mukaisia kehittämistoimenpiteitä edistetään yhteistyössä toimialojen ja Oulun Tietotekniikan kanssa. Kaupungin avoimen langattoman panOULU-verkon uudistamista jatketaan. Käynnistetään viestintäratkaisujen ja tietotyön kehittäminen ja näihin liittyen Akkunan kehittämistoimet, joissa valmistaudutaan tarvittaviin lisensointimuuksiin. Tietohallinto osallistuu konsernihallinnon toimialojen kehittämissuunnitelmien määrittelyyn.

Tietohallinto osallistuu maakuntauudistuksen valmistelutyöhön. Maakuntauudistuksen vaikutukset kaupungin tietohallinto- ja ICT-toimintoihin ja niiden organisoimiseen valmistellaan osana muutos- ja omistajapoliittisia ohjelmia. Kaupungin digitalisaatiotavoitteet ja sisällöt määritellään kaupunkistrategian uudistamisprosessissa. Digitalisaation edistämiseksi tulevaisuuden kaupungissa tiivistetään yhteistyötä suurten kaupunkien verkoston kanssa. Business Oulu –liikelaitos tekee koko kaupunkia koskevan valokaapeliverkkoselvityksen.

Tietojohtaminen

Tietojohtaminen ja tutkimusyhteistyö -keskeiset tehtävät 2018

- Tiedolla johtamisen mahdollistaja ja tuki; toimintamallin kehittäminen ja koordinaatio
- Tietopalvelut ja tutkimusyhteistyö
- Kehittämisen tuki; asiakaslähtöisen toimintatavan edistäminen, palvelujen kehittämisen toimintamallien edistäminen
- Toiminnan laadun varmistaminen

Päätöksenteon ja johtamisen tulee perustua luotettavaan tietoon ja analyyseihin, selkeisiin vaihtoehtoihin sekä ennakointiin päätösten seuraamuksista. Tietojohtamisen tavoitteena on yhdenmukaiset toimintatavat tiedon hyödyntämisessä ja tarkoituksenmukainen kytkentä johtamiseen ja päätöksentekoon sekä strategia-, kehittämis-, talous- ja muihin kunnan ohjausprosesseihin. Kehitystyössä

tunnistetaan myös mm. sote- ja maakuntalainsäädäntö-uudistusten vaikutukset tulevaisuuden kunnan ja kaupungin tiedolla johtamiseen.

Kaupunginhallitus vastaa hyvinvoinnin edistämisestä. Sote- ja maakuntauudistus vahvistaa kuntien tehtäviä ja roolia hyvinvoinnin edistämisessä. Hyvinvoinnin edistäminen on myös kiinteä osa kaupunkistrategiaa sekä toiminnan ja talouden suunnittelua. Tietojohtamisen ryhmä ylläpitää jatkuva toimintaympäristöanalyysiä ja mm. hyvinvointitiedon analysointiin, jotka tukevat tietoon perustuvaa toimintaa ja päätöksentekoa. Yhteisen toimintaympäristöanalyysin kautta tunnistetaan ja asetetaan myös keskeiset kehittämisen ja toiminnan painopisteet mm. talousarvion valmistelua varten. Oulun kaupunki on myös alustavasti sitoutunut Kuntaliiton Kunta hyvinvoinnin edistäjänä verkostoprojektiin, jossa tavoitteena on selkeyttää tulevaisuuden kunnan tehtäviä ja roolia. Yhteisen hyvinvointitiedon tuottaminen ja jakaminen sekä hyvinvoinnin yhteinen edistämistyö uusien alueellisten toimijoiden kanssa on keskeistä asukkaiden ja asiakkaiden palvelujen järjestämiseksi.

Tietojohtamisen ryhmä vastaa tilastopalveluista sekä osaltaan muista tietopalveluista, ryhmä osallistuu myös erilaisien poikkitoiminnallisten selvitysten ja suunnitelmien laadintaan. Tietojohtamisen ryhmä jatkaa myös paikallisten sovelluskehittämistä tietojohtamiseen ja palvelujen kehittämiseen liittyen. Ryhmä osallistuu myös avoimen hallinnon, avoimen tiedon ja avoimen datan kehittämiseen. Kansallisen Suomi.fi -ohjelman mukaisen palvelutietovarannon täydentäminen sekä ylläpito jatkuvat talousarviovuonna 2018. Toiminnan itsearviointityö (CAF) jatkuu myös vuonna 2018 ja Kaupunkipalvelututkimus uusitaan vuonna 2018.

Toimintaympäristöanalyysi

Oulun asema pohjoisen alueen keskeisenä toimijana on edelleen vahvistunut; käytännössä Oulun seutu on ainoa kasvava seutu koko Pohjois-Suomessa. Kansallisessa edunvalvonnassa painottuu Oulun elinvoimaisuuden ja vetovoiman edelleen vahvistaminen valtakunnallisena kasvukeskuksena, mikä on koko Pohjois-Suomen etu. Sote - ja aluehallintouudistuksen sekä tulevaisuuden kunta -valmistelut ovat käynnistyneet ja työ jatkuu v. 2018.

Kaupunkistrategian toimeenpano

Elinvoima, elinkeinoelämän uudistuminen ja kilpailukyky

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittari / Tavoitetaso 2018
Oulun näkyvyys ja aloitteellisuus valituissa kansainvälisissä verkostoissa ja arktisen alueen logistisena keskuksen vahvistuu	Oulusta Euroopan Arktisen alueen ja Perämerenkaaren alueen vahva verkostotoimija. TEN-T ja tietoliikenneverkkoratkaisut etenevät arktisella alueella Euroopan kulttuuripääkaupunkihaku on pitkän tähtäimen kaupunkikehittämisen väline	Poliittiset linjaukset verkostotoiminnan tavoitteista on tehty keväällä 2018, Eurooppalaiset liikennekäytävät ja tietoliikenneverkot yhdistyvät arktisella alueella. TEN-T verkon ja tietoliikenneverkkojen pohjoisen alueen ratkaisuja on edistetty systemaattisesti: toteutuneet toimet Euroopan kulttuuripääkaupungin-hakuprosessi on aikataulutettu ja tehty suunnitelma eurooppalaisen ulottuvuuden luomiseksi. Vetovoimainen pohjoinen kaupunki -hanke lisää kaupunkirakenteen vetovoimaisuutta
Kansainvälinen osaamis- ja innovaatiokeskittymä vahvistuu ja uudistuu	Oulu on kansainvälisesti tunnettu digitalisaation edelläkävijä ja aktiivinen toimija digitalisaatioon liittyvissä kehittämishankkeissa.	Pilotoidut ja käyttöön otetut digitaaliset ratkaisut, digitalisoitumista edistävien kansainvälisten projektien määrä, Oulussa järjestetyt kansainväliset digitalisaatio-tapahtumat (Urban-agenda - Digital Transition, Eurocities)

Kuntalaisten hyvinvointi

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittari / Tavoitetaso 2018
Asiain ja palvelujen sähköistämisen kehittäminen	Digitalisaationedistämiseksi määritellään uudistettavat toiminnot tiiviissä yhteistyössä toimialojen kanssa osana kaupungin muutosohjelmaa <ul style="list-style-type: none"> - Kansallisen palveluarkkitehtuurin mukaiset sähköiset palvelut käyttöön otettu. - Toimialat käyttöönottavat uusia sähköisiä palveluita. - Aktivoidaan kuntalaisia sähköisten palvelujen käyttöön markkinoinnin keinoin. - Asiakaspalvelukanavia kehitetään monikanavaisesti ja asiakaslähtöisesti - Avoimen datan toimintamalli juurrutetaan osaksi kaupungin normaalia toimintaa. - Edistetään avoimen datan hyödyntämistä. 	Digitalisaation tavoitteet asetettu. Sähköisten palvelujen määrä kasvaa. Sähköisten palvelujen käyttäjämäärät kasvavat. Kaupungin avoimen datan määrä kasvaa.

Kaupunkitalouden kestävyys ja tasapaino

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittari / Tavoitetaso 2018
Kaupunki asettaa omistuksilleen selkeät sekä mitattavat tavoitteet ja valvoo niiden toteutumista	Kaupungin omistusten arvon pitkäjänteinen kehitys sekä voitonjako ja erityistehtävien mahdollisimman tehokas tuottaminen.	Omistajapoliittisissa linjauksissa asetettujen tavoitteiden toteutumisen aste
Kaupunki toimii osaavana ostajana ja terveiden markkinoiden kehittäjänä	Hankintatoimintaa johdetaan tavoitteellisesti mitattavalla tiedolla.	Tietopohjan laajentaminen / hankintojen tietojärjestelmien käyttöaste toimialoilla kasvaa.

Henkilöstö, osaaminen ja johtaminen

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittari / Tavoitetaso 2018
Henkilöstön kokonaismäärä ei nouse	Kriittinen harkinta vapautuvien tehtävien täyttämässä ja eläköitymisen hyödyntämässä	henkilöstön kokonaismäärä laskee

Henkilöstö- ja koulutus suunnitelma

Kunta 10 -kyselyn mukaan konsernihallinnon henkilöstöstä 40 % kokee työmäärän lisääntyneen ja 35 % kyselyyn vastanneista kokee, että heillä ei ole ollut vaikutusmahdollisuuksia muutoksiin. Asiakasväkivaltakokemuksia oli 9,4 prosentilla ja yhdenvertaisuuslain määrittelemää syrjintää kokee 10,9 % vastaajista. Kohtelun oikeudenmukaisuuden (3,68/5) ja päätöksenteon oikeudenmukaisuuden (2,94/5) koetaan hieman laskeneen edellisestä kyselykerrasta. Esimieheltä saadun tuen koetaan (3,37/5) myös vähentyneen edellisestä kyselykerrasta (2014:3,45/5). Kehityskeskustelut yleistyvät mutta niiden hyödyllisyydessä on vielä parannettavaa. Halu jatkaa omassa työssä on parantunut. Omaa työnantajaa suosittelisi 81 % vastaajista ystävillensä.

Konsernihallinnon, kuten myös koko kaupungin työhyvinvoinnin edistämisen tukena toimivat erilaiset toimintamallit ja -ohjeet sekä työhyvinvointiohjelma. Työhyvinvointiohjelman yksi painopistealue on työkykyjohtaminen,

jonka tavoitteena on mahdollistaa työn tekeminen vanhuuseläkeikään saakka.

Konsernihallinnon työkykyjohtamisessa on valittu kehittämisen kohteeksi ryhmäkohtaisten v.2016 kunta 10 kyselyn tulosten perusteella seuraavat asiat:

- työyhteisötaitojen kehittäminen
 - selkeät tavoitteet toiminnalle
 - selkeät vastuut ja tehtävät
- vuorovaikutuksen lisääminen asioita jakamalla
- kehityskeskustelujen hyödyllisyys ja sisältö (johtaminen)
- kehityssuunnitelman laatiminen koko henkilöstölle
- yksilökehityskeskustelujen hyödyllisyyden lisääminen
- ryhmäkehityskeskustelujen hyödyllisyyden lisääminen

Tätä varten esimiesten tueksi on laadittu malli/opas, johon on kirjattu selkeät kehittämiskohteet, tavoitteet, vastuut, aikataulu ja seuranta. Tuloksia käydään yhteisesti läpi

konsernihallinnon esimiespalaverissa 2krt/vuosi ja näistä tehdään yhteinen kooste koko konsernihallinnon tilanteesta. Työkykyjohtamisen seurantaan on valittu vastuuryhmä, jonka tehtävänä on koota ryhmien tulokset yhteen sekä raportoida niistä esimiespalaverissa ja johtoryhmälle.

Työsuojelutoiminnan tavoitteena on ennaltaehkäistä tapaturmia, haitallista työkuormitusta ja ylläpitää työhyvinvointia. Konsernihallinnon tapaturmavaarat ovat vähäisiä, joissakin rakennuksissa on sisäilmaongelmia. Sisäilmaongelmia korjataan kaupungin sisäilmamallin mukaan. Asiantuntijatyössä istuva työasento voi kuormittaa ja siksi uusiin työpisteisiin hankitaan sähkötyöpöytiä. Talvisin pyritään estämään liukastumis- ja kaatumistapaturmia tukeamalla liukusteiden, nastajalkineiden ja polkupyörän nastarenkaiden hankintaa.

Häirintä ja muu epäasiallinen kohtelu on kuormitustekijä. Niitä esiintyy yleensä enemmän muutoksia kokeivissa työyhteisöissä. Päivitetty hyvän käytöksen opas osallistuttaa aikaisempaa enemmän työntekijää puuttumaan epäasiallisen kohtelun tilanteisiin. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma uudistetaan vuoden 2017 aikana. Hyvän käytöksen opas ja em. suunnitelma käsitellään työyhteisöissä.

Konsernihallinnosta yksi henkilö koulutautuu työyhteisösovittelijaksi erilaisten konfliktitilanteiden mahdollisimman varhaiseen ratkaisemiseen.

Toimintaympäristön ja organisaation muutoksiin varautuminen on tärkeää. Muutosohjelma Oulu2019 avulla Oulu varautuu tulevan maakunnan perustamiseen ja sen vaikutuksiin kaupunkikonsernissa. Muutosohjelma hyväksyttäneen syksyllä ja sen vaatimat toimenpiteet otetaan huomioon konsernihallinnossa. Toimiva muutosjohtaminen edellyttää johdolta vuorovaikutteisuutta, aktiivista

viestintää ja osallistumismahdollisuuksien luomista. Muutosten toimeenpanossa esimiesten tehtävä on tärkeä. Esimiehet tekevät tavoitteista konkreettisia ja motivoivat työntekijät muutoksen toteuttamiseen. Valmennusta, koulutusta ja muutostukea tarjotaan tarpeen mukaan.

Oulun kaupungissa otetaan syksyn 2017 jälkeen käyttöön uusi käyttövaltuushallinnanjärjestelmä, joka edellyttää toimintatapamuutosta ja esimieskäyttäjien kouluttamista myös konsernihallinnossa. EU:n tietosuojadirektiivi astuu voimaan keväällä 2018, joka edellyttää tietosuojaosaamisen kehittämistä. Myös henkilöstön tietoturvaosaamisen sekä digiosaamisen kehittämistä jatketaan.

Esimiesosaamista kehitetään osallistumalla Oulun kaupungin esimiespassivalmennukseen. Tavoitteena on, että valmennukseen osallistuu 4 konsernihallinnon esimiestä vuosittain. Johtamisen ja esimiestyön kehittymistä tuetaan myös osallistumalla alueella tarjolla oleviin oppisopimusrahoitteisiin johtamisen erikoisammattitutkintoihin ja lähiesimiehen ammattitutkintoihin.

Henkilöstöohjelman mukaisesti koulutusta ja muuta osaamisen kehittämistä suunnitetaan tarvelähtöisesti. Kaupungin keskitetty henkilöstökoulutus vastaa toimialojen yhteisistä lyhytkestoisista koulutuksista. Konsernihallinto vastaa oman henkilöstönsä tarvitsemasta ammatillisesta erityis- ja täydennyskoulutuksesta, joka kuvataan tarkemmin erillisessä koulutussuunnitelmassa. Mahdolliset lisäykset ja muutokset suunnitelmaan käsitellään yhteistoimintamenettelyssä.

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelman toteutumista seurataan konsernihallinnon henkilöstöraportin yhteydessä. Henkilöstön määrää, työpanosta, tapaturmia, sairauspoissaloja ja henkilöstökustannuksia seurataan kuukausitasolla.

Henkilöstösuunnitelma

KOHA yht.	TP 2016	Ennuste 2017	TA 2018	Muutos-% (2017-2018)	TS 2019	TS 2020
Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan)						
Vakinaiset	109	109	109	0,0	107	105
Poistuma (eläke- ja muu poistuma)	3	2	2	0,0	2	2
Tilapäiset	75	21	13	-38,1	12	11
Organisatoriset muutokset						
Yhteensä	184	130	122	-6,2	119	116
HTV (Palkallinen työpanos)						
Vakinaiset	99,3	100,6	106,05	5,4	104,05	102,05
Tilapäiset	56,3	17,1	13	-24,2	12	11
Yhteensä	155,5	117,7	119,05	1,1	116,05	113,05
Henkilöstökustannukset (1 000 €)						
Palkat ja palkkiot	-8 119	-6 389	-5 965	-7	-5 854	-5 742
Palkkaperusteinen eläkemaksu	-1 532	-1 066	-976	-10	-945	-914
Eläkemenoperusteinen eläkemaksu						
Varhe-eläkemaksu	-46	-77	-90	0	-90	-90
Muut eläkekulut	0					
Muut henkilösivukulut	-591	-339	-238	-44	-231	-224
Yhteensä	-10 287	-7 871	-7 270	-9,3	-7 120	-6 970

Henkilöstön määrään ja kustannuksiin vaikuttavia tekijöitä

- Tilinpäätös 2016 sisältää KH työllisyyden henkilöstömäärän ja henkilöstökustannukset
- Tilapäisten palvelusuhteiden määrää sisältää 6 pääluottamusmiehen, 3 johtavan virkamiehen sekä 4 eri tehtävissä olevan työntekijän tehtävät
- Ulkoisen tarkastuksen yksiköstä on siirtynyt yksi henkilö sisäisen tarkastuksen yksikköön 1.9.2017

Henkilöstön määrään vaikuttavat tulevaisuudessa merkittävästi toimintojen sisäiset ja ulkoiset uudelleenjärjestelyt (yhtiöittämiset, sote -uudistus).

Merkittävimmät riskit

Konsernihallinnon riskit

Konsernihallintoon kuuluu konserniohjauksen ja konsernipalveluiden yksiköt sekä sisäisen tarkastuksen yksikkö. Konsernihallinto toimii kaupunginhallituksen alaisuudessa ja sitä johtaa kaupunginjohtaja.

Konserniohjaus-yksikön tehtävä on huolehtia kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen ja jaostojen päätösvalmistelusta, konsernin yhteisöjen omistajaohjauksesta, kaupungin toimintaan ja poliittiseen päätöksentekoon liittyvän hallinnon järjestämisestä sekä henkilöstöpolitiikasta. Konsernipalvelut -yksikön tehtävänä on toimia ylimmän johdon määrittelemissä asiantuntija- ja ohjaustehtävissä ja järjestää keskitetyt asiantuntijapalvelut kaupunkikonsernille.

Konsernihallinnon yksiköiden vastuulle kuuluu merkittävien asiakokonaisuuksien valmistelu, ohjaus ja valvonta. Asiantuntemuksen puute, riittämätön resursointi ja se, että

järjestelmät eivät tue valmistelua voivat johtaa valmistelu- ja epäonnistumiseen. Seurauksena voi olla, että asiat eivät valmistu ajallaan, valmistuvat heikkolaatuisina ja pahimmassa tapauksessa kaupungille voi aiheutua turhia kustannuksia. Riskin hallinta vaatii mm. käytössä olevien järjestelmien arviointia ja henkilöstön osaamisen varmistamista.

Konsernihallinnossa valmisteltavat koko kaupunkia koskevat asiat edellyttävät myös hallintokuntien sitoutumista asioiden valmisteluun ja avointa ja luottamuksellista vuorovaikutusta, jotta valmistelu ja päätöksenteko toteutuvat riittävien ja oikeiden tietojen pohjalta. Hyvällä johtamisella mahdollistetaan asioiden laadukas valmistelu ja hallintokuntien sitoutuminen yhteisesti valmisteltaviin asioihin.

Johtamisjärjestelmän uudistumisen myötä aiheutuneet muutokset konsernihallinnossa ovat kuormittaneet konsernihallinnon henkilöstöä ja henkilöstöstä on aistittavissa työmotivaation heikentyminen. Muutoksesta johtuen konsernihallinnon johtamisen toimivuutta, sisäistä tiedonkulkua ja työnjakoa tulisi arvioida säännöllisesti ja toimintatapoihin sekä työhyvinvointiin on kiinnitettävä erityistä huomiota. Muutoksen onnistuneeksi läpivienniksi on olennaista, että henkilöstö voi osallistua heitä koskevien muutosten valmisteluun.

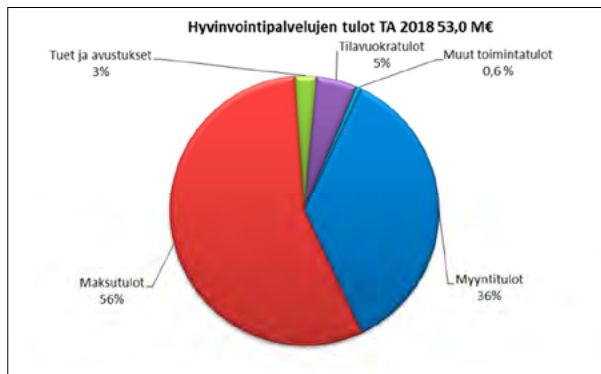
Maakuntauudistuksen valmistelu sitoo tällä hetkellä konsernihallinnon henkilöstöä ja saattaa johtaa tilanteeseen, että tulevaisuuden Oulun kehittäminen jää vähemmälle huomiolle. Tulevaisuuden Oululla on oltava käytettävissä jatkossakin tarvitsemansa asiantuntemus. Myös kilpailutilanne osaajista kovenee ja todennäköisyys vaihtaa työantajaa on kasvanut. Kilpailussa pärjäämiseksi tulee varmistaa kaupunkiorganisaation vetovoima työnantajana.

13.6 Hyvinvointilautakunta

Hyvinvointilautakunta vastaa kunnille kuuluvien sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön mukaisten palveluiden järjestämisestä ja tuottamisesta. Hyvinvointipalvelujen toimintaa säätelevät useat eri lait ja asetukset, joista keskeisimpiä ovat mm. terveydenhuoltolaki, sosiaalihuoltolaki ja vanhuspalvelulaki. Hyvinvointipalveluiden järjestämisen päälinjaukset ovat asiakaslähtöisyys, monialaisuus, monikanavaisuus, monituottajuus ja talouden hallinta. Palveluita järjestetään poikkitoiminnallisesti huomioiden asiakkaiden palvelutarpeet elämän eri vaiheissa. Oululaisten hyvinvointipalvelut rakentuvat kotona ja arkiympäristössä tapahtuviin arjen tukeen ja palveluihin, erityyppisiin matalan kynnyksen palveluihin, monialaisiin ja

monitoimijaisiin hyvinvointikeskuksen alueellisiin palveluihin sekä kaikkien oululaisten yhteisiin erityispalveluihin. Niitä täydentävät monipuoliset sähköiset palvelut.

Hyvinvointipalvelujen oman palvelutuotannon osuus on noin 38 % (ks. kuvio edellä). Sairaanhoidopiiriltä ostettavan erikoissairaanhoidon osuus on noin kolmannes kaikista toimintamenoista. Yksityisten palveluntuottajien osuus on noin 18 %, josta palvelusetelin osuus on 4 %. Tuloista 56 % kertyy asiakasmaksuista. Myyntituloja muodostuu mm. muille kunnille tai kuntayhtymille tuotetuista palveluista, kotikuntakorvauksista ja erilaisista valtionkorvauksista.

Talous

Hyvinvointipalvelujen talousarvio (toimintakate) vuodelle 2018 kasvaa vuoden 2017 ennusteesta noin 4,8 milj. euroa (0,9 %). Vuoden 2018 talousarviotaso edellyttää menokasvun hidastumista. Toimintamenot, sisältäen erikoissairaanhoitojen menot, ovat talousarvioesityksessä 625,4 milj. euroa. Toimintamenojen kasvu on edellisvuoteen nähden noin 4,1 milj. euroa (0,7 %). Vuonna 2017 menojen ennustetaan kasvavan noin 17,4 milj. euroa (2,9 %).

Toimintamenot ilman erikoissairaanhoitoa ovat 391,0 milj. euroa. Menoissa on noin 2,2 milj. euron (0,6 %) kasvu vuoden 2017 ennusteeseen verrattuna. Vuonna 2017 menojen ennustetaan kasvavan noin 10,4 milj. euroa (2,8 %). Henkilöstömenot ovat talousarvioesityksessä vuoden 2017 tasolla, kilpailukykysovimuksen toteuttaminen jatkuu. Asiakaspalvelujen ostoihin, sisältäen palvelusetelin, on varattu 117,7 milj. euroa, jossa on noin 2 milj. euron kasvu vuoteen 2017 verrattuna palvelusetelin kasvun johdosta. Perustointitulot siirtyi kokonaan Kelan hoidettavaksi vuonna 2017 eikä sisälly vuoden 2018 määrärahoihin. Muiden ostojen, sisältäen lähinnä tukipalveluja, määräraha on

hieman edellisvuotta suurempi. Aine- ja tarvikemenoihin varatut määrärahat ovat vuoden 2017 tasolla. Tilavuokrat pysyvät vuoden budjetin 2017 tasolla. Muissa vuokrissa on hieman lisäästä leasing-menojen kasvun vuoksi.

Erikoissairaanhoito määräraha on 234,4 milj. euroa. Menoissa on noin 1,9 milj. euron (0,8 %) kasvu vuoden 2017 ennusteeseen verrattuna. Vuonna 2017 menojen ennustetaan kasvavan noin 7 milj. euroa (3,1 %). Erikoissairaanhoitoon varattu määräraha edellyttää erikoissairaanhoitojen kustannuskasvun hidastumista. Erikoissairaanhoitojen menot kasvoivat vuosina 2013–2016 keskimäärin 8,7 milj. euroa (4,2 %) vuodessa.

Hyvinvointilautakunnan tulomäärärahat ovat 53,0 milj. euroa. Tulot ovat edellisvuotta pienemmät. Ikäihmisten palveluissa mm. laitoshoidon purkamisen ja palvelusetelin käytön laajeneminen eri palveluissa vähentävät asiakasmaksutuloja. Sosiaali- ja terveysministeriö on asettanut työryhmän, jonka tehtävänä on uudistaa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulainsäädäntö ja laatia luonnos hallituksen esityksestä uudeksi asiakasmaksulainsäädännöksi. Työryhmän toimikausi on 15.2.2017-31.12.2017. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle kevätkaudella 2018 ja muutokset tulisivat voimaan 1.1.2019. Nykyisen asiakasmaksulainsäädännön mukaan maksuja ja tulo-rajooja tarkistetaan laissa säädetyillä joka toinen vuosi voimaan tulevilla indeksikorotuksilla, mikä tarkoittaisi maksujen ja tulo-rajoojen tarkistamista vuoden 2018 alusta. Talousarvioesitykseen ei tässä vaiheessa sisälly muutoksia asiakasmaksuihin.

Rakentamisen ja peruskorjauksen investointimenot varataan liikelaitos Oulun Tilakeskuksen talousarvioon. Tiedot ovat informatiivisia. Maakunta-/soteuudistuksen vuoksi hyvinvointipalvelujen investointeihin kuuluva irtain omaisuus hankitaan leasing-rahoituksella.

Taloudellisena tavoitteena on asukaskohtaisten menojen väheneminen edellisvuoteen verrattuna. Menot asukasta kohti ovat talousarviossa 3 051 euroa; vähennystä vuoteen 2017 verrattuna on noin -0,4 %.

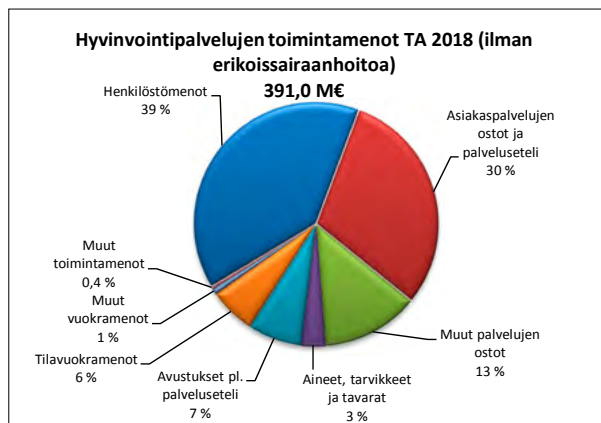
Talousarvion mukaiseen kehykseen pääseminen edellyttää ennaltaehkäisevien, avopalveluiden ja myös hyvinvointikeskusten toimivuutta sekä tuottavuuden ja vaikuttavuuden kasvua. Kasvavalle väestölle on tuotettava asiakaslähtöiset, laadukkaat ja vaikuttavat palvelut pienemmin kustannuksin.

Lautakunnan sitovuus valtuustoon

Hyvinvointilautakunnan sitovuus valtuustoon nähden on toimintakate ilman erikoissairaanhoidon menot erikseen sitovana.

€1 000	TILINPÄÄTÖS 2016*	TA2017 (alkup.)	ENNUSTE 2017	TALOUSARVIO 2018	TS2019	TS2020
TOIMINTATULOT	57 456	55 048	53 719	53 000	53 000	53 000
TOIMINTAMENOT	-622 084	-611 877	-621 281	-625 385	-639 644	-653 149
<i>Toimintatulot ilman erikoissairaanhoidoa</i>	57 456	55 048	53 719	53 000	53 000	53 000
<i>Toimintamenot ilman erikoissairaanhoidoa</i>	-396 637	-385 431	-388 835	-391 000	-397 056	-402 071
Toimintakate ilman erikoissairaanhoidoa	-339 181	-330 383	-335 116	-338 000	-344 056	-349 071
Erikoissairaanhoido	-225 448	-226 446	-232 446	-234 385	-242 588	-251 078
TOIMINTAKATE	-564 629	-556 829	-567 562	-572 385	-586 644	-600 149

*) Vuoden 2016 tilinpäätöslukuihin sisältyy perustoimeentulotuen menot ja perustoimeentulotuen valtionkorvaus, joten luvut eivät ole vertailukelpoisia vuoden 2017 lukuihin.

Tulo- ja menolajikohtainen tarkastelu

€1 000	TILINPÄÄTÖS 2016	TA2017 (alkup.)	ENNUSTE 2017	TALOUSARVIO 2018	TS2019	TS2020
TOIMINTATULOT						
Myyntitulot	17 524	17 854	19 554	19 107	19 107	19 107
Maksutulot	26 448	30 657	29 257	29 615	29 615	29 615
Tuet ja avustukset	9 622	3 422	1 592	1 363	1 363	1 363
Tilavuokratulot	2 848	2 800	3 000	2 600	2 600	2 600
Muut vuokratulot	80	25	25	115	115	115
Muut toimintatulot	935	290	290	200	200	200
Toimintatulot yht	57 456	55 048	53 719	53 000	53 000	53 000
TOIMINTAMENOT						
Henkilöstömenot	-155 148	-152 193	-154 166	-153 812	-153 812	-153 812
Asiakaspalvelujen ostot (ilman esh)	-88 804	-88 725	-92 775	-93 379	-95 246	-97 150
Muut palvelujen ostot (ilman esh)	-50 189	-51 712	-49 939	-50 485	-51 494	-52 523
Erikoissairaanhoito	-225 448	-226 446	-232 446	-234 385	-242 588	-251 078
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 747	-11 001	-12 501	-12 556	-13 001	-13 501
Avustukset						
Palvelusetelit	-18 222	-20 651	-22 751	-24 355	-24 355	-24 355
Muut avustukset	-45 820	-33 052	-28 452	-27 922	-29 202	-30 484
Tilavuokramenot	-23 260	-24 138	-24 088	-24 132	-25 088	-25 088
Muut vuokramenot	-2 593	-2 572	-2 776	-2 956	-3 456	-3 756
Muut toimintamenot	-900	-1 388	-1 388	-1 403	-1 403	-1 403
Toimintamenot yht	-622 084	-611 877	-621 281	-625 385	-639 644	-653 149
Toimintamenot ilman esh	-396 637	-385 431	-388 835	-391 000	-397 056	-402 071
TOIMINTAKATE ILMAN ESH	-339 181	-330 383	-335 116	-338 000	-344 056	-349 071
TOIMINTAKATE	-564 629	-556 829	-567 562	-572 385	-586 644	-600 149

Erikoissairaanhoito

€1 000	TILINPÄÄTÖS 2016	TA2017 (alkup.)	ENNUSTE 2017	TALOUSARVIO 2018	TS2019	TS2020
Psykiatrinen	-26 999	-28 647	-28 647	-29 088	-29 111	-30 129
Somaattinen	-198 449	-197 799	-203 799	-205 297	-213 477	-220 949
Yhteensä	-225 448	-226 446	-232 446	-234 385	-242 588	-251 078

Toimintasuunnitelma

Toimintaympäristöanalyysi

Oulun väestönkasvu on jatkunut edelleen suhteellisen voimakkaana, mutta kasvu jäi kuitenkin vuonna 2016 edellisvuosiin verrattuna hieman pienemmäksi; kasvua oli 2 001 asukasta (1,0 %). Väestönkasvu jatkunee positiivisena myös ensi vuosikymmenille. Väestöltään kasvavassa Oulussa on keski-ikältään nuori hyvin koulutettu väestö. Pitkään jatkuneen kasvun jälkeen alle kouluikäisten lasten määrä laski kolmantena vuonna peräkkäin (-543 lasta). Perusopetusikäisten lasten määrä kasvoi vuonna 2016 noin 540 lapsella (2,4%). 65-74-vuotiaiden määrä kasvoi 405 henkilöllä (2,2%) ja yli 75-vuotiaiden määrä 729 henkilöllä (5,9%) ja kasvun arvioidaan jatkuvan samansuuntaisena vuodelle 2018. 75 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa Oulussa seuraavalla 10-vuotiskaudella noin 60 prosenttia (noin 7 500 henkilöllä). Ikäihmisten palvelutarpeiden

ennakoidaan kasvavan merkittävästi, vaikka yhä suurempi osa ikääntyvistä on aiempaa terveempiä ja toimintakykyisempiä.

Huolenaiheena on Oulussakin väestön kahtia jakautuminen liittyen osan väestöryhmän korkeaan sairastavuuteen, väestön hyvinvointierojen lisääntymiseen, työttömyyden ja toimeentulo-ongelmien kasaantumiseen, mikä asettaa haasteita palvelujen järjestämiselle ja oikeantasoiselle kohdentamiselle ja ennakoinnille. Myös alueellista hyvinvointierojen lisääntymistä tulee ehkäistä. Edellä mainittuihin haasteisiin on vastattava koko kunnan ja alueen muiden toimijoiden yhteisin toimenpitein. Yhteistyö maakunnallisten ja alueellisten toimijoiden kanssa tulevaisuudessa, mm. hyvinvointitiedon tuottamisessa ja jakamisessa sekä niiden pohjalta tehtävissä yhteisissä tavoitteiden asetteluissa ja toimenpiteissä on olennaista asukkaiden ja asiakkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi. Uudistuva lainsäädäntö edellyttää yhä voimakkaammin kansalaisten

osallisuuden muotojen mahdollistamista mm. palvelujen kehittämisessä.

Oululaisten terveydentila on edelleen huonompi kuin suomalaisten keskimäärin, mutta oululaisten terveydentila ja hyvinvointi ovat kehittyneet monien mittareiden mukaan hyvään suuntaan. Elämäntavat ja hyvinvointi ovat pääsääntöisesti parantuneet ja yhä useampi kokee terveydentilansa hyväksi. Alkoholia liikaa käyttävien oululaisten osuus on pysynyt jokseenkin ennallaan, kuitenkin enemmän kuin joka kolmas työikäinen käyttää liikaa alkoholia (36,4 %).

Vuonna 2016 Oulun ikävakioidu sairastavuusindeksi oli 107,9 ja kansantauti-indeksi 128,1 (lähde: Kelan rekisterit). Suurista kaupungeista Oulu oli ainoa, jossa indeksit olivat yli maan keskiarvon (100). Oulussa siirrytään aiemmin eläkkeelle (57-vuotiaana) kuin muissa suurissa kaupungeissa ja koko maassa keskimäärin (60-vuotiaana) vuoden 2015 tietojen mukaan. Alueellisen terveys- ja hyvinvointitutkimuksen (2015) mukaan aikuisväestöstä vajaa kolmannes koki terveydentilansa ja elämänlaatunsa huonoksi, osuus oli kuitenkin vähentynyt edellisestä tutkimuksesta (2013). Ikääntyvien hyvinvointikyselyssä (yli 58-vuotiaalle kohdennettu) eniten huolta aiheuttivat oma terveydentila, kuntapalvelujen mahdollinen huonontuminen sekä ikääntyneimmillä arjen tylsyyt.

Työllisyydellä ja koulutustasolla on keskeinen merkitys väestön hyvinvoinnin taustalla. Oulun talousalueella on erityisen korkea nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyys. Pääpainopisteet työllisyyden edistämisessä ovat erityisesti nuorten työllisyys, uusien työpaikkojen luominen ja sekä rakenteellisen työttömyyden vähentäminen. Työllisyyden kehitys on kääntynyt kuitenkin positiiviseksi kaikkien väestöryhmien osalta. Työttömyysaste oli 16,6 % vuonna 2016 (2015 17,2 %) ja se laskee edelleen, maaliskuussa 2017 työttömyysaste oli 14,8 %. Työttömiä työnhakijoita oli Oulussa vuoden 2017 maaliskuussa 17 288, joka on 825 vähemmän kuin edellisenä vuonna samaan aikaan (muutos -5 %). Kesäkuun 2017 lukujen valossa suunta on edelleen laskeva, -7% verrattuna edellisen vuoden vastaavaan aikaan. Myös pitkäaikaistyöttömyyden kasvu on pysähtynyt.

Kansallisen sote-uudistuksen tavoitteena ovat yhdenvertaisemmat palvelut, hyvinvointi- ja terveyserojen vähentäminen sekä kustannusten kasvun hillitseminen. Maahan perustetaan pääasiassa nykyisen maakuntajalon pohjalta 18 itsehallintoaluetta, maakuntaa, joiden päätöksenteko kuuluu vaaleilla valituille valtuustoille. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä vastuu, pelastustoimi sekä valtiohallinnon ja maakuntaliittojen tehtäviä siirtyisi uusille maakunnille. Sote-palveluissa laajennettaisiin valinnanvapautta siten, että kansalainen voisi valita itse palveluiden julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin tuottajan tietyissä sote-palveluissa. Perustuslakivaliokunta antoi 29.6.2017 lausuntonsa hallituksen esityksistä maakunta-, sote-järjestämis- ja valinnanvapauslainsäädännöksi. Ongelmiksi osoittautuivat nopea aikataulu ja

valinnanvapauslakiluonnokseen sisältynyt julkisen tuotannon pakkoyhtiöittäminen. Maan hallitus linjasi 5.7.2017, että lakiluonnoksiin tehdään vaadittavat muutokset, annetaan uusi hallituksen esitys valinnanvapauslaiksi ja ettei kaikki lait käsitellä eduskunnassa keväällä 2018. Tämä muuttaa maakunta- ja sote-uudistuksen aikatauluja merkittävästi. Kansalliset maakuntavaalit järjestetään lokakuussa 2018 ja varsinainen maakunta- ja sote-uudistus myöhentyy vuodella. Sote-järjestämistä vastuu siirtyisi maakunnille 1.1.2020 alkaen.

Sote-uudistukseen valmistautumiseksi on ollut käynnissä maakuntaliiton hallinnoimana ”Pohjois-Pohjanmaan sosiaali- ja terveydenhuolto osana tulevaisuuden maakuntaa” (PoPSTer) -hanke, joka päättyy vuoden 2018 alussa. Maakuntaan siirtyvän non-sote-toiminnan (mm. aluekehittäminen, pelastustoimi) sekä maakunnan yleishallinnon osalta valmistelutyö on myös käynnissä. Maakunnallisen valmistelun jatko, valmistelun organisoituminen ja mm. lakisääteisen väliaikaisen valmisteluorganisaation asema ja aikataulu ovat vielä epäselviä kansallisen aikataulun muututtua. Hyvinvointipalvelut osallistuu aktiivisesti sote-uudistukseen valmistautumiseen osana maakunnallista valmistelua yhdessä sairaanhoitopiiriin ja muiden kuntien ja organisaatioiden kanssa. Valmistelu tulee edellyttämään huomattavasti resursointia ja työpanosta myös Oulun kaupungin hyve-organisaatiolta. Sote-uudistuksen lisäksi ohjaavat linjauksia myös ns. päivystysasetus ja erikoissairaanhoidon keskittämisasetus, joilla pyritään integroimaan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita toisiinsa myös päivystysaikana sekä varmistamaan potilasturvallisuus ja laatu tietyissä erikoissairaanhoidon toiminnoissa. Tämä vaatii osin palveluiden keskittämistä suurempiin yksiköihin/sairaaloihin osaamisen varmistamiseksi.

Maakunnallisessa sote-valmistelussa pyritään varmistamaan asiakaslähtöinen, perus- ja erityistason integroiva, vaikuttava ja kustannustehokas palvelujärjestelmä Pohjois-Pohjanmaalle. Jatketaan edelleen jo aiempina vuosina toteutettua päällekkäisten/rinnakkaisten erityistointien ja tukipalveluiden arviointia. Lisäksi valmistaudutaan valinnanvapausjärjestelmän edellyttämään kilpailutilanteeseen. Oulun kaupungin omat ratkaisut tulee katsoa yhteensopiviksi maakunnan linjausten kanssa.

Kaupunkistrategian toimeenpano; toiminnalliset tavoitteet

Hyvinvointipalvelujen talousarviota vuodelle 2018 ja suunnitelmaa vuosille 2019–2020 ohjaavat kaupunkistrategia, omistajapolitiittiset linjaukset, palvelumalli 2020 linjaukset, Oulun kaupungin henkilöstöohjelma 2014–2020 ja talousarvion suunnitteluohteet (kh 29.5.2017).

Hyvinvointipalveluissa on tavoitteena järjestää kuntalaisten palvelut yhdenvertaisesti niin, että palveluiden saatavuus turvataan toimintatapoja uudistamalla ja tekemällä rakenteellisia muutoksia. Hyvinvointipalveluissa kevyemmät palvelut lisääntyvät ja raskaammat vähenevät.

Ikäihmisten laitoshoidtoa vähennetään korvaamalla laitoshoitoa osin tehostetulla kotihoidolla ja palveluasumisella. Erityisryhmien palveluissa tehostetun palveluasumisen suhteellinen osuus vähenee kevyempien kotiin annettavien palveluiden lisääntyessä. Lasten ja nuorten palveluissa raskaampien palveluiden suhteellinen osuus vähenee, kun painopistettä siirretään kevyempiin ja avopalveluihin.

Hyvinvointipalvelut toimii neljällä hyvinvointialueella, joissa on kuusi hyvinvointikeskusta. Hyvinvointialueilla toteutetaan kotona ja arkiympäristössä tapahtuva tuki ja palvelut sekä hyvinvointikeskusten ja erityyppisten palvelupisteiden palvelut. Palvelut järjestetään monitoimijaisesti kunnan eri sektoreiden, yksityisten palvelujen tuottajien ja kolmannen sektorin toimesta alueiden erityispiirteiden mukaisiin palvelutarpeisiin vastaten.

Tehokkaan palveluohjauksen keinoin hallitaan ja hyödynnetään monituottajuutta asiakkaan palveluprosessissa. Tavoitteena on asiakaskohtaisten kustannusten lasku palvelukokonaisuuksittain. Erilaisiin neuvonnan ja ohjauksen tarpeisiin vastataan lisäämällä, kehittämällä ja hyödyntämällä digitaalisia neuvonta- ja ohjauspalveluita, joista valtaosa väestöstä saa tarvitsemansa informaation. Kehitystyössä hyödynnetään kansallista digipalveluiden kehitystyötä. Kansalaisneuvonnan sisällöllistä kehitystyötä tehdään maakunnallisella tasolla huomioiden kolmas sektori. Erityistä huomiota ohjauksessa ja neuvonnassa kiinnitetään erityisen tuen tarpeessa oleviin asiakkaisiin, jotka tarvitsevat laaja-alaisesti yhteen sovitettavia palveluja.

Sähköisiä palveluja ja teknologiaa kehitetään voimakkaasti sekä kansalaisille suunnatuissa palveluissa että ammattilaisten välisten kontaktien asiakaslähtöiseen hoitamiseen. Hyvinvointipalveluiden sähköisen asiointin mahdollisuuksia laajennetaan itsepalveluilla, teknologian hyödyntämisellä ammattilaisten työssä sekä itsenäistä selviytymistä tukevalla teknologialla. Asiakkaiden tietoisuutta ja viestintää käytössä olevista sähköisistä asiointikanavista lisätään.

Tavoitteena on, että henkilöstömäärä ja -rakenne sekä osaaminen vastaavat paremmin palvelurakennemuutosta ja strategisia tavoitteita. Eläköitymispotentiaali, mahdollinen irtisanoutuminen ja muut yksilölliset ratkaisut hyödynnetään hallitusti ja hallinto-, tuotanto- ja palveluprosessit läpivalaistaan. Henkilöstösuunnittelussa huomioidaan muuttuvien toimintamallien mukainen optimaalinen henkilöstömäärä ja -rakenne sekä muutostuki. Henkilöstön työhyvinvoinnin lisääminen ja sairauspoissaolojen väheneminen ovat keskeisenä tavoitteena. Sote-uudistuksen valmistelun vaatima osaamisresurssi huomioidaan.

Tuleva tilanne edellyttää asiakaspalvelukyvyyn ja osaamisen vahvistamista sekä hoidon ja palvelun sujuvuuden varmistamista kaikissa palveluissa. Tähän varaudutaan mm. henkilöstön muutosvalmennuksilla.

Tiedontuotantoa ja seurantaa valmistellaan kohti kansallista mallia Sote-tietopakettimallin ja kustannus-vaikutavuus -ryhmän tuottamien mittaristojen mukaisesti. Hyödynnetään "liikennevalomallia" osana palvelurakenteen muutosten seurantaa. Elämänkaarimallin mukaisella seurannalla valmistellaan välineitä myös tulevaan maakunnan ja peruskunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamisen kokonaisuutta varten. Palvelukokonaisuusseurannalla arvioidaan hoidon porrastuksen toteutumista, asiakkuuksia sekä niiden hintojen kehitystä, hoito- ja palveluketjujen toimivuutta ja painopisteen siirtymistä strategian mukaisesti raskaista palveluista kohti ennaltaehkäiseviä, kevyempiä, varhaisen tuen palveluja.

Tuottavuutta pyritään parantamaan lisäämällä välittömän asiakastyön osuutta. Lisääntynyt välitön työaika kohdistuu asiakkaille annettavana palveluna erityisesti kotiin suuntautuvana työnä. Tuottavuutta lisätään myös uusien työtapojen, -tilojen ja laitteiden tehokkaan käyttöönoton kautta, esim. suun terveydenhuollossa.

Hyvinvointipalvelut osallistuu aktiivisesti sote-uudistukseen valmistautumiseen osana maakunnallista valmistelua yhdessä sairaanhoitopiirin ja muiden kuntien ja organisaatioiden kanssa. Valmistelu edellyttää huomattavasti resursointia ja työpanosta myös Oulun kaupungin hyve-organisaatiolta. Sote-valmistelussa pyritään varmistamaan asiakaslähtöinen, perus- ja erityistason integroiva, vaikuttava ja kustannustehokas palvelujärjestelmä Pohjois-Pohjanmaalle. Palveluiden järjestämisessä toteutetaan tunnistetut integraatiomahdollisuudet yhteistyössä erikoissairanhoidon, perusterveydenhuollon ja sosiaalipalveluiden välillä. Päällekkäisiä ja rinnakkaisia toimintoja puretaan tavoitteena asiakaslähtöiset, mutta kustannusvaikuttavat palveluketjut ja –kokonaisuudet, esimerkkinä lasten ja nuorten ja aikuispsykiatrian palvelujen yhdistäminen sekä alueellisen diabeteskeskuksen suunnittelu yhteistyössä sairaanhoitopiirin ja muiden kuntien kanssa. Myös tuki- ja palveluiden arviointi jatkuu. Varaudutaan ja suunnitellaan erilaisia innovatiivisia ratkaisuja hyvinvointikeskusten palvelujen monitoimijaiseen tuottamiseen, jotta palvelujen asiakaslähtöinen integraatio toteutuu. Suunnittelussa huomioidaan valinnanvapauslainsäädännön täsmentyvät linjaukset. Oman palvelutoiminnan roolia tulevaisuuden sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisessa kirkastetaan. Oulun kaupunki varautuu osallistumaan valinnanvapauskokeiluun liittyvään henkilökohtaisen budjetin pilotointiin.

Kuntalaisten hyvinvointi (Palvelujen järjestämishjelma)

Strategiset linjaukset/ Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2018
Hyvinvoinnin edistäminen ja asiakaslähtöinen palvelujen kehittäminen elämän eri vaiheissa	Painopistettä siirretään ennaltaehkäiseviin ja kevyempiin palveluihin	Palvelurakenteen tasojen (vihreä, keltainen, punainen) toimintamenojen %-osuudet suhteessa toisiinsa	Palvelurakenne kevenee vuodesta 2017, raskaimman palvelun osuus vähenee
	Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten osuus laskee	Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten osuus 0-17-vuotiaasta väestöstä (%)	Kodin ulkopuolelle sijoitettujen osuus vähenee vuodesta 2017. Tavoite 1 % (v. 2016 1,33 %)
	Kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus kasvaa	Kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä (%)	92 %
Asiainnin ja palvelujen sähköistämisen kehittäminen	Sähköisesti tehtyjen ajanvarausten määrä kasvaa edellisvuodesta.	Sähköisesti tehtyjen ajanvarausten määrä	Sähköisesti tehtyjen ajanvarausten määrä suhteutettuna palvelujen käyttäjien määrään kasvaa
	Otetaan käyttöön sähköisiä oma-arviotyökaluja	Sähköisesti oma-arviotyökaluilla toteutettujen asiointien määrä	Vuoden 2018 aikana uudet sähköiset oma-arviotyökalut ovat käytössä

Kaupunkitalouden kestävyys ja tasapaino (Omistajapoliittinen ohjelma, valtuustosopimus)

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2018
Vuosikate ja nettoinvestoinnit ovat tasapainossa keskipitkällä aikavälillä	Asukaskohtaisten kustannusten kasvu hidastuu	Menot €/asukas	3 051 euroa

Henkilöstö, osaaminen ja johtaminen (Henkilöstöohjelma)

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2018
Henkilöstön työhyvinvointi nousee	Sairauspoissaolot vähenevät	Sairauspoissaolot % maksimityöpanoksesta	Sairauspoissaolot vähenevät vuodesta 2017
	Kunta10-tulosten huomioiminen kehittämisessä	Kunta10 –mittarit	Kunta10-mittariston painopisteet
Henkilöstön kokonaismäärä ei nouse	Toteutuneen työpanoksen osuus (HTV) maksimityöpanoksesta nousee vuodesta 2016	Palkallinen työpanos Toteutunut työpanos (HTV) maksimityöpanoksesta	Palkallinen työpanos ei kasva vuodesta 2017 Toteutunut työpanos (HTV) maksimityöpanoksesta nousee vuodesta 2017

Palveluiden järjestäminen

Hyvinvointialueet, hyvinvointikeskukset, hyvinvointi- ja palvelupisteet

Hyvinvointialueet ovat väestömäärältään, kooltaan, etäisyyksiltään ja väestöprofiililtaan erilaisia. Hyvinvointialueilla toteutetaan kotona ja arkiympäristössä tapahtuva tuki ja palvelut sekä hyvinvointikeskusten ja erityyppisten palvelupisteiden palvelut. Palvelut järjestetään monitoimijaisesti kunnan eri sektoreiden, yksityisten palvelujen tuottajien ja kolmannen sektorin toimesta alueiden erityispiirteiden mukaisesti palvelutarpeisiin vastaten. Hyvinvointialueilla

kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että yhteistyötä ja yhteisiä toimintamalleja valmistellaan rinnakkain sivistys- ja kulttuuripalvelujen aluemallin rakentamisen kanssa.

Valtuustokausittain valmisteltavassa ja vuosittain päivitetävässä hyvinvointikertomuksessa kuvataan kuntalaisten hyvinvoinnin tilaa ja sen vajeita sekä nostetaan esille elämäntapa- ja elämäntilanteen mukaisesti konsernitason yhteiset tavoitteet kuntalaisten hyvinvoinnin parantamiseksi.

Valtuustokauden tavoitteina on tukea lapsia, nuoria ja lapsiperheitä heidän omissa kasvu- ja kehitysympäristöissään. Syrjäytymisvaarassa oleviin nuoriin ja heidän

tukemiseensa kiinnitetään erityistä huomiota. Matalan kynnyksen palveluja suunnitellaan ja valmistellaan osana alueellista toimintamallia. Kelan kanssa neuvotellaan siitä, että tulottomat nuoret (pois lukien kesäajan opiskelijat) sekä aikuiset ohjataan kunnan sosiaalityöhön heti ensimmäisen perustoimeentulotukipäätöksen jälkeen. Pyritään saamaan Kelan tilastointia kuntaa hyödyttäväksi, esimerkiksi toimeentulotuen asiakkuuksien syyt kuten töttömiä päiväraha-karensseja. Lasten ja nuorten osallisuutta vahvistetaan. Mm. edellä kuvatuilla toimenpiteillä pyritään Unicefin lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen mukaiseen tilanteeseen.

Yhteisenä tavoitteena on, että oululainen ikäihminen voi hyvin. Kaikessa toiminnassa toteutetaan vanhusmyönteistä ilmapiiriä ja kulttuuria.

Työkäisen väestön osalta toteutetaan järjestelmällisesti työllisyyden edistämistoimia. Pitkäaikaistyöttömien ja erityisesti pitkäaikaistyöttömien nuorten aktivointia lisätään syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Sosioekonomisia ja hyvinvointieroja kavennetaan sekä kuntalaisten omaa hyvinvointiaktiivisuutta vahvennetaan.

Kaikkien väestöryhmien osalta kiinnitetään huomiota arjen turvallisuuden näkökulmaan kaikessa toiminnassa. Vaikuttavaa monikanavaista matalankynnyksen neuvontaa ja ohjausta kehitetään. Jatketaan kiinteää yhteistyötä sote- ja maakunta -toimielinten kanssa alueen asukkaiden ja yhteisöjen hyvinvoinnin edistämiseksi.

Kaikkien hyvinvointikeskusten; Haukipudas, Tuira, Kiiminki, Myllyoja, Kontinkangas ja Kaakkuri kehittämistä jatketaan tehtyjen arviointien ja suunnittelun pohjalta. Tuiran hyvinvointikeskuksen ja Kontinkankaan hyvinvointikeskuksen perhekeskuksen perusparannusten rakennustyöt on aloitettu. Hankkeet valmistuvat vuosina 2018 ja 2019. Rajakylän ja Kajonharjun alueen asukkaiden hyvinvointipalvelut toteutetaan Tuiran hyvinvointikeskuksesta siten, että muutos tapahtuu hallitusti vuosina 2018-2019. Hyvinvointipisteet Rajakylään ja Ritaharjuun käynnistyvät osana muutoksen toteuttamista. Niiden palvelut kohdentuvat alueilla palvelutarpeen mukaisesti erityisesti ikäihmisille ja lapsiperheille. Hyvinvointikeskusten tarvittavat muutos- ja peruskorjausinvestoinnit toteutetaan olemassa oleviin tiloihin. Itäisellä alueella käynnistyy yhteisesti sivistys- ja kulttuuripalvelujen toimijoiden kanssa suunniteltu Hiukkavaaran alueen neuvolaikäisten lasten palvelujen toteuttaminen uusilla toimintamalleilla arjen toimintaympäristössä.

Matalan kynnyksen neuvontaa ja ohjausta jatkovalmistellaan koko kaupungin yhteisen palvelupistesuunnitelman linjausten perusteella. Palveluja valmistellaan koko kaupungin tasolla siten, että ne tukevat kuntalaisten itsensä ja järjestöjen sekä muun kolmannen sektorin vahvempaa mukaantuloa kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi.

Johtamisen tueksi tuotetaan sekä toiminnallisia, henkilöstö- että taloustietoja sekä koko toiminnasta että hyvinvointialueittain ja -keskuksittain. Toiminnan ja talouden seuranta kehitetään yhteisillä aiempaa laajemmilla tietovarannoilla, seurantatyökaluilla ja mittareilla hyvinvointipalveluiden sisällä, mutta myös poikkialueellisesti ja yhdessä sairaanhoitopiirin kanssa sekä valtakunnallinen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutosten huomioiden. Palvelukokonaisuusseurannalla arvioidaan hoidon porrastuksen toteutumista, hoito- ja palveluketjujen toimivuutta ja painopisteen siirtymistä strategian mukaisesti raskaista palveluista kohti ennaltaehkäiseviä, kevyempiä, varhaisen tuen palveluja.

Sosiaalinen hyvinvointi

Lasten, nuorten ja lapsiperheiden poikkitoiminnallisia toimenpiteitä viedään eteenpäin hyvinvointipalveluiden ja sivistys- ja kulttuuripalveluiden yhteistyönä. Oulun kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma ohjaa, johtaa ja kehittää lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia edistävää työtä. Suunnitelman avulla pyritään varmistamaan lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyvän toiminnan suunnitelmallisuus, tavoitteellisuus, pitkäjänteisyys sekä yhteistyö eri toimijoiden välillä. Oulun seudulle on laadittu lapsi- ja nuorisopoliittinen ohjelma. Hyvinvointisuunnitelma konkretisoi Oulun kaupungin osalta ohjelman toteuttamista. Muut lasten, nuorten ja perheiden palveluja ohjaavat lakisääteiset ja suositusten mukaiset suunnitelmat ovat osa hyvinvointisuunnitelmaa. Hyvinvointineuvolan ja hyvinvointikoulun toimintamallia konkretisoidaan alueellisesti. Lasten ja nuorten palveluissa raskaampien palveluiden suhteellinen osuus vähenee, kun painopistettä siirretään kevyempiin ja avopalveluihin. Tavoitteena on, että varsinaisen lastensuojelun piiriin tulevien lasten suhteellinen osuus alle 18-vuotiaista sekä kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä laskee. Perheiden ja lasten tarvitsema tuki toteutetaan sekä varhemmin että matalammalla kynnyksellä lasten kasvuympäristöissä (koti, päiväkotit, koulu) yhteistyössä neuvolan, perhepalveluiden, koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon, nuorisotoimen ym. kanssa sosiaalihuoltolain mukaisesti.

Lastensuojelun henkilöstömäärä vastaa laatusuosituksia ja pääpaino on lastensuojelun palvelun laadun kehittämisessä. Lastensuojelun mukaan lapsiperheille on tarjottava ensisijaisesti perhetyötä avohuoltoin tukitoimena. Lastensuojelun perhetyö toteutuu pääosin ostopalveluna, oman toiminnan osuutta vahvennetaan intensiivisessä perhetyössä. Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten hoitopaikka on aina ensisijaisesti perhehoito. Perhehoidon toimintamalli, kriteerit sekä maksuluokat on tarkastettu vuoden 2017 aikana. Ostopalveluna hankitaan haasteellisesti käyttäytyville nuorille laitospalvelua, joka on kilpailutettu. Lisäksi nuorille järjestetään erityistä huolenpitoa ostolaitospalveluissa (valtion ylläpitämät yksiköt) vakavan päihde- tai rikoskierteen katkaisemiseksi tai kun nuoren oma käyttäytyminen muutoin vakavasti vaarantaa hänen henkeään, terveyttään tai kehitystään. Lastensuojelussa

Metsolan lastenkodissa jatketaan nuorten huumeiden- ja päihdekäyttäjien toimintakyvyn arviointia yhdessä nuoren perheen sekä mm. mielenterveys- ja päihdepalveluiden kanssa. Lasten ja nuorten (ml. jälkihuolto- nuoret) mielenterveys- ja päihdepalveluiden toimintamallia selkeytetään yhdessä terveydenhuollon sekä sairaanhoitopiirin kanssa.

Laaditaan lähisuhdeväkivallan ehkäisyn toimintamalli ja perustetaan työryhmä, jonka tehtävänä on perheväkivallan ja kaikkinaisen lapsiin kohdistuvan väkivallan vähentäminen ja ehkäiseminen.

Palveluiden integraatiota toteutetaan käytännössä. Perusosiaalityö on siirtynyt hyvinvointikeskuksiin, joissa tehdään sosiaalihuoltolain mukaiset palvelutarpeen arviot läheisverkosto huomioiden, asiakaskohtaisesti yhteiset hoito- ja palvelusuunnitelmat terveyspalveluiden, sivistys- ja kulttuuritoimen, työllisyyspalveluiden sekä muiden sidosryhmien kanssa, toteutetaan palvelut ja nimetään asiakasprosessista vastaava työntekijä. Hyvinvointikeskuksissa työskentelevät myös lastensuojelun ja palveluohjauksen työntekijät. Lapsiperheiden palvelut ovat yhtenä kokonaisuutena hyvinvointikeskuksissa, toiminnan tavoitteena on taata lapsiperheille oikea-aikaiset ja tarpeelliset palvelut yhteisten palvelutarpeenarviointien perusteella. Perheet saavat SHL:n mukaiset palvelut, jolloin lastensuojeluun siirtyvät vain lastensuojelua tarvitsevat asiakkaat. Perheiden palveluiden lisäksi sosiaalityössä painopiste kohdentuu edelleen nuorten ja aikuisten tulottomien ja pitkäaikaistyöttömien, etenkin yli 1000 päivää työttöminä olleiden henkilöiden palveluiden järjestämiseen yhteistyössä työllisyyspalveluiden sekä muiden toimijoiden kanssa. Perustoimeentulotuen päätöksenteko ja maksatus on siirtynyt vuoden 2017 alusta alkaen Kelan toiminnaksi. Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen osalta päätöksenteko toteutuu hyvinvointikeskuksissa ja lastensuojelussa. Muutos edellyttää edelleen tiivistä yhteistyötä ja selkeää asiakasprosessin hallintaa huomioiden ohjaus ja neuvontapalvelut yhteistyössä Kelan kanssa. Virka-aikaisten päivystyksellisten toimintojen (mielenterveys-, päihde-, sosiaali- ja lastensuojelu) yhteensovittamista jatketaan huomioiden hyvinvointikeskusten akuuttivastaanottoa.

Matalan kynnyksen sosiaalityön ohjaus- ja neuvontapalveluiden saatavuutta parannetaan. Palvelukokonaisuus liittyy matalan kynnyksen toimintamallin muotoutumiseen. Asumisenohjausta jatketaan ARA-rahoitteisessa hankkeessa luodun toimintamallin mukaisesti, toiminnan päävastuu siirtyy vuokratilayhtiöille. Tavoitteena on häätöjen määrän sekä pitkäaikaisasunnottomuuden vähentyminen.

Sähköisten palveluiden osuutta lisätään edelleen asiakastyössä ja seurannassa. Kaikessa kehittämistyössä ovat suunnitellusti mukana henkilöstö ja kokemusasiantuntijat. Vuosittain tehtävässä henkilöstön kehittämissuunnitelmassa huomioidaan asiakastyöhön liittyvät osaamistarpeet, jotka on koottu yhteen yhteiseen henkilöstösuunnitelmaan.

Rakennemuutokset kohdentuvat edelleen lastensuojeluun, kehitysvammahuoltoon sekä mielenterveys- ja päihdepalveluihin ja lisäksi vammaispalvelulain mukaisiin palveluihin. Kaikissa em. keskeisenä tavoitteena on laitospalveluiden sekä tehostetun palveluasumisen suhteellisen osuuden vähentäminen ja painopisteen siirtäminen palveluissa yhä enemmän kotiin suuntautuviin asumispalveluihin teknologiaa hyödyntäen, jotta palveluiden kokonaiskustannukset kääntyvät laskuun. Palvelutarpeen arvioinnit ja palvelu- ja asiakassuunnitelmat tarkistetaan säännöllisesti ja riittävän usein, jotta asiakkaan saama palvelu vastaa asiakkaan todellista palvelutarvetta.

Erityisryhmien asumispalveluiden tarpeen arvioidaan kasvavan. Kaupungin oman tuotannon osuus asumispalveluissa on 34 % ja ostopalveluiden osuus 66 %. Mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden asumispalvelut sekä kehitysvammaisten asumispalvelut on kilpailutettu ja sopimukset ovat voimassa vuoden 2019 loppuun, jonka jälkeen on vielä mahdollisuus 2 optiovuoteen. Vammaispalvelulain mukaisten asumispalveluiden kilpailutus toteutettiin vuonna 2017, lisäksi käytössä on palveluseteli. VPL:n mukainen asumispalvelu hankitaan pääosin ostopalveluna. Henkilökohtaista apua koordinoidaan palveluohjauksessa erillisessä yksikössä. Henkilökohtaisen avustajapalvelun palveluseteli on käytössä.

Erityisryhmien asumisessa ja palveluiden järjestämisessä pääperiaatteena on normaalius ja itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen ja toteuttaminen. Erityisryhmien palveluissa tavoitteena on tehostetun palveluasumisen suhteellisen osuuden väheneminen kevyempien kohtiin annettavien palveluiden lisääntyessä. Tavoitteena on tuottaa keveitä ja joustavia avohuollon palveluja henkilöille, jotka eivät kykene itsenäiseen omatoimiseen asumiseen, vaan tarvitsevat asumisen tueksi räätälöityjä tukitoimenpiteitä. Tavoitteena on tarjota asiakkaille henkilökohtaiseen palvelutarpeen arvioon perustuva palvelukokonaisuus, jonka avulla tuetaan asiakkaiden itsenäistä omatoimista asumista sekä elämänhallintaa. Toimintaperiaatteena on edistää ja ylläpitää asiakkaiden psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista toimintakykyä, vahvistaa asiakkaan omatoimisuutta sekä itsemääräämisoikeutta ja tukea itsenäistä aktiivista toimintaa yhteiskunnassa. Hyvinvointikeskusten sosiaalityö tai palveluohjausyksikkö ohjaa asiakkaan palveluiden piiriin. Yhteistyössä asiakkaan ja omaisten kanssa arvioidaan asiakkaan palveluiden ja tuen tarve ja laaditaan palvelusuunnitelma, johon kirjataan asiakkaalle suunnitellut palvelut. Asumisen palveluita myönnetään sosiaalihuoltolain, vammaispalvelulain ja erityis- huoltolain perusteella.

Erityishuoltoa toteutettaessa on otettava huomioon EHL:n mukaisesti erityishuollossa olevan henkilön mielipide ja yksilölliset tarpeet sekä turvattu mahdollisuus osallistumiseen ja vaikuttamiseen omissa asioissaan. Erityishuollossa olevan henkilön palvelu- ja hoitosuunnitelmaan on kirjattava toimenpiteet, joilla tuetaan henkilön itsenäistä suoriutumista ja itsemääräämisoikeuden toteutumista.

Erityishuollon toimintayksikössä on edistettävä rajoitus-toimenpiteille vaihtoehtoisten toimintatapojen käyttöön ottamista. Lisäksi erityishuollossa olevien henkilöiden itsenäistä suoriutumista ja itsemääräämisoikeutta on tuettava asianmukaisin kalustein, välinein ja tilaratkaisuin.

Tuettua asumista järjestetään henkilöille, jotka tarvitsevat tukea itsenäiseen asumiseen tai itsenäiseen asumiseen siirtymisessä. Palveluasumista järjestetään henkilöille, jotka tarvitsevat soveltuvan asunnon sekä hoitoa ja huolenpitoa. Palveluasumisen tulee hoidon ja huolenpidon lisäksi sisältää myös mahdollisuuksia osallistua toimintakykyä ylläpitävään ja edistävään toimintaan, jolla tuetaan asiakkaan mielekästä elämää ja osallisuutta. Yksilölliseen tarpeeseen perustuva tuki järjestetään kuten itsenäisessä asumisessa siinä vaiheessa, kun arjen selviämiseen tarvitaan erityistä tukea. Palveluasumisella tarkoitetaan myös omassa asunnossa järjestettävää asumista ja palveluja. Palveluasumista järjestetään myös perhehoitona. Tehostettua palveluasumista järjestetään henkilöille, joilla hoidon, huolenpidon ja palveluiden tarve on ympärivuorokautista. Tilapäistä palveluasumista järjestetään henkilöille, jotka tarvitsevat lyhytaikaista palvelua tai kriisitilanteessa kiireellistä apua. Tilapäistä asumista järjestetään myös omaishoidon vapaiden järjestämiseksi.

Maahanmuuttajapalveluiden toiminnassa huomioidaan kotouttamisohjelmaan sisällytetyt pidemmän aikavälin kehittämistavoitteet sekä suunnitelmallinen yhteistyö eri toimijoiden kanssa. Asumisen ohjauspalvelut ja alaikäisten ryhmäkotipalvelut on kilpailutettu. Ryhmäkotipalveluiden osuus vähentyy asiakkaiden tullessa täysi-ikäisiksi. Välivuokraustoiminnalla pyritään saamaan erityisryhmille ml. maahanmuuttajat tarkoituksenmukaisia asuntoja eri alueilta Oulun kaupungissa. Nämä kaikki asiakasryhmät kuuluvat myös ns. paljon palveluja tarvitsevien asiakasryhmään, joiden palveluiden koordinointi edellyttää jatkuvaa, säännöllistä ja sovittua yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Välivuokraustoiminnan vaihtoehdot selvitetään.

Terveyspalvelut

Terveyspalveluiden kehittämisen kärjeksi nostetaan vuonna 2018 kaikkien vastaanottopalveluiden hiominen ja sujuvoittaminen siten, että eri asiakasryhmät ja -segmentit kyetään palvelemaan vaikuttavasti ja tehokkaasti. Tällä pyritään vastaamaan saatuun asiakaspalautteeseen ja valmistamaan toimintaa innovatiivisesti myös tulevan valinnanvapausjärjestelmän edellyttämään kilpailutilanteeseen. Kehittäminen koskee kaikkia lääkärin ja hoitajien vastaanottoja, suun terveydenhuoltoa ja mielenterveys- ja päihdevastaanottoja niin perus- kuin erityispalveluissa. Kansalaisten sujuvaan monikanavaisen yhteydenosaantiin, ohjaukseen ja neuvontaan panostetaan. Asiakaspalvelukoulutusta järjestetään henkilöstölle. Asiakkaiden osallisuus varmistetaan palveluiden kehittämisessä mm. asiakasraatien, kehittäjäasiakkaiden ja kokemusasiantuntijoiden avulla. Paljon palveluita tarvitsevien monialaiset palvelumallit juurrutetaan (yhteistyö sosiaalipalvelut,

ikäihmiset, siku, työllisyys, kolmas sektori). Erityisosaamista lisätään eri muodoissa perustason tueksi (geriatria, mielenterveys ja päihde, kuntoutus).

Lasten, nuorten ja perheiden palveluissa moniammatillisen ja monialaisen yhteistyön kehittämistä ja palvelukonaisuuksien toteuttamista jatketaan lapsi- ja perhelähdeisesti yli hallintorajojen (valtakunnallinen Lape-muutosohjelma, maakunnallinen Lape-hanke). Lapset Puheeksi -toimintamalli on käytössä koko hyvinvointipalveluissa. Lapsiperheiden palvelut toteutetaan arkiympäristössä (perhekeskus/ hyvinvointineuvola ja hyvinvointikoulu).

Jotta ikäihmiset pärjäävät kotona ja asumisyksiköissä, on vastaanottotoiminnan oltava joustavaa ja tehokasta. Ikäihmisten määrän kasvu lisää palvelutarvetta terveyspalveluissa. Pitkien etäisyyksien hoitaja- ja lääkäripalvelut turvataan edelleen Yli-iissä ja Ylikiimingissä niille kuntalaisille, jotka tarvitsevat palveluita usein tai joiden on vaikea kulkea hyvinvointikeskuksiin.

Sähköisiä palveluita ja etäteknologiaa kehitetään edelleen voimakkaasti. Terveyspalvelut on tiiviisti mukana Omat Digiajan hyvinvointipalvelut (ODA) – projektissa (STM), jossa pilotoidaan oma- ja itsehoitoa mahdollistavaa ohjausta ja neuvontaa sekä sähköistä omatoimista hoidon tarpeen arviota. Tavoite on varmistaa satunnaiskäyttäjien tarpeenmukainen ohjaus, joko joustava pääsy palveluihin tai ohjaus itsehoitoon sekä toisaalta tunnistaa ja ohjata paljon eri palveluita tarvitsevat asiakkaat kokonaisvaltaiseman palvelusuunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin piiriin.

Suun terveydenhuollossa on käytössä Aapistien uudisrakennus, Dentopolis. Uusi isompi yksikkö ja uudet laitteet mahdollistavat suun terveydenhuollon perustoiminnan ja hampaiden oikomishoidon uusien toimintamallien (asiakassegmentointi, joustava ajanvaraus, monihuonemallit) täysimääräisen toteuttamisen ja tuottavuuden kasvun. Ajanvarauskäytännön ja varmistamalla saavutettavuus kuljetusmahdollisuuksiin vaikuttamalla helpotetaan pitkänmatkalaisten asiointia. Suun terveydenhuollossa koululaisten ja ikäihmisten tarkastustoiminnan toteuttamista jatketaan normaalissa arkiympäristössä (mm. kouluissa, laitoksissa) helposti liikuteltavan välineistön avulla.

Eri ikäryhmien mielenterveys- ja päihdepalvelujen integrointia hyvinvointikeskuksiin ja toisaalta tulevan maakunnan erityispalveluihin jatketaan. Tavoitteena on, että suurin osa kuntalaisista saa avun omassa hyvinvointikeskuksessaan ilman läheteitä ja raja-aitoina hankaloittavia kriteerejä. Perustason mielenterveys- ja päihdeosaamista ja -koulutusta on lisättävä voimakkaasti. Erityisosaamista jalkautuu konsultoiden perustason palveluiden tueksi. Sähköisiä palveluita ja toimintamalleja lisätään ottamalla käyttöön kohdennetusti mm. nettiterapiat ja tekstiviestimuistutukset. Lasten- ja nuorisopsykiatrisen avoerikoissairaanhoidon (Lanu-tiimi), epävakaatyöryhmä ja ravitsemuskuntoutus yhdistynevät jo alkuvuodesta 2018 sairaanhoitopiiriin toimintaan erillisen päätöksenteon (syksy 2017)

jälkeen. Päihdepalveluissa jatketaan yhdessä sosiaalipalveluiden kanssa rakennemuutosta, jonka tavoitteena on siirtyminen laitoshoidosta avohoito- ja avokuntoutuksen suuntaan. Tiivistetään yhteistyötä OSYP:n kanssa ja jatketaan psykiatrian klinikan kanssa mielenterveys- ja päihdepäivystyksen (sisältäen selviämishoitopalvelut) kehittämistä. Selvitetään aikuispsykiatrian palvelujen yhdistäminen sairaanhoitopiiriin huomioiden perustason mielenterveys- ja päihdepalveluiden vahvistuminen. Oulun kaupunki kehittää edelleen tiedonvaihtoa huumeiden käytöstä yhteistyössä sairaanhoitopiiriin, kolmannen sektorin toimijoiden, poliisin ja apteekkien kanssa. Tiedonvaihtoa parantamalla voidaan kohdentaa toimenpiteitä erityisesti työikäisten huumeidenkäyttäjien kohtaamiseen sekä suonensisäisen käytön aiheuttamien haittojen vähentämiseen. tiedonvaihto antaa myös hyvän pohjan huumeiden vaikuttavalle järjestämiselle, kun sote-uudistus tulee voimaan.

Toimiva (sairaala)hoitoketju: Avoterveydenhuollon, kotihoidon, palveluohjauksen, sairaalahoidon ja pitkäaikaislaidoshoidon yhteistyöllä varmistetaan, että asiakkaat hoidetaan tarkoituksenmukaisessa paikassa ja oikea-aikaisesti siten, että sairaalahoito ei turhaan pitkity ja osin estyy. Kotihoidon ja asumispalveluiden asukkaille varmistetaan riittävä virka-aikainen hoitaja-lääkäripalvelu erityisesti niille ikäihmisille ja asiakasryhmille, joiden riski joutua päivystykseen on kohonnut. Tarvittaessa hyödynnetään laitostuntoutusta sairaalahoidon jälkeen. Sairaanhoidollisen kotiin viettävän erityisosaamisen (suonensisäinen lääkahoito, kotisaattohoito) järjestämisen mallin pilotointi Haukiputaan, Kiimingin, Yli-Iin ja Ylikiimingin alueilla päättyy syksyllä 2017, pilotoinnin arvioinnin perusteella päätetään jatkosta. Sairaanhoitopiiriin siirtoviivepäivät ja hoito maakuntien vuodeosastoilla minimoidaan. Riittävä sairaalapasiteetti varmistetaan eri toimijoiden rajapintojen sujuvoittamisella ja hyödyntämällä monituottajuutta tarpeen mukaisesti. Oks:n ja Oys:n välistä toiminnallista yhteistyötä vahvistetaan edelleen siten, että sairaalat vähitellen toiminnallisesti nivoutuvat yhteen.

Sairaanhoidollisten tukipalveluiden (laboratorio, kuvantaminen) tarkoituksenmukaisia tutkimus- ja hoitokäytäntöjä kerrataan työyksiköissä säännöllisesti. Niiden asiakkaiden määrä, jotka ovat oikeutettuja saamaan ilmaiseksi jaettavia hoitotarvikkeita, on jatkuvasti kasvanut kotona tapahtuvan hoidon lisääntymisen myötä ja lisäksi lääketieteelliseen hoitoon liittyvät hoitotarvikkeet (dialyysitarvikkeet, diabeteksen hoidon tarvikkeet; pumpit ja verensokerimittausjärjestelmät) ovat monimutkaistuneet ja kallistuneet. Vuonna 2018 on pyritty huomioimaan edellä mainituista syistä johtuva kasvu.

Monituottajamalli: Vuonna 2018 hyödynnetään monituottajuutta lääkinnällisen kuntoutuksen ja rintamaveteraanien ostopalveluissa sekä tähystystutkimuksissa. Sairaalapalveluiden ostopalvelu kilpailututetaan syksyllä 2017 nykyisen hankintakauden päättyessä vuoden lopussa.

Kotisairaalapalveluiden järjestämistapa vuonna 2018 ratkaistaan erillisessä päätöksenteossa alkusyksystä 2017.

Elinvoiman edistäminen, tutkimus- ja oppilaitosyhteistyö: Terveyspalvelut osallistuu edelleen aktiivisesti Oulu Health- toimintaan mahdollistamalla yrityksille Oulu City lab –testausympäristön eri yksiköissään. Yhteistyötä oppilaitosten kanssa tiivistetään ja moniammatillista oppimisympäristöä sekä opiskelijaohjausta kehitetään yhdessä PPSHP:n, yliopiston ja muiden oppilaitosten kanssa.

Erikoissairaanhoidon toiminnallinen ja talouden seuranta toteutetaan suunnitelmallisesti yhdessä sairaanhoitopiiriin kanssa sekä osana sote-uudistukseen valmistautumista.

Ikäihmisten hyvinvointipalvelut

Ikäihmisten hyvinvoinnin strateginen päätavoite on, että vuoteen 2020 mennessä 92 % 75 vuotta täyttäneistä asuu kotona itsenäisesti tai riittävien palvelujen turvin. Ikäihmisten laitoshoidon vähennetään korvaamalla laitoshoidon osin tehostetulla kotihoidolla ja palveluasumisella. Taloudellisena tavoitteena on, että kustannukset €/65 vuotta täyttänyt laskevat. Tavoitteiden toteutuminen edellyttää poikkitoiminnallisuuden ja monitoimijaisuuden asiakaslähtöistä hyödyntämistä ikäihmisten toimintakykyisyyden ja kotona asumisen tukemiseksi, palvelurakenteen muuttamista laitosvaltaisuudesta kotona asumista tukevien palvelujen ja tehostetun palveluasumisen suuntaan, oman toiminnan vahvaa kehittämistä sekä monituottajuuden strategista hyödyntämistä tehtyjen hankintalinjausten mukaisesti.

Ikäihmisten palvelujen järjestämisessä painopisteenä on kokonaisvaltaisen toimintakyvyn edistäminen ja arjen turvallisuus. Poikkitoiminnallisena yhteistyönä liikuntapalvelujen kanssa viedään eteenpäin yhdessä haettua Voimaa vanhuuteen tutuksi ja tavaksi –kärkihanketta. Kulttuuripalvelujen kanssa osana vanhustyön kulttuuriverkoston kansallista kehittämishanketta kehitetään kulttuurisen vanhustyön rakenteita mm. hallintorakenteita, kulttuurin ammattilaisten tehtäväkuvia sosiaali- ja terveyspalveluissa sekä vapaaehtoistoimintaa. Yhteisöalojen yhteyteen pyritään luomaan erilaisia kuntalaisten hyvinvointia tukevia matalan kynnyksen palveluita ja mahdollisuuksia erityisesti syrjäytymisriskin ja yksinäisyyden vähentämiseksi. Toimijoina olisivat työllisyyspalveluiden ohjauksessa olevat työttömät työnhakijat sekä Oulun kaupungin palveluksessa olevat uudelleen sijoitusta tarvitsevat henkilöt, joiden työroolia pyritään suuntaamaan työnhakijoiden ohjaukseen ja matalankynnyksen palveluiden kehittämiseen. Muistikoordinaattorin toimintamallia suunnitellaan yhteistyössä hyvinvointikeskusten ja järjestöjen kanssa.

Kotona asumista tuetaan vahvistamalla asiakaslähtöistä palveluohjausta. Painopisteenä on ikäihmisten ja heidän läheistensä tiedon saannin paraneminen mm. matalan kynnyksen ohjauksen ja neuvonnan palvelupisteverkon myötä AINO-neuvontana. Myös palveluohjauksen prosessit ja

työnjako sekä saavutettavuuden parantaminen ja hyvä asiakaspalvelu ovat kehittämisen kohteena. Kehittämisen kautta arvioidaan myös palveluohjauksen henkilöstömäärä ja -rakenne.

Säännöllisen kotihoidon järjestämisen kattavuustavoite 75 vuotta täyttäneille on 14,5 % ja kotihoidon tarpeen kasvuun varataan n. 13 000 kotihoitotunnin lisäys. Asiakkaan valinnan mahdollisuuksien parantamiseksi ja joustavan asiakastarpeeseen vastaamisen turvaamiseksi kotihoidon palvelutarpeen kasvuun vastataan pääasiassa monituottajuudella hyödyntäen kilpailutettua kotihoitoa ja palveluseteliä.

Oman toiminnan kotihoidon kehittämistä viedään voimakkaasti eteenpäin. Tuottavuutta pyritään parantamaan lisäämällä välittömän asiakastyön osuutta. Kotikuntoutuspilotista saatujen kokemusten perusteella laajennetaan kotikuntoutusmallin käyttöönottoa. Mallissa uusi asiakkuus aloitetaan määräaikaisella kotikuntoutuksella säännöllisen kotihoidon sijaan. Valmistellaan kotihoidon henkilöstöpoolin käyttöönottoa. Vaativan kotisairaanhoidon osaamista kehitetään ja järjestetään sairaanhoidollista palvelua kotiin 24/7 osana kotona asumisen tukea. Vuonna 2017 kilpailutettu monipuolista kotona asumista tukevaa teknologiaa hyödyntävä turvapalvelu ja 24/7 turvahälytysten vastaanotto- ja yhteydenottokeskus käynnistyvät. Uusia kotona asumista tukevia sosiaali- ja terveyspalveluja hyödyntäviä innovaatioita ja palveluja testataan osana OuluHealth Labs -toimintaa. Kotona asumista tukevaa teknologiaa otetaan suunnitelmallisesti käyttöön.

Omaishoito järjestetään edelleen kaikille tuen kriteerit täyttävälle. Omaishoidon tuen kehittämisen painopisteenä on monipuolisten, omaishoitoperheiden kotona asumista tukevien ja omaishoitajan kuormitusta keventävien palvelujen järjestäminen erityisesti vapaan mahdollistumiseksi. Omaishoidon vapaan järjestämiseksi otetaan käyttöön omaishoidon vapaan järjestämisen ympärivuorokautinen palveluseteli sekä omaishoitajan jaksamisen tuen palveluseteli. Lain omaishoidon tuesta mukainen omaishoitajien valmennus ja perehdytys otetaan käyttöön.

Ikäihmisten perhehoitoa erityisesti omaishoidon tukena viedään voimakkaasti eteenpäin mm. panostamalla tiedottamiseen perhehoidon tunnettavuuden lisäämiseksi sekä perhehoidon esilletuomiksi osana palveluohjausta. Omaishoidon vapaan järjestämistä perhehoitona viedään myös eteenpäin.

Kotiaterioiden toimituksessa siirrytään koko Oulun alueella kylmätuotantoon vuoden 2018 alusta lähtien. Kotiaterioiden järjestämisen vaihtoehtojen lisäämiseksi valmistellaan ateria-automaatin käyttöönottoa.

Kotona asumista tukevissa palveluissa arvioidaan optiovuosien käyttö turvahälytyksiin vastaamisesta vartiointipalveluna (sopimus voimassa 31.12.2018 asti) sekä

lääkkeiden koneellisessa annosjakelussa (sopimus voimassa 30.6.2018 asti).

Ikäihmisten ympärivuorokautisen palvelun tarpeeseen vastataan laitoshoidon sijasta kotona asumista tukevilla palveluilla ja tehostetulla palveluasumisella. Laitoshoidossa tavoitellaan alle 2%:n kattavuutta kuitenkin siten, että ympärivuorokautisen hoidon kokonaiskattavuus on korkeintaan 8%. Laitoshoidon paikkamäärä tulee pienemmäksi n. 15 paikkaan vuoden 2017 loppuun verrattuna. Tehostetussa palveluasumisessa varaudutaan n. 35 paikan lisäykseen.

Palveluasumisen järjestämisessä hyödynnetään monituottajuutta siten, että tehostettu palveluasuminen hankitaan asiakkaan valintaa mahdollistavasti palvelusetelillä, jolloin kasvu ohjautuu yksityiseen tuotantoon palvelusetelin turvin ja oman tuotannon paikkojen määrä ei kasva. Vuonna 2018 järjestetään tehostettua palveluasumista siten, että lakisääteinen palvelujen kolmen kuukauden järjestämisaika ei ylitä ja ikäihmisten palvelujen hoitoketju toimii. Tavoitteena on, ettei palvelutaloista muuteta ryhmäkotimuotoiseen tehostettuun palveluasumiseen, vaan asiakkaan palvelutarpeeseen vastataan kotona asumista tukevilla palveluilla. Ryhmäkotimuotoista tehostettua palveluasumista kohdennetaan niille asiakkaille, joiden palvelua ei voida muutoin asiakaslähtöisesti ja turvallisesti toteuttaa.

Haukiputaan pienten tehostetun palveluasumisen yksiköiden osalta viedään loppuun vuonna 2016 tehdyn tarveselvityksen mukaiset muutokset. Pihlajakodin 10 pitkäaikaispaikkaa loppuu vuoden 2018 loppuun mennessä. Koi- ja Leppäkodin toiminnat tehostettuna palveluasumisen tilojen puutteellisuudesta johtuen lakkaavat vuoden 2018 loppuun mennessä ja asunnot muutetaan ikäihmisten vuokra-asunnoiksi, jonne tarvittavat palvelut järjestetään kotona asumista tukevana palveluina. Tarvittavat korvaavat paikat hankitaan joko omana tuotantona tai palveluseteliä hyödyntäen.

Jaarankartano muuttuu tarveselvityksen mukaisesti vuoden 2018 alusta 35-paikkaiseksi tehostetun palveluasumisen yksiköksi (27 pitkäaikaispaikkaa ja 8 lyhytaikaispaikkaa). Muutoksen myötä 13 sosiaalihuoltolain mukaista laitoshoidon paikkaa lopetetaan.

Psykogeriatrinen laitoshoidon keskitetään Intiön hoivalle vuoden 2018 alusta lähtien vuoden 2017 aikana valmistellun suunnitelman mukaan, jossa otetaan huomioon myös Hirosenkodin D-osaston käyttö.

Ympärivuorokautisen hoivan hoitajamitoitus pidetään ennallaan. Toteutuneen henkilöstömäärän laskennallisena mitoitustapana on tehostetussa palveluasumisessa 0,55 ja lyhyt- ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa keskimäärin 0,58 työntekijää asiakasta kohti vaihdellen asiakasprofiilien mukaan.

Laadukkaan ympärivuorokautisen palvelun sisällön kehittämistä jatketaan edelleen yhdessä asiakkaiden, omaisten, henkilöstön ja muiden, kuten vapaaehtoistojien, kanssa. Kehittämisessä painopisteinä ovat mm. asukkaan mielekäs arki sisältäen mahdollisuuden ulkoiluun sekä turvallinen lääkehoito. Kilpailukykyopimuksen tuoma työntekijän pidennyksen vaikutus mielekkään arjen tukena arvioidaan.

Henkilöstön hyvinvoinnin tukemiseksi ja sairaspoissaolojen vähentämiseksi jatketaan työkykyjohtamisen toimintamallilla. Työterveyshuollon toteuttama kuntoutuspilotti päättyi keuhkokuumeen, jonka jälkeen arvioidaan pilotin tulokset. Myös nastarenkaiden ja kirkkokenkien vaikutusta tapaturmien vähenemiseen arvioidaan. Arviointien pohjalta päätetään jatkotoimenpiteistä työhyvinvoinnin edistämiseksi.

Vuonna 2018 toteutetaan suunnitelmalliset valvontakäynnit yksityisiin tehostetun palveluasumisen yksiköihin ja uusiin yksityisen kotihoidon yksiköihin.

Kehittämisen painopisteet

Kehittämistyöllä tuetaan strategian toteutumista ja palvelujen järjestämishajonnan sekä palvelumalli 2020 toimenpiteiden etenemistä. Kaupunkistrategiasta sekä päivitetystä toimintaympäristöanalyysistä ja hyvinvointikertomuksesta johdetut poikkitoimijaisen työn tavoitteet täsmentyvät kunkin vastuualueen ja hyvinvointikeskusten toiminnan kuvauksissa. Poikkitoimijaiselle yhteistyölle on tunnistettu yhteisiä tavoitteita. Lapsia ja perheitä tuetaan heidän omassa kasvu- ja kehitysympäristöissä, tuetaan syrjäytymisvaarassa olevia nuoria sekä vahvistetaan lasten ja nuorten osallisuutta. Edellä kuvatuilla tavoitteilla pyritään täyttämään Unicefin lapsiympäristön kunnan tunnusmerkit. Edelleen yhteisenä tavoitteena on, että oululainen ikäihminen voi hyvin. Vahvistetaan vanhusmyönnteistä ilmapiiriä kaikessa toiminnassa. Kavennetaan sosioekonomisia ja hyvinvointieroja ja kannustetaan kuntalaisia omaan hyvinvointiaktiivisuuteen. Huomioidaan arjen turvallisuuden näkökulma kaikessa toiminnassa sekä valmistellaan yhteinen vaikuttava, monikanavainen matalan kynnyksen neuvonta ja ohjaus.

Hallituksen kärkihankkeiden mukaisesti kehitetään palveluiden asiakaslähtöisyyttä ja digitalisaatiota, toteutetaan maakunnallisesti sekä yhdessä sivistys- ja kulttuuripalveluiden toimijoiden kanssa lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaa ja kehitetään ikäihmisten kotihoitoa sekä vahvistetaan kaikenikäisten omahoitoa. Lisätään kaikkien asiakasryhmien osallistumismahdollisuuksia palveluiden kehittämisessä.

Osallistutaan valinnanvapauskokeiluun liittyvään henkilökohtaisen budjetin pilotointiin. Pilotoinnin aikana luodaan ennakkoon valmiudet henkilökohtaisen budjetin toteuttamiselle.

Hyvinvointikeskusten toimintaa kehitetään edelleen samanaikaisesti sivistys- ja kulttuuripalvelujen aluemallin kehitystyön kanssa. Edelleen kehitetään matalan kynnyksen ohjausta ja neuvontaa osana palvelupistetyötä. Työssä hyödynnetään 6aika hanketta. Hyvinvointikeskusten toimintaa ja asiakasprosesseja kehitetään ja sujuvoitetaan. Ajanvarauksellista kiireetöntä klo 16-18 vastaanoton saatavuutta lisätään asteittain.

Paljon palveluita tarvitsevien kuntalaisten palveluiden koordinoitua ja palvelutarpeisiin vastaamista vahvistetaan. Yhteistä hoito- ja palvelusuunnitelmaa käytetään eri asiakasryhmiä koskevan monialaisen yhteistyön tukena.

Toiminta- ja laatukäsikirja otetaan järjestelmällisesti käyttöön kaikilla alueilla. Suunnitellaan arviointimenetelmiä asiakaspalvelun kehitystyön tueksi ja laadun varmistamiseksi. Arvioituihin toiminnan riskeihin varaudutaan vastuuttamalla niiden ehkäisemiseen liittyvät toimenpiteet ja arvioimalla niiden toteutumista.

Sähköisten palveluiden ja teknologian mahdollisuudet hyödynnetään maksimaalisesti palveluiden tuottamisessa tuottavuuden ja palveluiden vaikuttavuuden parantamiseksi. Sähköisen asioinnin mahdollisuuksia lisätään kansalaisille. Teknologisilla ratkaisuilla vahvistetaan eri toimijoiden yhteistyötä ja sujuvoitetaan työn tekemistä, mitä kautta myös työn tuottavuus nousee. Ammattilaisten osalta tuetaan liikkuvan työn mahdollisuuksia ja lisätään ammattilaisten välisiä sähköisten asioinnin mahdollisuuksia.

Hyvinvointipalvelut toteuttaa osaltaan Oulun Innovaatio Allianssin (OIA) tavoitteita toimien aktiivisena kumppanina OuluHealth-ekosysteemin toiminnassa. Yhteisinä strategisina painopisteinä ovat yksilölähtöisen terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä tehokkaat ja vaikuttavat sosiaali- ja terveyspalvelut. Omahoitopalveluiden kehitystyön ohella mahdollistetaan yrityksille kuntalaisen omahoitoa sekä yksilön terveyttä ja hyvinvointia tukevien sovellusten ja tuotteiden kehitystyötä ja pilotoitua arjen toimintaympäristössä. Sujuvien asiakaslähtöisten hoito- ja palveluprosessien kehitystyössä otetaan käyttöön automatisaation ja teknologian ratkaisuja pilottien kautta sekä testataan robotiikan ratkaisuja osana mielekkään arjen tukea. Yhteistyössä hyödynnetään yritysverkostoja ja valittuja kansainvälisiä verkostoja osana OuluHealth ekosysteemin toimintaa. OuluHealth Labsissa tehtyä työtä jatketaan sähköisten palvelujen, teknologisten ja robotiikan ratkaisujen kehittämisen osalta oppien ymmärtämään ratkaisujen hyödyt palveluissa.

Maakunnallinen valmistelu huomioidaan kaikessa kehittämistyössä. Kansainvälistä kehittämis-yhteistyötä toteutettaessa huomioidaan erityisesti kaupungin viralliset kansainväliset yhteistyökumppanuudet sekä hyödynnetään keskeisiä eurooppalaisia kehittämisverkostoja, joihin kaupunki on sitoutunut.

Ulkoisen rahoituksen tuella vuonna 2018 toteutettavat kehittämishankkeet

Ulkoista kehittämisrahoitusta haetaan ja kohdennetaan strategian toimeenpanoa tukevien ohjelmien toteuttamiseen kehittämissalkkujen kautta, joissa toimijoina ovat hyvinvointipalveluiden ohella konserni-, sivistys- ja kulttuuripalvelut, yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut sekä liikelaitoksista BusinessOulu. Salkuilla ohjataan kaupungin projektimuotoisen kehittämistoiminnan valintoja. Salkuilla on tiivis yhteys sisäiseen kehittämiseen ja siinä määritellään myös kansallisen ja kansainvälisen kehittämistoiminnan projektimuotoiset valinnat sekä hyödynnetään olemassa olevia verkostoja.

Maakunnalliseen valmisteluun liittyvät hankkeet ja niiden valmistelu koordinoidaan osana Pohjois-Pohjanmaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelua ja sidotaan kansallisten kärkihankkeiden teemoihin hyödyntäen kansallisen rahoituksen mahdollisuudet. Maakunnallisella tiedolla johtamisen hankkeella varaudutaan tulevaisuuden tietotarpeiden turvaamiseen selvittämällä alueellisen tietovarannon luomisen edellytykset.

Digitaaliset arvopalvelut (ODA) -projektin (vuodet 2015-2018) tavoitteena on hankkia ja käyttöönottaa digitaalinen eri päätelaitteilla toimiva palvelukokonaisuus, joka sisältää sähköisen hyvinvointitarkastuksen ja valmennuksen, älykkäät oirearviot ja palvelutarpeenarviot / hyvinvoinnin arviot sekä sähköisen hyvinvointisuunnitelman. Vuoden 2018 aikana toteutetaan ODA prosessien ja työkalujen pilotointi ja käyttöönotto.

Lapsiperheiden muutosohjelman (LAPE) toimenpiteillä vahvistetaan perheiden tarpeista lähteviä sekä lapsen kasvu- ja kehitysympäristöihin kohdentuvia palveluja yhteistyössä kaupungin, järjestöjen ja seurakunnan toimijoiden kanssa. Hankkeen toimenpiteenä juurrutetaan hyväksi todettuja hankkeen tavoitteiden mukaisia toimintamalleja ja näyttöön perustuvia menetelmiä käytäntöön. Hanke koostuu neljästä sisältökokonaisuudesta: Lapsiystävällisen toimintakulttuurin vahvistaminen, erityisen ja vaativan tason palveluiden sekä niihin ohjautumisen kehittäminen nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi, perhekeskuksen toimintamallin kehittäminen sekä hyvinvointikoulun toimintamallin juurruttaminen varhaiskasvatukseen, kouluun ja oppilashuoltoon. Lisäksi Lape- hankkeella tuetaan sähköisen palvelutarjottimien lapsuus.fi, nuoruus.fi, juurruttamista sekä näyttöön perustuvien työmenetelmien koulutusta ja käyttöönottoa (esim. Lapset puheeksi). Tuetaan koulutuksilla ja työpajoilla hyvinvointijohtamista sekä hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria.

Kotona kaupungissa, asumisvalmennus on Espoon ja Oulun seudun nuorisoesityöryhmä ry:n kanssa yhteistyössä toteutettava hanke. Hankkeen tavoitteena on vahvistaa pakolaistaustaisten nuorten ja lapsiperheiden asumisen taitoja ja ennaltaehkäistä asumisen ongelmia. Heille

tarjotaan yksilöllistä ja räätälöityä ohjausta ja pyritään pysyvien asumisratkaisujen löytämiseen.

Esikoto – esikotouttamisen kehityshanke Pohjois-Pohjanmaalla hanke on 2-vuotinen ja siinä ovat mukana ODL:n lisäksi toimijoina Vuolle Settlementti, Diakonia-ammattikorkeakoulu (DIAK), Metsähallitus Pohjanmaan luontopalvelut sekä yhteistyökumppaneina Oulun kaupunki, Pohjois-Pohjanmaan kunnat (joissa vastaanotto-keskustoimintaa), SPR, Valtion vastaanottokeskukset sekä 3. sektorin toimijoita. Projektin tarkoituksena on edesauttaa maahanmuuttajien ja erityisesti turvapaikanhakijoiden kotoutumista siinä vaiheessa, kun he odottavat päätöstä.

Tekno-koti arjen tuen ympäristönä -hankkeen määrittelyvaihe toteutetaan vuoden 2018 aikana. Tekno-koti on asiakkaan kotona asumisen tueksi kehitettävä toimintamalli, jossa asiakas saa tai hankkii itse tarpeidensa mukaisesti kotiinsa kotona asumista tukevaa teknologiaa. Nämä integroituvat teknologiat voivat vastata turvallisuuteen, toimintakyvyn ylläpitämiseen sekä yhteydenpidon haasteisiin. Ratkaisut tuottavat tietoa asiakkaan kotona asumisen tilasta, toimivat yhteydenottovälineenä, vastaavat turvallisuuteen ja vahvistavat turvallisuuden tunnetta sekä tukevat asiakkaan toimintakykyä.

Henkilöstö- ja koulutus suunnitelma

Hyvinvointipalveluiden henkilöstö- ja koulutus suunnitelma pohjautuu Oulun kaupungin kaupunkistrategiaan ja palvelujen järjestämishjelmaan. Suunnitelmassa huomioidaan kaupungin henkilöstöohjelman (2014-2020) pää-tavoitteet:

1. *Tavoitteisiin päästään hyvällä johtamisella*
2. *Henkilöstön osaamista kehitetään ja kohdennetaan tarve- ja asiakaslähtöisesti*
3. *Henkilöstön työhyvinvointi nousee*
4. *Henkilöstön kokonaismäärä ei nouse*
5. *Henkilöstöä ohjataan hallinnollisesta työstä asiakaspalvelutyöhön*

Talousarviossa 2018 tuodaan esille henkilöstö- ja koulutus suunnitelmaa koskevat strategiset tavoitteet ja lisäksi laaditaan vuodelle 2018 käyttösuunnitelmatasoinen tarkempi henkilöstö- ja koulutus suunnitelma.

Henkilöstöohjelman 2014-2020 tavoitteiden mukaisesti henkilöstömäärä ja henkilötyövuodet eivät saa kasvaa suunnittelukaudella, hallinnollisen työn määrä vähenee ja vastaavasti asiakaspalveluun käytetyn työn osuus kasvaa. Toimialoilla hyödynnetään henkilöstön eläköityminen ja muu vaihtuvuus. Toimintamenojen kasvun hillitseminen tarkoittaa henkilöstömäärän tarkoituksenmukaista resursointia ja henkilöstön optimaalista rakennetta. Henkilöstösuunnitelmassa huomioidaan määräaikaisten palvelussuhteiden ja sijaistyövoiman kriittinen tarkastelu sekä eläköitymisen, mahdollisen irtisanoutumisen ja muun poistuman hyödyntäminen. Henkilöstön työhyvinvoinnin

lisääntyminen ja sairauspoissaolojen väheneminen ovat keskeisiä tavoitteita, jotka onnistuessaan myös vähentävät henkilöstökustannuksia. Sote-uudistuksen valmistelun vaatima osaamisresurssi huomioidaan. Tuleva tilanne edellyttää asiakaspalvelukyvyyn ja osaamisen vahvistamista sekä hoidon ja palvelun sujuvuuden varmistamista kaikissa palveluissa. Tähän varaudutaan mm. henkilöstön muutosvalmennuksilla.

Vuoden 2018 henkilöstön kokonaismäärä pyritään säilyttämään vuoden 2017 tasolla ja palvelutarpeen mahdolliseen kasvuun vastataan nykyisellä henkilöstömäärällä. Henkilöstömäärän kokonaismäärän kasvuun ei varauduta, mutta ei myöskään sen pienentämiseen. Olemassa olevan ja mahdollisen palvelutarpeen kasvun hoitaminen edellyttää nykytasaisen henkilöstön työpanoksen erityisesti palvelutuotannossa. Hyvinvointipalveluiden rakenteiden kehittämisen jälkeen huomiota tulisi kiinnittää palveluprosessien hiomiseen mahdollisimman virtaviivaisiksi, mikä mahdollistaisi olemassa olevan henkilöstön työpanoksen kohdentamisen palvelutarpeen kannalta keskeisiin asioihin.

Palvelurakenteen kehittämistä jatketaan painopisteen siirtämisellä kevyempiin, avohoito- ja avohuoltopainotteisiin palveluihin. Ikäihmisten palveluissa jatketaan laitოსvaltaisuuden purkamista ja monituottajamallin käytön lisäämistä.

Lasten- ja nuorisopsykiatrisen avoerikoissairaanhoidon (Lanu-tiimi), epävakaatyöryhmän ja ravitsemuskuntoutuksen mahdollisesti yhdistyessä alkuvuodesta 2018 sairaanhoidopiiriin toimintaan (liikkeen luovutuksen periaatteella) henkilöstövaikutus olisi noin -30 htv. Toisaalta esim. lastensuojelupalveluissa on selkeä tarve rekrytoida lisää sosiaalityöntekijöitä ja ikäihmisten hyvinvointipalveluissa kotihoiton palvelutarve on kasvava, joilla olisi henkilöstömäärää lisäävä vaikutus, ellei osaa palvelutarpeesta hoideta ostopalveluina.

Sosiaalityöntekijäresurssin turvaamiseksi lastensuojelupalveluissa mietitään lisärekrytointien lisäksi mahdollisuutta siirtää henkilöstöä muilta palvelualueilta lastensuojeluun. Myös työnjaon tarkentamisella hyvinvointikeskusten perussosiaalityön ja lastensuojelupalveluiden välillä pyritään lastensuojelussa tarvittavan palvelutason turvaamiseen.

Ammatillisen lisä- ja täydennyskoulutuksen osalta tavoitteena on edelleen päästä suositusten mukaisesti vähintään kolmeen koulutuspäivään/työntekijä/vuosi. Vuoden 2018 aikana osaamisen kehittämisen osalta joudutaan erityisesti valmistautumaan tulevaan maakunta- ja sote-uudistukseen sekä em. uudistuksiin liittyvään sote-palveluiden valinnanvapauslainsäädäntöön. Valinnanvapauden toteutuessa nykyisten suunnitelmien mukaisesti julkisen terveydenhoito- ja sosiaalihuoltopalveluiden haasteena on oman tuotannon kilpailukykyyn parantaminen suhteessa yksityisen sektorin toimijoihin. Tämän varmistamiseksi asiakaspalvelun kehittämiseksi ja palveluiden positiivisen

mielikuvan vahvistamiseksi tarvitaan muutosvalmennusta. Syksyllä 2017 alkavan ja vuonna 2018 jatkuvan vastaanottohenkilöstön asiakaspalvelukoulutuksen ja ylimmän johdon muutosvalmennuksen jatkona vuoden 2018 aikana tulee kiinnittää huomiota lähiesimiestyön toimintaedellytysten parantamiseen järjestämällä erityisesti valinnanvapauden piiriin tulevien palveluiden lähiesimiesten muutosvalmennusta. Vuodelle 2018 laadittavaan ja henkilöstötoimikunnan hyväksymään koulutussuunnitelmaan kirjataan ne erityiset henkilöstön osaamisen kehittämisen tarpeet, joihin vuoden 2018 aikana on syytä panostaa.

Henkilöstön työhyvinvoinnin kehittämiseksi kiinnitetään huomiota henkilöstön sairauspoissaolojen hallintaan erityisesti niillä palvelualueilla, joilla sairaskäyttäytyminen on ollut keskiarvoa suurempaa. Erityisesti tämä koskee ikäihmisten hyvinvoinnin vastuualueita johtuen työn fyysisestä luonteesta ja henkilöstön korkeammasta keski-ikästä. Kunta10-tutkimuksen perusteella tehtyjen toimenpiteiden toteuttamista ja arviointia neljännesvuosittain jatketaan. Oulun kaupungin työhyvinvointiohjelman mukaisia kehittämistoimenpiteitä jatketaan samoin. Lähiesimiesten kouluttamista kaupungin oman esimiespassi-koulutuksen kautta jatketaan myös vuoden 2018 aikana, millä toivotaan olevan positiivinen vaikutus myös henkilöstön työhyvinvoinnin paranemiseen.

Työhyvinvoinnin kehittämiseen liittyy myös yhteistyö Oulun Työterveyden kanssa. Henkilöstölle tarjotaan sekä ennaltaehkäisevää työterveyshuoltoa, sairaanhoitoa että kuntoutusmahdollisuuksia Oulun Työterveys oy:n ja Oulun kaupungin puitesuunnitelman mukaisesti. Hyvinvointipalvelut tekee lisäksi oman tarkentavan toimintasuunnitelman työterveyshuollon kanssa vuosittain.

Työn ja tehtävien muuttuessa vähäistä merkittävämmiin tulee tarkastella henkilöstön tehtävien sisältöjä ja mahdollisia vaatavuustasojen lisääntymisiä, joilla voi olla myös positiivisia palkkavaikutuksia. Näitä ns. tva-prosesseja (työn vaatavuuden arviointi) jatketaan vuoden 2018 aikana siltä osin kuin tällaisia tarpeita tunnistetaan. Vuosien 2016-17 aikana tva-prosesseja on käyty sosiaaliohjaajien, sosiaalityöntekijöiden ja psykologien osalta.

Kilpailukyky sopimuksen mukaisesti kuntien ja kuntayhtymien henkilöstön lomanmääräytymisvuosien 2016-2017, 2017-2018 ja 2018-2019 lomarahoja leikataan 30 prosentilla ajanjaksolla 1.2.2017-30.9.2019. Kunta-alan työ- ja virkaehtosopimukset, jotka noudattavat kilpailukyky sopimusta, ovat voimassa 1.2.2017-31.1.2018. Sopimuskaudella palkkoihin ei tule sopimuskorotuksia. Kilpailukyky sopimuksen mukaisesti vuosittaista työaika pidennetään keskimäärin 24 tunnilla vuosittaista ansiotasoa muuttamatta. Työajan pidennys toteutetaan pääsääntöisesti lisäämällä viikoittaista työaika 30 minuutilla. Kunnallisten lääkärin työaikoja on yhdenmukaistettu siten, että terveyskeskuspäivätyön ja terveyskeskushammaslääkärin työaika pitenee samaksi kuin sairaalalääkärin ja hammaslääkärin eli 38 tuntiin 15 minuuttiin viikossa. Kilpailukyky sopimuksen

osana myös työnantajien työeläkemaksut ja työttömyysvakuutusmaksu alenevat asteittain vuosina 2017-2020 ja vastaavasti palkansaajien maksuosuus nousee. Samoin kaikkien työnantajien sosiaaliturvamaksua alennetaan.

Vuoden 2013 alussa toteutetun monikuntaliitoksen perusteella päätetty henkilöstön palvelussuhdeturva koskien tuotannollisista ja taloudellisista syistä toteutettavia irtisanomisia päättyy 31.12.2017.

Oulun kaupunginvaltuuston hyväksymän talousarvion 2017 ja taloussuunnitelman 2018-2019 mukaan "yleisen taloudellisen tilanteen heikentyminen, valmistautuminen mahdolliseen vuoden 2019 henkilöstön liikkeenluovutukseen maakuntaorganisaatioihin ja toimintaympäristössä tapahtuvat muut muutokset (esim. digitalisaatio) koskettavat kaikkia Oulun kaupungin palvelukseen jääviä työntekijöitä. Tällöin aiemmat keinot (esim. eläköitymisen hyödyntäminen) eivät enää riitä henkilöstöressurssien

sopeuttamiseksi taloudellisesti kestäväälle tasolle. Vuoden 2017 aikana käynnistetään yhteistoimintalain mukaiset neuvottelut henkilöstöjärjestöjen kanssa henkilöstöressurssien (määrä ja osaaminen) sopeuttamiseksi vastaamaan taloudellista tilannetta ja kaupungille jääviä tehtäviä. Tätä varten rakennetaan uudelleensijoituksen ja muutosturvan malli yhdessä henkilöstön kanssa."

Oulun kaupungin uuden kaupunginjohtajan linjauksen mukaisesti vuonna 2017 ei vielä kuitenkaan aloiteta yhteistoimintamenettelyä henkilöstömäärän sopeuttamiseksi. Tämä tulee uudelleenarvioitavaksi vuoden 2018 aikana. Hyvinvointipalveluissa arvioidaan samoin vuoden 2018 aikana tarve henkilöstöressurssien mahdolliseen sopeuttamiseen. Palvelutarpeiden säilyessä nykyisellään tai jopa lisääntyessä tarvetta tuotannollis-taloudellisiin irtisanomisiin ei laajemmassa mittakaavassa kuitenkaan ole. Palvelussuhteita ja niiden jatkoja arvioidaan kuitenkin myös yksilöllisillä perusteilla, kuten ennenkin.

Henkilöstötavoitteet ja -suunnitelma

	TP 2015	TP 2016	Ennuste 2017	TA 2018	Muutos-% (2017-2018)	TS 2019	TS 2020
Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan)							
Vakinaiset	2717	2652	2670	2670	0,0	2670	2670
Poistuma (eläke- ja muu poistuma)	-175	-159	-150	-150	0,0	-150	-150
Tilapäiset	924	865	700	700	0,0	700	700
Organisatoriset muutokset	-30	-22	-49				
Yhteensä	3510	3398	3370	3370	0,0	3370	3370
Toteutunut työpanos							
Vakinaiset	1728	1708	1816	1816	0,0	1816	1816
Tilapäiset	769	753	700	700	0,0	700	700
Yhteensä	2497	2461	2516	2516	0,0	2516	2516
Palkallinen työpanos							
Vakinaiset	2174	2134	2156	2156	0,0	2156	2156
Tilapäiset	844	830	784	784	0,0	784	784
Yhteensä	3018	2964	2940	2940	0,0	2940	2940
Henkilöstökustannukset, 1000 €							
Palkat ja palkkiot	-119 516	-116 863	-119 004	-118 589	0,0	-118 946	-118 946
Palkkaperusteinen eläkemaksu	-20 947	-20 336	-22 287	-20 011	-2,4	-19 589	-19 589
Eläkemenoperusteinen eläkemaksu	-6 503	-5 976	-4 903	-4 578	0,0	-4 578	-4 578
Varhe-eläkemaksu	-1 424	-1 668	-1 878	-2 429	23,0	-2 478	-2 478
Muut eläkekulut	-29	-29	-29	-29	-0,3	-29	-29
Muut henkilöstösivukulut	-7 143	-7 909	-6 064	-5 805	-4,9	-5 822	-5 822
Yhteensä	-155 562	-152 780	-154 166	-151 441	-0,2	-151 441	-151 441

Merkittävimmät riskit

Kokonaisvaltainen riskienarviointi on osa sisäistä valvontaa. Sisäinen valvonta ja kokonaisvaltainen riskienhallinta ovat osa strategista ja operatiivista toiminnan ja talouden suunnittelua, päätöksentekoa, seuranta, poikkeamiin reagoimista sekä suoriutumisten arviointia.

Keskeiset riskit vuodelle 2018 on tunnistettu ja arvioitu. Riskien ehkäisemiseksi on suunniteltu toimenpiteitä, jotka tarkentuvat käyttösuunnitelmassa. Riskien toteutumisen seuranta vastuutetaan ja niiden toteutumista arvioidaan säännöllisesti mm. teemajohtoryhmissä ja raportoidaan tarvittaessa hyvinvointilautakunnalle.

Riskit

- Avopalvelut ja avohoito eivät toimi tavoitteiden mukaisesti => asiakasnäkökulma, kustannuksia syntyy raskaisiin palveluihin
- Monialaisen yhteistyön toteutumattomuus suunnitellulla tavalla
 - Paljon palveluita tarvitsevien asiakkaiden palveluiden integraatio ei toimi => asiakasnäkökulma, korkeat asiakaskohtaiset kustannukset
- Uusien toimintamallien käyttöönoton hitaus tai epäonnistuminen
 - Lähijohdon mahdollisuus muutoksen johtamiseen sekä henkilöstön mahdollisuus olla muutoksen tekijänä
- Sitoutuminen uusiin toimintamalleihin
- Matriisijohtamisen haasteet; hyvinvointikeskukset/keskitetyt palvelut/monialaisuus/lähiesimiestyö
- PPSHP:n kanssa tehtävän yhteistyön sujuvuus, vaikuttavuus ja kustannustehokkuus
- Asetettujen tuottavuustavoitteiden toteutumattomuus
- Kysynnän kasvu ja lakimuutosten vaikutukset
- Sote-uudistuksen tuottama epävarmuus

Riskeihin varautuminen

- Hyvinvointikeskustoimintamallin voimakas kehittäminen ja vakiinnuttaminen
- Tietojohtamisen keinot, ajantasainen tieto:
 - Hyvinvointikeskus- ja -aluetarkastelu
 - Palvelukokonaisuudet ja kansalliset sote-tietopaketit
 - Ketjukustannukset
 - Ristikkäismittarit
 - Työn tuottavuus
- Strategisen ja operatiivisen johtamisen vahventaminen kaikilla tasoilla
- Muutosvalmennus eri tasoille; lähiesimiestaso erityisesti
- Ajantasainen tiedottaminen muutoksista
- Tavoiteohjaus vaikuttavuuden ja tuottavuuden näkökulmasta
- Hankintaprosessien onnistuminen ja vaikuttava sopimuspolitiikka

13.7 Sivistys- ja kulttuurilautakunta

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden keskeisenä tavoitteena on edistää yksilön ja yhteisöjen kokonaisvaltaista hyvinvointia. Sivistys- ja kulttuuripalvelut jakaantuvat seuraaviin vastuualueisiin: varhaiskasvatus, perusopetus- ja nuorisopalvelut, lukiokoulutus, vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus, liikuntapalvelut, kulttuuripalvelut ja omina palveluina osallisuus ja yhteisötoiminta sekä tapahtumapalvelut. Sivistys- ja kulttuuripalveluiden kokonaisuuteen kuuluvat myös vammais-, vanhus- ja maahanmuuttoneuvostot, lähidemokratia toimikunta ja Oulun nuorten edustajisto (ONE).

Sivistys- ja kulttuuripalvelut ovat kunnalle lainsäädännössä määriteltyjä tehtäviä. Varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen lainsäädäntö määrittelee pitkälti palvelujen järjestämistavan. Uudistuneet varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmat määrittelevät opetuksen sisältöjä. Kulttuuri-, liikunta-, nuoriso- ja vapaa-ajan palveluissa sekä osallisuuden ja

yhteisötoiminnan järjestämisessä kaupunki voi itse määrittellä palvelujen sisältöä ja laajuutta vapaammin.

Sivistys- ja kulttuuripalvelujen merkitys sekä kuntalaisten hyvinvoinnin, että kaupungin elinvoimaisuuden kannalta on merkittävä. Toimialan merkitys tulee korostumaan entisestään sosiaali- ja terveystieteiden järjestämistä vastaavien siirtyessä pois kunnilta vuonna 2020. Sivistys- ja kulttuuripalveluilla mahdollistetaan ja edistetään sivistystä, lasten ja nuorten kasvua, elinikäistä oppimista, omaehtoista hyvinvointia ja kaupungin elinvoimaa.

Kuntalaispalveluiden vaikuttavuuden ja laadun turvaamiseksi kiristyvässä taloustilanteessa on sivistys- ja kulttuuripalveluita perusteltua koota ehyiksi palvelukokonaisuuksiksi palvelukeskittymittäin. Lähtökohtana on kuntalaisten arjen sujuvuuden helpottaminen ja vaikuttavat palvelukokonaisuudet. Palvelukeskittymät ja monitoimitilat ovat alueen moniammatillisuuden ja -tuottajuuden keskuksia.

Alueellinen identiteetti määrittelee, millaisia keskittyviä alueelle syntyy ja toiminnot suunnitellaan yhdessä alueen asukkaiden kanssa. Palvelukeskittymien saavutettavuudessa korostuvat hyvät liikenneyhteydet. Tilasuunnitteluun tulee ottaa entistä enemmän huomioon tilojen monikäyttöisyys ja muuntojoustavuus.

Sivistys- kulttuuripalvelujen rakenteellinen kehittäminen edellyttää erityisesti toimipisteverkon tarkastelua osana palveluverkkoa. Tilojen nykyaikaistaminen edellyttää ja mahdollistaa myös toimintamallien kehittämistä entistä asiakasystävällisemmiksi. Erityisenä painopisteenä alkavalla valtuustokaudella on digitaalisten palveluiden kehittäminen. Palveluverkkosuunnitelmasta tehdään Kuntaliiton ohjeen mukainen vaikutusten arviointi.

Mikäli lapsimäärissä varhaiskasvatus- ja perusopetuspalveluissa tapahtuu yllättäviä muutoksia johtuen heilahduksesta muuttoliikkeessä on kaupungilla valmiuksia tarkastella kyseisten toimintojen resursseja kun syksyn lopulliset lapsimäärät ja ryhmäkoot ovat tiedossa.

Palveluverkon uudistamisen lähtökohtana on toiminnan tarkastelu siten, että tilankäyttöä voidaan tiivistää. Kun toimintoja kootaan monipuolisesti yhteen eri palvelualueilta, kyetään sekä palvelujen laatua, että saavutettavuutta parantamaan. Kouluverkon kehittämisen lähtökohtana on kaupunginvaltuuston aiemmin linjaama periaate siitä, että alakouluikäisille turvataan lähikoulu, yläkoululaisille alueellinen koulu sekä siirrytään asteittain kohti tiivistävää lukioverkkoa.

Alueellinen työskentelytapa on yksi sivistys- ja kulttuuripalveluiden toiminnan painopisteistä. Alueellisen toimintajärjestelmän käyttöönottoa tuetaan osallistumista tukevilla työpajoilla ja koulutuksilla. Toiminnan tavoitteena on alueiden henkilöstön yhteisöllisyyden tukeminen sekä monialaisen osaamisen ja verkostomaisen toiminnan kehittäminen.

Henkilöstöjohtamisen painopisteinä vuonna 2018 ovat johtaminen ja esimiestyö, osaamisen kehittäminen sekä työhyvinvointi. Johtamisen ja esimiestyön tueksi järjestetään koulutuksia sekä käynnistetään sisäisen johtamisen kehittämisen projekti. Koko henkilöstön osaamisen kehittämistä toteutetaan laaja-alaisesti ja tarvelähtöisesti. Vuonna 2018 toteutetaan jälleen Kunta10-kysely sekä siihen perustuen työyhteisöjen osallistavan kehittämisen prosessi.

Sivistys- ja kulttuuripalvelut toteuttaa tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävää toimintaa ja arvioi toimintansa vaikutuksia eri väestöryhmiin.

Talous

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden talousarvioesitys on laadittu kaupunginhallituksen hyväksymän suunnitteluohjeen talousraamin mukaisesti. Lähtökohtana on toimintaympäristön nykytilan ja toiminnan muutosten pohjalta muodostettu arvio toimintatuloille ja -menoille sekä toimintakatteelle. Sivistys- ja kulttuuripalvelut on valtuustoon nähden toimintakatteeltaan sitova.

Toimintatulojen ja -menojen valmistelussa on otettu huomioon hintojen korotukset ja arviot tulojen muutoksista, tilajärjestelyjen muutokset sekä lasten ja nuorten määrän kasvun vaikutus perusopetukseen ja varhaiskasvatukseen. Esityksessä ei ole huomioitu varhaiskasvatuksen asiakasmaksuihin mahdollisesti tulevien lakimuutosten vaikutuksia.

Talousarvioraamin 2018 toimintakate on -403,756 M€. Vuoden 2018 toimintakate asukasta kohden ei kasva 2017 ennusteeseen nähden. Talousarvion 2018 toimintatulot ovat 30,3 M€ ja toimintamenot ovat 434,1 M€. Toimintamenojen kasvu syntyy pääasiassa asiakasmäärän ja palvelutarpeen kasvusta sekä uusien ja korjattujen tilojen myötä syntyvien menojen kasvusta.

Vuoden 2017 ennusteen ja talousarvion 2018 pitävyys edellyttää toiminnan muutosten toteutumista sekä toimintamallien kehittämisen jatkamista. Toimintamallien kehittäminen ja tehokkuuden lisäys tarkoittaa mm. tilojen käytön tehostamista, sähköisten palvelujen ja kuntalaisien itsepalvelun lisäämistä, tukipalveluiden kokonaiskustannusten vähentämistä yhteistyössä liikelaitosten kanssa, asiakashintojen korotuksia sekä oman toiminnan kehittämistä kustannustason vähentämiseksi ja tulojen lisäämiseksi.

Vuoden 2018 talousarvioon on varattu 300 000 € strategiarahaa käytettäväksi strategiaa edistäviin toimenpiteisiin kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseen terveysliikunnan ja kaupunkikulttuurin sekä ennaltaehkäisevän nuorisotyön avulla. Esitys sisältää valtuuston vuodelle 2017 myöntämän 1 500 000 € lisämäärärahan varhaiskasvatukseen.

Lautakunnan sitovuus valtuustoon

€1 000	TILINPÄÄTÖS 2016*	TA2017 (alkup.)	ENNUSTE 2017	TALOUSARVIO 2018	TS2019	TS2020
TOIMINTATULOT	29 980	31 040	30 191	30 347	30 651	30 957
TOIMINTAMENOT	-423 050	-427 215	-429 551	-434 103	-441 824	-449 504
TOIMINTAKATE	-393 069	-396 175	-399 360	-403 756	-411 173	-418 547

*) Kuntalaisvaikuttaminen ja yhteisötoiminta on siirtynyt Sivistys- ja kulttuuripalveluihin 1.1.2017 alkaen eivätkä nämä sisälly vuoden 2016 tilinpäätöslukuihin.

Tulo- ja menolajikohtainen tarkastelu

€1 000	TILINPÄÄTÖS 2016*	TA2017 (alkup.)	ENNUSTE 2017	TALOUSARVIO 2018	TS2019	TS2020
TOIMINTATULOT						
<i>Myyntitulot</i>	6 803	6 196	6 263	6 621	6 687	6 754
<i>Maksutulot</i>	13 124	14 756	13 068	13 651	13 788	13 926
<i>Tuet ja avustukset</i>	6 306	6 736	7 346	6 689	6 756	6 824
<i>Tilavuokratulot</i>	1 213	1 229	1 218	1 287	1 317	1 344
<i>Muut vuokratulot</i>	1 740	1 491	1 577	1 491	1 489	1 489
<i>Muut toimintatulot</i>	794	631	718	608	614	620
Toimintatulot yht	29 980	31 040	30 191	30 347	30 651	30 957
TOIMINTAMENOT						
<i>Henkilöstömenot</i>	-222 286	-220 610	-223 668	-223 459	-226 774	-230 121
<i>Asiakaspalvelujen ostot</i>	-13 166	-13 069	-12 520	-15 193	-19 502	-21 020
<i>Muut palvelujen ostot</i>	-57 893	-59 448	-60 130	-59 104	-56 281	-56 279
<i>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</i>	-11 797	-12 414	-12 406	-12 032	-12 092	-12 152
<i>Avustukset</i>	-39 509	-40 136	-39 206	-40 973	-41 383	-41 797
<i>Palvelusetelit</i>	-22 127	-22 187	-22 187	-22 831	-22 838	-22 844
<i>Muut avustukset</i>	-17 382	-17 949	-17 019	-18 142	-18 545	-18 953
<i>Tilavuokramenot</i>	-73 701	-76 764	-76 467	-78 174	-80 624	-82 966
<i>Muut vuokramenot</i>	-4 208	-4 286	-4 500	-4 502	-4 134	-4 135
<i>Muut toimintamenot</i>	-491	-488	-654	-666	-1 034	-1 034
Toimintamenot yht	-423 050	-427 215	-429 551	-434 103	-441 824	-449 504
TOIMINTAKATE	-393 069	-396 175	-399 360	-403 756	-411 173	-418 547

Tiliryhmäkohtainen erittely tarkentuu käyttösuunnitelman yhteydessä.

Toimintasuunnitelma

Kuntalain 13§ ja 65.2§ mukaan talousarvioon otetaan läh- tökohtaisesti valtuuston hyväksymät tavoitteet. Oulun kaupungin talousarviossa esitetään sitovina tavoitteina ai- noastaan valtuustotason tavoitteet. Lautakunnan toimi- alaan kuuluvat tavoitteet esitetään käyttösuunnitelmissa, jotka lautakunta hyväksyy sen jälkeen, kun valtuusto on hyväksynyt talousarvion.

Toimintaympäristöanalyysi

Kunnallinen toimintaympäristö lienee suurimmassa mur- roksessa vuosikymmeniin. Globaalit haasteet ja tarve ver- kostoitua, digitaalinen murros ja kansalliset uudistukset haastavat kaikkia kunnallisia toimialoja arvioimaan ny- kyistä toimintaansa. Kuntien taloustilanne käy yhä haas- tavammaksi, huoltosuhte heikkenee, monikulttuurisuus lisääntyy, väestökehitys polarisoituu, työn tekemisen ta- vat muuttuvat sekä sote- ja maakuntauudistus heijastu- vat kaikki peruskunnan palveluiden järjestämiseen. Tieto- johtamisen ja yhteisen ymmärryksen luominen korostuu jatkossa entisestään.

Alla on esitetty Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripal- veluiden näkökulmasta toimintaympäristöanalyysin kes- keiset asiat toimialan talousarvioon 2018.

Digitalisaatio

Lapsiperheiden pahoinvoinnin kasaantuminen

Sote- ja maakuntauudistus

Nuorisotyöttömyys

Oppilasmäärän kasvu

Maahanmuuttajien kotoutuminen

Alueiden erityispiirteet

Talouskehitys ja kansallinen ohjaus

Kuvatussa toimintaympäristössä on tärkeää tunnistaa kuntalaisen ehyet palveluketjut ja ennaltaehkäisevien pal- veluiden aikaisempaakin vahvempi rooli. Oulun kaupungin keskeisimpiin haasteisiin: nuorisotyöttömyys, lapsiperhei- den kasautuva pahoinvointi, nuorten yksinäisyys ja mie- lenterveyden ongelmat voidaan vaikuttavasti puuttua ai- noastaan monialaisella yhteistyöllä. Moniongelmaisten perheiden tukemiseksi lapsen omassa kasvu- ja kehitys- ympäristössä on luotava uusia toimintamalleja ja vahvis- tettava jo hyväksi todettuja. Tarve toimintatapamuutoksil- le nousee toisaalta jo maantieteellisten alueiden hyvin eri- tyypisistä sosioekonomisista väestöpohjista, joiden pal- velut on kyettävä tarjoamaan alueen erityispiirteet huomi- oiden. Palvelumuotoilun keinoin palveluiden tulee tavoit- taa kaikki Oulun kaupungin asukkaat.

Sivistys- ja kulttuuripalvelut järjestää kansainvälisen koulun valmistavan opetuksen kulloisenkin tarpeen mukaan joko ryhmämuotoisena tai integroituna, tuettuna opetuksena.

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden palvelukysyntään vaikuttavat merkittävästi väestörakenteen nuoruus, työllisyyden muutokset ja kaupungin sisäinen muuttoliike. Väestöpohjaisesti tarkasteltuna varhaiskasvatikäisten määrän kasvu Oulussa on tasaantunut ja suurin kasvupaine on siirtynyt perusopetusikäisiin. Perusopetusikäisten lasten määrän kasvuksi ennustetaan tulevalle vuodelle noin 500 lasta ja kasvu jatkuu samantyyppisenä tulevinakin vuosina. Suhteellisesti eniten kasvaa kuitenkin edelleen ikäryhmien osuus, minkä vuoksi on tärkeää mahdollistaa ikäihmisten omaehtoinen oppiminen ja virikkeellinen toiminta erityisesti liikunta- ja kulttuuripalveluissa sekä vapaassa sivistystyössä.

Eri kansallisten vertailujen pohjalta on huolestuttavaa todeta, että Oulun imago heikkenee ja erityisesti nuoret siirtyvät työelämään Oulun ulkopuolelle. Menetämme suurimman voimavaramme, nuoret, kun emme saa työllistettyä heitä omaan kotikaupunkiimme.

Olemassa olevissa julkisen talouden haasteissa sivistys- ja kulttuuripalvelut tulisivat tunnistaa peruspalveluiksi, joihin resursoimalla voidaan parhaiten lisätä kaupungin elinvoimaisuutta ja vetovoimaa erityisesti perheiden hyvinvoinnin kautta. Tapahtumat, aito osallisuus ja laadukkaat peruspalvelut ovat vetovoimatekijöitä parhaimmillaan ja luovat kuntalaisille edellytyksiä hyvinvoivaan elämään.

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden toimenpiteitä vuodelle 2018 on konkretisoitu tässä talousarvioesityksessä. Toimintaympäristön merkittävät muutokset korostavat myös onnistuneen riskienhallinnan merkitystä. Toimialan riskienhallintasuunnitelma ja tunnistetut riskit on liitetty osaksi lautakunnan talousarvioesitystä 2018.

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden keskeiset kaupunkistrategiaa tukevat tavoitteet kaupunkistrategian eri osa-alueille on esitetty indikaattoreineen alla olevissa taulukoissa:

Elinvoima, elinkeinoelämän uudistuminen ja kilpailukyky (BusinessOulun toimenpideohjelma)

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittari / Tavoitetaso 2018
Oulun vetovoima vahvistuu	Oulu kehittyy tapahtuma- ja matkailukaupunkina	<p>Oulun on asukastyytyväisyydellä mitattuna (EPSI Kuntarating Finland) Suomen kaupunkien keskiarvon yläpuolella. Vuonna 2016 KA 69,4, Oulu 67,7)</p> <p>Oulun vetovoima alle 29-vuotiaiden oululaisten parissa/Oma asiakaskysely ja vetovoimakysely</p> <p>Tapahtumia järjestetään kaupunkikulttuurin eri osa-alueilla ja yleisömäärät kasvavat vuoden 2017 osallistujamääristä:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oulun Päivät - Lumo -valofestivaali

Kaupunkistrategian toiminnalliset tavoitteet

Oulun kaupungin strateginen ohjausjärjestelmä perustuu kaupunkistrategiaan, jonka avulla valtuusto ohjaa koko konsernin toimintaa.

Kaupunkistrategia sisältää päälinjaukset kaupunkistrategian toteuttamishjelmille, joilla strategiaa konkretisoidaan:

- BusinessOulun toimenpideohjelma
- Kaupunkikulttuurin toimenpideohjelma
- Palveluiden järjestämishjelma
- Ympäristöohjelma
- Omistajapoliittinen ohjelma
- Henkilöstöohjelma ja
- Digitaalinen agenda

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden rooli ja tehtävä alueen kuntalaisten hyvinvoinnin mahdollistajana on kirjattu eri näkökulmista kaupunkistrategiaan ja yksityiskohtaisemmin em. toteuttamishjelmiin.

Kaupunkistrategian painopistevalinnoista sivistys- ja kulttuuripalveluissa keskeisimpiä ovat:

1. *Lapset ja nuoret ovat tulevaisuuden tekijöitä*
2. *Monimuotoinen kaupunkikulttuuri vahvistaa yhteisöllisyyttä*
3. *Asukkaat osallistuvat, liikkuvat ja edistävät kestävä elämäntapaa.*

Talousarvio, lautakunnan käyttösuunnitelma ja yksityiskohtaisella tasolla alueelliset kehittämissuunnitelmat konkretisoivat kaupunkistrategian toimeenpanoa, josta toimialan tietojohdamisen kautta saadaan johtamisen eri tasoille luotettavaa ja analysoitua tietoa.

Kuntalaisten hyvinvointi (Palvelujen järjestämishjelma)

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittari / Tavoitetaso 2018
1.1 Hyvinvoinnin edistäminen ja asiakaslähtöinen palvelujen kehittäminen elämän eri vaiheissa	Kuntalaisten aktiivisuus ja hyvinvointi paranevat kaikissa ikäryhmissä.	Sikun hyvinvointibarometrissä ylitetään 50 pisteen raja eli olla parhaassa puolikkaassa. (Hyvinvointibarometri on summamittari, joka koostuu hyvinvoinnin, terveyden, kuntalaisten omavastuun ja perheiden tuen mittareista.) TEA-viisari: Oulu on kaikilla osa-alueilla, ts. liikunta, perusopetus ja lukiot, kuntien parhaassa neljänneksessä: - Kyllä/Ei

Palveluiden järjestäminen

Varhaiskasvatuspalvelut

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on sekä tukea lasten kotihoitoa että järjestää varhaiskasvatuspalveluita päiväkodeissa, perhepäivähoidossa ja avoimessa kerhotoiminnassa. Kotihoitoa tuetaan lakisääteisellä kotihoidontuella ja Oulu-lisällä. Kotihoitoa esitetään tuettavaksi nykyisillä kriteereillä ja 80 euron suuruisella kotihoidon tuen kuntalisällä.

Yksityisen palvelutoiminnan osuudeksi esitetään edelleen nykyistä 35-40 % osuutta. Avoimen kerhotoiminnan osuus pidetään nykyisellä tasolla kokopäivähoidossa olevista. Varhaiskasvatustilaisien lasten lukumäärän oletetaan säilyvän vuoden 2017 tasolla, mutta palveluita käytävien lasten määrän kasvavan edelleen. Palveluiden peittävyys 5/2017 oli 75,7 % ja kasvua edelliseen vuoteen yli 2 %. Oulussa tavoitellaan, että vuoteen 2019 mennessä 95 % yli neljävuotiasta lapsista käyttää jotain varhaiskasvatuksen palvelua (mukaan lukien avoimen varhaiskasvatuksen kerhotoiminta).

Uusi Oulun varhaiskasvatussuunnitelma on otettu käyttöön elokuussa 2017. Yksikkökohtaiset suunnitelmat otetaan käyttöön vuoden 2018 alusta. Opetus- ja kulttuuriministeriössä valmistellaan varhaiskasvatuslain toista vaihtetta. Sen tarkemmasta aikataulusta ja sisällöstä ei ole vielä tietoa. Oulun kaupungilla on alueellisen koordinaation tehtävä valtakunnallisessa varhaiskasvatuksen kehittämisverkosto Loistossa.

Eduskunnassa valmistellaan muutoksia varhaiskasvatuksen asiakasmaksuihin puoliväliriihen päätösten mukaisesti. Uudet asiakasmaksujen tulorajat ja sisarusalennukset on esitetty tulevan voimaan 1.1.2018. Muutokset vaikuttavat talousarvioon tulokertymien alenemisena ja palvelusetelien omavastuuosuuksien pienenemisenä. Arvioitu vähenevien maksujen vaikutus on vähintään 4 miljoonaa euroa. Tätä ei ole vielä huomioitu talousarvion 2018 käyttötaloustraamiin eikä lautakunnan esitykseen.

Yksityisten päiväkotien palvelusetelien omavastuuosuuksien perustaksi ei esitetä hoitoaikaan perustuvaa mallia, vaan nykyiset palvelusetelimuodot esitetään

käytettäväksi myös vuoden 2018 aikana. Varhaiskasvatuspalveluissa määritellään vuoden 2018 aikana yhdenvertaisuuskriteerit. Määrittelyssä hyödynnetään asiakaskyselyä.

Toimintaympäristöanalyysissä on noussut esille nuorten perheiden yksinäisyys ja juurettomuus. Päiväkotien ja perhepäivähoidon huoltajien kanssa on etsitty uusia tapoja, joilla vanhemmat ja lapset pääsisivät osallistumaan ja luomaan yhdessä kohtaamisen paikkoja ja tutustumaan entistä paremmin toisiin alueen lapsiperheisiin. Alueen järjestöt ja yhdistykset otetaan entistä paremmin toimintaan mukaan. Muun muassa tähän ennaltaehkäisevään toimintaan suunnataan budjettiin sisältyvää 200 000 euron suuruisia ennaltaehkäisevän työn rahoitusta. Tätä rahoitusta suunnataan järjestöille varhaiskasvatustilaisien ja alakouluikäisten lasten toimintaa varten.

Perusopetus- ja nuorisopalvelut

Perusopetustilaisien lasten ja nuorten määrä 1.-9.-luokilla valtakunnallisena tilastointipäivänä (20.9.2016) oli 20 926 oppilasta. Kasvun ennustetaan jatkuvan noin 450 oppilaalla vuonna 2017 ja edelleen noin 500 oppilaalla vuonna 2018. Oppilasmäärän kasvu siirtyy vähitellen alakouluikäisistä yläkouluikäisiin ja vaikuttaa perusopetuksen palvelujen ohella myös nuorisopalvelujen palvelutarpeeseen.

Perusopetus- ja nuorisopalvelujen toiminnan tavoitteena on lapsen ja nuoren kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen. Oppiminen ja osaaminen sekä osallisuus ovat osa hyvinvointia. Uusi opetussuunnitelma laajenee lukuvoonna 2017-18 seitsemännelle luokalle. Uuden opetussuunnitelman mukainen oppilasarviointi perustuu jatkuvan, monipuoliseen arviointiin. Arvioinnin käynnissä oleva uudistuminen tarkoittaa tulevina vuosina osallistavaa yhteistyötä koulun, kodin ja oppilaan kanssa sekä sähköisten työkalujen käyttöönottoa. Hyvinvoinnin ja hyvinvointikoulun käsitettä työyhteisöissä avataan sekä lasten ja perheiden että henkilöstön näkökulmasta. Liikunnan merkitys osana hyvinvointia konkretisoituu Liikkuva koulu -kehittämishankkeen kautta.

Jatkamme aktiivista toimintaa valtakunnallisissa perusopetuksen kehittämisverkostoissa. Kehittämiskouluverkosto Majakka on peruskouluista muodostettu yhteistyöverkosto, jonka tarkoituksena on toimia edelläkävijänä suomalaisen

koulutuksen kehittämisesä. Majakan tavoitteena on uudistaa toimintakulttuuria ja pedagogiikkaa, edistää oppilaiden oppimista, kouluviihtyvyyttä ja motivaatiota, tukea opettajien osaamisen kehittymistä ja työssä jaksamista, kehittää johtamisen käytäntöjä sekä luoda ja levittää uusia innovaatioita. Majakka tekee yhteistyötä aloittavan varhaiskasvatuksen Loisto-verkoston kanssa.

Majakka-hankkeen toimijat ovat mukana eurooppalaisessa Digital Schools of Europe -hankkeessa, jossa kehitetään koulujen tieto- ja viestintäteknologian (tv) käyttöä oppimisen ja koulun toimintakulttuurin kehittämiseksi. Hankkeen puitteissa on työstyetty toiminnan kehittämisen ja arvioinnin tiekartta, jota soveltamalla koulut saavat tukea suunnitelmalliseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen koulukontekstissa. Mallia on tarkoitus laajentaa Majakka-kouluista muihin perusopetuksen kouluihin vuoden 2018 aikana.

NPDL/Oppimisen Pohjantähti -verkosto jatkaa kehittämistoimintaa keskittyen erityisesti opettamisen muuttamiseen uutta opetussuunnitelmaa tukevaksi. NPDL täydentää opetussuunnitelman tavoitteita ja tarjoaa kouluille käytännön työkaluja, joilla tuetaan oppilaiden taitojen kehittymistä tietojen rinnalla.

Nuorisotyössä haemme uusia toimintamuotoja perinteisen talotoiminnan rinnalle kehittämällä jalkautuvaa nuorisotyötä sekä lisäämällä yhteistyötä esim. kolmannen sektorin kanssa. Nuoret osallistuvat aiempaa enemmän toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen. Nuorisotyö tukee nuorten omaehtoista toimintaa.

Nuorten työpajojen ja Byströmin talon toimintojen osalta oppilaitosyhteistyö tiivistyy entisestään ammatillisen koulutuksen reformin uudistumisen myötä. Ammatillinen koulutus uudistetaan osaamisperusteiseksi ja asiakaslähtöiseksi kokonaisuudeksi. Työpajoilla hankittu osaaminen voidaan lukea osaksi ammatillista koulutusta ja työelämäyhteistyö ammatillisen koulutuksen kanssa jatkuu vahvana. Byströmin nuorten palveluissa kehitetään ohjaamotoimintaa edelleen yhdessä Business Oulun työllisyyspalveluiden ja Pohjois-Pohjanmaan TE-toimiston kanssa.

Byströmin nuorten palveluissa ja työpajoilla otetaan käyttöön uusia sähköisiä palveluja. Nuorten matalan kynnyksen ryhmätoimintoja lisätään. Perusopetus- ja nuorisopalveluiden kriittiset menestystekijät vuonna 2018 ovat lapsen ja nuoren tuen strategian toteutuminen, palvelujen kattavuus osana kokonaista koulupäivää ja nuorten toimintaa sekä digitaalisuuden lisääminen perusopetus- ja nuorisopalveluiden toiminnassa.

Lukiokoulutus, vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus

Palvelujen järjestämishojelman mukaan lukiokoulutus on seudullinen palvelu ja osa toisen asteen kokonaisuutta. Yhteistyö ammatillisen koulutuksen kanssa on

suunniteltua ja yhdessä ohjattua. Opintopolkuja korkeakoulujen kanssa rakennetaan. Yhteisillä työajoilla, työjärjestysten koordinoimilla ja markkinoimilla pyritään lisäämään opiskelijoiden mahdollisuutta valita yhä laajemmin opintoja useammista lukioista sekä ammattiopistosta.

Sähköisiä oppimisympäristöjä ja maakunnallista Pohjois-Pohjanmaan etälukioverkkoa hyödynnetään. Tavoitteena on, että jokainen lukiolainen suorittaa etäopintoja opiskeluaikanaan. Oulun lukioiden aloituspaikat mitoitetaan siten, että 50-57,5 prosentilla oululaisista peruskoulun päättävistä nuorista on mahdollisuus siirtyä opiskelemaan Oulun kaupungin lukioihin. Mikäli opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää toimiluvan, Oulun kaupunki käynnistää yhdessä Tyrnävän kunnan ja Oulun ammattikorkeakoulun kanssa etä-monimuotolukiokoulutuksen.

Lukioiden uudet opetussuunnitelmat on otettu käyttöön sekä valtakunnallisesti että paikallisesti. Lukiot ovat valmistautuneet sähköisiin ylioppilaskirjoituksiin tarvittavan tekniikan rakentamisella, koeolosuhteita testaamalla sekä opettajia kouluttamalla. Digitaalisten ylioppilaskokeiden järjestämistä jatketaan. Kaikki kokeet ovat sähköisessä muodossa vuonna 2019.

Oulun aikuislukio on oppimiskeskus, joka järjestää aikuisille ja nuorille lukio- ja perusopetusta yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa. Keskeistä on etäopetuksen ja toisen asteen yhdistelmäopintojen järjestäminen. Aikuislukio tarjoaa opetusta maahanmuuttajille sekä järjestää kieliointoja yhteistyössä Oulun yliopiston, Oulun seudun ammattikorkeakoulun, Oulun seudun ammattiopiston ja Pohjois-Pohjanmaan kesäyliopiston kanssa. Yhteistyössä rikosseuraamustoimiston kanssa aikuislukio järjestää myös vankilaopetusta.

Vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen palvelut tuotetaan monipuolisesti alueellisen kysynnän ja tarjonnan mukaan. Oulu-opisto vastaa kansalaisopistopalveluita koko kaupungin alueella. Yhteistyötä Vuolle-setlementin kanssa kehitetään. Kansalaisopistotoiminnassa halutaan monipuolisella tarjonnalla lisätä aikuisväestön harrastusmahdollisuuksia ja tuoda elinvoimaa. Taiteen perusopetuksen palveluja pyritään lisäämään alueellisesti kaupungin omia toimitiloja hyödyntäen.

Oulun taidekoulu, Oulun konservatorio ja Oulu-opisto pyrkivät parantamaan lasten ja nuorten taiteen perusopetuksen saatavuutta valtioneuvoston tavoitteiden mukaisesti. Oulun konservatorio vastaa muun toimintansa ohessa musiikin ammatillisesta peruskoulutuksesta. Oulun kaupunki ja Oulun seurakunnat tiivistävät yhteistyötään nuorten musiikkiharrastuksen tukemiseksi.

Kulttuuripalvelut

Oulun kaupungin kulttuuripalvelujen perusta on kulttuurilaitosten laadukas ja monipuolinen toiminta sekä sen vahva sivistystehtävä. Kirjasto, Oulu Sinfonia, museo- ja

tiedekeskus Luuppi ja kulttuuritalo Valve tuottavat taiteen ja kulttuurin sekä kulttuurikasvatuksen palveluja ja ovat myös kulttuuritoiminnan mahdollistajia sekä asiantuntijoita.

Kulttuurin vapaan kentän toimijoita sekä taiteen ammattilaisia tuetaan avustuksin ja apurahoin. Kulttuurin kumppanuussopimusmallia laajennetaan neuvottelumenettelyllä käsittämään parikymmentä kumppania vuosiksi 2018–2021. Tavoitteena on tukea kaupungin strategista kehittämistä ja uudistaa kulttuurin tuotantotapoja pitkäjänteisesti alueen elinvoiman ja vetovoiman lisäämiseksi.

Kaupunki on aktiivinen toimija eläinmuseon säilymisessä. Neuvotteluja sijainnista ja kustannusten jaosta käydään yliopiston ja kaupungin kesken.

Oulun Valistustalorahasto täydentää apurahakokonaisuutta ja tukee ensisijaisesti taiteen ammattilaisia. Ulkopuolinen, erityisesti opetus- ja kulttuuriministeriön harkinnanvarainen rahoitus on merkittävää kulttuurin ammattilaisten ja kulttuuriyhdistysten toiminnalle, joten strategista yhteistyötä okm:n ja Taiken kanssa on syytä tiivistää.

Vuoteen 2019 mennessä tarkastellaan olemassa olevien ja mahdollisesti tulevien lahjoitusrahastojen yhdistämistä kuntalaisten hyvinvointia tukeviksi ja poikkihallinnollisesti ohjattaviksi rahoitusinstrumenteiksi.

Oululla on yhtenä maan suurimmista kaupungeista keskeinen rooli uudistuvassa maakunnallisessa palvelurakenteessa tarjoten kulttuurin ammattilaisilla työmahdollisuuksia ja asukkaille hyvinvointia edistäviä kulttuurielämyksiä sekä pääsyä monipuolisesti aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin. Tavoitteena on toimia maakunnallisesti myös tulevaisuudessa.

Kulttuuripalveluiden tehtävä on toisaalta huolehtia perinteisestä ja pitkäjänteisestä kulttuuritoiminnasta ja toisaalta ylläpitää valmiuksia elää ajassa. Kulttuuripalveluiden kohderyhmänä on koko väestö. Kulttuuripalvelut edistävät kansalaistoimintaa, kansalaisvalmiuksia sekä yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus.

Asiakkuuksien kehittämisessä painopisteinä ovat lapset, perheet, ikäihmiset ja erityisryhmät. Tavoitteena on huolehtia palveluiden korkeista käyttöasteista laadukkaiden sisältöjen, uusien palveluratkaisujen ja tapahtumallistamisen myötä. Erityisen tärkeää on kulttuuripalveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden kehittäminen ja lisääminen sekä ministeriön kanssa sovittujen alueellisten kehittämistehtävien hoitaminen.

Oulun kaupungin historian ja kulttuuriperinnön tarinan kerronta tulee kytkeä nykyistä tiiviimmin alueen yritysten, koulutusorganisaatioiden ja asukkaiden vuorovaikutteiseksi kokonaisuudeksi. Kulttuuriperinnön säilyttämisessä tulee löytää valtakunnallinen kokoelmapoliittinen ratkaisu, jossa Oulun kaupungin osallistuminen museoviraston

kanssa tehtävään kehittämistyöhön on tulevan talousarviovuoden aikana saatava alulle.

Kulttuuripalvelujen rakenteellinen kehittäminen edellyttää erityisesti toimipisteverkon tarkastelua osana palveluverkkoa. Tilojen nykyaikaistaminen edellyttää ja mahdollistaa myös toimintamallien kehittämistä entistä asiakasystävällisemmiksi. Erityisenä painopisteenä alkavalla valtuustokaudella on digitaalisten palveluiden kehittäminen. Kulttuuripalveluiden toimintamalleja kehitetään sekä toimintaa ja toimipisteverkosta tehostetaan yhteistyössä yritysten ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa, jotta kyetään kehittämään palveluita ja samalla sopeutumaan kaupungin talouden edellyttämiin raameihin.

Elävän ja monimuotoisen kaupunkikulttuurin mahdollistaminen ja jatkuva uudistuminen sekä osallistava ja hyvinvointia tukeva kulttuuritoiminta ovat keskeisiä kaupungin elinvoiman tekijöitä. Kaupunginvaltuuston päätös Euroopan kulttuuripääkaupungin hakuprosessista edellyttää laajaa kehittämistyötä, jossa kaupunkikulttuurin toimenpideohjelman elementit ovat osa laajempaa kokonaisuutta. Kaupunkikulttuurin toimenpideohjelma on laadittu poikkihallinnollisella yhteistyöllä ja alkaneella valtuustokaudella poikkihallinnollisuutta on syytä edelleen vahvistaa. Selvitetään mahdollisuus perustaa kulttuuripääkaupunkihankkeen tueksi kulttuurikeskus Pikisaareen OSEKK:n vuonna 2018 jatkojalostukseen tulevaan koulukiinteistöön.

Tuleva valtuustostrategia Oulu 2026 tulee sisältämään myös kaupunkikulttuurin toimenpiteiden kehittämisen. Tavoitteena on löytää ratkaisuja palvelujen kysynnän kasvun ja monipuolistumisen haasteisiin ensisijaisesti yhteistyöllä eri toimijoiden kanssa. Keskeistä on parantaa Oulun kaupungin mainetta ja vetovoimaisuutta määrätietoisesti.

Yhteistoimintaa kehitetään edelleen hyvinvointipalvelujen kanssa ikäihmisten ja erityisryhmien kulttuuripalvelujen kehittämiseksi. Lasten ja nuorten kulttuuripalveluja tuotetaan yhdessä varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja taiteen perusopetuksen kanssa. Erityisesti kiinnitetään huomioita palveluiden ja harrastusmahdollisuuksien tasa-arvoiseen saavutettavuuteen. Koulujen kerhotoimintaa kehitetään OKM:n kärkihankkeena. Alueellista kulttuuritoimintaa tuotetaan asiakaslähtöisesti ja yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Kulttuuripalvelut osallistuvat aktiivisesti myös monitoimitalojen toimintamallien kehittämiseen eri puolilla kaupunkia.

Unicefin lapsiystävällisen kaupungin kehittämistyö edellyttää osallisuuden jatkuvaa parantamista myös kulttuuripalveluissa. Kulttuuripalvelut edistävät lukemista ja kirjallisuutta sekä tarjoavat tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon.

Oulusta puuttuu selkeästi tunnistettavia kaupunkimarkkinointiin ja kaupungin imagoon liittyviä sisältöjä. Kaupunkimarkkinoinnissa yleisesti käytetty Unique Selling Point

(USP) eli ainutlaatuinen vetonaula tarkoittaa vetovoimaisen ja omaleimaisen sisällön, rakennuksen tai maamerkin olemassaoloa. Oulussa Toripolliisi-patsas on toistaiseksi lähes ainoa tällainen kohde. Oululla on hyvä mahdollisuus kehittää museo- ja tiedekeskus Luupin entistä kiinnostavammista sisällöistä, näyttelykokonaisuuksista ja niitä tukevista tilaratkaisuista uusi Oulun kaupungin vetonaula, kansallisesti ja kansainvälisesti noteerattu matkailu- ja vierailukohde ja siten myös ainutlaatuinen vetonaula. Suunnitelma ja sijoituspaikka tulee konkretisoida vuoden 2018 aikana, jotta toteutus ehtii valmistua vuodeksi 2026. Ainutlaatuista ja kansainvälisesti laajasti arvostettua arkeologista näyttely- ja toimintakeskus Kierikkiä kehitetään voimakkaasti ja tunnustetaan sen mahdollisuus nousta yhdeksi Oulun USP-vetonaulaksi.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalvelujen tavoitteena on edistää terveystaivakuntaa, hyvinvointiaktiivisuutta ja terveyserojen kaventumista liikunnan avulla siten, että liikuntapalvelut ovat kuntalaisten käytettävissä iästä, sukupuolesta, varallisuudesta, taidoista tai liikunta-aktiivisuudesta riippumatta. Liikunnan edistäminen on osa kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä. Liikunnan avulla tuetaan lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä, ylläpidetään työ- ja toimintakykyä, lisätään ikäihmisten omatoimisuutta sekä vahvistetaan yhteisöllisyyttä. Myös runsas lajitarjonta sekä eri lajien tasokkaat liikuntapaikat ja menestys vahvistavat Oulun imagoa liikunta- ja urheilukaupunkina.

Liikuntapalveluiden keskeisiä tavoitteita vuonna 2018 ovat lasten, nuorten ja perheiden sekä erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden liikunnan edistäminen, ikääntyneiden liikuntaedellytysten turvaaminen sekä terveyttä edistävä liikunta. Palvelujen järjestämishjelman linjausten mukaisesti vahvistetaan oululaista terveystaivakuntaa kansallisenä kärkibrändinä. Erilaisilla kansalaistoimijoilla, kuten liikunta- ja urheiluseuroilla, eläkeläisjärjestöillä, vammais- ja kansanterveysjärjestöillä on keskeinen merkitys osana palveluverkostoa. Liikuntapalvelut järjestävät eri yhteistyökumppaneiden kanssa vuoden aikana erilaisia liikuntatapahtumia.

Vuoden 2018 aikana jatketaan erilaisten energiatehokkuustoimenpiteiden toteutusta liikuntapaikoilla, joita on jo aloitettu mm. Oulun uimahallissa ja tekojäähallilla (led-valaistus). Vesi-Jatuliin on tarkoitus vaihtaa LED-valaistus koko uimahallin osaan, lisätä veden lämmöntalteenottojärjestelmä ja katolle aurinkosähköjärjestelmä. Linnanmaan liikuntahallin valaistuksen ohjausta muutetaan energiatehokkaaksi samalla, kun vaihdetaan LED-valaistus. Oulun jäähallin osalta lasketaan LED-valaistuksen kannattavuutta. Lauhdelämmön talteenottojärjestelmällä saadaan hyvin mittavia säästöjä ja sen toteutus on suunnitella Oulun jäähalliin. Oulunsalon liikuntakeskukseen tehdään kokonaisvaltainen energiaselvitys, jonka toimenpiteet on tarkoitus toteuttaa vuonna 2018. Heinäpään

palloiluhallin valaistusmuutos LED-valaisimille on myös selvitystyön alla.

Liikuntapaikkojen kehittämistä jatketaan Liikuntapaikkarakentaminen Oulussa 2016-2025 -asiakirjan linjausten ja kehittämisperiaatteiden mukaisesti (sikulstk 9.2.2016 § 17, KH 22.2.2016 § 83). Vuoden 2018 aikana jatketaan maakuntaudistukseen liittyen yhteistyömallien koordinoitua toimivien liikuntapalveluketjujen turvaamiseksi.

Vuonna 2018 laaditaan Oulussa ns. lähiliikuntapaikkastrategia. Lähiliikuntapaikkastrategiassa selvitetään ja määritellään lähiliikuntakenttien mm. Ritaharjun kentän taso ja turvallisuus, ja ryhdytään mahdollisiin toimenpiteisiin. Ensi vuoden aikana käynnistetään Oulun jäähallin perusparannuksen sekä Ouluhallin perusparannus- ja laajennushankkeen suunnittelutyöt, joihin on varattu erilliset suunnittelumäärärahat. Ensi vuoden aikana päivitetään myös Linnanmaan uimahallin hankesuunnitelma. Haukiputaan Torpanmäen liikunta- ja urheilualan suunnittelu aloitetaan. Suunnittelussa käytetään uutta, osallistavaa menetelmää, jolla asukkaat pääsevät osallistumaan suunnitteluun.

Oulun Palloseura -jalkapallo ry:n hakemuksen osalta myönnetään OPS:n harjoituskeskuksen 2. vaiheen rakennuskustannuksiin pukuhuoneiden sekä pukuhuoneiden wc- ja suihkutilojen osalta (31 000 e).

Osallisuus ja yhteisötoiminta

Kuntalaisten osallisuus on yksi kaupunkistrategian keskeinen tavoite ja sitä kehitetään koko ajan aktiivisesti.

Sivistys- ja kulttuuripalveluissa edistetään kaikkien yhdenvertaisuutta ja osallisuutta. Alueellista osallisuutta kehitetään osana alueellista toimintaa. Nuorten osallisuutta vahvistetaan päätöksenteossa.

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden aluemallin avulla osallistuminen ja vaikuttaminen tuodaan lähelle kuntalaista. Toimintaa kehitetään yhdessä alueen asukkaiden kanssa. Se kokoaa kaikki keskeiset toimijat alueella yhteen ja teke- mään yhteistyötä (kaupungin toimijat, kuntalaisvaikuttaminen ja yhteisötoiminta, järjestöt yms.). Aluemalli haastaa myös päättäjät mukaan toimintaan.

Kaupungin tavoitteita ja toimintatapoja kehitetään niin, että asukkaiden alueellinen kokemustieto on osa päätöksentekoa, valmistelua ja toteutusta. Vuorovaikutus on yhdenvertaista ja ymmärrettävää avoimen hallinnon periaatteiden mukaisesti. Laaditaan vuorovaikutussuunnitelma yhteistyössä asukkaiden ja luottamushenkilöiden kanssa.

Sähköisten osallistumiskanavien vahvistaminen on yksi tapa edistää asukkaiden osallisuutta. Sähköisistä kanavista kehitetään erityisesti mobiilisovellusten kautta tapahtuvaa vaikuttamista. Näin saavutamme suuremman määrän kuntalaisia.

Yhteisötoiminnan osallistuva budjetti on jatkossa kaksi-osainen (alueellinen toimintaraha ja alueellinen budjetti). Kuntalaiset tekevät suoraan päätökset omaa aluettaan koskevasta osallistuvasta budjetista.

Tämän vuoden alusta kuntalaisvaikuttaminen, yhteisötoiminta ja monikulttuurikeskus Villa Victorin toiminta siirtyvät osaksi sivistys- ja kulttuuripalveluita. Uuden organisoinnin myötä on mahdollista saada kuntalaiset aiempaa paremmin mukaan osallistumaan. Tämä näkyy jo nyt tiiviimpänä yhteistyönä mm. opetuksen, varhaiskasvatuksen ja nuorisopalveluiden kanssa.

Koko Suomea koskeva maahanmuutto on vaikuttanut ja vaikuttaa osallisuuden ja yhteisötoiminnan arkeen tuoden omat haasteensa kokonaisuuden hallintaan. Hyvä yhteistyö kaupungin omien palvelurakenteiden kanssa sekä toimiva yhteistyöverkoston ylläpito antavat toiminnalle hyvät toimintaedellytykset. Nopeisiinkin muutoksiin on syytä varautua myös taloudellisesti.

Taulukko 6. Strateginen valinta/strategiset valinnat palvelujen järjestämiseksi

Ydinpalvelu	Palvelutarve 2018	Oman tuotannon osuus	Avustukset (sis. palvelusetelit)	Ulkop. palvelujen ostot/kumppanuudet	Hankintatapa	Markkinat
Lapset ja lapsiperheet						
Varhaiskasvatuspalvelut / päiväkodit ja perhepäivähoito	kasvaa	65 %		35 %	Oma toiminta/palveluseteli	Kasvanut
Kotihoidon tukeminen	vähenee		Oululisiä			
Avoin vk-kerhot	kasvaa	95 %		5 %	Omatoiminta/palveluseteli	Kasvanut
Perusopetuspalvelut	kasvaa	95 %	Toiminta-avustus Svenska Privatskolanille	Yksityisiä opetuksen järjestäjiä Svenska Privatskolan, Steinerkoulu, Kristillinen koulu	Avustukset	Kasvanut
Perusopetuspalvelut/ap-ip	ip kasvaa maltillisesti, ap-toiminnan järjestämisessä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan kerhotoimintaresurssia ja yhteistyötä 3. sektorin kanssa	60 % (järjestöjen mahdollisuus palvelutuotannossa rajallinen)	Toiminta-avustus kumppaneina toimiville	Aamu- ja ilta-päivätoiminnan sekä koulujen kerhotoiminnan järjestäminen yhteistyössä 3.sektorin kanssa (järjestöt, srk:t)	Kumppanuus, avustus	Hieman vähentynyt, perustuu sopimuskumppanuteen
Perusopetuksen tuen palvelut	kasvaa maltillisesti	95 %		Kumppanuudet: Tervaväylän koulu (valtion oppilaitos), Näkövammaisten koulu, Jyväskylä ostot: konsultoinnin osto, psykologiset tutkimukset	Palvelusopimukset, ostopalvelut	Ennallaan
Nuorisopalvelut	ennallaan/resurssin mukaan	85%		15%	Sopimus	Uusi toimintamalli järjestöyhteistyönä käytössä Puolivälinkankaalla

Ydinpalvelu	Palvelutarve 2018	Oman tuotannon osuus	Avustukset (sis. palvelusetelit)	Ulkop. palvelujen ostot/ kumppanuudet	Hankintatapa	Markkinat
Lapset ja lapsiperheet						
Päiväluokit	Kasvaa hieman	93%	Toiminta-avustus Svenska Privatskolanille	Kumppanuudet: Svenska Privatskolan, Oulun steinerkoulu, ONK	lukiopaikka 50-57,5% pk:n päättäneille (kv:n päätös)	ONK, Svenska Privatskolan, Oulun steinerkoulu
Aikuislukio	Kasvaa hieman, em. maahanmuuttajien opetus	100%		OSAO, Pohjois-Pohjanmaan etälukio, Rikosseuraa-mustoimisto, Oulun yliopisto ja Pohjois-Pohjanmaan kesäyliopisto, ODL	Sopimus+ yhteistyö-sopimus maahanmuuttajien kouluttamisessa	Kasvaa hieman maahanmuuttajien koulutuksen järjestämisen vuoksi. ODL, OSAO, Vuolle-opisto
Taiteen perusopetus	Pysyy samana	100%		Oulun tanssistudio, Suzuki-musiikki-koulu		Yksityisiä toimijoita hakemassa 'järjestämislupaa'

Ydinpalvelu	Palvelutarve 2018	Oman tuotannon osuus	Avustukset (sis. palvelusetelit)	Ulkop. palvelujen ostot/ kumppanuudet	Hankintatapa	Markkinat
Kaikkia ikäryhmiä palvelevat						
Vapaa sivistystyö (kansalaisopistot)	Pysyy samana	n. 65%		Kumppanuudet: Vuolle-setlementti	Painopisteet määritelty	Oulun seudun setlementti (Vuolle-opisto)
Kulttuuripalvelut: kirjasto, museo- ja tiedekeskus-, orkesteri- ja alueelliset kulttuuripalvelut	kasvaa	97 %		3 %	Kumppanuus-sopimukset	Verkostomainen yhteistyö
Liikunnan ohjauspalveluiden järjestäminen	kasvaa	kasvaa		pysyy samana	Sis. sopimus + hankintaa 3.sektorilta + yrityksiltä	Yhä kasvavat markkinat
Sisäliikunta-palveluiden järjestäminen	pysyy samana	pysyy samana		pysyy samana	Sopimukset liikelaitosten kanssa ja kumppanuus-sopimukset 3.sektorin kanssa	Nousevat markkinat; uusia toimijoita palvelujen tarjoajien piirissä
Ulkoliikunta-palveluiden järjestäminen / alueet ja kentät	kasvaa	pysyy samana		kasvaa	Sopimus Teklin kanssa + hankintaa yrityksiltä ja 3.sektorin toimijoilta	Markkinoita riittävästi, mahdollisuus kilpailuttaa
Ulkoliikunta-palveluiden järjestäminen/ ladut	kasvaa	pysyy samana		kasvaa	Sopimus Teklin kanssa + hankintaa 3.sektorilta ja yrityksiltä	Markkinoita riittävästi, mahdollisuus kilpailuttaa

Ydinpalvelu	Palvelutarve 2018	Oman tuotannon osuus	Avustukset (sis. palvelusetelit)	Ulkop. palvelujen ostot/ kumppanuudet	Hankintatapa	Markkinat
Kaikkia ikäryhmiä palvelevat						
Villa Victor	kasvaa	kasvaa		kasvaa	Ulkopuolisten tuntiopettajien palkkaaminen (suomen kieli, saamen kieli ja romanikielikäerhot)	
Kuntalaisvaikuttaminen ja yhteisötoiminta	kasvaa	kasvaa				

Kehittäminen

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden kehittämistoiminta perustuu kaupunkistrategiaan ja sitä konkretisoiviin toimenpiteohjelmiin ja palvelee niissä määriteltyjen yhteisten tavoitteiden saavuttamista. Kehittämisen kärkenä ovat vuonna 2018 seuraavat kokonaisuudet:

- Alueellinen toiminta
- Ennaltaehkäisevät ja kevyet palvelut
- Sähköiset palvelut ja omatoimiraikaisut
- Tapahtuma- ja matkailukaupunki
- Kansainvälisyys

Kehittämistyötä tehdään paitsi vastuualueilla, myös ikäsegmenteittäin ja tiiviissä yhteistyössä hyvinvointipalveluiden, yhdyskunta- ja ympäristöpalveluiden ja BusinessOulun kanssa.

Poikkitoiminnallisen kehittämistoiminnan kärjet ovat seuraavat:

- Pohjoinen vetovoimainen kaupunki (ml. OIA), elinvoima ja tapahtumatoiminta
- Tulevaisuuden kunta ja hallitusohjelman kärkihankkeet, mm. älykäskaupunki
- Kansainvälinen verkostoyhteistyö, ml. koulutusvienti
- Asiakasohjaus ja asiakkuuden hallinta
- Yrittäjyyskasvatus ja työelämäyhteydet
- Alueellinen verkostoyhteistyö (ml. hyvinvointikoulu – hyvinvointikeskus)
- Lapsen tuki omassa kasvu ja kehitysympäristössä

Toimialoilla ja toimialojen välillä pyritään luomaan kuntalaislähtöisiä palveluprosesseja, jotka ovat nykyistä kevyempiä, vaikuttavampia ja kustannustehokkaampia. Verkostoyhteistyötä, yrittäjyyttä ja kolmannen sektorin toimintaedellytyksiä halutaan kehittää rinnan oman toiminnan kehittämisen kanssa siten, että ne palvelevat yhteistä päämäärää: kuntalaisen hyvinvointia sekä vaikuttavaa ja kustannustehokasta palvelukonseptia.

Tulevaisuuden kunnan näkökulmasta toimialan tulevaisuudessa ovat keskeistä koulutuksen, osallisuuden ja elinvoiman sisällöt.

Kehittämisen monialaisuus

Kaupunginvaltuuston hyväksymän laajan hyvinvointikertomuksen pohjalta määritellään kaupunkistrategian hyvinvointiin liittyvät painopisteet. Kuntalaisten hyvinvointiin liittyvät konkreettiset toimenpiteet ja tavoitteet määritellään kaupunkistrategian toimeenpanoasiakirjoissa, talous- ja toimintasuunnitelmissa sekä käyttösuunnitelmissa. Hyvinvoinnin edistämisen painopisteet valtuustokaudella 2017–2021 kuvataan laajassa hyvinvointikertomuksessa, jonka mukaisesti hyvinvoinnin edistäminen huomioidaan myös kaikessa palvelutoiminnassa ja kehittämisessä.

Sivistys- ja kulttuuripalveluissa hyvinvoinnin monialainen yhteistyö perustuu alueen väestön palvelutarpeiden tunnistamiseen sekä niiden pohjalte rakentuviin toimenpiteisiin. Palvelukeskittymien ja hyvinvointikeskusten sekä 3. sektorin yhteistyön kautta tunnistetaan varhain lapsiperheiden, lasten ja nuorten palvelutarpeet. Yhteistyötä toteutetaan perhekeskus-, hyvinvointikoulu- ja Byströmin talon toimintamallien avulla. Koulujen ja oppilaitosten oppilas- ja opiskelijahuollolla on aikaisempaa tärkeämpi merkitys lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien yhteisöllisten toimintamallien kehittämisessä ja yksiköiden toimintakulttuureissa. Yhdessä sovittujen samanaikaisten sekä kuntalaisen osallisuutta tukevien toimenpiteiden avulla lisätään palvelujen vaikuttavuutta ja oikea-aikaisuutta.

Paljon palveluja tarvitsevien kuntalaisten tunnistamisessa ja heidän palvelutarpeisiinsa vastaamisessa hyödynnetään kohdennettuja ja palvelurajat ylittäviä toimintamalleja kuten Hyvinvoinnin integroitu toimintamalli (HITTI), Lapsen puheeksi -menetelmä ja Viranomaisten välisen yhteistyön ohjeet (VÄYKE).

Kasvanut maahanmuuttajien määrä lisää kotouttamista edistävien toimenpiteiden tarvetta. Huomio kohdistetaan

maahanmuuttajaperheiden kokonaisvaltaiseen tukemiseen ja järjestöjen matalan kynnyksen toiminnan hyödyntämiseen. Lasten ja nuorten harrastustoiminnan avulla vahvistetaan kotoutumista, sosiaalisten suhteiden kehittymistä ja suomen kielen oppimista.

Lapsiperheiden muutosohjelman (LAPE) toimenpiteillä vahvistetaan perheiden tarpeista lähteviä sekä lapsen kasvu- ja kehitysympäristöihin kohdentuvia palveluja yhteistyössä kaupungin, järjestöjen ja seurakunnan toimijoiden kanssa. Hankkeen toimenpiteenä juurrutetaan hyväksi todettuja hankkeen tavoitteiden mukaisia toimintamalleja ja näyttöön perustuvia menetelmiä käytäntöön hankkeen neljässä sisältökokonaisuudessa.

Lisäksi hankkeella tuetaan sähköisten palvelutarjottimien ”lapsuus.fi” ja ”nuoruus.fi” juurruttamista sekä näyttöön perustuvien työmenetelmien koulutusta ja käyttöönottoa (esim. Lapset puheeksi). Koulutuksilla ja työpajoilla tuetaan hyvinvointijohtamista sekä hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria.

Tulevassa maakuntauudistuksessa on tärkeä tunnistaa ja vahvistaa yhteiset hyvinvoinnin asiakas- ja palveluohjauksen käytännöt ja toimintamallit. Palvelujen vaikuttavuutta vahvistetaan tunnistamalla käytännöt, joilla tehokkaimmin vastataan kuntalaisten palvelutarpeisiin. Palvelupakettien ja elämänkaari-ajattelun avulla voidaan kohdistaa resurssit ja palvelut vaikuttavasti ja vahvistaa tiedolla johtamista yli organisaatio- ja sektorirajojen. Kuntalaisen omavastuuta ja ennaltaehkäiseviä palveluja lisätään mm. poikkitoiminnallista asiakasohjausta vahvistamalla. Yhteistyössä Oulu 10:n asiakasohjaus ja -neuvonta -toimintamallin kanssa rakentuvat yhteinen asiakasohjauksen ja neuvonnan toimintamalli, jossa yhdistyvät sekä fyysinen että sähköinen palveluohjaus.

Kuntalaisten hyvinvointia edistetään yhä enemmän kulttuurisen ja liikunnallisen hyvinvoinnin toimenpitein. Liikkuva Oulu -teeman alla toteutetaan koko väestön hyvinvointia, liikunta-aktiivisuutta ja terveyden edistämistä tukevia toimenpiteitä varhaiskasvatuksesta ikäihmisiin. Kulttuuripääkaupunki 2026:den valmistelun toimenpiteitä toteutetaan luontevana osana sivistys- ja kulttuuripalvelujen ydintoimintaa. Kulttuurihyvinvointi huomioidaan osana ennaltaehkäiseviä palveluita sekä terveyden edistämistä.

Euroopan kulttuuripääkaupunki -hanke, Oulu 2026, tarjoaa merkittävän mahdollisuuden erityisesti matkailun, tapahtumien sekä yleisen kaupunkivetovoiman kehittämiseksi. Vuonna 2018 haetaan yhdessä kaupunkilaisten ja asiantuntijoiden kanssa niitä matkailun ja kaupunkikulttuurin kehitystekijöitä, joiden avulla Oulun vetovoima kehittyy positiivisesti.

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden tapahtumapalvelut keskittyy hankkimaan, tukemaan sekä tuottamaan tapahtumia ja kaupunkijuhlia Oulussa. Tapahtumapalvelujen omia tuotantoja ovat mm. Oulun Päivät, LUMO-valofestivaali ja Oulun

puistopiknikit. Uuden Kuusisaaren tapahtumapuiston toiminnallinen kehittäminen on keskeisellä sijalla tapahtumien laadullisessa ja määrällisessä kehittämisessä. Myös tapahtumien laajempi kytkeminen osaksi kaupunki-imagon ja -markkinoinnin rakentamista on Oulun imagon rakentamisen kannalta keskeisessä roolissa. (Kh 20.2.2017 § 34).

BusinessOulun, sivistys- ja kulttuuripalvelujen ja yhdyskunta- ja ympäristöpalvelujen yhteistyöryhmällä on päivitetty matkailustrategian toimenpideohjelmaa vuosille 2018-2023. Tavoitteena on lisätä merkittävästi matkailijoiden ja tapahtumakävijöiden määrää ja rekisteröityjä matkailuyöpymisiä nykyisestä. Matkailun kehittämiseksi on tehtävä selkeitä valintoja myös liittyen Oulu 2026 -hankkeeseen.

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden ja BusinessOulun yhteistyötä tiivistetään ja yhteistyönä laajennetaan TATin tuottama 6. Luokkalaisten Yrityskylä Pohjois-Pohjanmaa (www.yrityskylä.fi) 9.-luokkalaisten Yrityskylä-malliksi, joka on globaalin yritystoiminnan pelillinen simulaatio. Pohjois-Pohjanmaan yrittäjyyskasvatuksen strategian ja toimintaohjelman toteuttamiseksi kehitetään yrittäjyyskasvatuksen nettisivustoa, koulujen yritysvierailuja, opettajien ja yrittäjien tapaamisia paikallisten toimialojen tunnettuuden lisäämiseksi. Erityisesti kehitetään alueellista yhteistyötä yrittäjyyskasvatuksen vahvistamiseksi.

Monialaisen yhteistyön kautta Oulun kaupungin tavoitteena on olla laadukas, luotettava ja aktiivinen toimija Oulun seudun koulutusviennin kehittäjänä ja mahdollistajana. Koulutusviennin toimintamallin kehittäminen jatkuu julkiselle toimijalle mahdollisen roolin mukaisesti yhteistyössä maakunnan muiden toimijoiden kanssa. Koulutusviennin kehittämisen laajempi konteksti liittyy mm. Opetushallituksen Education Finland -kasvuohjelmaan.

Vuoden 2018 aikana kirkastetaan koulutusviennin Oululle ominaiset ydinviestit ja luodaan toimintamalli julkisten ja yksityisten toimijoiden yhteistyöhön. Keinoina ovat:

- osaamisen kehittäminen
- tuotteistus
- vahva verkottuminen
- markkinointi

Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalvelut hyödyntävät ja toteuttavat Älykäs kaupunki -kehittämistoimenpiteissään Eurocities Knowledge Society -forumin, liikenne- ja viestintäministeriön kansallista sekä Oulun kaupungin omaa digitaalista agenda. Toimenpiteet ovat jatkumo organisaation aikaisemmille digitaalisten konseptien hyödyntämisen mahdollistaville kehittämisprojekteille.

Vuoden 2018 aikana kehittämistoimenpiteet suuntautuvat seuraavien painopisteiden alle:

1. Älykkäät oppimisympäristöt -kokonaisuuteen liittyvät toimenpiteet

2. Peli- ja teknologiateollisuuden toimialan osaajien ja vetovoimaisuuden lisääminen
3. Kokeilukulttuurin kehittäminen (esim. Viima-työkalun kautta)

Älykkäät oppimisympäristöt -painopisteen puitteissa pyritään vahvistamaan älykkäisiin fyysisiin ja virtuaalisiin oppimisympäristöihin liittyviä palveluja, tuotteita ja teknologioita kehittävien ja tarjoavien yritysten liiketoimintamahdollisuuksia sekä viitattujen ratkaisujen hyödyntämistä pedagogiikassa.

Peli- ja teknologiateollisuuden osaajien ja vetovoimaisuus -painopisteen toimenpiteiden tavoitteena on peli- ja teknologia-alan yritysten toimintaedellytysten monipuolistaminen, sekä toimenpiteistä saadun tutkimustiedon hyödyntäminen. Näin kasvatetaan tietoisuutta alan koulutusmahdollisuuksista ja madalletaan kynnyksiä hakeutua alalle. Näiden painopisteiden kautta tuetaan organisaation digitalisaatioosiirtymää sekä edistetään luovien alojen ja teknologian välistä sulautumista toisiaan hyödyntävällä tavalla. Valittujen kehittämistoimenpiteiden rahoittamisessa hyödynnetään kansallisia ja kansainvälisiä hankerahoituksia.

Kärkihankkeet

Merkittävimmiksi kehittämishankkeiksi luetaan tässä yhteydessä monivuotiset ja poikkitoiminnalliset hankkeet, joille on saatu tai haettu ulkopuolista osarahoitusta. Sivistys- ja kulttuuripalvelujen palvelutuotannon kehittämisessä hyödynnetään rakennerahastojen ja hallitusohjelman kärkihankkeiden rahoitusinstrumentteja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Talousarviovuonna 2018 toimialan kehittämisessä huomioidaan hallitusohjelman strategisten painopistealueiden (työllisyys ja kilpailukyky, osaaminen ja koulutus, hyvinvointi ja terveys, biotalous ja puhtaat ratkaisut, digitalisaatio, kokeilut ja normien purkamisen sekä reformit) kärkihankkeet ja hyödynnetään niiden mahdollistama rahoitus. Toimialan osaamista EU-rahoitusinstrumenttien käytöstä lisätään.

Työllä hyvinvointia -salkku

Kielen taidot työllistymisen tukena –hankkeen tavoitteena on luoda maahanmuuttajille kotoutumisajan jälkeen mahdollisuuksia ja edellytyksiä osallisuuteen, koulutuksen sekä työllisyystoimenpiteiden kautta itsenäisen ja täysipainoisen elämän hallintaan. Hankkeen eri toimenpiteitä seuraa kielen, kulttuurin ja yhteiskunnallisten taitojen kontekstuaalinen opetus. Eri toimijoiden ja toimenpiteiden kokonaisvaltaisella suunnittelulla sekä viranomaisyhteistyöllä saadaan aikaan säästöjä ja synergiaetua.

Hyvä alkua Pohjois-Pohjanmaalla –hankkeen päätavoitteena on kehittää maakunnalliset yhdenvertaiset alkuvaiheen ohjaus- ja neuvontapalvelut kaikille maahanmuuttajille.

Kunnat voisivat nykyistä paremmin ja taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävämmällä tavalla tuottaa palveluja verkostomaisen yhteistyön sekä sähköisten välineiden kautta. Tällä tavalla palvelut eivät olisi aikaan, paikkaan, eivätkä kuntiin tai viranomaisiin sidottuja, vaan palveluja voitaisiin tuottaa asiakaslähtöisesti.

Kuntalaisten elämönhallinta ja hyvinvointi -salkku

LAPE – Toimiva arki lapsille ja perheille Pohjois-Pohjanmaalla -hankkeen keskeisinä tavoitteina ovat:

1. Perheet saavat tarvitsemansa palvelut ensisijaisesti lapsen kasvu- ja kehitysympäristössä, lähellä perheen arkea.
2. Perheet määrittelevät itse palvelutarpeensa ja osallistuvat palveluiden suunnitteluun.
3. Erityisosaamisella tuetaan tarpeen mukaan toimivan arjen sujuvuutta ja koko perheen pärjäävyyttä.
4. Erityisen ja vaativan tason palveluiden saatavuus kohdennetaan perheiden tarpeiden mukaan. Vaikka lapsen tai perheen tarvitsema erityinen hoito ja tuki järjestettäisiin erityisosaamista vaativissa palveluissa, yhteys lähipalveluihin ja lapsen kehitysympäristöihin säilyy näissäkin tapauksissa.

ITU2 - Inklusiivisella toimintatavalla uutta –hankkeen pää-tavoitteena on kehittää ja mallintaa alueellinen, Rajakylän asukkaita osallistava toimintamalli, joka edistää alueen asukkaiden hyvinvointia, työkykyisyyttä sekä osallisuutta ja vahvistaa turvallisuutta.

1. Uuden aluelähtöisen toimintakonseptin rakentaminen, joka ottaa käyttöön alueen asukkaiden resurssit ja hyödyntää kolmannen sektorin ja seurakunnan osaamisen julkisten palvelujen rinnalla.
2. Asukkaiden osallisuuden lisääminen (osallistuvan budjetoinnin kokeilu).
3. Alueen elinvoiman lisääminen sosiaalista syrjäytymistä, huono-osaisuutta ja työttömyyttä vähentämällä (kohderyhmänä erityisesti työtön väestö).
4. Ympäristön siisteyden ja turvallisuuden parantaminen yhdessä kaupungin, asukkaiden, taloyhtiöiden, yritysten ja muun alueen verkoston kanssa.
5. Alueen palvelurakenteen muutosten onnistunut toteuttaminen ja asukkaiden palvelujärjestelmään kohdistuvan luottamuksen lisääntyminen uuden toimintatavan kautta (inklusiivinen hyvinvointipiste).
6. Uudenlaisten yritystoiminnan mallien kehittäminen alueelle (osuuskunnat, yhteiskunnalliset yritykset, pitkäaikaistyöttömien ja osatyökykyisten toteuttamat palvelukonseptit).

Elävä ja monimuotoinen kaupunkikulttuuri -salkku

Kuntalaislähtöinen kaupunkikehittäminen -hanke edistää kokeilukulttuurin kautta etenevää, kuntalaisia osallistavaa tekemisen tapaa Oulun kaupungissa. Sen tavoitteena on

sosiaalisen osallisuuden lisääminen, kuntalaisten yhteiskuntavalmiuksien nostaminen, kunnan palvelutuotannon kehittäminen sekä kestävä kumppanuuden kehittäminen kaupunkiorganisaation ja 3. sektorin toimijoiden välillä.

Tapahtumien hubi -hankkeen tavoitteena on vahvistaa Oulun ja Pohjois-Pohjanmaan alueen houkuttelevuutta kulttuurimatkailun kohteena ja kehittää uusia innovaatioita tapahtumien yhteistuotantomalleihin, viestintä- ja markkinointikonsepteihin sekä yritys yhteistyö- ja rahoitusmuotoihin.

Hankkeen tavoitteena on myös parantaa alueen tapahtumien toimintaedellytyksiä ja näkyvyyttä. Hankkeessa koetaan yhteen alueen profilitapahtumat, joiden ympärille rakennetaan alueellinen tapahtumien verkostomainen yhteistoimintamalli – tapahtumien hubi. Verkoston keskeisenä tehtävänä on säännöllisen yhteistyön kautta löytää yhteiset tavoitteet tapahtumatoimialan kehittämiseksi, seurannalle, osaamisen vahvistamiselle sekä kansainvälistymisen tukemiselle.

OMPPU – Osuvaa ohjausta maahanmuuttajien perusopetuspolulle -hanke. Hankkeessa kehitetään yksilöllisiä ja tehokkaita opintopolkuja maahanmuuttajanuorille aikuisten perusopetuksessa. Maahanmuuttajien määrän nopeasta kasvusta johtuen yhteiskunnalla on entistä akuutimpi tarve kotouttaa nuoret aikuiset maahanmuuttajat ohjaamalla heidät mahdollisimman tehokkaasti osaamistasoan vastaavaan aikuisten perusopetuksen vaiheeseen ja eteenpäin jatkokoulutukseen.

Hankkeen päätavoitteena on kehittää aikuisten perusopetuksessa katkeamaton ja nousujohteinen koulutuspolku valmistavasta opetuksesta päättötodistukseen. Oulun aikuislukio järjestää aikuisten varsinaista perusopetusta. Hankkeen aikana Oulun aikuislukion järjestämä perusopetus laajenee kattamaan myös perusopetuksen valmistavan ja alkuvaiheen opetuksen. Hanke tukee perusopetuksen laajentamisen kehittämistyötä ja hankeverkoston yhteistyössä pystytään jakamaan saatuja kokemuksia uuden toiminnan aloittamisessa

Digitaalisen agendan salkku

6Aika - Avoimet ja älykkäät palvelut -strategia: Avoin osallisuus ja asiakkuus Oulun osatoteutushankkeen kehittämistarve kohdistuu palveluiden parantamiseen. Kohderyhmänä ovat palveluita käyttävät kuntalaiset sekä uusien palveluiden ja tuotteiden kehittämiseen osallistuvat alueen yritykset, yhdistykset, järjestöt ja muut toimijat. Oulun osatoteutusprojekti toteutetaan konsernipalveluissa, Oulun Konttorissa ja sivistys- ja kulttuuripalveluissa. Sivistys- ja kulttuuripalveluiden toimenpidekokonaisuudet ovat: Digitaalisten ympäristöjen palvelumuotoilu nuorisotyön tarpeisiin, Lapsiperheiden alueellinen palvelutarjotin, Kirjastotilat avoimen innovaation ja osallisuuden kokeilupisteinä.

Game Time on Oulun kaupungin ja Tampereen kaupungin yhteishanke, jossa luodaan nuorille matalan kynnyksen polkuja pelien tekemiseen liittyvästä osaamisesta työelämän verkostoihin. Lisäksi tarjotaan koulutusta vailla olleille nuorille mahdollisuuksia osoittaa itse hankittua osaamistaan pelialan ammattilaisten verkostoissa.

6Aika avoimet innovaatioalustat: Innovaatioalustat ovat uusien tuotteiden, palvelujen ja markkinoiden kehittämistä mahdollistavia työympäristöjä, joissa koko kaupunki yhteisö voi yhdessä synnyttää uusia palveluja, ratkaisuja ja liiketoimintaa. Käyttäjälähtöinen malli synnyttää uusia innovaatioita ja uutta liiketoimintaa. Oulussa sivistys- ja kulttuuripalvelujen toimenpidekokonaisuus tähän teemaan on EduDigi-hanke, jonka tavoitteena on edesauttaa uuden yritystoiminnan syntymistä liittyen digitaalisiin opetuksellisiin tuotteisiin. Hankkeessa tarjotaan yrityksille tuotteiden testausympäristö ja valmiit testaajat (perustasteen koululaiset) Tietomaassa.

Lisäksi sivistys- ja kulttuuripalveluissa tehdään lukuisia euromääräisesti pienemmän mittaluokan projekteja ja hankkeita, joilla on merkittäviä myönteisiä vaikutuksia. Läheillä kuntalaista toteutettavat pienimuotoiset projektit, joiden suunnittelu tehdään yhdessä kuntalaisten kanssa, ovat vaikuttavia ja kustannustehokkaita palveluiden tuottamismuotoja.

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Henkilöstöjohtamisen painopisteinä vuonna 2018 ovat työhyvinvointi, osaamisen kehittäminen sekä johtaminen ja esimiestyö.

Henkilöstön ja työyhteisöjen työhyvinvointia edistetään erilaisilla toimenpiteillä työntekijöiden, työyksiköiden ja koko organisaation tasoilla. Syksyn 2018 aikana toteutetaan jälleen KuntaIO-kysely, jonka perusteella suunnitellaan ja toteutetaan kehittämisprosesseja työyhteisöittäin. Kehittämistyön ytimessä on työyhteisön yhteisesti asettamat tavoitteet sekä osallistuva ja keskustelevalle toimintatapa.

Yhteisten toimintamallien, kuten varhaisen tuen ja uudelleensijoittamisen, tehokasta käyttöä jatketaan yksilöiden työkyvyn tukemisessa. Työsuojelun osa-alueella jatketaan suunnitelmallista työskentelyä, samoin työterveyden toimintasuunnitelmissa huomioidaan erityisesti työhyvinvointinäkökulma. Työhyvinvoinnin tukitoimenpiteinä käytetään liikunnan lisäämiseen aktiivisia keinoja, työhyvinvointikoulutuksia sekä esimieskoulutuksia. Eri elämänvaiheissa olevien työntekijöiden tarpeet pyritään ottamaan huomioon työjärjestelyissä (osatyökykyisyys, perhetilanne). Nykyaikaisia työn tekemisen muotoja, kuten etätöitä ja teknologian hyödyntämistä työn tekemisessä suositaan.

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden henkilöstön osaamisen kehittämistä toteutetaan tarvelähtöisesti. Henkilöstön osaamisen kehittämisen tarpeet selvitetään kehityskeskustelussa, jossa laaditaan henkilöstön henkilökohtaiset

kehittymissuunnitelmat. Kehityskeskusteluissa tunnisteutut osaamistarpeet kootaan yhteen koko sivistys- ja kulttuuripalveluiden tasolla ja niiden pohjalta laaditaan koko organisaation yhteinen täydennyskoulutussuunnitelma.

Täydennyskoulutuksen painopisteinä ovat digitaaliset taidot, moniammatillisuus, esimiestyö sekä vastuualueiden omien toimintasuunnitelmien sisältöasiat (esim. opetus-suunnitelma). Sivistys- ja kulttuuripalveluiden täydennyskoulutuksen koordinoitiryhmä ohjaa täydennyskoulutuksen suunnittelua ja toteuttamista ja tekee tarvittaessa

täsmennyksiä täydennyskoulutustarjontaan vuoden 2018 aikana.

Uuden johtamisjärjestelmän käyttöönottoa tuetaan edelleen osallistumista tukevilla työpajoilla ja koulutuksilla. Sivistys- ja kulttuuripalveluiden jatkuvana kehittämiskohdeena on eri vastuualueiden työntekijöiden yhteisöllisyyden ja osaamisen sekä verkostomaisen toiminnan kehittäminen. Johtamisen ja esimiestyön sekä esimiesten oman työhyvinvoinnin kehittämiseksi tarjotaan erilaisia koulutuksia sekä käynnistetään johtamisen kehittämisprojekti.

Henkilöstösuunnitelma

	TP 2016	Ennuste 2017	TA 2018	Muutos-% (2017-2018)	TS 2019	TS 2020
Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan)						
Vakinaiset	4 102	4 102	4 111	0,2 %	4 132	4 149
Poistuma (eläke- ja muu poistuma)	143	104	100	-4,0 %	123	135
Tilapäiset	1 326	1 326	1 326	0,0 %	1 326	1 326
Organisatoriset muutokset	0	0	0		0	0
Yhteensä	5 211	5 211	5 220	0,2 %	5 237	5 254
HTV (toteutunut työpanos)						
Vakinaiset	2 992	2 992	3 001	0,3 %	3018	3036
Tilapäiset	1 085	1 085	1 085	0,0 %	1 085	1 085
Yhteensä	4 007	4 007	4 016	0,2 %	4 037	4 054
Henkilöstökustannukset (1000 €)						
Palkat ja palkkiot	-175 283	-176 167	-176 488	0,2 %	-179 106	-181 750
Palkkaperusteinen eläkemaksu	-30 966	-30 966	-31 022	0,2 %	-31 482	-31 948
Eläkemeno-perusteinen eläkemaksu	-3 863	-3 853	-3 860	0,2 %	-3 917	-3 975
Varhe-eläkemaksu	-734	-734	-736	0,2 %	-747	-758
Muut eläkekulut	-16	-16	-17	6,2 %	-17	-17
Muut henkilösivukulut	-11 943	-11 314	-11 334	0,2 %	-11 503	-11 672
Yhteensä	-223 031	-223 053	-223 459	0,2 %	-226 774	-230 121

Henkilöstömäärä kertoo tilanteesta 31.12. (konsernipalveluiden ohjeiden mukaisesti). Henkilötyövuosien osalta on arvioitu koko vuoden jakso keskimäärin. Henkilöstön poistuma on arvioitu viiden viime vuoden poistuman keskiarvona ja lisäksi on arvioitu talousarviovuoden ja suunnitteluvuosien eläkepoistuma henkilöstön iän perusteella siten, että eläkkeelle siirrytään 65-vuotiaana. Eroavuudet henkilömäärien summaluvuissa selittyvät päällekkäisillä palvelussuhteilla.

Talousarvio ja henkilöstösuunnitelma edellyttävät koko palvelualueelta tehokkuutta henkilöstömäärän suhteen. Rekrytoinneissa täyttökielto on poikkeuslupakäytäntöineen edelleen voimassa.

Henkilöstösuunnitelmassa on huomioitu mm. sijaisten käyttämisen kriittinen tarkastelu sekä eläköitymisen ja muun poistuman hyödyntäminen. Lisäksi edelleen tarkastellaan hallinnollisen työn kehittämistä ja resurssien painottamista asiakastyöhön. Henkilöstösuunnitelmaan on sisällytetty lisäksi vapaaehtoisten virkavapaiden ja työolojen käyttöä. Tämä edellyttää sitä, että henkilöstölle pysytään edelleen tarjoamaan vapaaehtoisten vapaiden käytäntöä.

Sivistys- ja kulttuuripalveluissa kehitetään uusia toimintatapoja ja muodostetaan henkilöstölle poikkeutoiminnallisia tehtävänkuvia. Tämä toteutetaan erityisesti alueellista johtamista, monitoimitaloja sekä asiakaspalveluprosesseja kehittämällä. Esimiehet ja henkilöstö osallistuvat aktiivisesti uusien toimintamallien suunnitteluun ja toteutukseen.

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelman toteutumista seurataan henkilöstöraportoinnin avulla. Tilinpäätöksen yhteydessä raportoidaan henkilöstöohjelman mukaisten henkilöstötavoitteiden toteutuminen.

Merkittävimmät riskit

Riskienhallintatyöhön osallistuu koko sivistys- ja kulttuuripalveluiden henkilöstö oman vastuualueensa mukaisesti. Kevään 2016 aikana sivistys- ja kulttuuripalveluiden johtotiimeissä on arvioitu sivistys- ja kulttuuripalveluiden riskejä toimialueen näkökulmasta. Tilanne on päivitetty johtoryhmätasolla 2017.

Sivistys- ja kulttuurilautakunta vastaa sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta sekä hyväksyy näitä koskevat

suunnitelmat. Sivistys- ja kulttuurijohtaja vastaa koko palvelualueen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuudesta. Varhaiskasvatusjohtaja, perusopetus- ja nuorisajohtaja, lukiokoulutuksen ja vapaan sivistystyön johtaja, liikuntajohtaja, kulttuurijohtaja sekä aluepäälliköt vastaavat oman vastuualueensa riskienhallinnasta.

Sivistys- ja kulttuuripalveluissa toteutetaan laatu- ja riskienhallinnan johdolla kokonaisvaltainen arviointi kaupungin laatu- ja arviointitiimin sopimien periaatteiden ja kriteerien mukaan CAF-arviointiviitekehityksessä joka toinen vuosi. Työsuojelupäällikkö vastaa työturvallisuusriskien tunnistamisesta, arvioinnista ja ennaltaehkäisystä. Henkilöstön vastuulla omista tehtävissään on riskien tunnistaminen, arviointi, ennaltaehkäisy ja raportointi sekä toimiminen annettujen ohjeiden mukaisesti.

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden johtoryhmässä sekä vastualueiden johtotiimeissä toteutettiin riskikartoitus keväällä 2016. Riskienhallintasuunnitelmassa toimintaan kohdistuvat keskeisimmät riskit on arvioitu riskilajin, syiden ja seurausten kautta. Riskitilanne on tarkistettu johtoryhmässä talousarvion 2018 valmistelun yhteydessä. Suurimmat riskit kohdistuvat palvelutuotannon turvallisuuteen ja onnettomuuksiin. Nämä riskit voivat sisältää väkivaltaa tai sen uhkaa (esim. aggressiiviset asiakkaat, uhkaukset) sekä turvaohjeiden laiminlyönnistä aiheutuvia onnettomuuksia.

Toimintaympäristöön ja toiminnan kehittämiseen katsotaan liittyvän keskeisiä riskejä. Toimintaympäristöön

liittyviä riskejä ovat mm. palvelun kysynnän muutokset varhaiskasvatuksessa, oppilasmäärien ennusteiden saataavuus ja oikeellisuus sekä kunnan ja valtion tehtävien suhde tulevaisuudessa. Toiminnan kehittämisen riskit liittyvät johtamiseen, toimintaan, tietotekniikkaan ja henkilöstöön. Toiminta- ja tietotekniikkariskit muodostuvat kiinteistöjen kunnosta ja toimivuudesta sekä tietoteknisen ympäristön toimivuudesta ja tietoturvan varmistamisesta. Kaupungin kiinteistömäärän peruskorjausvelan kasvaessa kiinteistön kuntoon ja käyttökelpoisuuteen liittyvät riskit lisääntyvät.

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden taloudelliset riskitekijät liittyvät toimintamenojen hallintaan väestön kasvaessa ja palvelutarpeen muuttuessa. Lainsäädännön tai päätöksenteon mukanaan tuomat velvoitteet koskien palvelujen järjestämisen määrää ja laatua voivat joko lisätä tai vähentää resursointia, menoja ja tuloja. Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet lähivuosille 2018 ja 2019 ovat haasteellisia. Esimerkkeinä mainittakoon palvelutoiminnan ja asiakastarpeiden muutokset sekä nuorisotakuun toteuttaminen. Lisäksi valtion valmisteilla oleva suunnitelma (tilanne elokuu 2017) varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutoksesta tulee toteutuessaan vähentämään päivähoitomaksuista saatavia tuloja ja lisäämään palvelusetelien kustannuksia. Varhaiskasvatuksen lakimuutoksen arvioidaan vaikuttavan alustavasti yhteensä vähintään 4 miljoonaa euroa. Lisäksi pienenevät päivähoitoasiakasmaksut voivat lisätä palveluiden käyttöä sekä siirtää painopistettä kustannuksiltaan kalliimpiin palveluihin (avoimesta varhaiskasvatuksesta päiväkotihoidon).

13.8 Yhdyskuntalautakunta

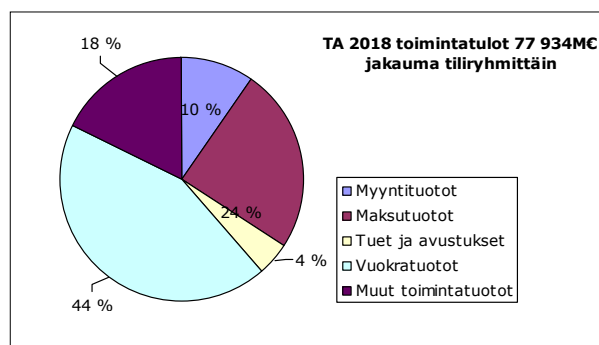
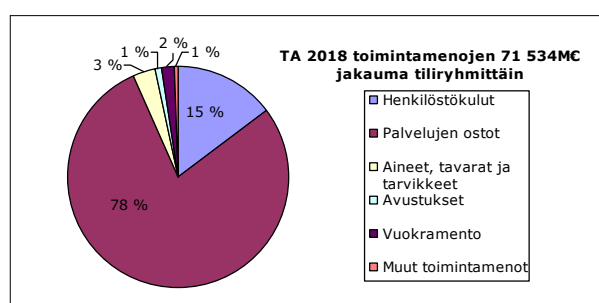
Toiminnan kuvaus

Yhdyskuntalautakunnan vastuulla olevat tehtävät toteuttaa kaavoitus, katu- ja viherpalvelut sekä maa- ja mittaus.

Kaavoitusyksikkö vastaa strategisesta maankäytön suunnittelusta ja asemakaavoituksesta. Strateginen maankäytön suunnittelu koostuu yleiskaavoista, osayleiskaavoista sekä niihin liittyvistä selvityksistä ja tavoitesuunnitelmista. Se sisältää myös lausunnot meneillään olevista hankkeista tai lupaprosesseista. Kaavoitusyksikkö laatii asemakaavoitetun alueen laajentamista ja muuttamista koskevat suunnitelmat yleiskaavan ja maankäytön toteuttamis- ja kaavoitusohjelman mukaisesti. Kaavoitusyksikkö valmistelee yhdyskuntalautakunnan käsiteltäväksi suunnittelu- ja kaavoitusohjelman mukaisesti. Kaavoitusyksikkö valmistelee yhdyskuntalautakunnan käsiteltäväksi suunnittelu- ja kaavoitusohjelman mukaisesti. Kaavoitusyksikkö valmistelee yhdyskuntalautakunnan käsiteltäväksi suunnittelu- ja kaavoitusohjelman mukaisesti. Kaavoitusyksikkö valmistelee yhdyskuntalautakunnan käsiteltäväksi suunnittelu- ja kaavoitusohjelman mukaisesti.

Katu- ja viherpalvelut toimii katujen ja viheralueiden suunnittelun, rakentamisen ja kunnossapidon tilaaja- ja asiantuntijaorganisaationa. Yksikkö hoitaa Oulun kaupungin yleisten alueiden omistajahallinta- ja viranomaispalvelut sekä järjestää kaupungin pysäköinnin valvonnan. Lisäksi seudullisia viranomaistehtäviä ovat jätehuolto ja joukkoliikenne. Tehtävänä on kehittää liikenteellisesti toimivaa ja kaupunkikuvallisesti laadukasta Oulun seutua.

Maa ja mittausyksikkö vastaa kaupungin omistaman maanomaisuuden ja kehitettävien kiinteistöjen hoidosta, muista omistajatehtävistä sekä paikkatietoaineiston ylläpidosta. Viranomaistehtävinä yksikössä hoidetaan kiinteistönmuodostustehtävät, maaseutuhallinnon tehtävät ja asumisen viranomaistehtävät. Yksikkö edistää maankäyttösuunnitelmien laadinnassa korkeatasoista, kestävän kehityksen mukaista ja viihtyisää kaupunkirakennetta

Talous

Lautakunnan sitovuus valtuustoon

Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut yhteensä

€1 000	TILINPÄÄTÖS 2016	TA2017 (alkup.)	ENNUSTE 2017	TALOUSARVIO 2018	TS2019	TS2020
TOIMINTATULOT	76 868	73 684	82 684	77 934	73 434	70 434
TOIMINTAMENOT	-67 358	-69 776	-67 184	-71 534	-72 506	-72 702
TOIMINTAKATE	9 510	3 908	15 500	6 400	928	-2 268

Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut ilman joukkoliikennettä

€1 000	TILINPÄÄTÖS 2016	TA2017 (alkup.)	ENNUSTE 2017	TALOUSARVIO 2018	TS2019	TS2020
TOIMINTATULOT	59 350	57 421	66 421	59 934	54 934	51 934
TOIMINTAMENOT	-42 842	-43 938	-41 346	-45 196	-45 168	-45 358
TOIMINTAKATE	16 508	13 483	25 075	14 738	9 766	6 576

Joukkoliikenne

€1 000	TILINPÄÄTÖS 2016	TA2017 (alkup.)	ENNUSTE 2017	TALOUSARVIO 2018	TS2019	TS2020
TOIMINTATULOT	17 518	16 263	16 263	18 000	18 500	18 500
TOIMINTAMENOT	-24 515	-25 838	-25 838	-26 338	-27 338	-27 344
TOIMINTAKATE	-6 998	-9 575	-9 575	-8 338	-8 838	-8 844

Tulo- ja menolajikohtainen tarkastelu

€1 000	TILINPÄÄTÖS 2016	TA2017 (alkup.)	ENNUSTE 2017	TALOUSARVIO 2018	TS2019	TS2020
TOIMINTATULOT						
Myyntitulot	8 720	7 444	7 444	7 544	7 544	7 544
Maksutulot	18 008	19 434	20 734	19 084	18 084	18 084
Tuet ja avustukset	3 399	3 381	3 381	3 381	3 381	3 381
Tilavuokratulot	1 209	850	996	850	850	850
Muut vuokratulot	31 262	31 261	31 114	33 261	32 261	32 761
Muut toimintatulot	14 270	11 314	19 014	13 814	11 314	7 814
Toimintatulot yhteensä	76 868	73 684	82 684	77 934	73 434	70 434
TOIMINTAMENOT						
Henkilöstömenot	-9 714	-10 629	-9 629	-10 578	-10 548	-10 744
Asiakaspalvelujen ostot	0	0	0	0	0	0
Muut palvelujen ostot	-52 272	-54 267	-52 675	-56 105	-57 106	-57 106
Aineet, tarvikkeet ja	-2 122	-2 497	-2 497	-2 397	-2 397	-2 397
Avustukset	-936	-618	-618	-618	-618	-618
Palvelusetelit	0	0	0	0	0	0
Muut avustukset	-936	-618	-618	-618	-618	-618
Tilavuokramenot	-796	-864	-781	-855	-855	-855
Muut vuokramenot	-472	-531	-614	-603	-603	-603
Muut toimintamenot	-1 046	-370	-370	-378	-378	-378
Toimintamenot yhteensä	-67 358	-69 776	-67 184	-71 534	-72 506	-72 702
TOIMINTAKATE	9 510	3 908	15 500	6 400	928	-2 268

Toimintasuunnitelma**Toimintaympäristöanalyysi**

Aluehallintouudistus tulee muutamaan kunnan roolia merkittävästi. Yhdyskunta- ja ympäristöpalveluiden asema vahvistuu. Kuntakaavoituksen menestyksellinen hoitaminen edellyttää vahvaa yhteistyötä tulevan maakunnan ja maakuntakaavoituksen kanssa.

Oulun maankäyttöpoliittika nojaa kaupungin vahvaan maanomistukseen ja kasvun tarpeet täyttävään sopimusohjaukseen sekä alueiden kaavoitukseen, tontinluovutukseen ja kunnallistekniikan rakentamiseen ohjelmoidusti. Kaikkia hallintokuntia sitova maankäytön toteuttamisohjelma takaa ennustettavuuden lisäksi kunnallistekniikan sekä palveluinvestointien kustannustehokkaan ajoituksen. Maanhankintaa ja tontinluovutusta ohjaa yleiskaava ja maankäytön toteuttamisohjelma. Syksyllä 2017 hyväksytään Maankäytön toteuttamisohjelma vuosille 2018 – 2022. Ohjelman tavoitteena on vastata asunto- ja elinkeinoelämän tonttitarpeisiin. Asuntotuotannolla edistetään monipuolista asuntotuotantoa ja kaupunkirakenteen eheytymistä. Asuntotuotannon suunnittelussa on otettu

huomioon palveluverkkoratkaisut. Maanmyyntivoitot ovat nousseet 12,0 M€:n vuodessa.

Talousarviossa esitetään esteettömyyskoordinaattorin vakanssin perustamista yhdyskunta- ja ympäristöpalveluihin. Vuorovaikutuksen lisääminen ja osallisten kuuleminen riittävän aikaisessa vaiheessa, esteettömyyskartoitukset, asuinympäristön kunnossapito, sosiaalisen esteettömyyden edistäminen sekä esteettömyys- ja vuorovaikutuskoulutuksen järjestäminen ovat tärkeitä, koordinaattorin yhteistyössä kaupungin palvelualueiden kanssa edistämistä tehtäviä.

Joukkoliikenteen ja henkilökuljetusten toimintaympäristöön vaikuttavat lainsäädäntömuutokset, jotka liittyvät liikennekaareen toteutukseen vuoden 2018 aikana. Lailla on vaikutuksia joukkoliikenteen lippu- ja maksujärjestelmiin sekä paikalliseen markkinatilanteeseen ja kilpailuun. Käytännön vaikutuksia voidaan arvioida vasta, kun lainsäädännön lopullinen muoto varmistuu. Selvitetään bio kaasua käyttävien bussien käyttöönotto Oulun joukkoliikenteessä ennen seuraavaa joukkoliikennelinjojen kilpailuttamista.

Joukkoliikenteen matkamäärät ovat jatkaneet kasvua vuoden 2017 alkuvuoden aikana. Kasvun tuottoja käytetään osittain liikennöinnin tehostamiseen. Kasvanneeseen kysyntään on reagoitu nostamalla tiettyjen vuorojen vuorotiheyttä ja reittisuunnittelussa on huomioitu uusien asuinalueiden tarpeet. Toteutus on käynnistynyt jo 2017 kesäliikenteessä ja muutoksia jatketaan vielä 2017- 2018 talvi- ja kesäliikennöinnissä.

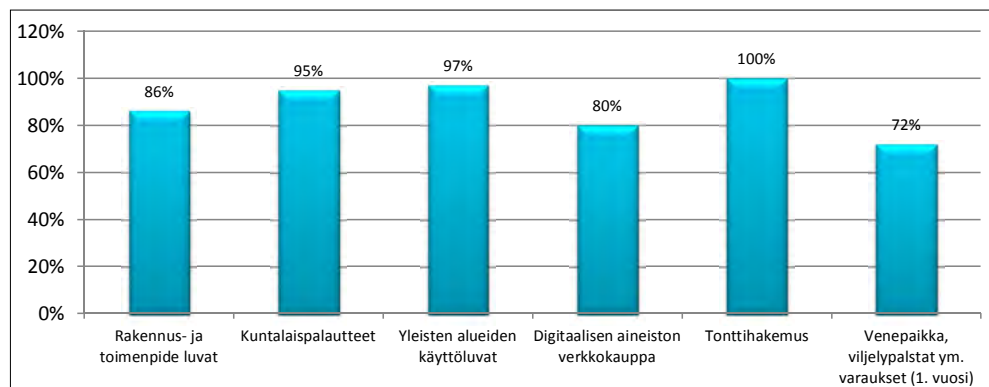
Liikennehankkeista merkittävimmät ovat valtion ja kaupungin yhteishankkeina toteutettavat valtatie 4 parantaminen Oulun kohdalla sekä valtion lisäbudjetista rahoitusta saava Oulun meriväylän syventäminen. Molemmat ovat Oulun seudun liikenteen kärkihankkeita ja tukevat alueen kasvua. VT 4 parantaminen käynnistyy kesällä 2017 ja valmistuu 2019. Syväväylän ruoppaukset on tarkoitus toteuttaa vuonna 2018. Kustannukset tarkentuvat neuvottelujen ja kilpailutusten jälkeen.

Maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) aiesopimusten edistämiseksi valtio rahoittaa kuluvalle hallituskaudella pieniä liikenneinvestointeja edellyttäen, että seudun kunnat rahoittavat hankkeita samalla osuudella. Toimenpiteet

parantavat mm. kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen edellytyksiä. Oulun tulee varautua osallistumaan MAL hankekonaisuuden kustannuksiin vuosina 2016-2019. Oulun kustannukset tarkentuvat yhteisten neuvottelujen jälkeen.

Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut on julkaissut viime vuosina useita kuntalaisille tarkoitettuja sähköisiä palveluita. Digitaalisen toimintamallin tavoitteena on kehittää hallintokunnan omia työprosesseja siten, että ne sujuvasti sopeutuvat digitaalisen palveluympäristöön. Tavoitteena on vähentää erilaisten paperidokumenttien tarvetta ja manuaalisia työvaiheita.

Suunnittelussa ja rakentamisen ohjauksessa sekä muussa paikkatietojen käytössä pyritään yhä laajemmin hyödyntämään paikkatietojen 3D-mahdollisuuksia. Kantakartan kaksiulotteisuudesta siirrytään jatkossa 3D-kaupunkimallikuvaukseen, jota voidaan hyödyntää mm. suunnitelmien visualisoinnissa. Kehitystyö edellyttää nykyisten kantakartan tietojen täydentämistä korkeustietojen ja kolmiulotteisina kuvattavien rakenteiden osalta. Tämä työ on jo aloitettu keskustassa ja uudiskartoitusalueilla ja sitä jatketaan edelleen.

Kuva 24. Sähköisten palveluiden käyttöaste

Kaupunkistrategian toimeenpano

Kaupunginvaltuuston nähdn sitovat toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2018

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittarit / Tavoitetaso
3.1 Eheä yhdyskuntarakenne, kestävä palveluverkko ja liikumisen kestävyys	Varmistetaan riittävä ja monipuolinen tonttituotanto	Kaupungin tontinluovutus AO 120 tonttia AK-AP 250 asuntoa AK 630 asuntoa AO= omakotitontit AKR-AP = rivitalo- ja pienkerrostalotontit sekä ryhmäpientalotontit AK = kerrostalotontit Kaupungin tontinluovutus yhteensä 1000 asuntoa varten vuodessa.
3.1 Eheä yhdyskuntarakenne, kestävä palveluverkko ja liikumisen kestävyys	Joukkoliikenteen saavutettavuus ja palvelutaso nousee	Matkustajamäärän kasvu Matkamäärän kasvu matkaa/asukas (seudullinen)
Elinvoima, elinkeinoelämän uudistuminen ja kilpailukyky	Käyttötalous tasapainossa	Toimintakate toteutuu hyväksytyyn talousarvion puitteissa. Käyttötalouden ylijäämä ei alita talousarviossa esitettyä ylijäämää
Elinvoima, elinkeinoelämän uudistuminen ja kilpailukyky	Investoinnit talousarvion mukaiset	Investoinnit toteutetaan hyväksytyyn talousarvion puitteissa Investoinnit eivät ylitä talousarviossa esitettyä määrärahaa

Palvelujen järjestäminen

Painopisteet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi suunnittelukaudella 2017 - 2019

Yhdyskunta- ja ympäristöpalveluissa on laadittu talousarvioehdotus vuodelle 2018 ja taloussuunnitelma vuosille 2019 - 2020 kaupunginhallituksen hyväksymän suunnitteluohjeen mukaisesti. Talousarviossa vuodelle 2018 investoinnit perustuvat yhdyskunta- ja ympäristöpalveluiden valmistelemaan investointikohteisiin, joiden kokonaissummat pohjautuvat suunnitteluohjeen puitteisiin. Erillisinvestoinnit vaihtelevat suunnittelukaudella.

Uuden Oulun yleiskaavassa on osoitettu kehittämisperiaatteet, liikennejärjestelmä, viher- ja vapaa-ajanverkosto sekä asumisen, työpaikkojen ja palveluiden painopistealueet vuoteen 2030. Yleiskaavan pohjalta käynnistetään suunnittelukaudella yleissuunnitelmia mm. aluekeskuksiin ja muualle keskeiselle kaupunkialueelle. Merkittävä yleiskaavan mahdollistama kehittämissuunnitelma on Kemintien bulevardi. Yleissuunnitelman ja kaavarungon valmistumisen jälkeen mahdollistuu osa-alueiden asemakaavojen laatimisen aloittaminen vuoden 2018 aikana.

Kemintien varrelle asemakaavoitetaan tiivistä kaupunkiympäristöä ja monipuolisia toimintoja kaupungin parhaan joukkoliikenteen ja pyöräteiden äärelle. Kemintie tulee yhdistämään Alppilan ja Välivainion alueet toisiinsa ja Kemintiestä syntyy yhdistyvän alueen tiivis ja elävä ydin. Alueen väestömäärä kasvaa useilla tuhansilla asukkailla ja parinkymmenen vuoden kuluttua kävelyetäisyydellä Kemintiestä voi asua Raahan verran asukkaita. Alueelle tulee monipuolisen asumisen lisäksi myös katutason tilaa palveluille, liikeyrityksille, toimistoille ja asukkaiden yhteistiloille.

Kyläalueiden suunnittelussa pyritään hallittuun kasvuun sekä yhdyskuntarakenteen että kuntatalouden näkökulmasta. Suunnittelun lähtökohdina ovat nykyiset liikenne- ja kunnallistekniset verkostot sekä niiden kapasiteetti. Ensimmäisessä vaiheessa kylälle laaditaan kyläselvitys vuorovaikutuksessa kyläläisten kanssa. Selvityksessä määritellään maankäytön lähtökohdat, tavoiteaikataulu, rakentamisen mitoitus ja mitoituserusteet sekä käytetäänkö mahdollisesti laadittavaa yleiskaavaa suoraan rakennusluvan perusteena (MRL 44§ ja 72§). Mikäli selvityksessä ilmenee, että maanomistajien tasapuolinen kohtelu edellyttää emätilatarkastelua, voidaan sitä perustellusta syystä käyttää. Poikkileikkausvuosi määritellään tapauskohtaisesti.

Oulun henkilöratapihan ja linja-autoaseman ympäristön maankäytön kehittämistä jatketaan arkkitehtuurikilpailun tulosten pohjalta.

Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut vastaa OIA:han sisältyvästä Pohjoinen vetovoimainen kaupunki –ekosysteemin kehittämisestä. Pohjoinen vetovoimainen kaupunki on hankkeistettu vuoden 2017 aikana. Kaupunginhallitus

on käsitellyt käynnistettäviä toimenpiteitä kokouksissaan 8.5.2017 ja kaupunginvaltuusto 5.6.2017. Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut vastaa päätettyjen toimenpiteiden käynnistämisestä.

Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut vastaa kaupunkiympäristön kehittämisestä Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026 valmistelussa. Edellä mainitut pohjoista vetovoimaista kaupunkia toteuttavat hankkeet tukevat vahvasti Oulun kaupunkiympäristön kehittämistä vastaamaan kulttuuripääkaupungin tarpeita. Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut mahdollistaa kaupunkikulttuurin kehittymistä rakentamalla erilaisia tapahtumapaikkoja julkisille alueille.

Suunnittelun ja kaupunkiympäristön visualisoinnin tarpeisiin suoritetaan viistoilmakuvaus kaupungin keskeisiltä asemakaava-alueilta. Lisäksi kartoitetaan ilmakuvausena Martinniemen ja Iin kunnanrajan välinen alue.

Liikennejärjestelmäsuunnitelman mukaisesti tavoite on että kestävien kulkumuotojen (joukkoliikenne, pyöräily ja kävely) suhteellinen osuus kaikista kulkutavoista kasvaa. Uudet liikennelaskentatulokset (mm. kulkumuotokohtaiset jakaumat) saadaan valtakunnallisesta tutkimuksesta vuoden 2018 alussa. Seudun joukkoliikenteen osalta tehdyt toimenpiteet ovat näkyneet käyttäjämäärien huomattavana kasvuna ja kehittämistä jatketaan edelleen.

Oulun keskustan osalta kävely- ja pyöräilyolosuhteiden suunnittelua sekä toteutusta jatketaan kehittämissuunnitelman mukaisesti. Lisäksi vuoden 2017 alussa valmistuneen Oulun seudun pyöräilyn pääreitissuunnitelman mukaiset esitykset huomioidaan maankäytön suunnittelussa sekä tulevaisuudessa investointiohjelmissä. Merkittävimpänä kehityskohteena pyöräilyn pääreitit toteutus välille keskusta-Alppila-Linnamaa, jota on esitetty yhtenä MAL investointikohteena vuosille 2018 - 2019. Kaupunkipyöräijärjestelmän suunnittelua jatketaan yhdessä muiden kaupunkien kanssa (mm. Lahti, Jyväskylä, Tampere ja Joensuu). Keskusta-alueen pyöräpysäköintiä parannetaan yhdessä muiden toimijoiden kanssa ja pyörähuoltopisteitä pilotoidaan.

Valmistellaan vuoden 2018 aikana kaupunkipyöräijärjestelmän käyttöönotto Oulussa. Kaupunkipyörärien hankinta ratkaistaan vuoden 2019 talousarvion käsittelyn yhteydessä. Kaupunkipyöräijärjestelmän suunnittelussa tulee huomioida Linnanmaan yliopistokampusalueen kehittäminen ja muun muassa pyöräilyn Baanareitti. Järjestelmässä tulee ottaa huomioon paikalliset ominaispiirteet ja mahdolliset yhteistyökumppanit. Vuosittain esitetään ja raportoidaan kevyen liikenteen väyliin käytettävät euromäärät ja esitetään keskustan ruutukaava-alueen kevyen liikenteen kehittämishankkeet.

Vuonna 2018 jatketaan joukkoliikenteen tarjonnan kehittämistä erityisesti runkolinjojen vuorotiheyden osalta ja kehitetään linjastoa asuntotuotannon myötä. Oulun joukkoliikenne on mukana lippu- ja maksujärjestelmien kehitystyössä, jolla varaudutaan liiketoimintaympäristön

muutoksiin, joka johtuu uudesta lainsäädännöstä. Asiakastytyväisyytutkimuksia jatketaan vuoden 2018 aikana. Asiakastytyväisyytutkimuksen perusteella ja asiakaspalautteiden perusteella joukkoliikenteen palvelua seurataan ja parannetaan. Palvelutasoluokitusta päivitetään vastaamaan nykyistä liikennettä.

Vuoden 2018 kaupungin luovutettavien omakotitonttien lukumäärä on 120 tonttia. Kaupungin luovuttamien asuntotonttien kokonaismäärä asuntoina on MATO 2018 - 2022 mukainen eli 1000 asuntoa vuodessa. Kerrostaloasunto- tuotannosta aiempaa suurempi osuus tulee toteutumaan yksityiselle maalle, jolle luodaan edellytykset asemakaavamuutoksiin ja maankäytösopimuksiin.

Vuonna 2018 asuntotuotannosta kerrostalotuotantoa toteutuu eniten keskustaan, Limingantulliin, Höyhtyälle, Toppilansalmeen, Tuiraan, Linnanmaalle ja Ritaharjuun. Rivitalotuotantoa toteutuu eniten Hiukkavaaraan, Korvensuoralle ja Ritaharjuun. Omakotitalotuotantoa toteutuu

pääasiassa Korvensuoralle, Hiukkavaaraan, Letonrantaan, Ritaharjuun ja Holma-Haapajärvelle. Omakotitonttitarjontaa on kaupungilla myös Kiimingissä, Ylikiimingissä ja Ylilissä, missä kysyntä on ollut viime vuosina vähäistä. Oulun työpaikka-alueet 2017 selvityksen mukaisesti yritystontteja luovutetaan kysyntää vastaavasti ja uudiskaavoituksen kautta lisätään yritystonttitarjontaa Oulunportin alueelle, Ruskoon ja Taka-Laaniin.

Kaupungin maaomaisuutta hoidetaan hyväksytyjen omistajapoliittisten linjausten mukaan ja toimenpiteitä tarkastetaan tarvittaessa uuden valmisteilla olevan omistajapoliitiikan mukaan. Metsäomaisuutta hoidetaan Oulun kaupungin metsien hoito- ja käyttösuunnitelmassa todettujen periaatteiden mukaisesti, kuitenkin niin, että vuodelle 2018 puunmyynti on 1,2 M€.

Vuonna 2018 tulee päätettäväksi rakentamiskehottamiseksi jatkaminen.

Strateginen valinta/strategiset valinnat palvelujen järjestämiseksi

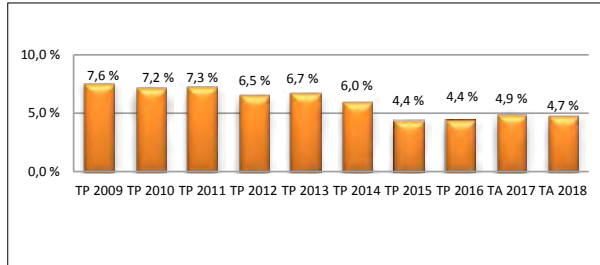
Ydinpalvelu	Palvelutarve 2018 €	Oman tuotannon osuus €	Avustukset	Ulkop. palvelujen ostot/ kumppanuudet €	Hankintatapa	Markkinat
Investoinnit (kvp)	64,6	9,0	-	55,6	kilpailuttaminen	on
Ylläpito, kadut ja viheralueet *)	15,3	9,0	-	6,3	kilpailuttaminen	on
Suunnittelu (kvp) / asemakaavoitus/ yleiskaavoitus/ yhteishankkeet + maaomaisuus	5,84	2,1	-	3,74	puite-sopimukset ja kilpailuttaminen	on
Investoinnit (maa-alueiden käyttöönoton edistäminen)	1,5	0	-	1,5	kilpailuttaminen	on
Maastomittaukset ja paikkatietoaineistot	0,82	0,75	-	0,07	neuvottelumenettely/ kilpailuttaminen	on
Metsän- ja luonnonhoitotyöt	0,76	0,34	-	0,42	neuvottelumenettely/ kilpailuttaminen	on
Suoraan omistetut rakennukset	1,2	0,1	-	1,1	neuvottelumenettely/ kilpailuttaminen	on

*) Ei sisällä ulkovalaistusta, liikennevaloja eikä pysäköintilippuautomaatteja.

Tulevien vuosien oman tuotannon osuus pohjautuu konsernin omistajapoliittisiin linjauksiin. (KH 3.2.2014)

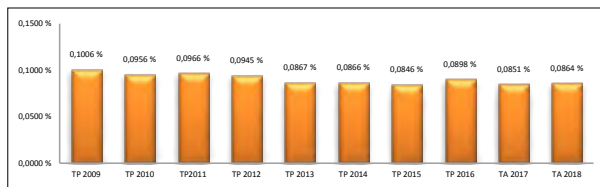
Kehityskäyrät

Hallinnon kustannukset sisältävät lautakunnan kustannukset, toimialahallinnon henkilöstökustannukset, toimitotarvikkeet, koulutuskustannukset, tilat, tietohallinnon ja Monetran palvelut.

Kuva 26. Hallinnon kustannukset suhteessa toimintakuluihin

Henkilökunta määrä (sisältäen määräaikaiset, sijaiset ja harjoittelijat) suhteessa Oulun kaupungin asukasluukuun.

Kuva 27. Henkilökunta määrä suhteessa Oulun kaupungin asukasluukuun

Kehittäminen

Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelujen kehittämistoiminnan tavoitteena on löytää uusia avauksia Oulun kaupungin kaupunkiympäristön ja elinvoiman kehittämiseen, uudistaa ja tehostaa toimintatapoja, tunnistaa ja ottaa käyttöön yhteisiä toimintatapoja pääprosesseissa sekä kehittää poikkitoiminnallista yhteistyötä kaupunkikonsernin sisällä.

Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut vastaa oman vastuualueensa osalta kaupungin strategisen kehittämisen painopistealueiden toteutumista. Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut on määritellyt oman toiminta-alueensa pohjalta kehittämisen painopistealueet, jotka pohjautuvat kaupunkistrategiaan, kehittämisen poikkitoiminnallisiin painopisteisiin sekä syksyllä 2015 tehtyyn caf-arviointiin. Kehittämistä toteutetaan yhteisillä hankkeilla sekä yksiköiden jatkuvalla oman toiminnan kehittämisellä. Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut on mukana kansallisissa kehittämishankkeissa, joilla toteutetaan palvelualueen kehittämisen painopistealueita. Merkittävä kansallinen yhteistyöverkosto on Kehto-foorumi, jossa kehitetään yhteisiä käytäntöjä yhdessä 21 isoimman kaupungin ja Kuntaliiton kanssa. Kehto-foorumi toimii yhdyskuntatekniikan eli kuntien teknisen toimen valtakunnallisena kehittäjänä ja edunvalvojana.

Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelujen kehittämisen painopisteet suunnittelukaudella

1) Poikkihallinnollisen yhteistyö; Elinvoima ja palvelukyky; OIA –tavoitteet; Vetovoimainen pohjoinen kaupunki – tavoitteen vetovastuu, aktiivinen poikkitoiminnallinen yhteistyö muiden OIA:n tavoitteiden osalta.

2) Kaupunkikehittäminen: Otetaan käyttöön kaupunkisuunnittelun uusia toteuttamistapoja hyödyntäen kansainvälisiä ja kansallisia verkostoja ja kumppaneita. Vahvistetaan olemassa olevia kansainvälisiä verkostoja ja luodaan uusia kaupunkisuunnittelun tarpeiden pohjalta.

3) Kestävä pohjoinen kaupunki. Kestävän kehityksen mukaiset maankäytön suunnittelun ratkaisut; Kaupunkirakenteen eheyttäminen, energiatehokkuus, resurssitehokkuus, ilmastomuutoksen edellyttämien toimenpiteiden huomioiminen, laadukas ja vähäpäästöinen ympäristö sekä joukkoliikenteen edellytysten parantaminen. Ennisiin kuntakeskuksiin laaditaan maankäytön toteuttamishankkeen mukaisesti kehittämissuunnitelmia, joilla keskusten ympäristöä kehitetään, tiivistetään ja elävöitetään. Nopeutetaan asemakaavaprosessia siirtymällä Espoon mallin mukaiseen menettelyyn luopumalla asemakaavaluonnoksen nähtävillä olosta. Kun kaikki valmisteluaineisto on nähtävillä jo osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa, ei erillistä luonnosvaiheen nähtävillä oloa enää tarvita ennen ehdotusvaihetta. Näin nopeutetaan asemakaavotuksen prosessia ja saadaan myös aikaisiksi kustannussäästöjä.

4) Palvelujen digitalisointi: Sähköistetään kaupunkistrategian mukaisesti kuntalaispalveluita ja parannetaan niiden avulla asiakaspalvelua sekä tehostetaan sisäisiä toimintoja sekä palveluprosesseja. Tavoitteena on myös digitalisoida paperiarkistoa sekä saada yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut toimimaan digitaalista aineistoa hyödyntäen. Kehittämistoimenpiteet tähtäävät kokonaan sähköiseen toimintatapaan.

Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelujen kehittämistoiminnan hankkeet liittyvät sekä ICT investointien että käyttötalouden kehittämishankkeiden osalta vahvasti sähköisten palvelujen mahdollistamiseen ja palvelujen ja älyliikenteen kehittämiseen.

ITS Oulu -hankkeen tavoitteena on nostaa oululaista älyliikenneosaamista kansainväliselle tasolle ja innostaa alueen vahvaa ICT-yrityskenttää panostamaan älyliikenteen kehittämiseen. Hankkeen tavoitteena on luoda alueen yrityksille uutta liiketoimintaa globaalisti nopeasti kasvavalla toimialalla ja samalla parantaa Oulun seudun liikennejärjestelmän toimivuutta älyliikenteen keinoin. Hankkeessa toteutetaan useita pieniä pilottikokeiluja, joiden avulla älyliikennettä saadaan jalkautettua oululaisten liikkumista sujuvoittamaan. Samalla pyritään toteuttamaan urbaanin kaupunkiliikenteen kehittämistä kestävän liikkuamisen keinoin.

Kestävää kehitystä edistetään Ressurssiviisas infra – hankkeessa, jonka tavoitteena on edistää Oulun alueella

kierrätysmateriaalien käyttöä maarakennuksessa ja vähentää neitseellisten luonnonmateriaalien käyttöä. Edellä mainitun hakkeen rinnalla aloitettiin palvelualueella yhteinen materiaalihallinnan kehittämishanke kesällä 2017, jonka tavoitteena on kiertotalouden kehittäminen koko palvelualueella. Hanke jatkuu vuoden 2018 loppuun.

Hupisaarten purouomia kunnostetaan pienillä, ympäristöä mahdollisimman vähän muuttavilla toimenpiteillä, vaelluskalojen (uhanalainen meritaimen) lisääntymis- ja poikastuotantoalueiksi soveltuviksi. Samalla parannetaan purojen maisemallista arvoa kaupunkiympäristössä ja lisätään alueen viihtyisyyttä sekä turvallisuutta. Hupisaarten purojen kunnostukseen on vuodelle 2017 myönnetty avustus Oulujoen vesistön puitesopimuksesta ja valtioneuvoston kärkihankerahoituksesta. Hankkeeseen haetaan vastaavat avustukset vuoden 2018 tölle.

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Osaamisen johtamisella sekä ydintoimintojen määrittelyllä on merkittävä rooli henkilöstösuunnittelussa. Vapautuvien vakanssien yhteydessä tarkastellaan, miten tehtävä tullaan jatkossa hoitamaan, ennen kuin tehtävän täyttöön anotaan lupaa täyttöryhmältä. Tavoitteena on säilyttää nykyinen palvelutaso, joten henkilöstön määrä pyritään pitämään ennallaan. Rekrytointi kohdistuu jatkossa strategisesti tärkeisiin asiakasrajapinnassa työskenteleviin asiantuntijoihin. Rekrytoinnissa huomioidaan toiminnan tarpeet, jotta lainsäädännön vaatimat toimenpiteet tai päätäjien luomat linjaukset toimintaan tulevat tehtyä ja kaupungille saadaan tarvittavat tulot.

Vakinaisen henkilökunnan kasvun taustalla on joukko- ja henkilöliikennetiimin muodostaminen yhdyskunta- ja ympäristöpalveluihin sekä määräaikaisten tehtävien vakinaistaminen liittyen lainsäädännön ja toimintalinjausten muutoksiin.

Varsinaisen eläkeiän mukaan vanhuuseläkkeelle jää suunnitelmakaudella n. 15 henkilöä. Yhdyskunta- ja ympäristöpalveluiden sairauspoissaolot ovat olleet pienet (v. 2016 2,4 %). Ennenaikaisia eläköitymisiä oli vain yksi. Työpaikkaselvityksiä ja työhön paluukeskusteluita pidetään. Henkilöstön työhyvinvointia tuetaan kaupungin ohjeiden mukaan ja esimiehiä koulutetaan esimiestaidoissa sisäisillä koulutuksilla.

Henkilöstön ammatillinen osaaminen on hyvä, mutta ammattitaidon ylläpito, esimerkiksi lainsäädännön muuttuessa, vaatii jatkuvaa kouluttautumista. Koulutusbudjetti suunnitellaan mahdollisimman paljon substanssiosaamisen kehittämiseen ja ylläpitämiseen. Organisaatiomuutokset tai henkilöstön väheneminen saattavat vaatia runsastakin koulutusta, jotta yhdyskunta- ja ympäristöpalveluisa turvataan riittävä osaaminen jäljelle jäävällä henkilöstöllä. Mahdollista muutuskoulutuksen sisältöä tai tarpeita ei voi vielä ennakoita.

Kaupungin ohjeistuksien mukaisesti esimerkiksi etätyö, korvaava työ ja varhaisen tuen malli ovat käytössä.

Henkilöstö ja henkilöstömäärän kehitys

	TP 2016	Ennuste 2017	TA 2018	Muutos-% (2017-2018)	TS 2019	TS 2020
Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan)						
Vakinaiset	163	173	174	1 %	174	174
Poistuma (eläke- ja muu poistuma)	10	9	4	-56 %	1	7
Tilapäiset	15	5	2	-60 %	0	0
Organisatoriset muutokset						
Yhteensä	178	178	176	-1 %	174	174
HTV (Palkallinen työpanos)						
Vakinaiset	147,6	158	158,5	0 %	158,5	158,5
Tilapäiset	21,8	3,5	1,5	-57 %	0	0
Yhteensä	169,4	161,5	160	-1 %	158,5	158,5
Henkilöstökustannukset (1 000 €)						
Palkat ja palkkiot	-7 049	-7 560	-7 684	0 %	-7 685	-7 847
Palkkaperusteinen eläkemaksu	-1 197	-1 181	-1 279	7 %	-1 249	-1 275
Eläkemenoperusteinen eläkemaksu	-858	-330	-1 023	0 %	-1 023	-1 023
Varhe-eläkemaksu	-80	-70	-41	0 %	-41	-41
Muut eläkekulut	-65	-91	-179	0 %	-179	-179
Muut henkilösivukulut	-464	-398	-371	-28 %	-371	-379
Yhteensä	-9 714	-9 629	-10 577	0 %	-10 548	-10 744

Merkittävimmät riskit

Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut toteuttaa riskienhallintaa riskienhallintasuunnitelmansa mukaisesti. Riskienhallinnan tavoitteena on koota riittävät tiedot toimintaan liittyvistä taloudellisista, strategisista, operatiivisista ja muista vahinkoriskeistä. Tunnistetut riskit on kirjattu kaupunkikonsernissa käytössä olevaan riskitaulukkoon.

Merkittävimmät riskit talousarvion tavoitteiden toteutumisen kannalta ovat seuraavat:

Olemassa olevan infran rapautuminen; korvausinvestointeihin tarvitaan riittävä rahoitus – olemassa oleva infra rapautuu vauhdilla, vaativat luonnonolosuhteet ja ilmaston lämpeneminen nopeuttavat rapautumista. Kuntalaisten liikkumisen turvallisuus heikkenee sekä Oulun kaupungin imago pyöräilykaupunkina laskee huonossa kunnossa olevien liikenneväylien myötä.

Kehitettävät kiinteistöt; palveluverkko ratkaisujen myötä Tilakeskuksesta yhdyskunta- ja ympäristöpalveluihin

siirtyvien kehitettävien kiinteistöjen määrä nousee; resurssien riittämättömyys aiheuttaa kehittämistoimenpiteiden viivästymistä. Kaikille kiinteistöille ei ole kysyntää, seurauksena on purkukustannusten ja ylläpitokustannusten hallitsematon nousu.

Keskustan ydinkortteleita ympäröivän kehän kehittymisen hidastuminen; keskustan ydinkortteleita ympäröivän kehän kehittyminen ei käynnisty toivotulla tavalla. Käynnistymistä hidastavat mm. yleinen taloustilanne ja pysäköintiratkaisut.

Pilaantuneet maat; riittämätön tieto kehitettävien alueiden aikaisemmasta historiasta ja puutteet ympäristötietojärjestelmien ajantasaisuudessa hankaloittavat suunnittelua. Täydennysrakentamiskohteissa pilaantuneiden maiden löytymisen riski kasvaa. Pilaantuneiden maiden käsittelykustannukset voivat olla suuret, rakentamisen yhteydessä löytyvät pima-maat aiheuttavat myös viivytyksiä rakentamiseen, josta aiheutuu rakentamiseen lisäkustannuksia ja mahdollisesti viivytyksiä myös muihin hankkeisiin.

13.9 Rakennuslautakunta

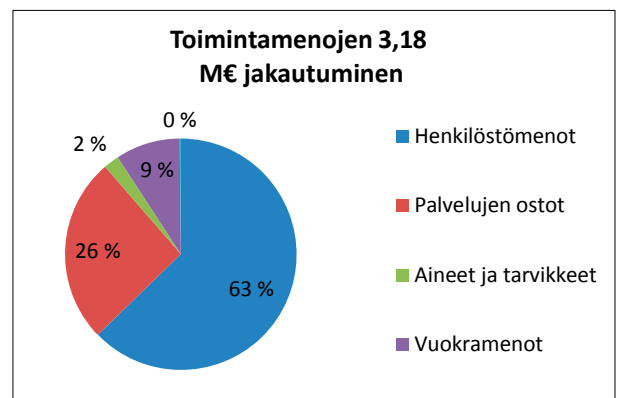
Rakennuslautakunta vastaa Oulun lakisääteisestä rakennusvalvontatoimesta alaisensa rakennusvalvontayksikön kautta. Tehtävänä on huolehtia rakentamisen ja elinympäristön kaavojen- sekä lain- ja määräystenmukaisuudesta. Keskeisiä ovat turvallisuuden, terveellisyden, kauneuden, viihtyisyyden sekä energiatehokkuuden ja kestävä kehityksen vaatimukset. Tehtävänä on myös huolehtia Oulussa rakentamisen yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta. Oulun mallin mukainen toiminta auttaa kuntalaisia rakennusasioissa, tuottaa hankkeille mitattavaa lisäarvoa ja on taloudellisesti omavarainen.

Rakennuslautakunnan palveluvastuualue ja toiminnan laajuus

1. rakentamisen luvat ja niiden ennako-ohjaus
2. rakentamisen ja ympäristön valvonta
3. kuntalaisten ohjaus ja neuvonta rakennusasioissa
4. rakentamisen laillisuuden valvonta

Oulun rakennusvalvonta ohjaa ja valvoo noin 50000 henkilökontaktilla ja luvittaa noin 2161 lupapäätöksellä rakennustoimintaa, jonka investoinnin markkina-arvo on noin

1400 M€. Toiminnan kulut ovat noin 3,2 M€, mistä henkilökustannusten osuus on noin 63 %. Vuoden toiminnan tuottavuus yksittäisille hankkeille on ollut kymmeniä kertoja suurempi kuin toiminnan kulu. Pelkästään energiansäästöissä saavutetaan yli 19 M€ elinkaaren aikainen säästö. Kosteus ja sisäilmasto-ongelmien väheneminen tuottaa vielä suuremman säästön, mutta sen luotettava mitaaminen on vaikeaa.

Talous

Lautakunnan sitovuus valtuustoon

€1 000	TILINPÄÄTÖS 2016	TA2017 (alkup.)	ENNUSTE 2017	TALOUSARVIO 2018	TS2019	TS2020
TOIMINTATULOT	3 910	3 333	3 937	3 403	3 505	3 505
TOIMINTAMENOT	-2 914	-3 109	-2 954	-3 180	-3 378	-3 378
TOIMINTAKATE	997	224	983	223	127	127

Tulo- ja menolajikohtainen tarkastelu

€1 000	TILINPÄÄTÖS 2016	TA2017 (alkup.)	ENNUSTE 2017	TALOUSARVIO 2018	TS2019	TS2020
TOIMINTATULOT						
Myyntitulot	85	50	63	50	50	50
Maksutulot	3 693	3 185	3 792	3 185	3 374	3 448
Tuet ja avustukset	128	98	80	167	79	5
Tilavuokratulot	4	0	0	0	0	0
Muut vuokratulot	0	0	2	0	0	0
Muut toimintatulot	0	0	0	1	2	2
Toimintatulot yhteensä	3 910	3 333	3 937	3 403	3 505	3 505
TOIMINTAMENOT						
Henkilöstömenot	-1 743	-1 977	-1 927	-1 995	-2 121	-2 121
Muut palvelujen ostot	-832	-829	-714	-823	-894	-894
Aineet, tarvikkeet ja	-80	-58	-59	-71	-71	-71
Tilavuokramenot	-155	-160	-154	-151	-151	-151
Muut vuokramenot	-98	-79	-85	-134	-134	-134
Muut toimintamenot	-6	-6	-15	-6	-6	-6
Toimintamenot	-2 914	-3 109	-2 954	-3 180	-3 378	-3 378
TOIMINTAKATE	997	224	983	223	127	127

Toimintasuunnitelma

Toimintaympäristöanalyysi

Oulun keskustan rakentaminen on vilkastunut ja rakentamisen painopiste on laajentunut myös ydinkeskustan ulkopuolelle, esimerkkinä Hiukkavaara, Toppilansalmi, Löytty, Karjasilta ja Linnanmaan. Suomen talouden ja sen myötä rakentamisen suhdanne on ollut selkeästi piristymään päin. Rakennusvalvonnan alkuvuoden rakentamisen lupatilasto ja rakennusteollisuuden suhdanne-ennuste osoittaa rakentamisen toipumista nousuun.

Oulun rakentamisen volyyymi on merkittävästi noussut parin vuoden aikana. Mitään varmuutta ei kuitenkaan ole volyymin pysymisestä tällä saavutetulla tasolla. Asuntorakentamisen on kasvanut eniten, mutta myös muu rakentaminen on ollut kasvussa. Asuntojen lukumäärä on lähes kaksinkertaistunut verrattuna parin vuoden takaiseen tilastoon. Samaan aikaan asuntojen keskikoko on pienentynyt yli 20 %. Vuoden 2017 alussa luvitettujen kerrostaloasuntojen keskikoko on 35,7 m².

Rakentamisen valintoja ohjaavat entistä tiukemmin kestävä ja pitkäikäinen rakennuskanta, energia-, elinkaari- ja esteettömyystekijät. Olemassa olevissa rakennuksissa, uusissakin, esiintyvät kosteusvauriot ja sisäilmaongelmat koskettavat

suurta osaa ihmisistä ja aiheuttavat miljardiluokan terveys-, työteho- ja väistöongelmia. Lähes epätoivoiseen tilanteeseen, jopa eduskunnan tehtävänannon perusteella, hakevat sekä julkinen että yksityinen sektori uusia rakentamis- ja korjausratkaisuja sekä uudenlaista ohjausprosessia ja asennetta. Kyseisiä tehtäviä ja myös merkittäviä tulevaisuuden energiaratkaisuiden kehittämistehtäviä ohjautui myös Oulun rakennusvalvonnan ratkottaviksi. Rakennusvalvonnan toimintaan kohdistetaan uusia odotuksia, koska sen vaikuttamismahdollisuudet ovat hyvät.

Lakisääteisessä tehtäväkentässä edelleen jatkuvat muutokset kohdistuvat pääosin rakennusprosessin kosteuden hallintaan, energiankulutuksen hillintään sekä ympäristöpäästöjen vähentämiseen. Korjausrakentamisen investoidaan nykyään enemmän kuin uudisrakentamiseen, joka sekin hieman kasvaa edelliseen vuoteen verrattuna. Rakennusvalvonnassa saatiin lisäresurssi korjausrakentamisen mikä helpottaa korjausrakentamisen lupien käsittelyä ja ohjausta. Osittain ulkopuolisella rahoituksella on voitu kehittää korjausrakentamisen ohjaustyökaluja ja ohjaustoiminta on saatu käynnistettyä. Korjausrakentamiseen liittyvä toiminta on aloitettu jo vuonna 2013, jolloin lainsäädännöllä alettiin ohjamaan korjaamista. Korjausrakentamisen määrän nousu tulee edelleen vaatimaan osaamisen ja resurssin lisäämistä asian hallitsemiseksi.

Korjaaminen on työvaltaista toimintaa ja vielä tällä hetkellä keskimäärin huonosti hallittua. Vuosittain korjattavien rakennusten määrän kasvun kiihdyttäminen loisi kaupunkiin uutta työkantaa jopa satojen miljoonien eurojen verran vuodessa. Jos rakennuskannan korjaamista onnistutaan korottamaan 0,5 %, niin sen investointilisä on Oulussa noin 500 milj. €, josta yli puolet on työpanosta.

Rakennusvalvonta tehostaa sekä uudis- että korjausrakentamisen kokonaisvaltaista ohjaustaan. Rakennusvalvonnan ohjaustyön mitatuilla tuloksilla vastataan osaltaan

kaupungin ulkoisiin ilmasto- ja energiasitoumuksiin. Oulun rakennusvalvonta kohdentaa ohjaustaan edellä kerrottuihin ongelmakohtiin; energiavalinnat, kosteusvauriot ja sisäilma sekä esteettömyys ja asuttavuus. Niissä on selviä poikkihallinnollisia tavoitteita. Rakennusvalvonta tulee panostamaan ohjauksen ja neuvonnan parempaan saavutettavuuteen esimerkiksi sähköisten kanavien välityksellä. Uutta ohjauksen sähköistä alustaa on ideoitu ja syksyllä 2017 tullaan kartoittamaan pientalorakentajien kanta palvelun tarpeellisuuteen.

Kaupunkistrategian toimeenpano

KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Ympäristön kestävyys ja yhdyskuntarakenteen eheys

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittarit / Tavoitetaso
3.2 Energia- ja materiaalitehokkuus	Kestävä, ympäristöystävällinen uudisrakentaminen	Mittari: Rakentamisen laatu, energiatehokkuus ja uusiutuvien energioiden käyttöaste / Tavoitetaso: Lämpöhäviöiden taso 15-20 % määräystasoa parempi. Uusiutuvien energioiden käyttöä kuvaavan E-luvun taso 15-20 % määräystasoa parempi. Laadunohjauksen toteutusta verkossa ja asiointialustaa kehitetään perinteisen laadunohjauksen rinnalle. Mittari: Kuivaketju10:llä kosteudenkestävyys ja terveet talot/ Tavoitetaso: Lupaehtona vaaditaan suurissa kohteissa kosteudenhallintaselvitystä tai Kuivaketju10:n kattavaa käyttöä
Ympäristön kestävyys ja yhdyskuntarakenteen eheys	Korjausrakentamisen ohjauksen työkalujen kehittäminen, ohjaus/aktivointi terveempien rakennusten aikaansaamiseksi.	Mittari: Pientalojen korjauksen motivointi, ohjaus ja opastus/ Tavoitetaso: Pientalokorjaajien koulutustilaisuuksissa 60 osallistujaa. Vähintään 200 pientalokorjaajaa ohjataan energiatehokkaaseen ja terveelliseen korjaamiseen (lupavalmistelu, koulutukset, puhelut, tapaamiset, sähköposti) Mittari: Kerrostalojen korjausrakentamisen ohjaustyökalujen kehittäminen, aktivointi ja suurten kohteiden ohjaus. / Tavoitetaso: Suurten kohteiden korjauksiin ohjaavia tilaisuuksia järjestetään vähintään 1. Luvitettavat vaativat korjauskohteet ohjataan tehostetusti hyödyntäen korjauksen ohjauksen kehitettyjä työkaluja sekä korjausrakentamisen työryhmää. Kerrostalojen korjauskortteja valmistuu 3 kpl.
Ympäristön kestävyys ja yhdyskuntarakenteen eheys	Rakennusten esteettömyys.	Mittari: Erityinen ohjaus hissien asentamiseksi vanhoihin asuinkerrostaloihin / Tavoitetaso: Kymmenelle korjauskohteelle, joissa lupakäsittelyssä huomataan puuttuvan hissi, annetaan kohdennettua ohjausta hissien rakentamisesta.

Palvelun järjestäminen

Palvelujen järjestäminen pysyy pääosin pysyvä ennallaan, rakennusvalvontapalvelu tulee säilymään kuntapalveluna, koska alueellinen rakennusvalvonta ei ole toteutumas- sa lähivuosina.

Sähköistä palvelualustaa kehitetään edelleen ennakoivaan laadunohjaukseen, lupaprosessiin ja katselmustoimintaan.

Kehittäminen

Kehittämistoiminnan tavoitteena on uudistaa ja tehostaa rakennusvalvonnan toimintatapoja, tunnistaa ja ottaa käyttöön yhteisiä toimintatapoja pääprosesseissa sekä löytää uusia avauksia Oulun alueen rakentamiseen. Sähköinen asiointi rakennusvalvontaprosessissa mahdollistaa uusien työskentelytapojen käyttöönoton. Nopeuttaa ja tehostaa toimintaa, parantaa palvelun laatua ja luo lisäarvoa asiakkaalle ja kaupungille.

Rakennusvalvonta vastaa oman vastuualueensa osalta kaupungin strategisen kehittämisen paino-pistealueiden toteutumista. Rakennusvalvonta on määritellyt oman toiminta-alueensa pohjalta kehittämisen painopistealueet, joita toteutetaan yksiköissä omaa toimintaa jatkuvasti parantamalla ja erillisillä kehittämishankkeilla. Rakennusvalvonta on mukana kansallisissa kehittämishankkeissa, joilla toteutetaan palvelualueen kehittämisen painopiste-alueita. Merkittävimmät yhteistyötahot ovat ympäristöministeriö ja muu valtionhallinto, kuntaliitto, rakennuttajat, alan ammattilaiset, rakennusalan yritykset, rakennus-tarkastusyhdistys, rakennusteollisuus, pientaloteollisuus,

materiaaliteollisuus, ammatilliset etujärjestöt. Tavoitteena on kehittää rakentamista säätelevää lainsäädäntöä, linjata yhtenäisiä tulkintoja, vähentää tarpeetonta säätelyä, mutta toisaalta tunnistaa tarpeellinen turvallisuuteen, terveellisyteen ja kestäväan ympäristöön liittyvä tarpeellinen säätely ja ohjaus. Rakennusvalvonnan tehtäviin kuuluu myös lisäarvon tuottaminen yksilöille ja yhteiskunnalle; lain vähimmäistason valvonta ei riitä.

Rakennusvalvonnan kehittämisen painopisteet suunnittelukaudella

1) Pohjoisen kestävä kaupunki. Kestävän kehityksen mukaiset rakentamisen ratkaisut resurssitehokkaasti, mikä sisältää mm. rakennusten energiatehokkuuden, uusiutuvan-, vähäpäästäisen energian käytön osuuden lisäämisen, materiaalitehokkuuden, kosteudenkestävyyden, hyvän sisäilmaston ja yhdenvertaisen rakennetun ympäristön. Esteettön, yhdenvertainen rakennettu ympäristö luo edellytykset poikkihallinnollisen yhteistyön käytännön toimille yhteistyössä hyvinvointipalveluiden sekä sivistys- ja kulttuuripalveluiden kanssa. Elinkaarikäytön varmistaminen rakennusvaiheessa tuottaa merkittäviä säästöjä yksilöille ja yhteiskunnalle.

2) Palvelujen digitalisointi: Sähköistetään kaupunkistrategian mukaisesti kuntalaispalveluita ja parannetaan niiden avulla asiakaspalvelua sekä tehostetaan sisäisiä toimintoja sekä palveluprosesseja. Tavoitteena on myös digitalisoida jo muodostunutta paperiarkistoa sekä saada rakennusvalvonta toimimaan digitaalisella aineistoa hyödyntäen tiiviissä yhteistyössä asiakkaiden ja kaupungin muiden yksiköiden kanssa.

Rakentamisen ohjauksen kehittämistyö jakautuu uudis- ja korjausrakentamiseen ja kehitetyt mittarit ovat energiatehokkuus, kosteudenkestävyys sekä esteettömyys:

Uudisrakentaminen			Korjausrakentaminen		
Suuret kohteet	Pientalot	Tulevaisuuden talot (pilotti)	Asuinkerrostalot	Pientalot	Julkiset rakennukset
MITTARIT:					
ENERGIATEHOKKUUS: kWh/m ² , lämpöhäviö, E-luku *)					
ESTEETTÖMYYS: esteettömien rakennusten osuus koko rakennuskannasta					
KOSTEUDENKESTÄVYYS: erityistoimenpiteiden piiriin kuuluvien rakennusten määrä/ v					

*) Rakennuksen lämpöhäviö mittaa rakennuksen teknistä hyvyttä ja E-luku mittaa edellisen lisäksi myös energialähteiden vähäpäästöisyyttä.

Energiakustannuksen säästöpotentiaalin tavoite nykyhinalla 0,10 €/kWh on 18 M€ (lämpöhäviöt 14 + tilatehokkuus 3 + lämmin käyttövesi 1+ taloussähkö 1 = yht. 19 M €). Jos energian 50 vuoden keskihinnaksi oletetaan 0,20 €/kWh, kertyy säästöpotentiaalia jo 36 M€. Nousua kuvaa: energian hinta on 2-kertaistunut viimeisten 10 vuoden aikana.

Esteettömyyden osalta on tärkeää saada hissejä vanhoihin peruskorjattaviin kerrostaloihin. Vanhusväestön kotona

asuminen mahdollisimman pitkään säästää kaupungin kustannuksia. Kotona asumiselle on asetettu tulostavoitteita sosiaalipalveluiden talousarviossa.

Kosteudenkestävyys: Edellytetään koko rakennushankkeen kosteudenhallintaa, joka sisältää rakennuttajan laatuvalinnat, onnistuneen suunnittelun, työmaatoteutuksen, laitteiden säädön ja huollon sekä oikean rakennuksen käytön. Rakennuslupaehtona on edellä mainittu koko

rakennushankkeen kosteudenhallintaselvitys, jonka toteutuksen voi hoitaa sitoutumalla valmista käyttämään Kuivaketju10-toimintamallia. Rakennusluvissa on lupamääräyksenä rakennushankkeen kosteudenhallintaselvitys / Kuivaketju10. Rakennusvalvonnassa tuetaan kosteudenhallinnan käyttöönottoa suunnittelun aloituskokouksessa, lupa-arkkitehtien ja rakennesinöörien lupavaiheen ohjauksessa, työmaan aloituskokouksessa, työmaavalvonnassa. Käyttöönottokatselmuksessa edellytetään säätöpöytäkirjoja ja käytön opastusta.

Hankkeiden toteuttamisen perusteluja:

Hankkeiden käynnistämisen lähtökohtana on tukea kaupungin asettamia strategisia tavoitteita sekä rakennusvalvonnan asettamia yksikkökohtaisia tavoitteita. Poikkialuehallinnollisuus ja tulevaisuuden haasteet/ kehittämisen suunta ovat keskeisiä hankkeiden tavoitteita. Jos hankeesitys ei täytä em. tavoitteita, niin sitä ei käynnistetä. Hankkeiden lopussa on arvioitu em. tavoitteiden toteutumaa.

Kehittämisen kärkihankkeet

1. Energy Saving Lighthouse Cities in the NPA region, e-Lighthouse –hanke. 1.4.2016 – 31.3.2019. Hankkeen kokonaisbudjetti on 0,268 M€. NPA rahoittaa 65 % työ- ja elinkeinoministeriö 24,5 % ja Oulun kaupunki 10,5 %. Hankkeen päätavoitteena on energiatehokkuuteen ja uusiutuvaan energiaan liittyvien ratkaisumallien käytön lisääminen sekä kotitalouksissa että kaupungin omistamissa rakennuksissa.
2. Increasing Competence in Northern Building and Construction Operations –hanke 1.1.2017 – 31.12.2019. Hankkeen tavoitteena on BIM-mallien kehittäminen ja käytön edistäminen rakennussektorilla. Hankkeen kokonaisbudjetti on 0,225 M€, josta ulkopuolinen rahoitus 85 % rakennusvalvonta 15 %.
3. Vuonna 2014 käynnistynyt sisäinen hanke Sähköisen rakennusvalvonnan kehittäminen (sähköinen rakennuslupahakemus ja lupa-arkiston digitalisointi) jatkuu vuonna 2018. Budjetti vuonna 2018 0,10 M€. Kehittämisen tavoitteena on ylläpitää ja kehittää sähköisen

rakennusvalvontajärjestelmän toiminnallisuutta. Kehittämisen kohteena on mm. katselmustoiminnassa sähköisten palveluiden kattava hyödyntäminen, laadunohjauksen ja neuvonnan sähköisen asiointialusta kehittäminen, lupakuvien leimaus sähköisessä palvelussa ja liitetiedostojen parempi hallinta sekä lupa-arkiston digitalisointi.

Henkilöstö- ja koulutus suunnitelma

Osaamisen johtamisella sekä ydintoimintojen määrittelyllä on merkittävä rooli henkilöstösuunnittelussa. Vapautuvien vakanssien yhteydessä tarkastellaan, miten tehtävä tullaan jatkossa hoitamaan, ennen kuin tehtävän täyttöönotetaan lupaa täyttöryhmältä. Tavoitteena on säilyttää nykyinen palvelutaso, joten henkilöstön määrä pyritään pitämään ennallaan. Rekrytointi kohdistuu jatkossa strategisesti tärkeisiin asiakasrajapinnassa työskenteleviin asiantuntijoihin. Rekrytoinnissa huomioidaan toiminnan tarpeet, jotta lainsäädännön vaatimat toimenpiteet tulevat tehtyä. Tästä on esimerkkinä korjausrakentamisen ohjauksen ja luvanvaraisuuden lakisääteinen lisääntyminen, mikä luo henkilöressurssitarpeen, yksi henkilö vuonna 2018. Varsinaisen eläkeiän mukaan vanhuuseläkkeelle jää suunnitelmakaudella 3 henkilöä. Rakennusvalvonnan vakinaisen henkilökunnan keski-ikä on 55 vuotta. Korkea ikärakenne luo suuren rekrytoinnin haasteen lähivuosina, jotta saavutettu hyvä palvelutaso voidaan säilyttää. Kaupungin ohjeistuksien mukaisesti esimerkiksi etätö, korvaava työ ja varhaisen tuen malli on otettu käyttöön. Työpaikkaselvityksiä, työhön paluukeskusteluja ja henkilöstön työhyvinvointia tuetaan.

Henkilöstön ammatillinen osaaminen on hyvä, mutta ammattitaidon ylläpito, esimerkiksi lainsäädännön muuttuessa, vaatii jatkuvaa koulutautumista. Ammatillista täydennyskoulutusta järjestetään omalle henkilökunnalle yhdessä alueen ammattilaisten kanssa. Tyypillisiä koulutustee- moja ovat säädösmuutosten lisäksi kehittämishankkeiden tulokset, tulevaisuuden haasteet, jotka liittyvät tyypillisesti rakenteiden fysikaaliseen toimivuuteen (kosteuteen, energiaan, sisäilmastoon, asumisterveyteen) ja aikaa kestävään arkkitehtuuriin. Rakennustarkastusyhdistyksen ammatillisissa jaoksissa toimitaan aktiivisesti yhteisten valtakunnallisten lakitulkintojen valmistelussa ja jalkautuksessa jokapäiväiseen työhön.

Henkilöstösuunnittelu

	TP 2016	Ennuste 2017	TA 2018	Muutos-% (2017-2018)	TS 2019	TS 2020
Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan)						
Vakinaiset	27	27	28	4 %	29	29
Poistuma (eläke- ja muu poistuma)	3	0	3			2
Tilapäiset	5	6	7	17 %	6	6
Organisatoriset muutokset						
Yhteensä	32	33	35	6 %	35	35
HTV (Palkallinen työpanos)						
Vakinaiset	21,7					
Tilapäiset	4,9					
Yhteensä	26,6					
Henkilöstökustannukset (1 000 €)						
Palkat ja palkkiot	-1 324	-1522	-1557	3 %	-1656	-1656
Palkkaperusteinen eläkemaksu	-218	-231	-366	10 %	-382	-382
Eläkemenoperusteinen eläkemaksu	-116	-97				
Varhe-eläkemaksu						
Muut eläkekulut	0					
Muut henkilösivukulut	-85	-78	-72	-13 %	-83	-83
Yhteensä	-1 743	-1928	-1995	4 %	-2121	-2121

2018-2019 lisäys johtuu korjausrakentamisen lakisääteisen virkatehtävien hoitamiseen tarvittavasta henkilöresurssista

Merkittävimmät riskit

Oulun rakennusvalvonnan toiminnan erityispiirteitä, riskejä ja mahdollisuuksia

Rakennusvalvonnan tehtävät kohdistuvat taloudellisesti merkittävään investointitoimintaan. Ohjausta, valmistelua ja päätöksiä tehdään vuosittain noin 1400 miljoonan euron markkina-arvoisiin hankkeisiin. Operointiin kyseisissä hankkeissa sisältää lisäarvon tuottamismahdollisuuksia ja epäonnistumisen budjetoimattomia riskejä. Rakennusvalvonnan aktiivinen vaikuttaminen lisää vastuuta hankkeen ratkaisusta.

Rakennusvalvonta korostaa toiminnassaan kuntalaisten palvelua ja on yhteistyöhakuinen ja täysin verkottunut rakennuttajien ja alan toimijoiden suuntaan. Erityisenä tavoitteena on tuottaa mitattavaa lisäarvoa rakennushankkeille, rakennuttajille ja lopulta Oulun kaupungille. Asetetut vaikuttavuustavoitteet ovat poikkeuksellisia rakennusvalvontakentässä. Rakennuttajien ohjaukseen on kehitetty menetelmiä ja työkaluja, joita jatkuvasti sovelletaan työssä. Työn vaikuttavuutta mitataan. Kontakteja ja ohjaustilanteita ei vältellä ohjausvirheiden pelossa. Uusiin tilanteisiin reagoidaan nopeasti ja ollaan tietoisia ohjauksen riskeistä. Toiminta on vahvistetun strategian mukaista.

Toiminnan eri vaiheisiin, ennako-ohjaukseen, lupavalmisteluun, lupapäätöksiin ja rakentamisen valvontaan sekä pakkotoimiin liittyy riskejä. Niitä syntyy rakennusvalvonnan osallistumisesta rakennushankkeeseen, tai puutteellisen osallistumisen takia. Osallistuminen aiheuttaa riskejä lähinnä toimien oikeellisuuden osalta. Väärät neuvot ja päätökset altistavat neuvojan ja päättäjän osalliseksi

epäonnistumiseen. Päävastuu säilyy rakennustoimiin ryhtyjällä ja hänen asiantuntijoillaan. Lupavalmistelun ja –päättämisen riskejä hallitaan vuosien kuluessa kehittyneellä erityisellä lupavalmisteluprosessilla; kaikki läsnä työnjaossa – hiljainen tieto esiin - asiantuntijat ja linjaukset jatkuvasti läsnä.

Eri riskimuotoja tunnistetaan rakennusvalvonnan ohjauksessa, hyväksynnässä ja päätöksissä:

1. Strategiset riskit

(maine- ja imagoriski, päätöksentekokyky, luotettavuus)

Luottamus rakennusvalvonnan riippumattomaan säädöstulkintaan ja ohjaukseen menetetään · yrityksissä epävarmuutta rakennushankkeiden aloituksiin (n. 1,4 M€/v), rakennusvalvonnan toiminta ei tue ja rohkaise uusia hankkeita Ouluun, ei ennakoivaa ohjausta ja vuoropuhelua, ei lupapäätösaikataulujen ennakoitavuutta, ei lupaehtojen ennakoitavuutta · elinkeinoelämä ja rakentaminen kärsivät (riskiä hallitaan; lisäarvoa tuottava Oulun palvelumalli)

2. Taloudelliset riskit

(toimintatuotot, henkilöstömenot)

Rakentamissuhdanne syöksyy, lupatulot jäävät saamatta ja henkilökustannus ei alene vastaavasti · talouden alijäämäisyys, toiminta hiipuu (riskiä hallitaan; kehityshankkeilla tasataan suhdanteita ja samalla kehitetään ammatillista osaamista)

3. Operatiiviset riskit

(hankkeiden hallinta, prosessien toimivuus)

Laadunohjauksessa/ lupavalmistelussa/ tulkinnoissa/ päättämisessä virheitä, rakentamiseen vaurioita · kaupungille korvausvaateita, lupapäätäjille realisoituu henkilökohtaista vastuuta
(*riskiä hallitaan; huolellisuus, korkea asiantuntemus*)

Osaavan henkilökunnan saatavuus/pysyvyys/riittävyys erityisesti ulkopuolisen rahoittajan tukemien kehityshankkeiden työstämisessä

4. Vahinkoriskit

(sortumat, lumikuormat, tulipalot, tulvat, myrskyt, suojele, arkeologia)

Suunnitelmissa tai toteutuksessa rimaloituksia, niitä ei huomata rakennusvalvonnassa eikä prosessissa · kaupungille korvausvaateita, rakennusvalvonnan toimijoille henkilökohtaista rikosvastuuta
(*riskiä hallitaan; huolellisuus, korkea asiantuntemus*)

Miten riskien kanssa toimitaan?

Riskejä ehkäistään rakennusvalvonnan asiantuntemuksen lisäämisellä ja riskien tiedostamisen tehostamisella. Riskit aiheuttavat selvää/kovaa painetta työskentelyyn ja varsinkin päätöksentekoon. Niitä pohditaan usein yhdessä ja avoimesti. Ammattinäkemyks ja –tieto pidetään mahdollisimman ajantasaisena ja korkealla tasolla.

Lupavalmistelun ja –päättämisen riskejä ehkäistään rakennusvalvontaan vuosien kuluessa kehitetyllä erityisellä valmisteluprosessilla. Siinä työt jaetaan yksitellen koko valmistelu- ja teknisen henkilökunnan viikkokokouksessa kaiken merkittävän tiedon esiin saamiseksi. Samoin asiantuntijatyöryhmät, tekninen ja juridinen asiantuntemus sekä ratkaisujen linjaaja/päätätjä/esittelijä ovat jatkuvasti valmistelun käytettävissä, kts. Riskienhallintasuunnitelma TA2017.

Rakennusvalvonta on lisäksi muokkaamassa ja täydentämässä oman toimintansa erillisiä ohjeita ja toimintamalleja koko YYP-prosessin yhteiseen toimintamalliin, TEKEVÄän, liittyviksi.

14 Taseyksiköt

14.1 Oulun kaupungin kehittämisrahasto

Oulun kaupungin kehittämisrahaston tarkoituksena on edistää Oulun alueen elinkeinoelämää ja vetovoimaisuutta. Rahaston käytöstä päättää kaupunginhallitus.

Rahaston merkittävimmät osakeomistukset ovat Partnera Oy, Technopolis Oyj ja Nordic Option Oy (ent. Teknoventure Oy). Lisäksi pääomasijoitusrahastoista merkittävimmät ovat Northern Startup Fundin kolme rahastoa (I, II ja III). Osakkeisiin ja osuuksiin tehtiin vuonna 2016 1,1 milj. euron arvonlennus. Vuosien 2017 - 2020 osalta varaudutaan 0,2 milj. euron vuotuisen arvonlennukseen. Rahaston sijoitussalkun varat on sijoitettu Oulun kaupungin sijoitustoiminnan periaatteiden mukaisesti pääasiassa korkosijoituksiin, joiden tuotot kirjataan rahaston korkotuotoiksi.

Rahaston tuotot muodostuvat rahastoon kuuluvien yritysten maksamista osingoista ja sijoitusten tuotoista. Vuonna 2017 suurimmat osinkotuotot saatiin Partnera Oy:ltä 26,28 milj. euroa ja Technopolis Oyj:ltä 0,47 milj. euroa.

Rahaston merkittävimmät kulut muodostuvat pääasiassa osallistumisesta Oulun alueen eri organisaatioiden ja yritysten hankkeiden rahoitukseen. Kehittämisrahastosta

rahoitettavien hankkeiden pääasiallinen valmisteluvastuu on BusinessOulu liikelaitoksella. Päätöksen rahoituksesta tekee kaupunginhallitus liikelaitoksen johtokunnan esityksestä. Kuluvana vuonna kaupunginhallitus on päättänyt rahoittaa OIA-innovaatioallianssin seuraavia hankkeita: Visitor Center, PrintoCent 10 sekä Oulun seudun innovaatioekosysteemin rooli alueen kasvussa ja rakennemuutokseen sopeutumisessa. Lisäksi kaupunginhallitukselle on esitetty Centre for Health and Technology -innovaatiokeskuksen perusrahoituksen jatkamisesta. Muiden rahoitusten osalta kaupunginhallitus on päättänyt myöntää juhlarahan Oulun yliopistolle ja ammattikorkeakoululle sekä rahoittaa lijoen vaelluskalakärkihanketta. Yhteismarkkinoinnista tehdyn päätöksen mukaisesti vuonna 2017 Oulun osuus kaupunkiseudun yhteismarkkinoinnin kustannuksista osoitetaan konsernipalveluiden viestinnälle. Rahoitus on enintään 0,4 milj. euroa nettokustannuksista. Vuoden 2018 talousarviossa varaudutaan osallistumaan yhteismarkkinoinnin rahoitukseen enintään 0,4 milj. euroon asti. Aikaisemmista kaupunginhallituksen päätöksistä merkittävin vuodelle 2018 on 0,293 milj. euron rahoitus Oulu-Luulaja-Tromssa -lentoreitille.

Investoinnit/ osakkeet ja osuudet

1 000 €	TP 2016	TA 2017	Enn 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
VisionPlus Fund I Ky	-171	-193	-193	-29		
Northern Startup Fund I Ky	-807	-150	-570			
Northern Startup Fund III Ky	-1 531	-1 250	-1 130	-1 000	-380	-150
Inveni Life Sciences I Ky	-6		-3			
Paras Biopharmaceuticals Finland Oy	-383	-221				
Technopolis Oyj	-1 006					
LapIT Oy	-2					
Arctic Link Ab	-1					
Varaus		-100	-18	-100	-100	-100
Investointimenot	-3 907	-1 914	-1 914	-1 129	-480	-250

Investointimenot muodostuvat pääasiassa rahaston pääomasijoitustoiminnasta. Merkittävimmät kohteet tulevien investointimenojen osalta ovat: VisionPlus Fund I Ky, Northern Startup Fund I Ky, Northern Startup Fund III Ky (NSF III). NSF III:n sijoitustoiminta käynnistyi vuoden 2016 alussa ja ELY-keskus on päättänyt pääomittaa rahastoa 5,0 milj.

eurolla. Ensimmäinen ELY-keskuksen 2 milj. euron rahoitus NSF III -rahastoon sijoitettavaksi saatiin maaliskuussa 2016 ja seuraava erä saadaan loppuvuonna 2017. Investointikohteiden euromäärät ovat arvioita, jotka voivat vaihdella kohteiden välillä investointimenojen yhteissumman puitteissa.

Vuosien 2018-2020 aikana kehittämisrahastosta on varattu rahoitus seuraavasti (kts. tuloslaskelma/ liiketoiminnan muut kulut):

€	Päätöksellä sitouduttu)Varaus ei päätöstä	2018	2019	2020	Yhteensä 2018-2020
OIA Rahoitus					
Vetovoimainen pohjoinen kaupunki					
(Oulun yliopisto)	Hanke/Visitor Center	50 000	50 000	37 500	137 500
Teollisuus 2026					
OIA YH (Oulun yliopisto)	Hanke/ OuluZone arktinen testausympäristö	63 000			63 000
OIA YH (OAMK)	Hanke/ ULTRA Uutta liiketoimintaa erikoislujilla teräksillä	38 720	10 000		48 720
OIA YH (Oulun yliopisto)	Hanke/ Labrobot	26 675	12 470		39 145
OIA YH (Oulun yliopisto)	Hanke/ Aiko Yliopisto	27 500			27 500
OAMK	Hanke/ TEHOJA Tuottavuutta joustavalla automaatiolla	29 989	27 456		57 445
OAMK	Hanke/ NOISS Teolliset symbioosit Pohjois-Pohjanmaalla	35 621			35 621
Oulu Health					
CHT (Oulun yliopisto)	Perusrahoitus/ Centre for Health and Technology – <i>varausta 3 x 75.000 *)</i>	75 000	75 000	75 000	225 000
CHT (Oulun yliopisto)	Professuurit/ Connected Health professuuri	65 000	65 000	5 500	135 500
ICT ja Digitalisaatio					
CHT (Oulun yliopisto)	Professuurit/ Tietojärjestelmätutkimuksen yhteisprofessuuri	31 500	4 150		35 650
PrintoCent (OAMK)	Hanke/ Pikatestauksen valmistusmenetelmien ja näytteiden käsittelyn kehittäminen	14 943			14 943
PrintoCent (OAMK)	Hanke/ Rapid apps - painettavan tekniikan sovelluslinikka	6 268			6 268
PrintoCent/ (VTT)	Hanke/ PrintoCent hankeportfoliorahoitus	63 320			63 320
OIA YH/ (VTT)	Hanke/ Aiko VTT	27 500			27 500
PrintoCent/ (VTT)	Hanke/ PrintoCent 10	57 600	57 600	9 600	124 800
Ketterä kaupallistaminen					
MAI (BusinessKitchen/ Yliopisto)	Hanke/ KoKo (ent.MaaLi: Make a Living)	114 121			114 121
OIA YH (OAMK)	Hanke/ fFactor (femaleFactor)	4 216			4 216
OIA YH (OAMK/ Yliopisto)	Hanke/Terwa-akatemia	3 041			3 041
OIA YH (OAMK)	Hanke/ Aiko OAMK	145 000			145 000
OAMK	Hanke/ DIMMY Oulun seudun digitaalisen myynnin ja markkinoinnin kehittämis- ja koulutushanke	20 812	19 738		40 550
OIA YH (Yliopisto)	Hanke/ Oulun seudun innovaatioekosysteemin rooli alueen kasvussa ja rakennemuutokseen sopeutumisessa	16 333	16 333	10 889	43 555
Varaus *)	Muut uudet OIA hankkeet – <i>sis. varausta vuosille 2018-2020 yht. 1.738.204eur *)</i>	196 418	680 275	861 511	1 738 204
OIA Rahoitus yhteensä		1 112 578	1 018 022	1 000 000	3 130 600

€	Päätöksellä sitouduttu *)Varaus ei päätöstä	2018	2019	2020	Yhteensä 2018-2020
Muut hankkeet ja rahoitukset					
Oulun kaupunki/ konsernipalvelut	Yhteismarkkinointi – <i>varausta</i> <i>1 x 400.000 ja 2 x 300.000eur *)</i>	400 000	300 000	300 000	1 000 000
Norrbottens läns landsting, Troms fylkeskommune, Oulun kaupunki/ BO	Lentoreitti: Oulu-Luulaja-Tromssa	292 789			292 789
Pohjois-Pohjanmaan liitto	OTVA Ijoen vaelluskalakärkihanke	87 000	53 000		140 000
Varaus *)		213 000	247 000	300 000	760 000
Muut hankkeet ja rahoitukset yhteensä		892 789	600 000	600 000	2 192 789
Aikaisemmilta vuosilta päätymässä olevat hankkeet ja rahoitukset		30 000	30 000	30 000	90 000
Kehittämisrahasto yhteensä		2 135 367	1 648 022	1 630 000	5 413 389

*) Varauksista tulee tehdä erillinen kaupunginhallituksen päätös

OULUN KAUPUNKI
Kehittämörahasto

TULOSLASKELMA	TP 2016	TA 2017 (alkup.)	ENN 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
€1 000						
LIIVEVAIHTO	0	0	0	0	0	0
Valmiiden ja keskeneräisten tuott. varastojen lisäys (+) ja vähennys (-)						
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	0	0	0	0	0	0
Tuet ja avustukset kunnalta	0	0	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Ostot tilikauden aikana	0	0	0	0	0	0
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	0	0	0	0	0	0
Palvelujen ostot	-6	-10	-7	-10	-10	-10
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	0	0	0	0	0	0
Henkilöstösivukulut						
Eläkekulut	0	0	0	0	0	0
Muut henkilöstösivukulut	0	0	0	0	0	0
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0	0
Arvonalentumiset	-1 105	0	-200	-200	-200	-200
Liiketoiminnan muut kulut	-1 858	-2 872	-3 420	-2 135	-1 648	-1 630
LIKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	-2 968	-2 882	-3 627	-2 345	-1 858	-1 840
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	420	200	750	600	600	600
Muut rahoitustuotot	6 098	4 200	26 755	2 200	2 200	2 200
Kaupungille maksetut korkokulut	0	0	0	0	0	0
Muille maksetut korkokulut						
Korvaus peruspääomasta	0	0	0	0	0	0
Muut rahoituskulut	-405	-565	-565	-455	-440	-430
YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	3 145	953	23 313	0	502	530
Satunnaiset tuotot ja -kulut						
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut						
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	3 145	953	23 313	0	502	530
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	0	0	0
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	0	0	0
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)						
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	3 145	953	23 313	0	502	530

OULUN KAUPUNKI
Kehittämisrahasto

RAHOITUSLASKELMA	TP 2016	TA 2017 (alkup.)	ENN 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
€1 000						
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-2 968	-2 882	-3 627	-2 345	-1 858	-1 840
Poistot ja arvonalentumiset	1 105	0	200	200	200	200
Rahoitustuotot ja -kulut	6 113	3 835	26 940	2 345	2 360	2 370
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0
Muut tulorahoituksen korjauserät	64	0	0	0	0	0
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Investointimenot	-3 907	-1 914	-938	-1 129	-480	-250
Rah.osuudet investointimenoiksi	0	0	0	0	0	0
Pys. vast. hyöd. luovutustulot	27	0	40	0	0	0
TOIMINNAN JA INVEST. RAHAVIRTA	434	-961	22 615	-929	222	480
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaam.lis.kunnalle	0	0	0	0	0	0
Antolainasaam.lis.muilta	0	0	0	0	0	0
Antolainasaam.väh.kunnalta	0	0	0	0	0	0
Antolainasaam.väh.muilta	0	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset						
Pitkäaik.lain. lis. kunnalta	0	0	0	0	0	0
Pitkäaik.lain. lis. muilta	0	0	0	0	0	0
Pitkäaik.lain. väh. kunnalle	0	0	0	0	0	0
Pitkäaik.lain. väh. muilta	0	0	0	0	0	0
Lyhytaik.lain.muutos kunnalta	0	0	0	0	0	0
Lyhytaik.lain. muutos muilta	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset						
Peruspääoman muutos	0	0	0	0	0	0
Muut oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Toimeksiant.var.ja po:n muut.	1 873	1 250	-65	875	-125	-125
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	0	0	0
Saamisten muutos kunnalta	-1 883	0	-24 619	300	100	-200
Saamisten muutos muilta	43	0	170	0	0	0
Korott. velkojen muut.kunnalta	0	0	0	0	0	0
Korott. velkojen muutos muilta	28	0	-76	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	61	1 250	-24 589	1 175	-25	-325
RAHAVAROJEN MUUTOS	495	289	-1 974	246	197	155

14.2 Oulun Valistustalorahasto

Oulun Valistustalorahaston sääntöjen mukaisesti rahaston tarkoituksena on Oulun kulttuurielämän tukeminen. Rahastosta voidaan myöntää tukea apurahoina, palkintoina ja erilaisina avustuksina taiteen ja kulttuurin eri aloilla toimiville henkilöille ja yhteisöille.

Rahasto voi kartuttaa pääomaansa sille osoitetuilla yksityisillä avustuksilla, lahjoituksilla, perintösaannoilla sekä

rahoitustuotoilla. Rahaston varoja hoitaa konsernihallinnon rahoitusryhmä ja rahaston tarkoituksen toteuttamisesta vastaa sivistys- ja kulttuuripalvelut. Vuosittaiset esitykset tukien myöntämisestä valmistelee tehtävää varten asetettu työryhmä hakemusten perusteella. Vuonna 2018 rahaston varsinaiseen toimintatarkoitukseen voidaan käyttää 75 000 euroa.

OULUN KAUPUNKI

Oulun Valistustalorahasto

TULOSLASKELMA	TP 2016	TA 2017 (alkup.)	ENN 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
€1 000						
LIIVEVAIHTO	0	0	0	0	0	0
Valmiiden ja keskeneräisten tuott. varastojen lisäys (+) ja vähennys (-)						
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	0	0	0	0	0	0
Tuet ja avustukset kunnalta	0	0	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Ostot tilikauden aikana	0	0	0	0	0	0
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	0	0	0	0	0	0
Palvelujen ostot	-5	-5	-5	-5	-5	-5
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	0	0	0	0	0	0
Henkilöstösivukulut						
Eläkekulut	0	0	0	0	0	0
Muut henkilöstösivukulut	0	0	0	0	0	0
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0	0
Arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut kulut	-95	-75	-75	-75	-75	-75
LIIEKELYJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	-100	-80	-79	-80	-80	-80
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	68	80	67	80	80	80
Muut rahoitustuotot	43	0	13	0	0	0
Kaupungille maksetut korkokulut	0	0	0	0	0	0
Muille maksetut korkokulut	0	0	0	0	0	0
Korvaus peruspääomasta	0	0	0	0	0	0
Muut rahoituskulut	-3	0	0	0	0	0
YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	8	0	1	0	0	0
Satunnaiset tuotot ja -kulut						
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset kulut	0	0	0	0	0	0
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	8	0	1	0	0	0
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	0	0	0
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	0	0	0
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	8	0	1	0	0	0

OULUN KAUPUNKI**Oulun Valistustalorahasto**

RAHOITUSLASKELMA	TP 2016	TA 2017 (alkup.)	ENN 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
€1 000						
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-100	-80	-79	-80	-80	-80
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	107	80	80	80	80	80
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0
Muut tulorahoituksen korjausevät	0	0	0	0	0	0
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Investointimenot	0	0	0	0	0	0
Rah.osuudet investointimenoihi	0	0	0	0	0	0
Pys. vast. hyöd. luovutustulot	0	0	0	0	0	0
TOIMINNAN JA INVEST. RAHAVIRTA	8	0	1	0	0	0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaam.lis.kunnalle	0	0	0	0	0	0
Antolainasaam.lis.muilta	0	0	0	0	0	0
Antolainasaam.väh.kunnalta	0	0	0	0	0	0
Antolainasaam.väh.muilta	0	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset						
Pitkäaik.lain. lis. kunnalta	0	0	0	0	0	0
Pitkäaik.lain. lis. muilta	0	0	0	0	0	0
Pitkäaik.lain. väh. kunnalta	0	0	0	0	0	0
Pitkäaik.lain. väh. muilta	0	0	0	0	0	0
Lyhytaik.lain.muutos kunnalt	0	0	0	0	0	0
Lyhytaik.lain. muutos muilta	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset						
Peruspääoman muutos	0	0	0	0	0	0
Muut oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Toimeksiant.var.ja po:n muut.	0	0	0	0	0	0
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	0	0	0
Saamisten muutos kunnalta	32	0	-48	0	0	0
Saamisten muutos muilta	0	0	0	0	0	0
Korott. velkojen muut.kunnalta	0	0	0	0	0	0
Korott. velkojen muutos muilta	0	0	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	32	0	-48	0	0	0
RAHAVAROJEN MUUTOS	40	0	-47	0	0	0

15 Investointiosa

Oulun kaupungin investoinnit ovat vuonna 2018 lähes vastaavalla tasolla kuin vuotta aiemmin. Peruskunnan ja sisäisten liikelaitosten bruttoinvestoinnit ovat noin 127,4 M€ ja Oulun Vesi liikelaitoksen (ulkoinen liikelaitos) bruttoinvestoinnit ovat noin 23,3 M€. Kehittämisrahaston investoinnit ovat n. 1,1 M€. Korkea investointitaso tulee kasvattamaan Oulun kaupungin lainamäärää ja korkokustannuksia, sillä vuosikate ei riitä kattamaan nettoinvestointien kokonaismäärää. Investointien taso on pyrittävä saamaan talousarvion suunnittelukaudella lähemmäksi vuosikatteen tasoa, jolloin lainanottotarve niiden rahoittamiseksi vähentyy. Nykyisellä investointivauhdilla kaupungin vuosikatteen tulisi kasvaa yli 90 M€ (TS2020: 41,3 M€) tasoon, jotta se kattaisi pääosan peruskunnan ja sisäisten liikelaitosten investointitasosta taloussuunnittelukauden lopussa.

Tulevat investoinnit pohjautuvat tunnistettuihin palveluverkon kehittämistarpeisiin, kouluverkkoratkaisuihin, maankäytön toteuttamisohjelmaan (MATO), sekä erillisinvestointien hankeohjeen mukaisiin tarveselvityksiin ja hankesuunnitelmiin. Hankeselvitysvaiheessa arvioidaan kunkin kohteen osalta hankkeen soveltuvuus vuokrausvaihtoehtoon tai elinkaarimalliin. Mikäli vuokraus arvioidaan soveltuvaksi, kilpailutetaan tilojen vuokraus.

Investointien priorisoinnilla ja ajoituksella voidaan vaikuttaa siihen, että Oulun kaupungin talous pysyy tasapainossa. Investointisuunnitelman perusteluteksteissä on arvioitu merkittävien hankkeiden kohdalla niiden aiheuttamia

vuosittaisten käyttötalousmenojen nettolisäystä. Käytökustannuksiin sisältyy aina poistojen edellyttämä korjausrakentamisvaraus sekä talorakennuskohteissa sijaitetun pääoman korko. Nämä kustannukset sisältyvät tilavuokriin.

Investointiosan irtaimen käyttöomaisuuden hankintamääräraha on tarkoitettu sellaisen irtaimen hankintaan, jonka käyttöikä on yli kolme vuotta ja hankintahinta pääsääntöisesti yli 10 000 euroa. Investointien irtaimistohankinnoissa noudatetaan erillisinvestointien hankeohjetta (KV 17.12.2014 § 11). Oulun Tilakeskus, Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut ja Oulun Vesi neuvottelevat konsernin johdon kanssa ennen suurten investointien (yli 7 M€) urakkasopimusten allekirjoitusta.

Tuleva Sote- ja maakuntauudistus on huomioitu investoinneissa siten, että Hyvinvointilautakunnan irtaimistoinvestoinnit, Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitoksen investoinnit (lukuun ottamatta öljyntorjuntakaluston hankintaa) tullaan toteuttamaan pääsääntöisesti leasing-hankintoina. Tällöin sopimukset ja niihin liittyvät vastuut/velvoitteet ovat helpommin siirrettävissä maakunnalle kaluston siirtymisen yhteydessä. Leasing-hankinnat tulevat lisäämään käyttömenoja, mutta vastaavasti myös vähentämään vuosittaisia suunnitelmapoistoja. Hyvinvointilautakunnan leasing-hankinnat on eritelty peruskunnan investointiosan loppuosassa ja Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitoksen leasing-hankinnat liikelaitoksen talousarvioesityksessä.

15.1 Tietohallintoinvestoinnit

Tietohallintoinvestointien avulla toteutetaan kaupunkistrategiaa ja palveluiden digitalisoinnille asetettuja tavoitteita. Tietohallintoon liittyviä määrärahoja budjetoidaan kaupungin omalla rahoituksella tehtäviin 1) sisäisiin ICT-projekteihin sekä 2) erillisiin pienhankintarajan (10 000 €) ylittäviin ICT-ohjelmistojen, käyttöoikeuksien, ohjelmistopäivitysten, laitteiden, verkkojen tms. hankintaan sekä investointeina että käyttötalousmenoina.

Investointimenoksi kirjataan pienhankintarajan ylittävä ohjelmiston käyttöoikeuksien osto. ICT-projektit eriytetään kirjanpidosta erillisellä projektinumerolla. Muut projektoimattomat investointeihin verrattavat merkittävät ICT-palveluostot ja ulkopuolisella osarahoituksella toteutettavat hankkeet esitetään kohdassa kehittäminen.

Ulkopuolisen osarahoituksen hankkeet koordinoidaan kehittämissalkkujen kautta (mm. Digitaalinen agenda).

Tietohallintoinvestoinneissa ja ICT-palveluhankinnoissa on konsultoitava tietohallinnon nimettyä vastuuhenkilöä hankinnan valmistelun varhaisessa vaiheessa. Tietohallintoinvestointien menoesityksestä tehdään suunnitteluohjeen mukaisen kustannustaulukon lisäksi Akkunasta löytyvälle dokumenttipohjalle perusteltu esitys resursoinnin ja hyötyjen kuvaamiseksi. Dokumentti toimii myös tarkistuslistana hankinnan edellytyksille ja sitä käytetään hankintaesitysten priorisoinnissa:

Tietohallinto seuraa sisäisiä ICT-projekteja ja investointeihin verrattavia palveluostoja kaupunkitasolla.

15.2 Investointiosa peruskunta

15.2.1 Kaupunginhallitus

KH Osakkeet ja osuudet

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot		1 665	2 000	2 000	2 000
Rahoitusosuudet			0	0	0
Luovutustulot			0	0	0

Määräraha voidaan käyttää osakkeiden tai osuuksien hankintaan kaupunginhallituksen päätöksellä.

15.2.2 Konsernihallinto

Irtain käyttöomaisuus: Tietohallintoinvestoinnit

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot		68	470	350	300
Rahoitusosuudet			0	0	0
Luovutustulot			0	0	0

Vuoden 2018 kohan ICT- investoinnit käytetään ICT -infran ja käyttövaltuushallinnan kehittämiseen, dokumentin hallintaan sekä sähköisten lomakeratkaisujen kehittämiseen.

Irtain käyttöomaisuus: Kalustoinvestoinnit

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot			117	0	0
Rahoitusosuudet			0	0	0
Luovutustulot			0	0	0

Konsernihallinnon irtaimen käyttöomaisuuteen on huomioitu varavoimakoneen hankinta 117 000 euroa kj 9.6.2016 § 63.

15.2.3 Sivistys- ja kulttuurilautakunta

Irtain käyttöomaisuus: Kalustoinvestoinnit

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot			3 490	6 615	2 563
Rahoitusosuudet			124	0	0
Luovutustulot			0	0	0

Kalustoinvestointien määrärahan käytöstä päättää Sivistys- ja kulttuurilautakunta. Irtaimistoinvestoinnit koostuvat ICT-investoinneista, prosenttitaide-investoinneista ja muista irtaimistoinvestoinneista. Muut irtaimistoinvestoinnit sisältävät mm. irtaimisto-hankintoja perusparannus- ja erillisinvestointikohteisiin, esimerkiksi vuonna 2018 Länsituulen, Pitkäkankaan ja Pohjankartanon ja Mäntylän

rakennushankkeisiin sekä vuonna 2019 Ritaharjun, Metsokankaan, Laivakankaan ja Leinonpuiston, Pohjankartanon ja Pitkäkankaan rakennushankkeisiin sekä olemassa olevan irtaimiston uusimista ja päivittämistä. Vuonna 2018 hankinnat yksilöidään käyttösuunnitelman yhteydessä ja korjauskohteiden aikataulujen tarkentuessa.

Irtain käyttöomaisuus: Tietohallintoinvestoinnit

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot	3 315	1 390	835	490	355
Rahoitusosuudet			0	0	0
Luovutustulot			0	0	0

Tietohallintoinvestointien määrärahan käytöstä päättää Sivistys- ja kulttuurilautakunta. Määräraha käytetään tietohallintoinvestointeihin, jotka on valmistettu hallintokunnan ja tietohallintoryhmän toimijoiden yhteistyönä.

Sivistys- ja kulttuuripalvelujen digitaalinen agenda on palvelualueen ICT-toiminnan kehittämistiekartta ja toimintamalli, joka ohjaa palvelualueen tietohallintoinvestointien kohdentamista digitaalisuutta hyödyntävien ja kehittävien

toimenpiteiden osalta. Sivistys- ja kulttuuripalvelujen digitaalinen agenda koostuu kolmesta toisiaan täydentävästä, kaupunkistrategiasta ja palvelualueen tavoitteista johdettua toimenpidekokonaisuudesta: Digitaalisten valmiuksien kehittäminen, Digitaaliset sisällöt ja palvelut sekä Digitaalinen vahvistuminen yhteistyöverkostoin.

Digitaalisen agendan vaikutukset käyttötalouteen ovat tulosarviossa 2018 ja suunnitteluvuosina yhteensä 5,2 ME.

Rakennukset ja kiinteät rakenteet ja laitteet:**Liikunta-alueet, ulkoilureitit ja niiden valaistukset**

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot			1 000	1 000	1 000
Rahoitusosuudet			0	0	0
Luovutustulot			0	0	0

Sivistys ja kulttuuripalveluiden rakennusten ja kiinteiden rakenteiden ja laitteiden investoinnit liittyvät pääsääntöisesti liikuntapalveluiden ulkoliikunta-alueisiin ja reitteihin sekä Turkansaaren ulkomuseoon

Määräraha käytetään ulkoliikunta-alueiden, lähiliikunta-paikkojen, urheilukeskusten, ulkoilureittien ja uimarantojen peruskunnostamiseen vuosittain hyväksytyyn työohjelman mukaisesti. Tältä menokohdalta rahoitetaan vuosittain ulkoilureittien valaistuksen uusimista. (kv 1.12.2014 § 94, kv 7.12.2015 § 102, 12.12.2016 § 97, sikultk 15.12.2016 § 203).

Liikunta-alueet, ulkoilureitit ja niiden valaistukset

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Jäälän urheilualue	860	610	250	0	0
Hönttämäki - Jääli	1 400		700	700	0
Kaakkuri liikuntamaa	2 100		680	820	600
Vuotto-Särkijärvi moottorikelkkailureitti	103		0	103	0
Kiiminki-OuluZone-Ylikiiminki moottorikelkkailureitti	120		0	120	0
Kiiminki-Kierikki-YliTannila moottorikelkkailureitti	175		0	0	175
Isokangas-Harakkaperä moottorikelkkailureitti	32		0	0	32
Turkansaaren ylläpitoinvestoinnit			75	75	75
YHTEENSÄ	4 790	610	1 705	1 818	882

Määräraha käytetään Jäälän urheilualueen rakentamiseen vuosina 2016-2018 (kv 1.12.2014 § 94, sikultk 17.6.2015 § 69, sikultk 26.11.2015 § 154, kv 7.12.2015 § 102, sikultk 30.3.2016 § 34, sikultk 26.5.2016 § 88, sikultk 21.6.2016 § 95, kv 12.12.2016 § 97, sikultk 15.12.2016 § 203).

Hönttämäki-Jääli-kuntoreitti täydentää seudullista ulkoilureitistöä perustuen Oulun yleiskaavaan 2020, Kiimingin keskeisten taajama-alueiden osayleiskaavaan ja seudulliseen liikuntapalvelu-verkkosuunnitelmaan. Kuntoreittiyhteys täydentää sekä lähiliikunnan että keskusten välisen

ulkoiluyhteyden tarpeita kesä- ja talvikäytön osalta. Rakennettava 9 km:n pituinen uusi 1-laatualueen valaistu kuntoreitti yhdistää Jäälin kuntoradan ja Auranmaja-Hiukkavaara-kuntoreitin toisiinsa. Kuntoreitti sisältää myös Kievarin reitin sillan (kv 1.12.2014 § 94, sikultk 17.6.2015 § 69, sikultk 26.11.2015 § 153, kv 7.12.2015 § 102, sikultk 30.3.2016 § 35, sikultk 21.6.2016 § 95, kv 12.12.2016 § 97, sikultk 15.12.2016 § 203). Hönttämäki–Jääli-kuntoradan vuosittaiset käyttö- kustannukset ovat noin 40 000 euroa.

Kaakkurin liikuntamaan alueelle on tarkoitus toteuttaa valaistuja kivituhkapintaisia kuntoreittejä, jotka toimivat talvella hiihtolatuina sekä maastopyöräilykeskus jo suljettuun linatin moottoriurheilukeskukseen. Alue sisältäisi noin 14 km uutta valaistua kuntoreittiä Kaakkurin ja Metsokankaan alueille. Lisäksi Metsokankaan alueelle on suunniteltu uusi noin 4,7 km:n pituinen koirahiihtolatu. Uudet kuntoreitit yhdistyvät linatin nykyisiin kuntoreitteihin ja tästä edelleen Oulun muuhun kuntoreittiverkostoon. Tulevaisuudessa reitit yhdistyvät myös Kempeleen kuntoreittiverkostoon Kempeleen Linnakankaan alueelle. Pyöräilykeskukseen on suunniteltu aktiiviseen ulkoiluun, kuntoiluun ja urheiluun soveltuvia suorituspaikkoja kaiken ikäisille. Myös koiraharrastuksella, liitovarjoharjoittelulle on varattu omat alueensa. Hanke soveltuu hyvin vaiheittain toteutettavaksi (2018 pääkuntoradat ja koirahiihtolatu. 2019 liikuntamaan kiertävät kuntoradat, Kempeleen kuntorata-yhteys, 2020 maastopyöräilyreitit ja -alueet).

Oulun kaupunki ja Utajärven kunta ovat yhteistyössä laatineet maastoliikennelain 16 §:n mukaisen

moottorikelkkailureitin rakennussuunnitelman välille Yli- vuotto–Särkijärvi (98 km). Reittihanke käynnistyi Utajärven kunnan aloitteesta v. 2006 tavoitteena yhdistää runko- reittinä Oulujokivarren moottorikelkkailureitistö Kainuun reitistöön. Reitti sijoittuu Oulun kaupungin (32 km) ja Utajärven kunnan alueelle (66 km). Rakentamiskustannukset Oulun osuudelta on noin 103 000 €. Sivistys- ja kulttuuri- lautakunta hyväksyi 20.8.2015 § 94 rakennussuunnitelman sekä hyväksyi liikuntapalvelut reitinpitäjäksi.

Reitin (38 km) on tärkeä yleisen moottorikelkkailuyhteyden täydentämiseksi Oulun itäpuolelle sekä Oulun seudun ja Koillismaan reittien välille. Lisäksi uusi reitti yhdistää OuluZone- moottoriurheilukeskuksen reittiverkostoon. Reitin toteuttamisen tavoitteena on ohjata moottorikelkkailu viralliselle ylläpidettävälle reitille, mikä säästää luontoa ja ympäristöä reitin ulkopuolelle (sikultk 31.5.2017 § 70).

Reitti (48 km) täydentää seudullista moottorikelkkailureitistöä ja yhdistää Oulun seudun reitistön Pudasjärven, Syöteen ja Koillismaan reitistöön sekä tuo virallisen reittiyhteyden Kierikin matkailukeskukseen. Reitistö yhdistyy myös lin ja Kuivaniemen moottorikelkkailu-urastoon (sikultk 31.5.2017 § 69).

Reitti (8 km) yhdistää Oulun seudun reitistön lin ja Kuivaniemen moottorikelkkailu-urastoon (sikultk 31.5.2017 § 69).

Turkansaaren ulkomuseon investointimääräraha käytetään Turkansaaren rakennusten sekä alueen infrastruktuurin ylläpitoon ja kunnostukseen.

15.2.4 Rakennuslautakunta

Irtain käyttöomaisuus: Tietohallintoinvestoinnit

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot			100	100	100
Rahoitusosuudet			0	0	0
Luovutustulot			0	0	0

Investoinnissa kehitetään rakennusvalvonnan sähköisen asioinnin prosesseja: sähköinen rakennuslupa, katselmustoimintaa ja sähköistä arkistointia sekä luodaan myytävää ja ilmaiseksi jaettavaa materiaalia verkko-kauppaan. Tavoitteena on ylläpitää ja kehittää järjestelmän toiminnallisuutta. Sähköisen laadunohjauksen ja

vuorovaikutuspalvelualueen kehittämisessä hyödynnetään Valtiovarainministeriön Digikokeilu- asiantuntijapalvelua. Hankkeiden sisältö määritellään yhteistyössä muiden käyttäjäkaupunkien kanssa. Hankkeen omistajana on rakennusvalvonta.

15.2.5 Yhdyskuntalautakunta

Irtain käyttöomaisuus: Tietohallintoinvestoinnit

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
<i>Menot</i>			350	0	0
<i>Rahoitusosuudet</i>			0	0	0
<i>Luovutustulot</i>			0	0	0

Tietohallintoinvestointien määrärahan käytöstä päättää Yhdyskuntalautakunta. Määräraha käytetään tietohallintoinvestointeihin, jotka on valmisteltu hallintokunnan ja tietohallintoryhmän toimijoiden yhteistyönä.

ICT investoinnit tähtäävät Digitaalisen toimintamallin synnyttämiseen. Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut on viime vuosina julkaissut useita kuntalaisille tarkoitettuja sähköisiä palveluita. Jatkossa tavoitteena on kehittää hallintokunnan omia työprosesseja siten, että ne sujuvasti

sopeutuvat digitaalisen palveluympäristöön. Tavoitteena on vähentää erilaisten paperidokumenttien tarvetta ja korvata ne sähköisillä dokumenteilla ja 3D malleilla ja siirtyä kokonaan digitaaliseen toimintamalliin. ICT investoinnit pitävät sisällään seuraavat hankekokonaisuudet: sähköisen asioinnin kehittäminen, liikkuvan työ ICT ratkaisujen kehittäminen, rakennetun ympäristön mallinnuksen kehittäminen, sähköisen säilyttämisen kehittäminen, perusjärjestelmien toiminnallisuuksien ylläpito ja lakisääteisten muutosten kehittäminen,

Maan hankinta

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
<i>Menot</i>		5 207	6 000	6 000	6 000
<i>Rahoitusosuudet</i>			0	0	0
<i>Luovutustulot</i>			12 000	9 500	6 000

Maanhankintaa tehdään maankäytön toteuttamishjelman, kaavoitusohjelman ja työpaikkarakentamisselvityksen sekä Uuden Oulun yleiskaavan kehittämisselvityksien mukaisilla alueilla. Maanhankinta keskittyy aiempaa

enemmän täydennysrakentamisalueille. Maanhankinnan investointimäärärahalla katetaan kaupungin maanomaisuuden vastuulla olevia pilaantuneiden maiden puhdistuksia.

Kadut, tiet, sillat, torit

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
<i>Menot</i>		15 882	14 000	14 000	14 000
<i>Rahoitusosuudet</i>			0	0	0
<i>Luovutustulot</i>			0	0	0

Pääosa investoinneista on maankäytön toteutusohjelman mukaisia uudisrakennuskohteita, kuten Hiukkavaaran keskustan, Korvenkylän, Hakomäen sekä Vesalanmäen pohjaustyöt. Suurehko kohde on myös Kaukovainion keskustan katutyöt, jotka ovat suurelta osin peruskorjausluonteisia. Päälystys- yms. viimeistelytyötä tehdään mm. aiemmin pohjatuilla Ritaharjun pohjoisosan, Hiukkavaaran alueilla sekä mahdollisuuksien mukaan myös muualla, kuten Holma-Haapajärven, Letonrannan, Niemenrannan ja Kirkkosalmen alueilla. Peruskorjaustyötä tehdään

mm. Kirkkokadulla, Rajakylän alueella, Raja-Taskilassa, Pyykösjärvellä, Häyryseniemessä, Jäälissä sekä Pappilantien alueella. Lisäksi eri puolilla Oulua on lukuisia muita kohteita, jotka toteutetaan vuosittain yhdyskuntalautakunnan hyväksymän työohjelman mukaisesti. Kohteet määritellään yhteistyössä sekä Oulun kaupungin eri toimijoiden että yksityisten toimijoiden kanssa. Katurakennusmäärärahalla rakennetaan myös katuvalaistus ja liikenteen ohjauslaitteet.

Päälikenneväylät ja muut liikennejärjestelyt

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
<i>Menot</i>		3 925	4 000	4 000	4 000
<i>Rahoitusosuudet</i>			0	0	0
<i>Luovutustulot</i>			0	0	0

Merkittävin hanke on Raitotien rakentaminen asemakaavan mukaiseksi Hiukkavaarassa, jolloin saadaan pääkatuyhteys Kuusamontien suunnasta Hiukkavaaran keskukseen ja Poikkimaantien sillalle. Yhteys vähentää merkittävästi Haapalehdon asuinalueen halki kulkevaa liikennettä ja on tärkeä koululaisreitti uudelle Hiukkavaaran

monitoimitalolle. Määrärahaa käytetään lisäksi mm. liikenneturvallisuuden parantamiseen, pyöräliikenteen edistämiseen ja liikenteenohjaukseen. Menokohdalta rahoitetaan myös meluntorjuntaa ja liikenteen sujuvuutta parantavia kaistajärjestelyjä.

Ympäristöinvestoinnit

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot		652	1 000	1 000	1 000
Rahoitusosuudet			0	0	0
Luovutustulot			0	0	0

Ympäristörakentaminen seuraa alueiden muuta rakentamista ja kaupungin kasvu vaatii investointeja myös laadukkaaseen ympäristöön. Investoinnit painottuvat leikkipuistojen rakentamiseen ja kunnostamiseen yhdyskuntalautakunnan hyväksymän leikkipuistojen kehittämissuunnitelman mukaisesti. Leikkipuistojen kehittämissuunnitelmaa tarkastellaan ja päivitetään tarpeen mukaan alueiden

asemakaavoitustyön yhteydessä. Leikkipuistojen kehittämissuunnitelmaa tarkastellaan ja päivitetään tarpeen mukaan alueiden asemakaavoitustyön yhteydessä. Päivityksen yhteydessä huomioidaan eri ikäisten käyttäjien ja erityisryhmien liikuntamahdollisuuksien parantaminen. Rakentamiskohteet jakautuvat tasaisesti eri puolille kaupunkia. Suurimpana kohteena on keskusleikkipuiston rakentaminen Oulunsaloon.

Erilliskohteet

Venesatamat

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot		134	1 500	500	500
Rahoitusosuudet			0	0	0
Luovutustulot			0	0	0

Venesatamien järjestelmällinen kunnostaminen aloitetaan satamien ja niihin liittyvien väylien kunnostusruoppauksilla sekä turvalaitteiden uusimisella. Kunnostustyöt perustuvat vuonna 2015 tehtyyn Venesatamien kehittämissuunnitelmaan (Yhdyskuntalautakunta 26.1.2016 § 36) sekä venesatamissa ja -väylillä tehtyihin luotauksiin.

Jälkeenjääneisyyden ja korjausvelan kasvamisen kiinnisaamiseksi vuodelle 2018 esitetään 1,5 M€:n määrärahaa. Jatkossa venesatamien ja -väylien parantamiseen on suunniteltu käytettäväksi vuosittain 0,5 M€. Veneväylien kunnostusruoppauksiin on haettu Vesilain mukainen lupahakemus.

Kaupunkivalaistuksen kehittäminen

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot			500	500	500
Rahoitusosuudet			0	0	0
Luovutustulot			0	0	0

Kaupunkivalaistuksen kehittäminen aloitetaan vuonna 2018 Kaupungin ja siihen liittyvän puistovyöhykkeen valaistuksen parantamisella. Kaupunkikuvallisesti tärkeälle ja kulttuurihistoriallisilta arvoiltaan merkittävälle (RKY) alueelle toteutetaan energiatehokas perusvalaistus ja kokonaisuutta täydennetään elämyksellisellä kohde-

erikoisvalaistuksella. Valaistuksen tavoitteena on erityisesti korostaa Kaupungin puistovyöhykkeen jatkuvuutta ja nostaa vesielementtiä esiin kaupunkirakenteessa. Valaistus toimii yhtenä keskustan vetovoimatekijänä, lisää alueen elämyksellisyyttä pimeään vuodenaikaan sekä parantaa Oulun keskustan kaupunkikuvallista ilmettä.

Keskustan puistot ja Hallituskatu

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot		1 273	1 000	1 000	1 000
Rahoitusosuudet			0	0	0
Luovutustulot			0	0	0

Mannerheimin puistosta rakennetaan keskustaan ympärivuotinen tapahtumapuisto (joulutori, pop-up- tapahtumat, ym.) ja kaupunkilaisten kohtaamispaikka. Puiston suunnittelussa huomioidaan elämyksellisyys, korkea laatu, taide, valaistus, puiston läpi kulkevat väylät, julkinen

wc ja tapahtumien vaatimat tekniikkapisteet. Alueen turvallisuuteen panostetaan erityisesti ja valaistus on isossa osassa puiston elämyksellisyttä. Rakentaminen aloitetaan vuonna 2018 ja puisto valmistuu kokonaisuudessaan vuonna 2019.

Katuvalaistuksen energiatehokkuuden parantaminen

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot		2 924	1 000	1 000	1 000
Rahoitusosuudet			0	0	0
Luovutustulot			0	0	0

EU:n energiatehokkuusdirektiivi kielsi energiatehokkuudeltaan huonojen ulkovalaisinten valonlähteiden maahantuonnin EU:n alueelle vuoden 2015 jälkeen. Suurin osa huonotehoisista elohopeavalaisimista on uusittu, mutta energiatehokkuutta voidaan edelleen parantaa merkittävästi vaihtamalla suuritehoisia suurpainenatriumvalaisimia energiatehokkaisiin LED-valaisimiin. Keskusta-alueen ja

pääkatujen 2000 kpl suurpainenatriumvalaisinta vaihtamalla saavutetaan noin 65 – 70 % energiansäästö vaihdettavien valaisinten osalta. Kaikkien kaduilla ja puistoissa olevien heikkotehoisten valaisimien uusimisen jälkeen saavutetaan vähintään 55 % energian säästö (n. 1,1 M€/vuosi) 2013 vuoden lähtötasoon verrattuna.

Malpe-hanke

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot			1 500	1 500	0
Rahoitusosuudet			0	0	0
Luovutustulot			0	0	0

Oulun seudun uuden vuosille 2016 – 2019 ajoittuvan MALPE- sopimuksen neuvottelut ovat meneillään seudun kuntien, Pohjois-Pohjanmaan liiton ja valtion eri osapuolten kesken. Sopimuksen sisältö ja tarkemmat kustannusvaikutukset selviävät loppuvuoden aikana.

Ranta-Toppilan venesatama

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot	5 000		300	1 700	3 000
Rahoitusosuudet			0	0	0
Luovutustulot			0	0	0

Ranta-Toppilan pienvenevenesatama on osa Ranta-Toppilan asemakaava-alueen rakentamista.

koskeva vesilupahakemus jätetään syksyllä 2017. Lupakäsittely kestää noin vuoden ja venesataman rakentaminen tapahtuu pääosin 2019. Rakentamisen aikataulu ja kustannukset tarkentuvat suunnittelun edetessä.

Kyseessä on uusi noin 300 venepaikan pienvenesatama Toppilansalmen suulla. Pienvenesataman ruoppausta

Pohjoinen alikulku

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot			500	0	0
Rahoitusosuudet			0	0	0
Luovutustulot			0	0	0

Pohjoisen alikulun kaupungin ja Liikenneviraston yhteishankkeena tehtävät perusrakentamistyöt valmistuvat pääosiltaan vuoden 2017 aikana. Talonrakennushankkeiden ja liikennehäiriön kohtuulliseksi rajoittamisen vuoksi

Rautatienkadun välillä Heikinkatu – Asemakatu levitys- ja viimeistelytyöt on tarkoitus toteuttaa kesällä 2018. Kyseiselle välille on aiemmin asennettu alikulun kuivatusrakenteita ja samalla on uusittu muukin kunnallistekniikka.

Kontinkankaan eteläinen katuyhteys

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot	1 500		300	1 200	0
Rahoitusosuudet			0	0	0
Luovutustulot			0	0	0

Katuyhteys mahdollistaa vireillä olevan yliopistollisen sairaalan mittavan rakennushankkeen työnaikaiset liikennejärjestelyt ja huoltoliikenteen sairaalan eteläpäässä. Samalla helpotetaan työmatkaliikennettä ja kevennetään Oulun suuntien suunnan liikennepainetta Sairaalarinteellä.

Limingantien alikulku

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot			500	3 000	0
Rahoitusosuudet			0	0	0
Luovutustulot			0	0	0

Limingantullin kaupunginosan korttelin 14 tontin 5 osalta kaupunki saa maankäyttösopimuskorvausta lisääntyneiden infrakustannusten korvauksena n. 2,1 M€ ja tontin 3 kauppahintana n. 3,3 M€. Näiden tulojen osalta on allekirjoitettu maankäyttösopimus ja kauppakirjan esisopimus, jotka toteutuvat, kun korttelia koskeva asemakaavamuutos

tulee voimaan. MRL:n perusteiden mukaisesti sopimuskorvaustuloilla on mahdollistettava asemakaavan toteuttaminen. Limingantien alikulun toteuttaminen mahdollistaa tontin 3 toteuttamisen ja samalla parantaa itäpuolen asukkaiden yhteyksiä ulkoilualueelle.

Valtatie 4 perusparannus

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot	16 000	3 000	8 000	5 000	0
Rahoitusosuudet			0	0	0
Luovutustulot			0	0	0

Valtatie 4:n perusparannus on Oulun seudun tärkein tiehanke ja siihen sisältyy kuntien maksuosuuksia kohdistu- en pyöriteihin, meluntorjuntaan ja joukkoliikenteen pysäkkijärjestelyihin. Oulun kaupungin arvioitu osuus koko

hankkeesta on noin 16,0 M€, mikä ajoittuu vuosille 2017 – 2019. Hankkeen pääurakoitsija on valittu ja rakennustyöt ovat käynnistymässä.

Pateniemenranta

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot	8 600	500	5 500	1 000	1 000
Rahoitusosuudet			0	0	0
Luovutustulot			0	0	0

Kaupunki on saanut vuonna 2017 maanomistajalta sopimuskorvausta 4,1 M€ ja on sitoutunut toteuttamaan alueen kunnallistekniikan maankäyttösopimuksen mukaisesti. Alueella on myös kokonaan kaupungin kustannusvastuulla olevaa infraa, mikä on tarkoituksenmukaista

toteuttaa samassa yhteydessä. Maan käytön toteutusohjelman mukaan asuntorakentamisen tulee alkaa alueella syksyllä 2018. Katujen ja muiden yleisten alueiden viimeistelyt tehdään talonrakentamisen edellyttämässä aikataulussa tulevina vuosina.

Syväväylä

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot			15 000	0	0
Rahoitusosuudet			0	0	0
Luovutustulot			0	0	0

Hankkeessa Oulun satamaan johtava meriväylä syvennetään 12,5 metrin kulkusyvyyteen ja linjataan kulke- maan uutta, pääosin luonnonsyvää linjausta pitkin. Hanke on tärkeä Oulun sataman kilpailukyvyyn säilyttämiseksi

ja kehittämiseksi. Oulun kaupunki ja liikennevirasto ovat jättäneet toukokuussa 2017 hankkeen vesilain mukaisen lupahakemuksen Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle. Hanke on tavoitteena toteuttaa pääosin 2018.

Maankäyttökorvauksilla tms. sopimuksilla rahoitettavat kohteet

Limingantulli 1-4

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot			500	0	0
Rahoitusosuudet			0	0	0
Luovutustulot			0	0	0

Limingantullin kortteleiden 1- 4 kaavamuutokseen perustuen kaupunki on saanut tonttien omistajilta ja vuokraoikeuden haltijoilta maankäyttökorvauksia yhteensä lähes 4,0 M€. Kaupunki on puolestaan sitoutunut alueen kuntatekniikan toteuttamiseen alueen rakentumisen

edellyttämässä tahdissa. Töiden laajuus arvioidaan vuosittain talonrakennustöiden mukaan. Kuntatekniikan toteuttaminen on esitetty toteutettavaksi maankäyttökorvauksista saatavilla tuloilla. Alueella vireillä olevien asemakaavamuutosten kautta on tulossa uusia sopimuskorvauksia.

Ulkopuolisella osarahoituksella rahoitettavat investointihankkeet

Hupisaaren purojen kunnostus

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot			155	0	0
Rahoitusosuudet			70	0	0
Luovutustulot			0	0	0

Hupisaarten purouomia kunnostetaan pienillä, ympäristöä mahdollisimman vähän muuttavilla toimenpiteillä, vaelluskalojen (uhanalainen meritaimen) lisääntymis- ja poikastuotantoalueiksi soveltuviksi. Samalla parannetaan purojen maisemallista arvoa kaupunkiympäristössä

ja lisätään alueen viihtyisyyttä sekä turvallisuutta. Hupisaarten purojen kunnostukseen on vuodelle 2017 myönnetty avustus Oulujoen vesistön puitesopimuksesta ja valtioneuvoston kärkihankerahoituksesta. Hankkeeseen haetaan vastaavat avustukset vuoden 2018 tölle.

YHDYSKUNTALAUTAKUNTA YHTEENSÄ

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot			61 605	41 400	32 000
Rahoitusosuudet			70	0	0
Luovutustulot			12 000	9 500	6 000

15.2.6 Peruskunnan investoinnit yhteensä

Peruskunnan investoinnit yhteensä

1 000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot			70 487	53 283	38 845
Rahoitusosuudet			194	0	0
Luovutustulot			12 000	9 500	6 000

15.2.7 Peruskunta ja sisäiset liikelaitokset

Peruskunta ja sisäiset liikelaitokset yhteensä

1 000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot			127 451	120 984	103 767
Rahoitusosuudet			554	250	350
Luovutustulot			12 010	9 665	6 175

15.2.8 Hyvinvointilautakunnan Leasing-hankinnat

Leasing-hankinnat: Irtaimisto

Menot 1 000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	2018	2019	2020
Irtaimistohankinnat			2461	1050	790
<i>Vaikutus</i>			294	275	263

Leasing-hankinnat: ICT

Menot 1 000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	2018	2019	2020
Tietojärjestelmien ja teknologian päivitykset			600	600	600
<i>Vaikutus</i>			150	150	150
Itseilmoittautuminen ja opastusjärjestelmä			200	200	200
<i>Vaikutus</i>			40	40	40
Henkilökutsujärjestelmä			300	300	300
<i>Vaikutus</i>			30	30	30
Suun terveydenhuollon tietojärjestelmät			720	150	100
<i>Vaikutus</i>					
Leasing hankinnat yhteensä			1 820	1 250	1 200
<i>Käyttötalousvaikutukset yhteensä</i>			220	220	220

Hyvinvointilautakunta päättää määrärahan kohdistamisesta eri palveluille käyttösuunnitelman hyväksymisen yhteydessä. Investointimääräraha on tarkoitettu sellaisen käyttöomaisuuden hankintaan, jonka käyttöikä on yli kolme vuotta ja hankintahinta pääsääntöisesti yli 10 000 euroa. Lisäksi taulukossa on esitetty käyttötalouteen kohdennettavat menot hankkeen hankinnoista. Määräraha sisältää seuraavat hankkeet: Hyvinvointipalveluiden

hoito- ja tutkimuslaitteet, Haukiputaan hyvinvointikeskus, Kontinkankaan hyvinvointikeskus (Kontinkankaan B-rakennus, perhekeskus), Kontinkankaan hyvinvointikeskus (D-rakennus), Hanhilehto, Jaarankartano, palvelukeskus, Tuiran hyvinvointikeskus (Tuiran terveysasema, Tuirankartano), Suun terveydenhuollon Aapistie 3 -hanke (vuokra-kohte), Tuiran suun terveydenhuollon yksikkö, Hankkeiden irtaimistosuunnittelu.

15.3 Investointiosa Oulun Tilakeskus

Rakennukset, kiinteät rakenteet ja laitteet

Kaupunginvaltuusto hyväksyy Liikelaitos Oulun Tilakeskuksen erillisinvestointien rakennusohjelman talous-arviokäsittelyn yhteydessä. Määrärahat ovat

hankekohtaisesti sitovia. Investointiohjelma sisältää korjaus-rakentamisohjelman, jonka sisällöstä päättää Oulun Tilakeskuksen johtokunta.

Takuuaikaiset erillishankkeet

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
<i>Menot</i>			400	400	400
<i>Rahoitusosuudet</i>			0	0	0
<i>Luovutustulot</i>			0	0	0

Määräraha käytetään erillisinvestointikohteiden viimeisten maksuerien ja takuuajakaisten tehtävien rahoittamiseen. Takuuaikaisella rahoituksella ei ylitetä kohteiden hyväksytyjä kokonaisbudjetteja. Takuukohteet vuonna 2018

ovat Haukiputaan hyvinvointikeskus, Hiukkavaaran monitoimitalo, Metsokankaan perusopetuksen lisärakennus, Ritaharjun perusopetuksen lisärakennus, Talvikankaan koulu, Toppilan öljyntorjunta-asema ja Monitoimikeittiö.

Hallintotilojen muutokset (Oulu10, Kaupungintalo, Ympäristöalo)

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot	0	0	0	640	800
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Luovutustulot	0	0	0	0	0

Hallintotilaprojekti käynnistettiin 16.10.2013. Tavoitteena on siirtää toiminta ulkoa vuokratuista hallintotiloista kaupungin omistamiin tiloihin. Hallintotiloja muutetaan monitilatoimistoiksi Oulu 10:ssä ja Ympäristöalossa sekä kaupungin-arkiston hallintosiivessä.

Mäntylän päiväkodin peruskorjaus

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot	3 548	2740	1 380	0	0
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Luovutustulot	0	0	0	0	0

Mäntylän päiväkodin hankesuunnitelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 21.1.2013 § 10 hintaan 3,548 M€, Haahdela indeksissä 76,5. Hankkeen investointimääräraha on korotettu indeksiin 83,0 (9/2016), kaupunginvaltuuston päätös 10.10.2016 § 88. Rakennustyöt käynnistyivät

joulukuussa 2016, ja hanke valmistuu toukokuussa 2018. Hankkeen aiheuttamat käyttötalousmenojen lisäykset tulevat olemaan noin 0,172 M€ vuodessa eli noin 3,44 M€ 20 vuodessa.

Keittiöverkoston mukaiset valmistuskeittiöt: Lööki ja (muut 1000 M € v. 2017)

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot	0	0	500	500	0
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Luovutustulot	0	0	0	0	0

Keittiöverkko perustuu kaupunginhallituksen hyväksymään keittiöverkkoselvitykseen 3.2.2014 § 48. Monitoimikeittiö Lööki valmistuu 2017. Tulevina vuosina varaudutaan vastaanottavien keittiöiden rakennusteknisiin

muutostöihin. Vuonna 2018 kohteita ovat Kansainvälisen koulun, Oulun Suomalaisen Yhteiskoulun Lukion, Pitkänkankaan ja Metsokankaan koulun keittiöt.

Lyseo

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot	11 115	345	0	200	4 000
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Luovutustulot	0	0	0	0	0

Oulun Lyseon lukion hankesuunnitelma valmistui 31.12.2013. Tavoitehinnaksi vahvistettiin 11,1 M€, kaupungin-hallituksen päätös 2.6.2014 § 276. Asia jätettiin pöydälle, kunnes palveluverkkolinjauksista päätetään.

Kaupunginvaltuuston kouluverkkopäätös 13.6.2016 § 49: Oulun Lyseon on osa "tiivistyvää lukiomallia". Hankkeen aiheuttamat käyttötalousmenolisäykset tulevat olemaan noin 0,645 M€ vuodessa eli noin 12,9 M€ 20 vuodessa.

Laivakankaan koulun laajennus (Jäälän koulu)

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot	8 790	240	4 800	3 750	0
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Luovutustulot	0	0	0	0	0

Kaupunginvaltuuston kouluverkkopäätös 13.6.2016 § 49. Hankeselvitys Jäälän koulun peruskorjauksen korvaavasta uudisrakennuksesta hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 16.2.2015 § 83. Tavoitehinnaksi vahvistettiin 8,79 M€,

Haahdela indeksissä 80,0. Hankkeen aiheuttamat käyttötalousmenolisäykset tulevat olemaan noin 0,095 M€ vuodessa eli noin 1,9 M€ 20 vuodessa.

Pohjankartanon peruskorjaus

1 000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot	0	0	2 800	3 800	3 800
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Luovutustulot	0	0	0	0	0

Pohjankartanon peruskorjaus on monivuotinen hanke, joka on kokoluokaltaan noin 14 M€. Peruskorjaus alkoi vuonna 2015 ja jatkuu vuoteen 2021. Hanketta ei voida keskeyttää. Tilakeskus on hoitanut hanketta tähän asti

korjausrakentamishjelman määrärahasta. Peruskorjaus on osoittautunut ennakoitua suuremmaksi. Kokoluokkaa vuoksi hanke esitetään siirrettäväksi erillisinvestoinniksi.

Kontinkankaan hyvinvointikeskus B-talo

1 000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot	4 548	1 820	2 728	0	0
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Luovutustulot	0	0	0	0	0

Kaupunginhallitus hyväksyi 25.4.2016 § 145 Kontinkankaan B-rakennuksen hankeselvityksen tavoitehinta-arvolla 3,72M€, Haahtela indeksissä 81,0. Kaupunginvaltuuston 30.1.2017 § 39 hyväksymä määrärahakorotus 0,828 M€,

yhteensä 4 548 M€. Rakennuksen vuosivuokra tulee olemaan noin 0,295 M€ vuodessa eli noin 5,9M€ 20 vuodessa. B-osan rakentaminen on alkanut vuonna 2017, kaupunginvaltuuston päätös 16.5.2016 § 46.

Kontinkankaan hyvinvointikeskus D-talo

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot	6 860	0	0	300	300
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Luovutustulot	0	0	0	0	0

Investoinnista ei ole kaupunginhallituksen päätöstä.

Tuiran hyvinvointikeskus

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot	6 510	1 175	4 585	750	0
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Luovutustulot	0	0	0	0	0

Kaupunginvaltuusto päätti 12.9.2016 § 72 Tuiran hyvinvointikeskuksen investoinnin. Sosiaali- ja terveysministeriö on myöntänyt hankkeelle poikkeusluvan 27.10.2016 (STM/3951/2016). Tuiran terveysaseman ja Tuirankartanon muutos- ja korjaustyöt ovat käynnistyneet vuonna 2017

pysäköintitilojen rakentamisella. Tuirankartanon ja Tuiran terveysaseman vuokrat nousevat investoinnin myötä 0,4 M€ vuodessa eli noin 8 M€ 20 vuodessa. Kokonaisuutena hyvinvointipalveluiden vuokrat vähenevät -0,2 M€ lähtötilanteeseen verrattuna.

Jokirannan koulun korvaava uudisrakennus

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot	17 555	0	400	6 000	8 000
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Luovutustulot	0	0	0	0	0

Kaupungin valtuuston kouluverkkopäätös 13.6.2016 § 49. Investoinnista ei ole kaupunginhallituksen päätöstä. Hankeselvitys on valmistunut 15.5.2017. Hankeselvityksessä esitetään, että Jokirannan koululle tehdään korvaava

uudisrakennus. Varmistetaan riittävät, terveet ja turvalliset väliaikaiset tilat Jokirannan koulun oppilaille ja henkilökunnalle esimerkiksi tilaelementein.

Muutostyöt Merikosken koulukiinteistön yhtenäisen peruskoulun tarpeisiin

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot	1 132	0	0	50	1 082
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Luovutustulot	0	0	0	0	0

Kaupunginvaltuuston kouluverkkopäätös 13.6.2016 § 49. Investoinnista ei ole kaupunginhallituksen päätöstä.

Maikkulan koulun peruskorjaus

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot	10 677	0	0	0	500
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Luovutustulot	0	0	0	0	0

Investoinnista ei ole kaupunginhallituksen päätöstä. Peruskorjauksen hankeselvitys valmistui 8.6.2016. Hankkeen tavoitehintaa-arvio on 10 677 000 € (ALV 0 %) hintatasossa 2/2016. Hanke esitetään toteutettavaksi vuosina 2021-23.

Lintulammen koulu

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot	8 732	0	0	400	4 200
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Luovutustulot	0	0	0	0	0

Investoinnista ei ole kaupunginhallituksen päätöstä. Mikäli nykyistä Lintulammen koulurakennusta ei peruskorjata vaan se korvataan vaihtoehtoisella korvaavalla uudisrakennuksella, esitetään korvaava uudis-rakennushanke toteutettavaksi erillisinvestointina vuosina 2020–2021. Vuodelle 2019 esitettävä määräraha on rakennussuunnittelua varten

Oulunsalon kouluratkaisu

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot	7 826	0	775	3 891	3 160
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Luovutustulot	0	0	0	0	0

Kaupunginvaltuuston kouluverkkopäätös 13.6.2016 § 49. Investoinnista ei ole kaupunginhallituksen päätöstä. Hankkeen alustava toteutusaikataulu on 2018–2020. Oulunsalon kouluratkaisussa varmistetaan nopea tilaratkaisu ja tarvittavat väliaikaiset tilat Salonpään koulun oppilaille ja henkilökunnalle.

Metsokankaan perusopetuksen lisärakennus

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot	5 830	250	3 375	2 205	0
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Luovutustulot	0	0	0	0	0

Metsokankaan koulun yläluokkien lisätilojen hankeselvitys on hyväksytty kaupunginhallituksessa 20.6.2016 § 203. Kaupunginvaltuusto päätti 12.9.2016 § 75 investoinnista. Metsokankaan yläkoulun rakennustöiden toteutusaikataulu on 2017–2019. Hankkeen myötä käyttötalousmenot kasvavat 0,525 M€ vuodessa eli noin 10,5 M€ 20 vuodessa.

Ritaharjun perusopetuksen lisärakennus

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot	6 080	240	3 176	2 664	0
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Luovutustulot	0	0	0	0	0

Kaupunginhallitus hyväksyi Kaijonharjun suuralueen perusopetuksen järjestämisen hankeselvityksen 20.6.2016 §202. Kaupungin valtuuston kouluverkkopäätös 13.6.2016 § 49. Rita-aukion koulun muutos- ja lisärakennustöiden alustava toteutusaikataulu on 2017–2019. Koulun käyttötalousmenot tulevat olemaan noin 0,53 M€ vuodessa eli noin 10,6 M€ 20 vuodessa.

Leinonpuiston yksikön uudistilat Terva-Toppilan koulun tontille

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot	7 546	50	4 500	2 996	0
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Luovutustulot	0	0	0	0	0

Kaupunginvaltuuston kouluverkkopäätös 13.6.2016 § 49. Tuiran koulun peruskorjauksen korvaavan uudisrakennuksen hankeselvitys valmistui 31.12.2014. Hankeselvitys korvaavien tilojen järjestämiseksi valmistui 18.11.2015.

Hankkeen aiheuttamat käyttötalousmenolisäykset tulevat olemaan noin 0,489 M€ vuodessa eli noin 9,8 M€ 20 vuodessa. Hankkeen alustava toteutusaikataulu on 2017–2019.

Länsituulen koulun yläluokkien lisätilat

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot	2 550	850	1 150	550	0
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Luovutustulot	0	0	0	0	0

Kaupunginvaltuuston kouluverkkopäätös 13.6.2016 § 49. Kaupunginhallitus hyväksyi Länsituulen koulun (Haukiputaan suuralue) laajennuksen hankeselvityksen 20.6.2016 § 204. Hankkeen toteutusaikataulu on 2017–2019. Laajennuksen myötä tulevat käyttötalousmenot ovat 0,13 M€ vuodessa eli noin 1,65 M€ 20 vuodessa.

OSEKK:n Raksilan tilojen muutostyöt lukiokäyttöön

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot	0	0	800	1 000	1 000
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Luovutustulot	0	0	0	0	0

Kaupunginvaltuuston kouluverkkopäätös 13.6.2016 § 49. Investoinnista ei ole kaupunginhallituksen päätöstä. Hanke on viitesuunnitelmattomalla. Hankkeen alustava toteutusaikataulu on 2018–2020.

Pateniemen suuralueen varhaiskasvatuspalvelut

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot	4 480	50	1 225	2 375	830
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Luovutustulot	0	0	0	0	0

Kaupunginhallitus hyväksyi 25.1.2017 § 12 Pateniemen suuralueen varhaiskasvatuspalveluiden hankeselvityksen tavoitehinta-arviolla 4,48 M€. Hankkeen alustava toteutusaikataulu on 2018–2020. Hankkeen myötä käyttötalousmenot laskevat 0,44 M€ vuodessa eli noin 3,6 M€ 20 vuodessa.

Mustikan päiväkoti

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot	2 040	100	1 020	920	0
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Luovutustulot	0	0	0	0	0

Kaupunginhallitus hyväksyi 22.5.2017 § 147 Mustikan päiväkodin korvaavan tilaratkaisun hankeselvityksen. Hankkeen alustava toteutusaikataulu on 2018–2019. Investoinnin nettomenot ovat 0,47 M€ 20 vuodessa.

Ouluhalli

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot	0	0	400	11 000	10 000
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Luovutustulot	0	0	0	0	0

Kaupunginjohtaja on asettanut hankeselvitysryhmän Ouluhallin perusrakennusta ja laajentamista koskien 11.8.2016 § 96. Investoinnista ei ole kaupunginhallituksen päätöstä. Hankkeen viitesuunnittelu sekä kuntotutkimukset on tehty, ja hankesuunnittelu on käynnistynyt. Hankkeen alustava toteutusaikataulu on 2019–2020.

Kauppahallin saneeraus ja varastotilojen järjestäminen

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot	0	150	750	1 500	1 000
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Luovutustulot	0	0	0	0	0

Kaupunginhallitus päätti 14.12.2010 maankäyttösopimuksen tekemisestä MGP Services Oy:n kanssa koskien Torinrantaan tulevaa hotelli- ja monitoimitilan tonttia. Investoinnista ei ole kaupunginhallituksen päätöstä. Tontteja koskevat maanvuokrasopimukset on allekirjoitettu sopimusehtojen mukaisesti 12.6.2015. Kauppahallin

saneerauksen toteutusaikataulu on 2017–2020. Hanke sisältää Kauppahallin rakennus- ja taloteknisen peruskorjauksen, kauppatorin aittojen/makasiinien siirron hotellihankkeen tieltä sekä niiden muutostyöt ja korvaavien varasto- ja wc-tilojen rakennuttamisen.

Energiasäästö investointihankkeet

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot	0	0	1 280	1 300	0
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Luovutustulot	0	0	0	0	0

Energiansäästöhankeet sisältävät Linnanmaan liikuntahallin, Raatin liikuntakeskuksen, toimintakeskus Jatulin ja Vesijatulin, Oulunsalon liikuntakeskuksen, Alakylän koulun sekä Aseman koulun hankkeet. Suunniteltu toteutusaika on vuosina 2018–2019.

Korjausrakentamishjelma

€1 000	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot			15 000	15 000	18 000
Rahoitusosuudet			0	0	0
Luovutustulot			0	0	0

Liikelaitos Oulun Tilakeskus toteuttaa vuosittain johtokunnan päätöksellä korjausrakentamishjelman. Korjaushjelma voi sisältää myös korvaavia uudisrakennusinvestointeja.

Suunnittelumääräraha

1 000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot			800	500	500
Rahoitusosuudet			0	0	0
Luovutustulot			0	0	0

Suunnittelumääräraha käytetään talousarviovuotta myöhempien erillisinvestointikohteiden hanke- ja rakenne-suunnitteluun, kuntoarvioihin, tutkimuksiin sekä muihin tarvittaviin lisäselvityksiin.

Tilakeskuksen investoinnit yhteensä

1 000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot			51 844	62 691	57 572
Rahoitusosuudet			0	0	0
Luovutustulot			0	0	0

16 Liikelaitokset

16.1 Oulun Vesi liikelaitos

Oulun Vesi toimii vesihuoltolain mukaisena kunnallisena vesihuoltolaitoksena, joka hankkii tulo-rahoinnin asiakailta perittävillä liittymis-, perus- ja käyttömaksuilla. Oulun Vesi toimittaa asiakkailleen kohtuulliseen hintaan hyvälaatuista talousvettä ja vastaa jätevesien viemäroinnistä ja puhdistamisesta sekä sopimusperusteisesti myös asemakaava-alueiden kuivatusvesien johtamisesta huolehtien näin vesistöjen ja muun ympäristön säilymisestä puhtaina.

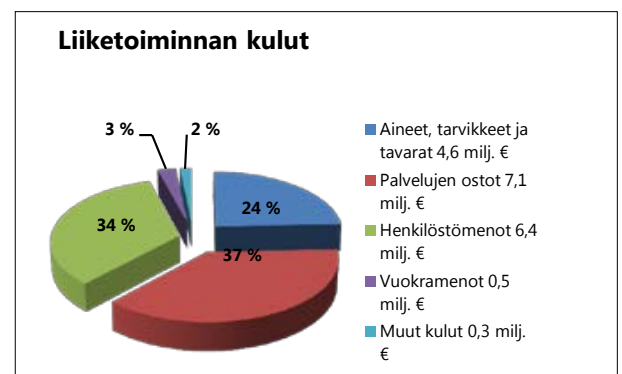
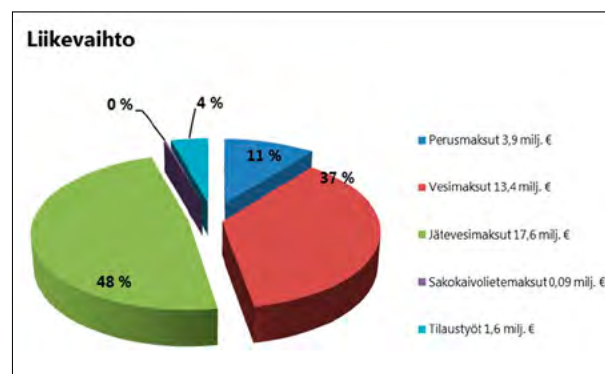
Oulun Veden toiminta-alue on määritelty ja se käsittää lähes koko Oulun kaupungin asutut alueet. Taskilan jätevedenpuhdistamolla käsitellään Oulun lisäksi myös Muhoksen, Utajärven ja Iin kuntien jätevedet.

Oulun Vesi toimii ulkoisena liikelaitoksena omistajajohdettujen linjausten mukaisesti. Strategian mukaisesti on valmius laajempaan seudulliseen vesihuoltolaitosten yhteistyöhön, kuten jätevedenkäsittelyn osalta on jo toteutunutkin.

Vesilaitoksen omaa ydintoimintaa ovat mm.

- vedenhankinta ja vedenkäsittely
- vedenjakelu ja jätevesiviemärointi
- jätevedenkäsittely
- verkostojen suunnittelu ja rakennuttaminen
- verkostojen kunnossapito ja hallinta
- asiakaspalvelu ja vesilaskutus

Seuraavissa kuvissa on esitetty liikevaihdon ja liiketoiminnan kulujen erät graafisesti.

Talous

Keskeiset talouden tunnusluvut omistajaohjauksen näkökulmasta

Tunnusluvut	TP 2016	TA 2017 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Toiminnan laajuus						
• Liikevaihto, milj. €	36 496	37 200	36 600	36 600	36 600	36 600
• Investoinnit, milj. €	-14 709	-28 790	-18 390	-23 270	-16 855	-15 825
Kannattavuus						
• liikevaihtojäämä, milj. €	11 762	10 665	10 665	11 073	10 681	10 681
• sijoitettujen pääomien tuotto, %	10,2					
• korvaus peruspääomasta ja pääomavelasta %	12	12	12	12	12	12

Liikelaitoksen omaa toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2016	TA 2017 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Vesimaksu €/m ³ (alv 24%)	1,52	1,52	1,52	1,52	1,52	1,52
Jätevesimaksu €/m ³ (alv 24%)	1,98	1,98	1,98	1,98	1,98	1,98
Uusien liittymien määrä, kpl	313	350	350	350	300	300
Laskutetun talousveden määrä, milj. m ³	10,884	10,900	10,850	10,900	10,900	10,900
Liiketoiminnan kulut, 1 000 €	18 429	20 414	19 401	19 020	19 212	19 212
Tuloutus omistajalle, 1 000 €	5 511	5 511	5 511	6 613	6 613	6 613
Suunnitelmapoistot, 1 000 €	9 223	9 800	9 500	9 600	9 800	9 800
Liikevaihto/hlö (1 000 €/hlö)	312	321	300	290	293	293

Toimintasuunnitelma

Keskeinen tavoite on turvata laadukkaat ja toimintavarmat vesihuoltopalvelut koko toiminta-alueella. Ympärivuorokautinen laitosten valvonta sekä vesihuoltoverkoston ja laitteiden ylläpito koko laajalla toiminta-alueella kattaa monipuolisesti kiireiset kaivanto- ja korjaustyöt ja vaatii moniosaamista korkean palvelutason takaamiseksi.

Kehittämisen painopisteet on määritelty vesihuollon kehittämissuunnitelmassa, joka päivitettiin uuden Oulun tilanteen mukaiseksi. Liikelaitoksen strategiatyö pohjautuu vesihuollon kehittämissuunnitelmaan ja omistajaohjauksen linjauksiin.

Vedenhankinnan varmistamisesta tehdyn valtuuston hankepäätöksen pohjalta valmisteltiin lupahakemus pohjavedenotosta Viinivaaran alueelta. Vaaditun varmuusluokituksen saavuttamiseksi pyritään nykyisen pintaveden käytön rinnalla lisäämään pohjaveden käyttöä. Lupakäsittelyssä varaudutaan lausuntojen, vastineiden ja mahdollisten lisäselvitysten tekemiseen. Lupaprosessi tulee vieämään useita vuosia ja tulee vaatimaan lupavaiheen jälkeen merkittäviä investointeja.

Vesilaitosprosessien kehitystyötä tehdään tutkimushankkeissa yhdessä yliopiston ja yritysten kanssa. Riskienhallinta on oleellinen osa vesilaitoksen päivittäistä toimintaa. Kyberturvallisuuden liittyviin riskeihin kiinnitetään huomiota ja varavoiman saantia parannetaan sekä energiatehokkuuteen pyritään laitekantaa uusimalla kaupungin ympäristöohjelman mukaisesti. Jakelualueilla toiminta- ja vedenjakeluvarmuutta parannetaan häiriötilanteiden varalta laitosten uudistushankkeilla ja lisäämällä alavesisäiliötilavuutta.

Toimipisteiden erilaisia toimintatapoja ja päivystyskäytäntöjä kehitetään edelleen. Organisaatio- ja toimitilaratkaisuilla sekä päivystys- ja varallaolojärjestelyillä on tavoiteltu parhaiden käytäntöjen hyödyntämistä ja kustannustehokkuutta. Ylläpidon toimitilamuutokset käynnistyvät lähivuosina varikkotilojen muuttuessa.

Asiakastietojärjestelmän hankintaa valmistellaan nykyisen ohjelmiston ylläpidon päättyessä. Asiakaspalvelukonseptia kehitetään asiakaslähtöisyyttä korostaen ja ottamalla sähköisen asiakaspalvelun uudistuksia tehostetusti käyttöön. Kotitalouksille sekä palvelu- ja teollisuusasiakkaille kohdennettava tiedotus ja viestintä vaatii lisäresursseja.

Suunnitelmakaudella yhtenäistetään käytössä olevia tietojärjestelmiä, joihin kohdistuu sekä investointeja että henkilöstön koulutustarvetta. Keskitettyyn valvomo-ohjelmistoon liitetään loput verkostojen kenttäkohteet ja vanhat järjestelmät poistuvat käytöstä. Verkostojen täydennysmittausprojekti saataneen päätökseen suunnitelmakaudella, jolloin sähköiset verkostotiedot ovat samantasoisia koko Oulun alueella. Verkkotietojärjestelmään tallentuvat verkostotutkimusten ja korjausten yhteydessä saadut kuntotiedot ja niiden pohjalta omaisuudenhallinta sekä investointien suunnitelmallisuus parantuvat. Käyttöönottoaiheessa oleva verkostolaskentaosio antaa tietoa verkoston käyttäytymisestä mm. häiriötilanteissa ja helpottaa verkostosuunnittelua.

Verkosto- ja laitosinvestoinneilla turvataan kaupungin kasvun edellytyksiä asunto- ja palvelutuotantoa varten. Vesihuoltoverkostojen saneerausvelkaa vähennetään riittävästi verkostojen saneerauksilla, kun uudisrakentamisen osuus vähenee maankäytön toteutusohjelman mukaisesti. Vesihuollon toimintavarmuuden turvaamiseksi saneerausten osuus on suunnittelukaudella vuosittain yli 60 % verkostoinvestoinneista painottuen jätevesiverkoston vuotovesimäärien vähentämiseen muuttamalla mm. sekaviemäriä alueita erillisviihköintiin. Verkostojen saneerauskohteiden määrittely tehdään suunnitelmallisesti katu- ja viherpalveluiden kanssa yhteistyössä. Hulevesien hallinta on lainsäädännön muutoksen myötä siirretty yhdyskunta- ja ympäristöpalveluille.

Jätevesienkäsittely kehittyi edelleen ja parantaa ympäristön tilaa, kun Taskilan puhdistamolle toteutetaan typpipoistolajennus kalvosuodatuslaitoksena vuonna 2017-18 typpipoistoa koskevan lupaehdon täyttämiseksi. Taskilan

puhdistamon uusi ympäristölupa on asettamassa typenpoistolle aiempaa tiukemman ympärivuotisen 70 % puhdistustehovaatimuksen, mikä vaatii tulevaisuudessa merkittäviä investointeja. Lietteenkoivauksen rakenteiden ja -laitteiden uusiminen on myös toteutettava samassa aikataulussa kalvosuodatinlaitoksen kanssa. Jätevedenpuhdistuksessa on kehityssuuntana ravinteiden talteenoton ja kierrätyksen sekä energiahyödyntämiseen parantaminen, mikä otetaan huomioon laitoskohteiden ja laitteiden uusimisessa.

Lietteiden kompostointitoiminnan ympäristölupa Vasikkasuolla on valituksenalainen ja toiminnan arvioidaan päättyvän vuonna 2019. Lietteenkäsittelystä vastaava toimittaja pyrkii peltokäyttöä korvaavien käyttökohteiden lisäämiseen sekä toimii kompostialueella ympäristöhaitat minimoidaan. Lietepohjaisten tuotteiden peltokäyttö on kuitenkin vaikeutunut koko maassa sekä kiristyvien määräysten että elintarviketeollisuuden omien linjausten vuoksi. Lietteenkäsittelyn tulevaisuuden ratkaisu kilpailutetaan lähivuoden aikana ja tavoitteena on hankkia lietteenkäsittelyn kokonaispalvelu pitkällä sopimuksella.

Henkilöstön ikääntymiseen ja työyhteisön hyvinvointiin liittyy haasteita, joihin vastataan monipuolisella työkykyä ylläpitävällä toiminnalla ja eläköityvien tilalle palkattavien perehdytyksellä. Henkilöstölle tehdään osaamiskartoitusta ja osaamisen varmistamiseksi järjestetään ammatillista koulutusta sekä lisätään esimieskoulutusta. Sairauspoissaolojen määrän tulee olla alle 5 %.

Sertifioituja laadunhallinta- ja työturvallisuusjärjestelmiä kehitetään uutta tulevaa standardia silmälläpitäen. Henkilöstön hyvän työsuojeluasenteen säilyttämiseen haetaan uusia kannustimia.

Yhdyskunnan kannalta elintärkeät vesihuoltopalvelut turvataan ja varmistetaan päivittäinen talousveden korkea laatutaso tuotantoprosesseja kehittämällä. Vesihuollon toimintavarmuutta parannetaan automaatiohankkeiden, varayhteyksien ja varavoimajärjestelyjen osalta. Vedenhankinnan varmistamista koskevan hankepäätöksen pohjalta lupakäsittely etenee.

Vesihuollon tuottavuus pidetään hyvällä tasolla ja ydin toimintojen tarkasteluun liittyen arvioidaan markkinoilla olevien palveluiden kilpailutilannetta ja saatavuutta monituottajamallin mukaisesti. Palveluja kilpailutetaan erityisalojen hankintalain mukaisesti.

Lakiveloitteet ohjaavat vesihuoltolaitoksen toimintaa, minkä mukaisesti myös henkilöresurssit mitoitetaan laadukkaiden ja toimintavarmojen vesihuoltopalveluiden turvaamiseksi ja riskien hallitsemiseksi.

Jätevedenkäsittelyssä lupaehtojen saavuttaminen vaatii investointeja. Typenpoiston tehostamisinvestoinnin hankinta on käynnissä, jossa varaudutaan myös uuden ympäristöluvan mahdollisiin tiukentuviin lupaehtoihin. Lisäksi jätevesilietteen vaihtoehtoinen jälkikäyttöratkaisu

kilpailutetaan sekä energiataloudellisia hyödyntämismahdollisuuksia selvitetään.

Asiakaslähtöistä näkökulmaa korostetaan kaupunkistrategian mukaisesti ja se huomioidaan asiakaspalvelun lisäksi kaikkien tulosyksiköiden prosessien kehittämisessä sekä koko laitoksen viestinnässä. Asiakastytyväisyyttä mitataan puolueettomilla kyselyillä ja asiakaspalautteet sekä sidosryhmien palautteet käsitellään.

Toimintaympäristöanalyysi

Vesihuoltoverkostojen korjausvelkaa on edelleen merkittävästi ja nykyinen saneeraustahti pidetään yllä korjausvelan kasvun hillitsemiseksi. Erityisesti viemäriverkon vuotovesimääriä pyritään järjestelmällisesti vähentämään, jotta vuotovesien vaikutukset jätevedenpuhdistuksen tuloksiin ja kuluihin sekä viemäritulvien riskeihin pienenevät.

Tulevat investointitarpeet kohdistuvat verkostojen saneerausvelan pienentämiseen, vedenhankinnan turvaamiseen sekä jätevedenpuhdistuksen tehostamisen vaatimiin investointeihin. Vesihuoltomaksut on kyetty pitämään Oulussa selvästi maan keskiarvoa edullisempina, vaikka vesihuoltoon investoidaan vuosittain merkittävästi ja vesilaitosten yhdistyminen laajensi huomattavasti vesilaitoksen toiminta-alueita.

Vedenkulutus näyttäisi edelleen vähenevän säästötoimien ansiosta.

Kantakaupungin talousvesi valmistetaan Oulujoen pintavedestä kahdella vedenkäsittelylaitoksella ja muilla alueille käytetään paikallisia pohjavesivarjoja. Oulun kantakaupungin vedenhankinnan varmuuden parantamisesta pohjaveden käyttöä lisäämällä tehtiin hankepäätös valtuustossa 2015, mihin perustuen on laadittu monipuoliset ympäristöselvitykset ja jätetty pohjavedenoton lupahakemus Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon maaliskuussa 2017. Nykyisten pintavesilaitosten peruskunnostuksiin ja laajennuksiin on tulevaisuudessa tarvetta.

Vesihuoltopalveluilta odotetaan erittäin korkeaa laatua ja toimintavarmuutta ja myös asiakaspalveluun ja viestintään kohdistuu yhä enemmän kehitystarpeita. Vesihuoltoa koskevat lainsäädäntömuutokset (mm. ympäristön- ja luonnonsuojelulait, vesihuoltolaki, vesien- ja merienhoidon laki) vaikuttavat lupaprosesseihin ja toisaalta kiristyvät lupahdot aikaansaavat investointitarpeita.

Jätevesien käsittely on seudullisesti keskitetty Taskilan jätevedenpuhdistamolle, jossa käsitellään lähes 200 000 asukkaan jätevedet. Taskilan puhdistamon typenpoistolaajennus kalvosuodatinlaitteistoon perustuvana on rakenteilla, millä varaudutaan jätevesien lupaehtojen mukaiseen käsittelyyn myös typenpoiston osalta. Uusi ympäristölupapäätös on kuitenkin asettamassa jäteveden typenpoistovaatimuksen ympärivuotiseksi, mikä tuo merkittäviä investointitarpeita.

Jätevesilietteen käsittelyyn liittyvä aumakompostointi Vasikkasuon alueella sai määräaikaisen luvan vuoden 2017 loppuun ja toiminnanharjoittaja on valittanut luvasta. Nykyisin pääosa hygienisoidusta lietteestä on käytetty maanparannusaineena peltokäytössä ja osittain on käytetty aumakompostointia Vasikkasuolla. Lietepohjaisten tuotteiden peltokäyttö on vaikeutunut koko maassa sekä kiristyvien määräysten että elintarviketeollisuuden omien linjausten vuoksi.

Ilmastonmuutos lisää rankkasateiden myötä taajamatulvien riskiä. Hulevesien kokonaishallinta on siirtynyt yhdyskunta- ja ympäristöpalveluihin, mutta huleveden runkoviemärit ovat toistaiseksi Oulun Veden vastuulla.

Maakuntahallinnon uudistuksen ja kaupungin johtamisjärjestelmän muutosten ei arvioida vaikuttavan merkittävästi ulkoisena liikelaitoksena toimivaan Oulun Vesi liikelaitokseen.

Henkilöstön vaihtuvuutta on yksiköissä eläköitymisten vuoksi. Vuoden 2018 aikana eläköityy arviolta 2 henkilöä, joiden tilalle palkataan korvaavia henkilöitä. Vesilaitostoi- mintaan kohdistuvat veloitteet ja kehittämistarpeet sekä varautumisen ja riskienhallinnan tarpeet ovat lisänneet työmääriä, mikä edellyttää lähivuosina henkilörekrytoite- ja erilaisiin tehtäviin.

Kaupunkistrategian toimeenpano

Kuntalaisten hyvinvointi

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittarit / Tavoitetaso
1.1 Hyvinvoinnin edistäminen ja asiakaslähtöinen palvelujen kehittäminen elämän eri vaiheissa	Asiakastytyväisyys parhaiden tasolle. Sähköisten palvelujen käytön kasvu.	Parannus vuotuisen WACSI-kyselyn tulosten keskiarvoissa toisiin laitoksiin ja omiin tuloksiin nähden. Myyntilaskujen sähköistymisaste yli 33 %.
1.1 Hyvinvoinnin edistäminen ja asiakaslähtöinen palvelujen kehittäminen elämän eri vaiheissa	Vesijohtoveden laatu ja toimitusvarmuus jatkuvasti hyvätasoisista.	Täyttää STM:n astuksien 461/2000 ja 442/2014 mukaiset laatuvaatimukset ja -suositukset. Käyttökeskeytysaika alle 20 min/ asiakas/v.

Ympäristön kestävyys ja yhdyskuntarakenteen eheys

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittarit / Tavoitetaso
3.3 Ympäristövastuulliset toimijat	Moitteeton jäteveden puhdistus ja kestävä kehityksen mukainen lietteenkäsittely.	Jäteveden puhdistustulokset ja lietteenkäsittelyn toiminta ovat lupaehtojen mukaisia.
3.3 Ympäristövastuulliset toimijat	Verkostoon pumpatun veden määrä vähenee.	Veden ominaiskulutus asukasta kohden mitattuna laskee.

Kaupunkitalouden kestävyys ja tasapaino

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittarit / Tavoitetaso
Kaupunkitalouden kestävyys ja tasapaino	Talouden tulostavoitteiden saavuttaminen.	Talouden sitovat tavoitteet saavutetaan.
Kaupunkitalouden kestävyys ja tasapaino	Taksataso kohtuullinen.	Vertailuhinta alle maan keskitason.

Kehittäminen

Vesihuoltopalveluiden kehittämistoimilla pyritään korkean laadun, toimintavarmuuden ja kustannustehokkuuden parannuksiin. Tärkeimpinä painopisteinä ovat veden- ja jätevedenpuhdistusprosessit, vedenhankintaratkaisut, verkostojen vuotovesimäärien vähentäminen, ympäristövastuulliset hankkeet, verkostojen hallinta sekä asiakaspalvelun ja asiakastietojärjestelmän kehittäminen. Oulun Vesi osallistuu vesihuoltoalan yhteisiin kehittämishankkeisiin ja benchmarking –toimintaan sekä opinnäytetöiden laatimiseen. Olemme myös mukana kaupunkitasoisten

älykkään tekniikan ratkaisujen soveltamisessa vesihuoltoon.

Kehittämishankkeet

Oulun Veden kehityshankkeet tukevat kaupungin ympäristöohjelman tavoitteita ja rahoitetaan pääosin liikelaitoksen omista käyttötalousmenoista. Ulkopuolista rahoitusta pyritään saamaan seuraavaan vesihuollon hankkeeseen, jotka sisältyvät *Ympäristö- ja ilmastoasiat* sekä *kestävä kehitys*- salkkuteemaan:

- *Lietteenkäsittelyn tulevaisuuden ratkaisut*, jonka tavoitteena on käyttää innovaatiokumppanuutta jätevesilietteen käsittelypalvelun hankintamenettelyinä. Innovaatiokumppanuus on uuden hankintalain mukainen menettely ja sillä pyritään aktivoimaan markkinoita uusien ratkaisujen etsimiseen ja toiminnan kehittämiseen yhdessä tilaajan kanssa. Samalla kerätään kokemuksia kaupungille uudesta hankintamenettelystä.

Projekti toteuttaa myös Oulun kaupungin hankintaohjelman (KH 12.6.2017) tavoitteita, jotka liittyvät innovaatiomyönteisiin ja innovatiivisiin hankintoihin, hankintaosaamisen tason nostoon sekä yhteiskuntavastuuseen ja kestäväan kehitykseen. Hankkeeseen on haettu rahoitusta Tekesiltä ja hankinta toteutetaan innovaatiokumppanuusmenettelyllä, mikäli rahoitus myönnetään.

Lietteenkäsittelyn tulevaisuuden ratkaisut

Projektin kesto	Hankkeen kokonaisarvo	Haettu avustus
1.9.2017 – 31.10	368 634 €	191 438 €

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Oulun Veden henkilömäärä on vähentynyt laitosten yhdistymisen jälkeen viidellä toimintatapoja ja käytäntöjä kehittämällä. Vesilaitoskoon kasvu, lakisääteiset velvoitteet ja palvelutasovaatimukset sekä vaativat projektit ovat lisänneet tehtäviä ja työn määrää. Lähivuosina on tarve rekrytoida muutamia henkilöitä erilaisiin tehtäviin.

Eläköityvien tilalle palkattaessa tehtäväkuva harkitaan tarkkaan, kun rekrytoidaan tuotantoprosesseihin korvaavaa henkilöstöä.

Omia ydintoimintoja arvioidaan ja ulkopuolisten palveluiden käyttöä selvitetään toiminnoittain, jolloin voi henkilömäärään tulla muutoksia. Työvoiman saatavuus on erikoisosaamista vaativissa tehtävissä vaikeutunut. Korvaavan työn malli on käytössä ja tehtäväkiertoon kannustetaan ja siihen on tarjotaan myös työhyvinvoinnin kannalta hyviä mahdollisuuksia.

Vesihuollon tarpeisiin kohdistettuun ammatilliseen koulutukseen ja esimieskoulutukseen osallistutaan ja koulutusyhteistyötä jatketaan oppilaitosten kanssa. Vesihuoltoalan harjoittelu- ja opiskelupaikkoja tarjotaan vuosittain.

	TP 2016	Ennuste 2017	TA 2018	Muutos-% (2017-2018)	TS 2019	TS 2020
Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan)						
Vakinaiset	105	110	112	1,8	112	112
Poistuma (eläke- ja muu poistuma)	9	6	2	-66,7	0	2
Tilapäiset	12	12	14	16,7	13	13
Organisatoriset muutokset						
Yhteensä	117	122	126	3,3	125	125
HTV (toteutunut työpanos)						
Vakinaiset	87,1	91,3	93,0	1,9	93,0	93,0
Tilapäiset	12,6	10,0	11,6	16	10,8	10,8
Yhteensä	99,7	101,3	104,6	3,3	103,8	103,8
Henkilöstökustannukset						
Palkat ja palkkiot	-4 627	-4 786	-4 973	3,9	-4 933	-4 933
Palkkaperusteinen eläkemaksu	-803	-750	-846	12,7	-839	-839
Eläkemenoperusteinen eläkemaksu	-298	-250	-250	0,0	-250	-250
Varhe-eläkemaksu	-14	-40	-40	0,0	-40	-40
Muut eläkekulut	9	0	0	0,0	0	0
Muut henkilösivukulut	-312	-287	-337	17,2	-334	-334
Yhteensä	-6 045	-6 114	-6 445	5,4	-6 396	-6 396

Investoinnit

Oulun Veden investointien määrä vuonna 2018 on noin 23,3 milj. €.

Verkostojen uudis- ja korjausrakentamiseen on varattu 10,5 milj. €, josta hulevesiverkostoihin n. 2 milj. €. Uudisrakentamiskohteet valitaan maankäytön toteutusohjelman perusteella ja toteutetaan muun kunnallistekniikan urakoiden yhteydessä. Verkostojen saneerauksissa painotetaan edelleen viemäriverkoston saneerauksia

vuotovesimäärien pienentämiseksi ja suuria runkovesijohtoja uusitaan. Erillisiä verkostokohteita toteutetaan ja haja-asutusalueella toteutetaan pohjavesialueilla olevien kylien viemärintihankkeita kaupunginvaltuuston toiminta-aluepäätöksen mukaisesti.

Puhdistamoiden investointeihin käytetään yhteensä 11,8 milj. €. Taskilan jätevedenpuhdistamon laajennus tyypinpoiston tehostamiseksi toteutetaan MBR-kalvosuodatinlaitoksena vuosien 2017–2018 aikana, minkä kustannukset ovat yhteensä 12 milj. €. Lisäksi

lietteenkäsittelyrakennuksen ja -laitteistojen rakentaminen ajoittuu vuosille 2018-2019 ja on arvoltaan n. 5 milj. €. Lietteenkäsittelyn palveluhankinnasta pyritään tekemään palvelusopimus vuoden 2018 aikana.

Hintan ja Kurkelanrannan vedenpuhdistamoiden ylläpito-saneerauksiin on kohdistettu 0,4 milj. € ja pohjavedenot-tamoihin n. 1,3 milj. €. Vedenhankintaselvityksiin varataan 0,3 milj. € vuodelle 2018. Hintan alavesisäiliön noin 4 milj. €:n investointiin varaudutaan vuosina 2019-2020.

Investoinnit (1 000 €)	TP 2016	TA 2017	Enn 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Vesijohtoverkoston investoinnit	4 047	3 695	3 695	3 505	3 435	3 430
Jätevesiviemäriverkoston investoinnit	4 163	5 035	5 035	4 980	4 885	4 860
Hulevesiviemäriverkoston investoinnit	1 959	2 010	2 010	2 000	2 000	2 000
Vedenpuhdistamoiden investoinnit	1 095	420	420	420	1 100	3 200
Pohjavedenotamoiden investoinnit	23 333	1 080	1 080	1 380	1 000	1 000
Jätevedenpuhdistamoiden investoinnit	749	16 015	5 700	10 050	3 900	800
Muut investoinnit	363	535	450	935	535	535
	35 709	28 790	18 390	23 270	16 855	15 825

ICT-investoinnit (sisältyvät kohtaan muut investoinnit) Asiakastietojärjestelmä

1 000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot	700	0	700	0	0
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Luovutustulot	0	0	0	0	0

Uuden monipuolisemman asiakastietojärjestelmän hankinta ja käyttöönotto toteutetaan vuonna 2018.

Merkittävimmät riskit

Yhdyskunnan kannalta elintärkeiltä vesihuoltopalveluilta edellytetään jatkuvaa korkeaa laatua ja toimintavarmuutta. Kokonaisuutena arvioiden riskienhallintaa ja poikkeaviin tilanteisiin varautumista tehdään vesilaitostoiminnassa jatkuvasti.

Juomaveden saastumisriskit ja siitä pahimmillaan aiheutuva epidemia on pahin riski vesilaitoksen näkökulmasta. Puhdistusprosessin kaikissa vaiheissa pyritään eliminomaan tällainen mahdollisuus ja oman käyttölaboratorion sekä viranomaisvalvonnan avulla varmistetaan talousveden ensiluokkaisuus. Riskiä on vähennetty koko vedenhankinnan, -käsittelyn ja -jakelun kattavan ketjun riskiarvioinnilla uudella WSP- (Water Safety Plan) työkalulla.

Vakavat riskit liittyvät vedenhankinnan varmuuteen. Oulun kantakaupungin vedenhankinta on lähes yksinomaan Oulujen raakaveden varassa ja valtakunnallisesti turvaluokitus on heikko (luokka III). Valtuusto teki päätöksen vedenhankinnan varmistamisesta toukokuussa 2015, minkä pohjalta lisätään pohjaveden käyttöä nykyisen pintavesijärjestelmän rinnalla, jolloin voidaan paremmin varautua erilaisiin vakaviin häiriötilanteisiin. Vedenhankinnassa varaudutaan tekemään suuria investointeja lupaprosessin jälkeen.

Vesihuollon jakeluverkon häiriöt tai prosessihäiriöt voivat aiheuttaa vakavia ja vaikutuksiltaan laaja-alaisia vahinkoja kiinteistöille ja jopa ihmisille. Ylläpidettävää vesihuoltoverkostoa on 3800 kilometriä, joka huomioiden

vedenjakeluvarmuus ja viemäreiden toimivuus on kyettävä turvaamaan ja pitämään hyvällä tasolla. Riittävillä verkoston saneerauksilla verkosto-omaisuuden arvo säilyy ja verkostovaurioiden riski vähenee, mikä vaatii pidemmällä aikajänteellä saneerauksiin riittävästi taloudellisia resursseja. Saneerausten osuus pyritään pitämään vähintään 60%:ssa verkoston investoinneista. Myös puhtaan veden säiliötilavuuden riittävyys on varmistettava.

Vesilaitosprosessit ovat erittäin riippuvaisia automaatio- ja tietojärjestelmistä, ict-ratkaisuista ja laajemmin koko kyberturvallisuuden tasosta, minkä osalta toimenpiteet suunnitellaan yhteistyössä kaupungin asiantuntijatahojen kanssa. Toimintariskeihin kuuluvat myös tärkeiden kemikaalien, laitteiden ja varaosien saatavuuden turvaaminen.

Laatu- ja työturvallisuusjärjestelmät tukevat toiminnan kehitystä ja henkilöstön osaamisen avulla riskejä pyritään toiminnoittain minimoimaan. Avainhenkilöstön pysyvyydestä ja osaavan henkilöstön saannista on kyettävä huolehtimaan eläköitymisten yhteydessä, mikä vaatii satsauksia työtyytyväisyyteen ja työpaikan houkuttelevuuteen.

Merkittävät talousriskit liittyvät hankintoihin tai palveluja koskeviin kilpailutuksiin ja sopimuksiin sekä kiristyyhin lupaehtoihin, mikä voi edellyttää isoja investointeja ja kasvaneita käyttökustannuksia mm. jätevedenpuhdistuksessa. Riittävää hankintaosaamista tarvitaan järjestelmähankinnoissa ja sopimusjuridiikan tuntemusta tarvitaan aina merkittävässä sopimuksissa ja tukena käytetään kaupungin hankinta- ja lakimiespalveluja.

OULUN KAUPUNKI
Oulun Vesi liikelaitos

TULOSLASKELMA	TP 2016	TA 2017 (alkup.)	ENN 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
€1 000						
LIKEVAIHTO	36 493	37 200	36 750	36 600	36 600	36 600
Valmiiden ja keskeneräisten tuott. varastojen lisäys (+) ja vähennys (-)						
Valmistus omaan käyttöön	2 754	3 611	2 261	3 026	3 026	3 026
Liiketoiminnan muut tuotot	137	67	67	67	67	67
Tuet ja avustukset kunnalta	29	0	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Ostot tilikauden aikana	-4 431	-4 666	-4 566	-4 645	-4 666	-4 666
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	0	0	0			
Palvelujen ostot	-7 270	-8 600	-7 150	-7 132	-7 332	-7 332
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-4 651	-4 788	-5 049	-4 973	-4 933	-4 933
Henkilöstösivukulut						
Eläkekulut	-1 110	-1 297	-1 086	-1 136	-1 129	-1 129
Muut henkilöstösivukulut	-313	-309	-229	-337	-334	-334
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-9 223	-9 800	-9 500	-9 600	-9 800	-9 800
Arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut kulut	-653	-753	-753	-798	-818	-818
LIKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	11 762	10 665	10 765	11 073	10 681	10 681
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	3	18	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	18	0	20	18	18	18
Kaupungille maksetut korkokulut	-284	-429	-497	-367	-453	-480
Muulle maksetut korkokulut						
Korvaus peruspääomasta	-5 511	-5 511	-5 511	-6 613	-6 613	-6 613
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0	0
YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	5 986	4 743	4 777	4 111	3 633	3 606
Satunnaiset tuotot ja -kulut						
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut						
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	5 986	4 743	4 777	4 111	3 633	3 606
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-183	-7 314	-6 955	-6 741	-3 939	1 082
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	-4 300	7 500	5 000	7 500	5 000	0
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)						
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	1 504	4 929	2 822	4 870	4 694	4 688

OULUN KAUPUNKI
Oulun Vesi liikelaitys

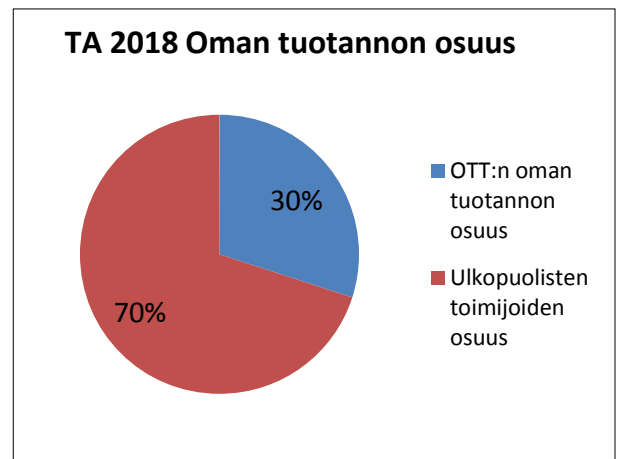
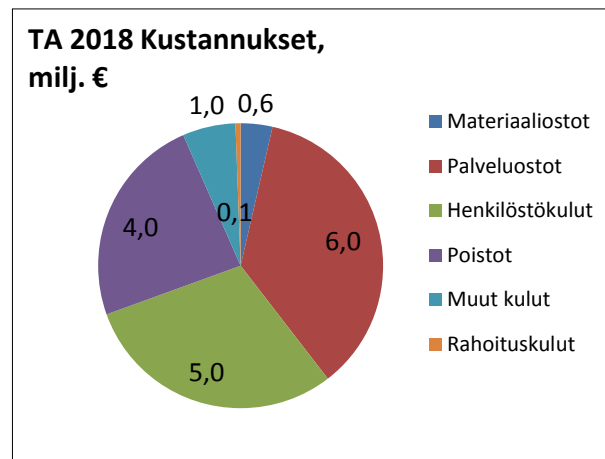
RAHOITUSLASKELMA	TP 2016	TA 2017 (alkup.)	ENN 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
€1 000						
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
Liikelylijäämä (-alijäämä)	11 762	10 665	10 765	11 073	10 681	10 681
Poistot ja arvonalentumiset	9 223	9 800	9 500	9 600	9 800	9 800
Rahoitustuotot ja -kulut	-5 775	-5 922	-5 988	-6 962	-7 048	-7 075
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0
Muut tulorahoituksen korjaukset	-2	0	0	0	0	0
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Investointimenot	-14 709	-28 790	-18 390	-23 270	-16 855	-15 825
Rah.osuudet investointimenoihin	41	0	0	0	0	0
Pys. vast. hyöd. luovutustulot	2	0	0	0	0	0
TOIMINNAN JA INVEST. RAHAVIRTA	542	-14 247	-4 113	-9 559	-3 422	-2 419
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaam.lis.kunnalle	0	0	0	0	0	0
Antolainasaam.lis.muilta	-4	0	0	0	0	0
Antolainasaam.väh.kunnalta	0	0	0	0	0	0
Antolainasaam.väh.muilta	0	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset						
Pitkäaik.lain. lis. kunnalta	0	13 000	5 000	8 000	4 000	4 000
Pitkäaik.lain. lis. muilta	0	0	0	0	0	0
Pitkäaik.lain. väh. kunnalle	-1 445	-2 745	-1 445	-1 945	-2 275	-2 611
Pitkäaik.lain. väh. muilta	0	0	0	0	0	0
Lyhytaik.lain.muutos kunnalta	0	0	0	0	0	0
Lyhytaik.lain. muutos muilta	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset						
Peruspääoman muutos	0	0	0	0	0	0
Muut oman pääoman muutokset	-7 000	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Toimeksiant.var.ja po:n muut.	0	0	0	0	0	0
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	0	0	0
Saamisten muutos kunnalta	5 557	2 908	-3 007	1 833	43	-623
Saamisten muutos muilta	-159	0	1 497	0	0	0
Korott. velkojen muut.kunnalta	55	0	-90	0	0	0
Korott. velkojen muutos muilta	2 455	2 300	978	2 300	2 300	2 300
Rahoituksen rahavirta	-542	15 463	2 933	10 188	4 068	3 066
RAHAVAROJEN MUUTOS	0	1 216	-1 180	629	646	647

16.2 Oulun Tietotekniikka liikelaitos

Oulun Tietotekniikka liikelaitos vastaa Oulun kaupungin tieto- ja viestintäteknikan palveluista. Oulun Tietotekniikka toimii kaupungin ja sen organisaatioiden strategisiin ydinprosesseihin liittyvien tietojärjestelmien keskitettynä integraattorina ja kumppanina mahdollistaen asiakkaiden oman toiminnan kehittämisen ja tehostamisen tietotekniikan avulla. Asiakkaitamme ovat Oulun kaupungin ja kaupunkikonsernin yksiköt, joita on yhteensä yli 30 kappaletta. Tietoteknisten palveluiden käyttäjiä on yli 12 000. Peruskoulun ja lukion oppilaat huomioiden käyttäjämäärä nousee lähes 40 000:een. Asiakaslähtöisyys on Oulun Tietotekniikan toiminnan lähtökohta. Suunnitelmallisuus, varautuminen ja kyberturvallisuus ovat kiinteä osa toimintaamme.

Toimiva tietotekniikka on tärkeä osa asiakkaidemme toimintaa ja arkea. Tietotekniikan toimivuudella ja mahdollisilla toimintahäiriöillä on kaupungille toiminnallisesti ja taloudellisesti merkittävät vaikutukset. Tai sama asia ilmaistuna toisinpäin – hyvin toimiva tietotekniikka mahdollistaa asiakkaiden toiminnan kehittämisen ja tavoitteiden saavuttamisen.

Vuoden 2016 liikevaihto oli 16,2 milj. euroa. Kustannusten jakautuminen käy ilmi seuraavasta kaaviosta. Vuoden 2016 kuluista yli 70 prosenttia kohdistui ulkopuolisten kumppaneiden tavara- ja palvelutarjontaan.

Talous

Keskeiset talouden tunnusluvut omistajaohjauksen näkökulmasta

Tunnusluvut	TP 2016	TA 2017 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2017*	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Toiminnan laajuus						
• Liikevaihto	16 224	16 000	16 500	16 800	16 800	16 800
• Investoinnit	4 103	3 150	4 000	4 000	4 000	4 000
Kannattavuus						
• liikeylijäämä	-578	-518	-100	118	118	118
• sij.pääoman tuotto, %	-8,8	-8	-0,3	1,6	1,6	1,6
• korvaus peruspääomasta ja pääomavelasta %	6	6	6	6	6	6

*Vuoden 2017 ennusteessa liikevaihto tulee toteutumaan talousarviota paremmaksi ja näin ollen alijäämä jää pienemmäksi kuin talousarviossa.

Liikelaitoksen omaa toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2016	TA 2017 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Päätelaitteiden määrä (kpl)	20 238	18 500	20 700	22 500	23 600	24 700
Tietoliikenteen saatavuus	99,9	99,95	99,95	99,95	99,95	99,95
*) Kriittisten häiriötilainten kesto	21,2	-	18,0	15,0	12,0	12,0
***) Häiriöiden määrä per laite	0,54	-	0,53	0,52	0,51	0,51
Keskimääräinen aika, jona 80% häiriöistä ratkaistu	1,42	2	2	1,35	1,3	1,3
***)1-tason tukipalvelun ratkaisukyky (%)	83	-	85	87	89	89
Sähköisen asioinnin osuus yhteydenotoista (%)	61	59	63	68	73	73
Liikevaihto/hlö (€)	180 262	178 000	179 000	182 600	182 600	182 600

*) Uusi tunnusluku. Tunnusluku kuva palveluiden toimintavarmuutta. Lasketaan yhteen kaikkien vuoden aikana ilmenneiden laajamittaisten häiriötilainten kesto tunteinta. Tavoitetaso: pienenevä

**) Uusi tunnusluku. Tunnusluku kuvaa palveluiden toimintavarmuuden kehittymistä. Lasketaan jakamalla kaikkien häiriöiden määrä päätelaitteiden määrällä. Tavoitetaso: pienenevä.

***) Uusi tunnusluku. Tunnusluku kuvaa palvelun laatua. Tunnusluku kertoo mikä osuus palvelupyynnöistä, häiriöistä, neuvonnasta ja pääsynhallintapyynnöistä ratkaistaan tukipalveluissa. Palvelulupaus on 80, tavoitetaso 90.

Toimintasuunnitelma

Oulun Tietotekniikan omistajapoliittinen linjaus ja kehittämissuunnitelma on vahvistettu 2014 ja 2015. Toimintaa on kehitetty näiden linjausten mukaisesti. Liikelaitos on siirtynyt asiakaslähtöiseen palveluintegraattori toimintamalliin, jonka seuraava kehitysaskel on kumppanuus asiakkaan kanssa. Vuoden 2018 talousarviosuunnittelu perustuu toiminnan kehittämiseen kohden asiakkaan luottokumppanuutta. Vuosien 2019-2020 suunnittelun sisältöä ohjaa vuoden 2017 tehtävät omistajapoliittiset linjaukset.

Toimintaympäristöanalyysi

Maakunta- ja soteuudistus toteutuessaan muuttaa toimintaympäristöä sekä asiakkaiden että toimialan toimijoiden osalta. Jo nyt, ennen uudistuksen mahdollisen toteutumisen tarkentumista, on nähtävillä toimialan yritysten ja julkisten toimijoiden toimenpiteitä, jotka muuttavat Oulun kaupungin ja Oulun Tietotekniikan toimijakenttää. Omistajapoliittiset linjausvalinnat ovat tärkein väline liikelaitoksen toiminnan suuntaamisessa tässä muuttuvassa toimintaympäristössä.

Asiakkaiden ja käyttäjien tarpeet tietotekniikan osalta kehittyvät aikaisempaa yksilöllisempään suuntaan, mikä tarkoittaa erilaisten palvelutarpeiden lisääntymistä ja yksittäisten kohderyhmien kokojen pienenemistä. Volyymietujen hyödyntäminen tulee kuitenkin huomioida jatkossakin erilaisten asiakastarpeiden toteuttamisessa.

Toiminta perustuu paljon yhteistyöhön ja kumppanuuksiin toimittajien kanssa, mikä edellyttää henkilöstön

osaamisen ja kyvykkyyden jatkuvaa kehittämistä. Teknologisen osaamisen, markkinatarjonnan, toimijakentän tuntemisen lisäksi tarvitaan myös sopimus-, projekti-, teknilistaloudellista- ja kokonaisuuksien hallinnan osaamista. Yksi vaihtoehto kokonaiskustannusten hallitsemiseksi on hyödyntää ei-kriittisten toimintojen tietotekniikkapalveluissa markkinatarjonnan luomia uusia mahdollisuuksia.

Tieto- ja viestintätekninen toimintaympäristö monimutkaistuu, muuttuu nopeasti ja muutokset voivat olla suuria. Toimintavarmuuden kehittäminen, kustannusten ja kokonaisuuden hallinta mukaan lukien kyberturvallisuuteen liittyvät asiat ovat merkittävässä roolissa jatkossakin.

Kyberturvallisuus on turvallisuuden osa-alue, jolla pyritään sähköisen ja verkotetun yhteiskunnan turvallisuuteen. Kyberturvallisuudessa tunnistetaan, ehkäistään ja varaudutaan sähköisten ja verkotettujen järjestelmien häiriöiden vaikutuksiin yhteiskunnan kriittisiin toimintoihin. Kyberturvallisuusajattelussa yhdistyy tietoturvallisuuden, jatkuvuuden hallinnan ja yhteiskunnan kriisivarautumisen ajattelua. Kybertoimintaympäristö on esimerkiksi useammas-ta tietojärjestelmästä ja siinä toimivista ihmisistä muodostuva kokonaisuus. Tällaisia ovat muun muassa vedenjakelujärjestelmät, liikennevalojen ohjausjärjestelmät, energialaitosten tuotantojärjestelmät tai vaikkapa tietoliikenteen runkoverkon valvontajärjestelmät. Kyberuhat kohdistuvat usein ”sähköiseen maailmaan”, mutta niillä on välillisiä tai välittömiä vaikutuksia fyysiseen maailmaan em. palveluiden muodossa. Kyberturvallisuuteen liittyviä uhkia ja riskejä toteutuu päivittäin. Toimintavarmuuden ylläpitäminen edellyttää jatkuvaa varautumisen, osaamisen ja toiminnan kehittämistä.

Kaupunkistrategian toimeenpano

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittarit / Tavoitetaso
Kaupunkitalouden kestävyys ja tasapaino	Liikelylijäämä	118 t euroa
	Tuloutus omistajalle	118 t euroa
	Investointimääräraha	4 000 t euroa

Kehittäminen

Oulun Tietotekniikka liikelaitoksen omistajapolitiittista kehittämisvisiota käsitellään kaupunginhallituksen konsernijaostossa elokuussa 2017. Kehittämisvision esitysluonnos on seuraava: "Valmistellaan esitys uudesta toimintamallista ja hallintomuodosta osana Oulun kaupunkia. Tavoitteena on, että Oulun kaupungissa on yksi asiakaslähtöinen ICT-palvelujen yksikkö ja toiminnassa hyödynnetään laajasti markkinoita ja kumppaneita. ICT-palvelujen yksikön tehtäväkokonaisuudet muodostuvat mm. kaupungin palvelujen digitalisoinnin tuesta, ICT-palvelujen järjestämisestä sekä ICT-palvelujen hallinnasta. Mikäli maakuntauudistus toteutuu, liikelaitoksesta siirretään maakunnan palveluihin liittyvät tehtävät maakunnalle."

Toimintamallisuunnittelussa tulee ottaa huomioon näkökulmana mm. toimintojen keskittäminen, hajauttaminen tai niiden muodostama yhdistelmä. Hallintomuodon vaihtoehtoisia ratkaisuja ovat keskushallintopainotteinen hallintomuoto, liikelaitos tai osakeyhtiö.

Omistajapolitiittisen kehittämisvision määrittelyssä voidaan ottaa huomioon suunnitteluvaiheessa olevan Oulun kaupungin muutosohjelman sisältö mahdollisuuksien mukaan. Tietotekniikkaa hyödyntävä toiminnan kehittäminen on jo nyt tunnistettuna toiminnan muutostarpeissa, joiden suunnittelua ja toteutusta Oulun Tietotekniikka voi osaltaan tukea.

Henkilöstö

	TP 2016	Ennuste 2017	TA 2018	Muutos-% (2017-2018)	TS 2019	TS 2020
Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan)						
Vakinaiset	90	86	91	5,8	94	94
Poistuma (eläke- ja muu poistuma)			3			
Tilapäiset	5	6	3	-50,0		
Organisatoriset muutokset						
Yhteensä	95	92	94	2,2	94	94
HTV (Palkallinen työpanos)						
Vakinaiset	84,7					
Tilapäiset	6,2					
Yhteensä	90,8					
Henkilöstökustannukset						
Palkat ja palkkiot	-3 950	-4 020	-4 130	2,7	-4 130	-4 130
Palkkaperusteinen eläkemaksu	-680	-634	-693	9,3	-693	-693
Eläkemenoperusteinen eläkemaksu	-20		-8		-8	-8
Varhe-eläkemaksu	-27					
Muut eläkekulut	303					
Muut henkilösivukulut	-272	-327	-197	-60,2	-197	-197
Yhteensä	-4 951	-4 981	-5 028	1	-5 028	-5 028

OTT vastaa Oulun kaupungin tieto- ja viestintäteknisen infrastruktuurin kyberturvallisuudesta. OTT on käynnistänyt kehittämistoimet kyberturvallisuuden parantamiseksi ja tietosuojalainsäädännön edellyttämän riittävän tietoturva-tason saavuttamiseksi. Osana kyberturvallisuuden kehittämistä OTT:lle perustetaan kyberturvallisuusvalvomo, johon rekrytoidaan 2 vakituista kyberturvallisuuden asiantuntijaa.

Investoinnit

Oulun Tietotekniikan investoinnit ovat vuositasolla noin 4 milj.euroa. Pääosin suunnitellut investoinnit ovat tietojärjestelmien infrastruktuurin ja päätelaitteiden korvausinvestointeja. Asiakkaiden päätökset työasemien korvausinvestointien toteuttamisen ja aikataulun suhteen vaikuttavat osaltaan investointien määrään.

Päätelaiteinvestoinnit

1 000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot			2 100	2 100	2 100

ICT-infrastruktuuuri

1 000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot			1 700	1 700	1 700

Ohjelmistolisenssit

1 000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot			200	200	200

Merkittävimmät riskit

Riskienhallinta on osa Oulun Tietotekniikan normaalia toiminnan suunnittelua, päätöksentekoa ja jatkuvaa toimintaa. Oulun kaupungin riskienhallintaprosessi perustuu ISO 31000 standardiin. Tunnistettuihin merkittäviin uhkiin varaudutaan ennakolta, riskejä seurataan säännöllisesti ja havaintojen pohjalta toteutetaan tarvittavia toimenpiteitä.

Riskienhallintasuunnitelma laaditaan taloussuunnittelu-kausille. Riskienhallintasuunnitelmassa kuvataan Oulun Tietotekniikka liikelaitoksen toimintaympäristö sekä riskienhallintaprosessin käytännön toteutus ja vastuut. Lisäksi siinä määritettiin käytettävät riskienhallintatoimenpiteet. Riskienhallintasuunnitelmaa, riskianalyyseja ja varautumissuunnitelmaa päivitetään säännöllisesti.

Kriittisten palvelutuotanto- ja tietoliikennejärjestelmien toimivuuteen liittyy teknisiä riskejä, joilla on toteutessaan vaikutusta järjestelmien toimintavarmuuteen.

Henkilöstön työhyvinvointi, jaksaminen ja osaamisen kehittäminen ovat tärkeitä seuranta- ja kehityskohteita. Asiakaslähtöisen palveluintegraattori toimintamalli edellyttää edelleen muutoksia useissa asioissa. Muutoksista ja henkilöstömäärän vähentämisestä johtuen henkilöstön kuormitus on kasvanut merkittävästi aiempaan tilanteeseen verrattuna. Osaamisen ja kyvykkyyden kehittäminen toimintaympäristön tarpeita vastaavaksi on jatkuvaa kehittämistä, jonka onnistumiseen liittyy riskejä. Mikäli henkilöstöön liittyy asioissa tapahtuu kehitystä huonoon suuntaan, se aiheuttaa myös toiminnallisia riskejä.

Yhteistyökumppani- ja toimittajaverkostot ovat kiinteä osa toimintaa. Nämä verkostot toimivat kukin omassa ympäristössään, joiden toimintaan vaikuttavat useat tekijät. Monitoimittajaympäristössä yhdenkin kriittisen osa-alueen toimintahäiriö voi vaikuttaa merkittävästi kokonaisuuden toimintaan. Palvelutuottajakumppaneista osa voi vaihtua julkisen hankintamenettelyn seurauksena. Monimutkaisissa, laajoissa palvelutuotantokokonaisuuksissa kumppanin vaihtoon liittyy useita eri riskejä.

Omistaja- ja henkilöstöpoliittisten linjausten mukaisesti Oulun Tietotekniikka hyödyntää aiempaa enemmän

kumppaneiden palvelutarjontaa. Tästä on seurauksena myös kustannustason nousu. Asiakkaiden oman toiminnan kehittymisen arviointi tulevaisuudessa on nykyisessä taloudellisessa tilanteessa ja sote- ja maakuntauudistuksen muutoksessa haasteellista. On nähtävissä, että ulkoa ostettujen palveluiden kustannustason nousu, mahdollinen aiheuttamisperusteisen hinnoittelun estyminen ja muutokset asiakaskysynnässä voivat aiheuttaa Oulun Tietotekniikalle taloudellisen tulokunnan heikkenemistä.

Oulun kaupungissa tietotekniikkatoimintoja ja niiden toteutusta on hajautettu. Oulun Tietotekniikka tuotti vuonna 2016 noin 70 % koko kaupungin ICT-palveluista. Loput palvelut asiakkaat hankkivat itse suoraan palveluntuottajilta. ICT-toimintojen suunnittelu on niin ikään hajautettu eri toimijoiden kesken. Tämä malli sisältää runsaasti eri toimijoita, joiden keskinäiset rajapinnat sekä tietoteknisen yhteensopivuuden ja toimivuuden että vastuunjaon kannalta luovat kokonaisuuden, jossa kokonaisriskitason hallinta on haasteellista. Hajautetussa toimintamallissa asiakkaat tai heidän palvelutuottajakumppanit tekevät valintoja yksittäisten tietojärjestelmien tai toimintojen osalta. Yhteensopivuus kokonaisuuteen ei ole välttämättä tärkeimpiä valintakriteerejä, jolloin kokonaisuuden hallinta voi monimutkaistua nostaen samalla kokonaiskustannuksia. Usean toimijan verkostot sisältävät myös sopimuksellisia rajapintoja. Sopimukseen ja niiden hallintaan liittyvien riskien toteutuminen on todennäköistä jatkossakin.

Kyberturvallisuuteen liittyvien riskien toteutumisen todennäköisyys on kasvanut. Kyberuhkilta puolustautuminen on näihin päiviin saakka perustunut kerroksittaisten teknisten suojauksien ja kontrollien rakentamiseen suojattavien kohteiden ympärille. Kyberuhat ovat viime vuosina muuttuneet siten, että nämä perinteiset puolustautumismenetelmät eivät enää riitä, vaan organisaatioiden tulisi kehittää kykyään havaita tietoturvapoiikkeamia ja reagoida niihin. Nykytila-analyyseja ja järjestettyjen harjoitusten perusteella on käynyt ilmi, että Oulun kaupungin tietoturvapoiikkeamien havainnointi- ja reagointikykyä on tarve kehittää. Toteutuessaan kyberturvallisuuteen liittyvät riskit aiheuttavat taloudellisen, toiminnallisen ja maineriskin Oulun kaupungille. Kyberturvallisuuden kehittämisestä on laadittu erillinen suunnitelma.

OULUN KAUPUNKI
Oulun Tietotekniikka liikelaitos

TULOSLASKELMA	TP 2016	TA 2017 (alkup.)	ENN 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
€1 000						
LIIVEVAIHTO	16 224	16 000	16 500	16 800	16 800	16 800
Valmiiden ja keskeneräisten tuott. varastojen lisäys (+) ja vähennys (-)						
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	33	8	8	30	30	30
Tuet ja avustukset kunnalta	0	0	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Ostot tilikauden aikana	-997	-641	-641	-636	-636	-636
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	0	0	0	0	0	0
Palvelujen ostot	-5 776	-5 660	-5 660	-6 042	-6 042	-6 042
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-3 952	-4 020	-4 020	-4 130	-4 130	-4 130
Henkilöstösivukulut						
Eläkekulut	-729	-634	-634	-702	-702	-702
Muut henkilöstösivukulut	-272	-327	-327	-196	-196	-196
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 093	-4 162	-4 162	-3 996	-3 996	-3 996
Arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut kulut	-1 015	-1 082	-1 082	-1 009	-1 009	-1 009
LIKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	-578	-518	-18	118	118	118
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	0	0	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	1	0	1	0	0	0
Kaupungille maksetut korkokulut	0	0	0	0	0	0
Muille maksetut korkokulut	0	0	0	0	0	0
Korvaus peruspääomasta	-98	-98	-98	-118	-118	-118
Muut rahoituskulut	-1	0	-1	0	0	0
YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	-675	-616	-116	0	0	0
Satunnaiset tuotot ja -kulut						
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset kulut	0	0	0	0	0	0
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	-675	-616	-116	0	0	0
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	0	0	0
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	0	0	0
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-675	-616	-116	0	0	0

OULUN KAUPUNKI**Oulun Tietotekniikka liikelaitos**

RAHOITUSLASKELMA	TP 2016	TA 2017 (alkup.)	ENN 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
€1 000						
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
Liikelyljäämä (-alijäämä)	-578	-518	-18	118	118	118
Poistot ja arvonalentumiset	4 093	4 162	4 162	3 996	3 996	3 996
Rahoitustuotot ja -kulut	-97	-98	-98	-118	-118	-118
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0
Muut tulorahoituksen korjaukset	0	0	0	0	0	0
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Investointimenot	-4 103	-3 150	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
Rah.osuudet investointimenoiksi	0	0	0	0	0	0
Pys. vast. hyöd. luovutustulot	0	0	0	0	0	0
TOIMINNAN JA INVEST. RAHAVIRTA	-686	396	46	-3	-3	-3
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaam.lis.kunnalle	0	0	0	0	0	0
Antolainasaam.lis.muilta	0	0	0	0	0	0
Antolainasaam.väh.kunnalta	0	0	0	0	0	0
Antolainasaam.väh.muilta	0	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset						
Pitkäaik.lain. lis. kunnalta	0	0	0	0	0	0
Pitkäaik.lain. lis. muilta	0	0	0	0	0	0
Pitkäaik.lain. väh. kunnalle	0	0	0	0	0	0
Pitkäaik.lain. väh. muilta	0	0	0	0	0	0
Lyhytaik.lain.muutos kunnalta	0	0	0	0	0	0
Lyhytaik.lain. muutos muilta	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset						
Peruspääoman muutos	0	0	0	0	0	0
Muut oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiiden muutokset						
Toimeksiant.varja po:n muut.	0	0	0	0	0	0
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	0	0	0
Saamisten muutos kunnalta	397	-162	1 281	3	3	3
Saamisten muutos muilta	-395	0	1 349	0	0	0
Korott. velkojen muut.kunnalta	0	0	0	0	0	0
Korott. velkojen muutos muilta	684	0	-3 235	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	686	-162	-605	3	3	3
RAHAVAROJEN MUUTOS	0	234	-559	0	0	0

16.3 Oulun tekninen liikelaitos

Oulun tekninen liikelaitos (Tekli) on yhdyskunta- ja ympäristöpalvelualueeseen kuuluva Oulun kaupungin sisäinen liikelaitos.

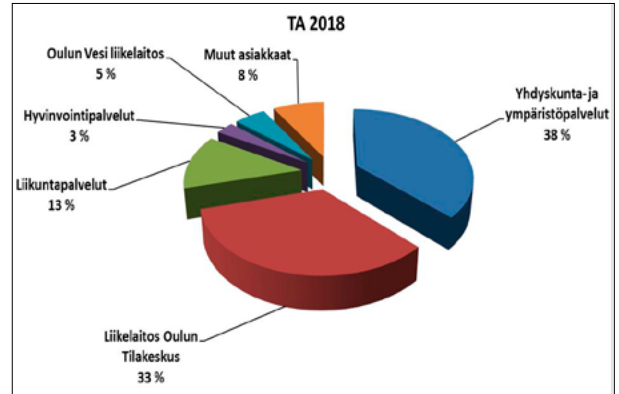
Huolehdimme vastuualueellamme Oulun kaupungin rakennusten, puistojen, liikuntapaikkojen ja katujen jatkuvasta ylläpidosta. Tekli tuottaa myös useille kaupungin hallinnonaloille materiaali- ja henkilökuljetuspalveluita.

Oulun teknisen liikelaitoksen palvelutuotteisiin sisältyviä palveluita ovat:

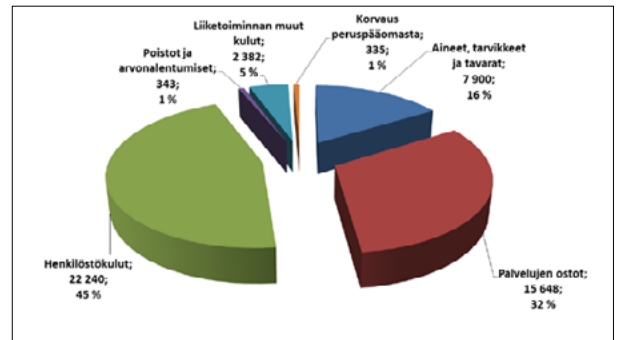
- ympäristön ylläpitopalvelut: liikenne- ja yleisten alueiden ylläpito
- maarakennuspalvelut: maarakentaminen, kunnallistekniikan rakentaminen sekä maastomittaus ja pohjatutkimukset
- kiinteistöpalvelut: kiinteistöhoito sekä kiinteistöjen korjaus-, kunnossapito- sekä perusparantaminen

julkisten kiinteistöjen käyttäjäpalvelut:

- virastomestaripalvelut
- logistiikkapalvelut: kuljetustoiminnot
- konepalvelut: ajoneuvo- ja työkonevuokraus sekä huolto- ja korjauspalvelut

Kuva 28. Teknisen liikelaitoksen tulot asiakkaittain.

Kuva 29. Teknisen liikelaitoksen menojakauma (1 000 €; %)

Talous

Keskeiset talouden tunnusluvut omistajaohjauksen näkökulmasta

Tunnusluvut	TP 2016	TA 2017 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Toiminnan laajuus						
• Liikevaihto	55 203	56 330	56 330	47 843	47 243	46 443
• Investoinnit	615	1 000	1 000	700	700	700
Kannattavuus						
• liikeylijäämä	1 149	851	851	628	628	628
• sij.pääoman tuotto, %	15,4					
• korvaus peruspääomasta ja pääomavelasta %	6%	6%	6%	6%	6%	6%

Liikelaitoksen omaa toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Ylläpidetty kiinteistökanava / kiinteistöhoitajien henkilöstömäärä [brm2/hlö]	11 796	11 930	12 803	13 123	13 814
Ylläpidetty katuverkko / henkilöstömäärä [km/htv]	19,9	22,5	24,3	26,8	28,8
Tilakustannukset / liikevaihto [%]	2,5%	2,4%	1,9%	1,9%	1,9%

Toimintasuunnitelma

Toimintaympäristöanalyysi

Tilaaaja-asiakkaiden taloudellisten resurssien määrän väheneminen ja omistajapoliittisen ohjelman linjaukset vähentävät liikelaitoksen tilauskantaa aiemmasta -21 % / -12,6 M€ (TP2015 – TA2018). Tähän pystytään pääosin mukautumaan henkilöstön eläköitymistä hyödyntämällä ja kehittämällä kumppanuuksia laajentamalla yhteistyötä muiden alan toimijoiden kanssa. Palvelutuotannon

tehostaminen jatkuu toimintoja keskittämällä. Teknisen liikelaitoksen tilauskantaa vähentää eniten 30.9.2016 varastotoiminnoista luopuminen, joka vähentää materiaalien ostoja lisäksi tuloja n. 4,5 - 5,5 M€.

Kaupunkistrategian toimeenpano

Mahdollisesta Serviisin ja Teklin yhdistymisen jatkotarkastelusta päätetään omistajapoliittisessa linjauksessa ja ohjelmassa. Omistajapoliittiset linjaukset tarkentuvat vuoden 2017 loppuun mennessä.

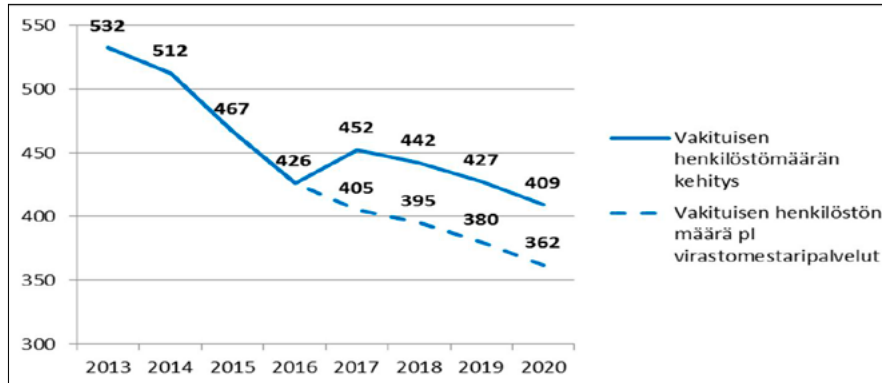
Strategiset linjaukset / Päämäärä	Yksikkö	Toiminnallinen tavoite	Mittarit / Tavoitetaso 2018
4.4 Henkilöstön kokonaismäärä ei nouse	Oulun tekninen liikelaitos	Vakituisen henkilöstön määrä pienenee	Vakituisen henkilöstön määrä; vähennys 125 henkilöä TP2012 tasosta, joka 573. Laskennassa huomioidaan konsernin sisäiset henkilösiirrot.
7 Omistajapoliittinen ohjelma	Oulun tekninen liikelaitos	Teknisen liikelaitoksen toiminta kehittyy omistajapoliittisen ohjelman mukaisesti.	Liikevaihdon aleneminen ja palveluiden tuottaminen Teknisen liikelaitoksen kehittämissuunnitelman tavoitteiden 2020 mukaisesti. Liikevaihto korkeintaan 49 M€ kehittämissuunnitelman toteutuminen yhteistyössä tilaajayksiköiden kanssa

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Vakituisessa työsuhteessa olevien työntekijöiden määrä laskee vuoden 2018 loppuun saakka luonnollisen poistuman (eläkkeelle jäännit, muu poistuma) ja kahden organisatorisen muutoksen mukaisesti. Vuoden 2018 aikana rekrytoidaan avainhenkilöitä toiminnan jatkuvuuden

turvaamiseksi. Kokonaishenkilöstömäärä laskee kehittämissuunnitelman 2020 mukaisesti vuosina 2016-2020. Henkilöstön koulutus keskittyy työsuojeluun ja työmenetelmien (tietomallipohjainen rakentaminen ja mobiilipohjaisten sovellusten hyödyntäminen ylläpidossa) edelleen kehittämiseen. Henkilöstön työhyvinvointiin panostetaan työkykyjohtamisen menettelyillä.

	TP 2016	Ennuste 2017	TA 2018	Muutos-% (2017-2018)	TS 2019	TS 2020
Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan)						
Vakinaiset	426	452	442	-2 %	427	409
Poistuma (eläke- ja muu poistuma)	27	12	10	-17 %	15	18
Tilapäiset	21	32	32	0 %	32	32
Organisatoriset muutokset	14	38				
Yhteensä	447	484	474	-2 %	459	441
HTV (Palkallinen työpanos)						
Vakinaiset	403,6	429	419	-2 %	404	386
Tilapäiset	58,9	70,0	70,0	0 %	70,0	70,0
Yhteensä	462,6	498,6	489	-2 %	474	456
Henkilöstökustannukset (1 000 €)						
Palkat ja palkkiot	-15 674	-16 733	-16 654	-2 %	-16 210	-15 618
Palkkaperusteinen eläkemaksu	-2 763	-2 782	-2 698	-4 %	-2 687	-2 698
Eläkemenoperusteinen eläkemaksu	-1 814	-1 399	-1 611	0 %	-1 611	-1 611
Varhe-eläkemaksu	-601	-584	-578	23 %	-578	-578
Muut eläkekulut	58	-121	367		496	666
Muut henkilösivukulut	-1 076	-1 092	-1068	-2 %	-1 039	-1 001
Yhteensä	-21 877	-22 711	-22 240	-2 %	-21 640	-20 840

Kuva 30. Teklin vakituisen henkilöstön määrä 2013-2020; luvut sisältävät vuoden 2017 alusta siirtyvät 47 vakituista virastomestaria ja eläkepoistuman.

Investoinnit

Liikelaitos tekee korvausinvestointeja nykyisen ajoneuvo- ja työkalukaluston teknisen tuotantokyvyn ylläpitämiseksi. Investoineilla parannetaan myös kaluston tuottavuutta ja ympäristöystävällisyyttä. Investoinneista huolimatta liikelaitoksen kalustomäärä pienenee.

Vuonna 2017 toimintoja keskitetään kiinteiden ja operatiivisten kustannusten pienentämiseksi; tilojen käytön tehostaminen on muutoksessa keskeinen tavoite. Muutosten toteuttamiseksi ja toimitusvarmuuden turvaamiseksi hankitaan kaksi hiekkahallia sekä suoritetaan varikkoalueilla toiminnan tehostamisen edellyttämiä muutostöitä.

Kalustoinvestoinnit

1 000 €	TP2016	ENN 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot	648	1 000	700	700	700

Merkittävimmät riskit

Strategisena riskeinä Tekniselle liikelaitoksella (ja koko konsernille) on hallinnon alojen palveluverkkojen muutosten mahdollinen hallitsematon toteuttaminen sekä sosiaali- ja terveydenhuolto uudistuksen toteutusmuoto ja aikataulu. Sote-uudistuksen vaikutusta liikelaitoksen toimintaan ei pystytä täysin ennakoimaan; uudistus vaikuttaa merkittävästi liikelaitoksen varastointi- ja kuljetuspalveluihin sekä osin kiinteistöpalveluihin vuosina 2018-2019.

Operatiivisista riskeistä keskeisin on henkilöstön osaamisen turvaaminen ja henkilöresurssien riittävyys, jotta palvelutoiminnan laatu ja varmuus voidaan taata jatkossakin. Vuoden 2017 lopussa tarvitaan rekrytointia, lisäksi määräraikaista työvoimaa tulee hyödyntää joustavan palvelun säilyttämiseksi.

Tilaaorganisaatioiden rahoituksen riittävyys teknisen sektorin investointeihin ja palveluihin on riski liikelaitoksen toiminnalle; Tekninen liikelaitos voi kuitenkin osaltaan vaikuttaa merkittävästi riskin suuruuteen tuottamalla palvelut aiempaa tehokkaammin konsernin kokonaisuuden huomioiden.

OULUN KAUPUNKI
Oulun Tekninen liikelaitos

TULOSLASKELMA	TP 2016	TA 2017 (alkup.)	ENN 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
€1 000						
LIIVEVAIHTO	55 203	56 330	56 330	47 843	47 243	46 443
Valmiiden ja keskeneräisten tuott. varastojen lisäys (+) ja vähennys (-)						
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	774	516	516	668	668	668
Tuet ja avustukset kunnalta	757	640	640	630	630	630
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Ostot tilikauden aikana	-13 104	-13 288	-13 077	-7 900	-7 900	-7 900
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	0	0	-211	0	0	0
Palvelujen ostot	-17 301	-17 226	-17 526	-15 648	-15 648	-15 648
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-15 674	-17 032	-16 733	-16 654	-16 210	-15 618
Henkilöstösivukulut						
Eläkekulut	-5 127	-4 886	-4 886	-4 518	-4 390	-4 220
Muut henkilöstösivukulut	-1 076	-1 092	-1 092	-1 068	-1 039	-1 001
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-346	-343	-343	-343	-343	-343
Arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut kulut	-2 956	-2 770	-2 769	-2 382	-2 382	-2 382
LIKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	1 149	849	851	628	628	628
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	2	0	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	1	0	0	0	0	0
Kaupungille maksetut korkokulut	0	0	0	0	0	0
Muille maksetut korkokulut	0	0	0	0	0	0
Korvaus peruspääomasta	-279	-279	-279	-335	-335	-335
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0	0
YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	871	570	571	293	293	293
Satunnaiset tuotot ja -kulut						
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset kulut	0	0	0	0	0	0
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	871	570	571	293	293	293
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	0	0	0
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	0	0	0
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	871	570	571	293	293	293

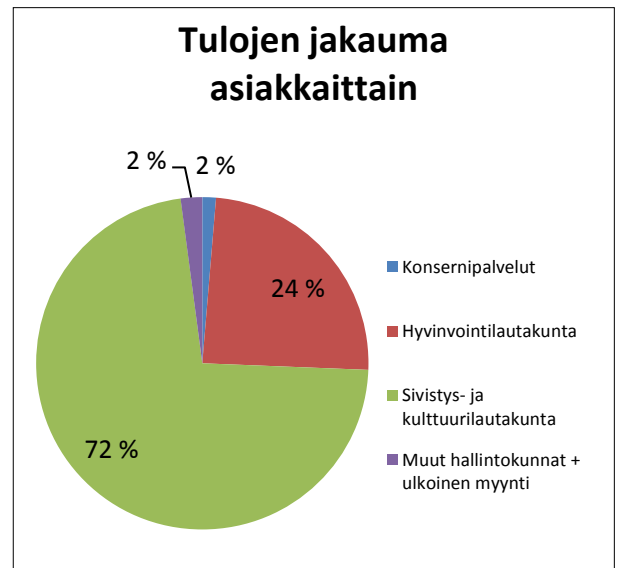
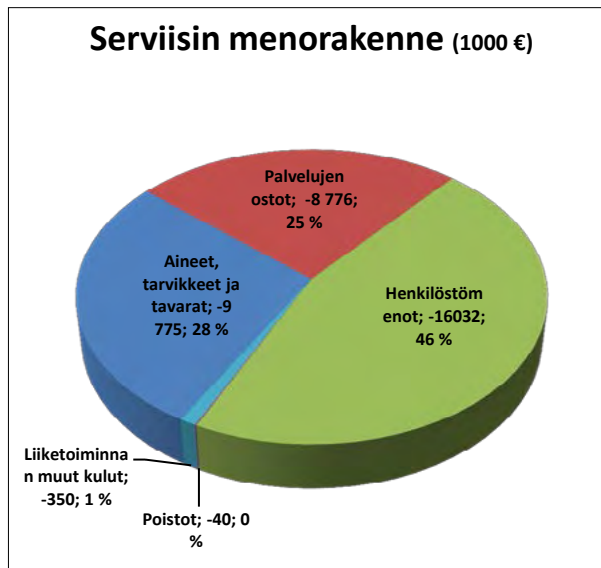
OULUN KAUPUNKI**Oulun Tekninen liikelaitos**

RAHOITUSLASKELMA	TP 2016	TA 2017 (alkup.)	ENN 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
€1 000						
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
Liikelyljäämä (-alijäämä)	1 149	849	851	628	628	628
Poistot ja arvonalentumiset	346	343	343	343	343	343
Rahoitustuotot ja -kulut	-277	-279	-280	-335	-335	-335
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0
Muut tulorahoituksen korjauserät	-56	0	-62	0	0	0
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Investointimenot	-648	-1 000	-1 000	-700	-700	-700
Rah.osuudet investointimenoiksi	0	0	0	0	0	0
Pys. vast. hyöd. luovutustulot	70	0	0	0	0	0
TOIMINNAN JA INVEST. RAHAVIRTA	583	-87	-148	-64	-64	-64
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaam.lis.kunnalle	0	0	0	0	0	0
Antolainasaam.lis.muilta	0	0	0	0	0	0
Antolainasaam.väh.kunnalta	0	0	0	0	0	0
Antolainasaam.väh.muilta	0	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset						
Pitkäaik.lain. lis. kunnalta	0	0	0	0	0	0
Pitkäaik.lain. lis. muilta	0	0	0	0	0	0
Pitkäaik.lain. väh. kunnalle	0	0	0	0	0	0
Pitkäaik.lain. väh. muilta	0	0	0	0	0	0
Lyhytaik.lain.muutos kunnalta	0	0	0	0	0	0
Lyhytaik.lain. muutos muilta	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset						
Peruspääoman muutos	0	0	0	0	0	0
Muut oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Toimeksiant.var ja po:n muut.	0	0	0	0	0	0
Vaihto-omaisuuden muutos	5	0	231	0	0	0
Saamisten muutos kunnalta	-372	87	-8 823	64	64	64
Saamisten muutos muilta	-423	0	115	0	0	0
Korott. velkojen muut.kunnalta	0	0	0	0	0	0
Korott. velkojen muutos muilta	207	0	-1 452	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	-583	87	-9 929	64	64	64
RAHAVAROJEN MUUTOS	0	0	-10 077	0	0	0

16.4 Liikelaitos Oulun Serviisi

Liikelaitos Oulun Serviisi vastaa kaupungin ateria- ja puh-
tauspalveluiden tuottamisesta kokonaisuutena. Serviisin
oman toiminnan ja alihankintana tuotettujen ateriapalve-
luiden yhteismäärä on 40 000 ateriaa vuorokaudessa ja
puhtaana pidettävien kiinteistöjen pinta-ala yhteensä noin

700 000 neliometriä. Valtaosa palveluista tuotetaan kau-
pungin sisäisille asiakkaille, joista suurimmat ovat Sivistys-
ja kulttuuripalvelut (n. 72,3 %) sekä Hyvinvointipalve-
lut (n. 24,3 %).

Talous

Keskeiset talouden tunnusluvut omistajaohjauksen näkökulmasta

Tunnusluvut	TP 2016	TA 2017 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Toiminnan laajuus						
• Liikevaihto	34 144	34 600	34 600	34 706	35 026	35 673
• Investoinnit	70	50	50	60	60	60
Kannattavuus						
• liikeylijäämä	-65	513	513	178	24	24
• sij.pääoman tuotto, %	-1,8 %	12,49 %	12,49 %	4,24 %	0 %	0 %
• korvaus peruspääomasta ja pääomavelasta %	0,6 %	0,6 %	0,6 %	0,6 %	0,6 %	0,6 %

Liikelaitoksen omaa toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2016	TA 2017 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Oman toiminnan liikevaihto, € / HTV	72 755	75 260	75 260	80 293	85 367	93 275

Toimintasuunnitelma

Toimintaympäristöanalyysi

Kaupungin uudet omistajapoliittiset linjaukset on hyväksytty konsernijaostossa 22.2.2017 (§ 4). Linjauksissa Serviisiin liittyvä kehittämissuunnitelma on, että toimintaa kehitetään edelleen liikelaitoksena. Tulevan maakuntauudistuksen yhteydessä sote-palveluihin liittyvä toimintojen kokonaisuus siirretään maakuntaan. Sote-palvelut on jo tällä hetkellä eroteltu Serviisiin muusta toiminnasta, jotta varsinainen toimintojen siirtyminen sujuisi mahdollisimman helposti. Muutoksen vaikutukset Serviisiin hallinnon kokonaisuuteen on vielä selvittämättä.

Omistajapoliittisten linjausten kehittämissuunnitelmassa on todettu Liikelaitos Oulun Serviisiin ja Oulun Teknisen liikelaitoksen toimintojen yhdistämisen selvittäminen. Toimintojen yhdistämismahdollisuus selvitetään 2017 - 2018.

Oulun Tuotantokeittiö Oy aloittaa toimintansa 1.10.2017 ja sen tehtävänä on valmistaa ruokaa Oulun kaupungin / Oulun Serviisiin asiakkaille ja Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriin asiakkaille. Toiminta käynnistyy vaiheittain niin, että 31.12.2017 mennessä ruoan valmistus päättyy 14 Oulun Serviisiin valmistuskeittiöllä. Valmistuskeittiöt muuttuvat palvelupisteiksi, joihin jatkossa tilataan ruoka Oulun tuotantokeittiö Oy:ltä. Oulun Serviisi tuottaa ateria- ja puhtauspäiväläisnäihin uusiin palvelupisteisiin ja myös muihin palvelupisteisiin, joihin ennen muutosta valmistettiin ruoka Serviisiin valmistuskeittiöllä. 1.1.2018 alkaen Oulun Serviisi valmistaa ruokaa kuudella keittiöllä n. 10 000 asiakkaalle. Oulun tuotantokeittiö Oy valmistaa ruokaa n. 20 000 Serviisiin asiakkaalle. Muutos on merkittävä ja vähentää erityisesti ruoanvalmistushenkilöstön tarvetta. Vuoden 2018 aikana ruokatuotantoa ja palvelutuotantoa kehitetään edelleen huomioiden toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset.

Serviisiin toiminnan painopiste muuttuu tuotannosta palveluiden- ja asiantuntijuuden kehittämiseen. Hankintaosaamisen, verkostojohtamisen ja laadunvalvonnan osaamisen kehittäminen on välttämätöntä. Serviisiläisyys palvelukohteissa rakentuu asiakkaan tarpeeseen perustuvan ateria- ja puhtauspäiväläisnä kokonaisuuden ympärille. Asiantuntijuuden kehittäminen tukee palvelukokonaisuutta.

Asiakkuuden toimintamallin edelleen kehittämisen tavoitteena on saada asiakaskeskeiset toimintatavat yhteinäistettyä koko organisaatiossa ja antaa selkeä malli tulevalle asiakkuudenhoidolle ja toimimiselle kumppaneina.

Uusi Hiukkavaaran monitoimitalo on aloittanut toimintansa syksyllä 2017. Monitoimitalon ateria-, puhtausta- ja virastomestaripalvelut tuotetaan vuoden 2018 alusta alkaen palvelupolukumallilla. Palvelupolukumallin avulla pyritään tunnistamaan yhdessä asiakkaan kanssa heidän todelliset palvelutarpeet ja ongelmakohtat sekä parantaa entisestään asiakkaan palvelukokemusta.

Hyvinvointipalveluiden keskittäminen hyvinvointikeskukseen jatkuu vielä vuoden 2018 aikana. Palveluiden keskittäminen vaatii tiloihin muutostyötä, jolloin osa asiakkaan tiloista on pois käytöstä. Muutosprosessin aikana palvelua tuotetaan myös väistötiloihin, mikä vaatii Serviisiltä toimenpiteitä ja järjestelyjä työ- ja henkilöstösuunnitteluun.

Asiakaskohteiden uudet erilaiset tekstiilipinnat, kuten koulujen ja toimistotilojen kokolattiamatot ja tekstiilikalusteet vaativat erilaisia siivousmenetelmiä, -koneita ja -laitteita, joiden avulla saavutetaan vaadittu puhtaustaso. Siivoukseen käytettävä työaika on suurempi perinteisiin materiaaleihin ja siivousmenetelmiin nähden, mikä tulee ottaa huomioon palvelusuunnittelussa ja kustannuksissa.

Kaupunkistrategian toimeenpano

Kuntalaisten hyvinvoinnin lisäämiseen liittyen tavoitellaan on kasvisruokapäivien lisäämistä 20 %:n verran nykyiseen määrään nähden vuoden 2018 loppuun mennessä. Kasvisruokapäiviä on tarjottu kouluissa keskimäärin kerran kuussa. Tavoitteen saavuttamiseksi kouluissa tarjotaan aiempien kasvisruokapäivien lisäksi lakto-ovovegetaarista kasvisruokaa yhtenä päivänä ja vegaanista kasvisruokaa yhtenä päivänä.

Omistajapoliittisen ohjelman 2013 – 2016 mukaisesti Serviisiin oman tuotannon osuus liikevaihdosta on vuoden 2020 loppuun mennessä 70 %. Vuoden 2018 Serviisiin oman tuotannon tavoitetaso on 72 %. Tavoitetason saavuttamiseksi vuoden 2018 aikana kilpailutetaan uusia kohteita noin 0,85 milj. euron arvosta, jolloin kilpailutettujen kohteiden kokonaislaajuus on n. 9,7 milj. euroa.

Kuntalaisten hyvinvointi

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2018
1.1 Hyvinvoinnin edistäminen ja asiakaslähtöinen palvelujen kehittäminen elämän eri vaiheissa	Lisätään kasvisruokapäivien määrää ruokalistoilta	Kasvisruokapäivien lisääntyminen suhteessa kaikkiin toimintapäiviin	Kasvisruokapäivien määrää on lisätty 20 % vuoden 2018 loppuun mennessä

Kaupunkitalouden kestävyys ja tasapaino

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2018
2.4 Kokonaistarkasteluna kaupungin omavaraisuus palvelutuotannosta laskee.	Serviisin oman tuotannon osuus kaupungin ateria- ja puhtauspalveluiden kokonaistuotannosta on 70 % vuoden 2020 loppuun mennessä.	Oman tuotannon osuus kokonaistuotannosta:	Oman tuotannon liikevaihto on 31.12.2018 72 % Serviisin koko liikevaihdosta.

Henkilöstö ja koulutussuunnitelma

	TP 2016	Ennuste 2017	TA 2018	Muutos- % (2017–2018)	TS 2019	TS 2020
Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan)						
Vakinaiset	478	448	423	- 5,58	400	380
Poistuma (eläke- ja muu poistuma)	40	50	30	- 40,00	28	30
Tilapäiset	70	50	45	- 10,00	40	30
Organisatoriset muutokset						
Yhteensä	548	498	468	- 6,02	440	410
HTV (toteutunut työpanos)						
Vakinaiset	312,3					
Tilapäiset	114,8					
Yhteensä	427,1	388	365	- 5,93	343	320
Henkilöstökustannukset (1 000 €)						
Palkat ja palkkiot	- 13 866	- 12 874	- 11 508	- 10,61	- 10 958	- 10 802
Palkkaperusteinen eläkemaksu	- 2 536	- 2 130	- 1 898	- 10,89	- 1 802	- 1 773
Eläkemenoperusteinen eläkemaksu	- 1 657	- 1 551	- 1 382	- 10,90	- 1 312	- 1 291
Varhe-eläkemaksu	- 599	- 528	- 470	- 10,98	- 447	- 440
Muut eläkekulut	52					
Muut henkilösivukulut	- 984	- 870	- 774	- 11,03	- 734	- 720
Yhteensä	- 19 590	- 17 953	- 16 032	- 10,70	- 15 253	- 15 026

Oulun Serviisin henkilöstömäärä pienenee omistajapolitiikan mukaisesti. Oulun Tuotantokeittiö Oy aloittaa tuotantotoiminnan 1.10.2017. Serviisi hankkii jatkossa noin 20 000 ateriaa päivittäin Oulun Tuotantokeittiö Oy:ltä ja tämä aiheuttaa noin 50 Serviisin työntekijän työpanoksen tarpeen vähenemisen. Henkilöstömäärä sopeutetaan eläköitymistä täysimääräisesti hyödyntäen ja määräaikaisten työntekijöiden määrää vähentäen. Eläkkeelle arvioidaan jäävän 25–30 työntekijää vuosittain.

Tuotantokeittiö Oy:n liittyvän muutoksen myötä Oulun Serviisi on käynnistänyt henkilöstön sisäisen rekrytoinnin, jonka tarkoituksena on varmistaa kuuden jatkavan

valmistuskeittiön ja uusien palvelupisteiden ammattitaitoinen henkilökunta.

Oulun Serviisin henkilöstö- ja koulutussuunnitelma 2018 painopisteet: asiakaspalvelun kehittäminen, muutosjohtaminen, tuotannonohjaus- ja tilausjärjestelmän päivittäminen sekä puhtauspalveluiden digitalisointi ja robotiikka. Puhtauspalveluiden digitalisointia edistetään selvittämällä työajanhallintajärjestelmän käyttöönottoa vuonna 2017 toteutetun pilotoinnin tulosten ja liiketoiminnan tavoitteiden perusteella. Robotiikkaa pyritään hyödyntämään suunnittelemalla ylläpito- ja siivousrobottien käyttöönottoa.

Investoinnit**Irtaimisto****Palvelutuotannon koneet ja laitteet (1 000 €)**

1 000 €	Kokonaiskustannus	Edellinen käyttö	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Menot	60	-	60	60	60
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Luovutustulot	0	0	0	0	0

Palvelutuotannon tarpeisiin hankittavat koneet ja laitteet ovat pääosin puhtauspalveluiden vanhan kalustokannan uusimisia. Tavoitteena on hyödyntää koneiden ja kaluston vuokraus- ja huoltoleasing -palveluita aiempaa enemmän.

Merkittävimmät riskit

Toiminnan kehittämisen haasteena on sitouttaa asiakkaat ja yhteistyökumppanit palveluiden tuotannon suunnittelun kehittämiseen ja toteuttamiseen kaupungin kokonaisedun mukaisesti. Asiakkaan palvelutarpeen määrittely edellyttää molemminpuolista asiantuntijuutta ja toimivaa kumppanuutta.

Ulkoisen palvelutuotannon lisääntyessä ja Tuotantokeittiö Oy:n aloittaessa toimintansa Serviisissä tarvitaan aiempaa enemmän asiantuntijuutta ja henkilöstöresursseja hankintojen suunnitteluun, toteuttamiseen ja valvontaan, sekä oman ja ulkoisen palvelutuotannon toimintojen yhteensovittamiseen. Tarvittava asiantuntijuus ja osaaminen hallitaan koulutusten avulla, sekä tarvittaessa uudelleen tarkastelemalla asiantuntijoiden työnsisältöjä.

ICT-riskinä on nykyisten tuotantokäytössä olevien ohjelmistojen epävakaus sekä prosesseja helpottavien ohjelmien jääminen vajaakäytölle, mikä pyritään ehkäisemään motivoinnilla sekä koulutuksella ja sen vaikuttavuuden arvioinnilla. Tuotannonohjausjärjestelmä Jamixin korvaava uusi järjestelmä otetaan käyttöön 1.4.2018. Samalla pyritään yksinkertaistamaan asiakkaan tilaamisen menetelmiä ja siihen käytettävää työkalua. Järjestelmän vaihtuminen on Serviisin kannalta mittava muutos ja käyttöönottoon sekä uuden järjestelmän toimintavarmuuteen sisältyy

liiketoiminnallisia riskejä. Riskit hallitaan hyvällä hankintasuunnittelulla, -toteutuksella ja henkilöstön koulutuksella.

Henkilöstöriskeinä on sairauspoissaolojen lisääntyminen ja työhyvinvoinnin heikkeneminen työn kuormittavuuden kasvun vuoksi. Yksilöllisten ratkaisujen toimintamallilla ja yhteistyöllä työterveyden ja työsuojelun kanssa pyritään vähentämään sairauspoissaoloja ja parantamaan työhyvinvointia. Henkilöstöön liittyviä riskejä ovat myös työtehtäviin vaadittavan osaamisen puuttuminen tai hyödyntämättä jättäminen sekä henkilöstöresurssin riittämättömyys. Tarvittava osaaminen varmistetaan hankkimalla koulutusta ja verkostoitumalla sekä kaupunkiorganisaation sisälle että -ulkopuolelle. Henkilöstövuokraamisen avulla pyritään hallitsemaan henkilöstön tilapäiseen riittämättömyyteen perustuvaa riskiä.

Palveluverkon toimintaan, talouteen ja henkilöstötarpeeseen riskiä aiheuttaa Tuotantokeittiö Oy:n toiminnan aloittaminen loppuvuodesta 2017. Tuotantokeittiöltä ostettavien tuotteiden hinnat eivät ole vielä selvillä, mikä aiheuttaa taloudellista epävarmuutta suunnittelun näkökulmasta. Oma nykyinen tuotantoverkko pidetään kevyessä valmiudessa uuden toimintamallin käyttöönoton tuotantovarmuuteen liittyvän riskin minimoimiseksi. Taloudellista riskiä aiheutuu myös toiminnan ulkoistamiseen ja kilpailutukseen liittyvistä tavoitteista, jotka realisoivat vasta varsinaisten kilpailutusten toteuduttua.

OULUN KAUPUNKI
Liiikelaitos Oulun Serviisi

TULOSLASKELMA	TP 2016	TA 2017 (alkup.)	ENN 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
€1 000						
LIKEVAIHTO	34 144	34 600	34 600	34 706	35 026	35 673
Valmiiden ja keskeneräisten tuott. varastojen lisäys (+) ja vähennys (-)						
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	255	14	226	14	14	14
Tuet ja avustukset kunnalta	332	430	218	430	430	430
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Ostot tilikauden aikana	-7 608	-7 850	-7 850	-9 775	-9 980	-10 179
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	0	0	0	0	0	0
Palvelujen ostot	-7 168	-8 338	-8 338	-8 776	-9 823	-10 498
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-13 944	-12 874	-12 874	-11 508	-10 958	-10 802
Henkilöstösivukulut						
Eläkekulut	-4 753	-4 209	-4 209	-3 750	-3 561	-3 504
Muut henkilöstösivukulut	-990	-870	-870	-774	-734	-720
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-51	-40	-40	-40	-40	-40
Arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut kulut	-283	-350	-350	-350	-350	-350
LIKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	-65	513	513	178	24	24
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	2	0	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	0	0	0	0	0	0
Kaupungille maksetut korkokulut	0	0	0	0	0	0
Muille maksetut korkokulut						
Korvaus peruspääomasta	-20	-20	-20	-24	-24	-24
Muut rahoituskulut	-1	0	0	0	0	0
YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	-84	493	493	154	0	0
Satunnaiset tuotot ja -kulut						
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut						
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	-84	493	493	154	0	0
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	0	0	0
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	0	0	0
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)						
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-84	493	493	154	0	0

16.5 Liikelaitos Oulun Tilakeskus

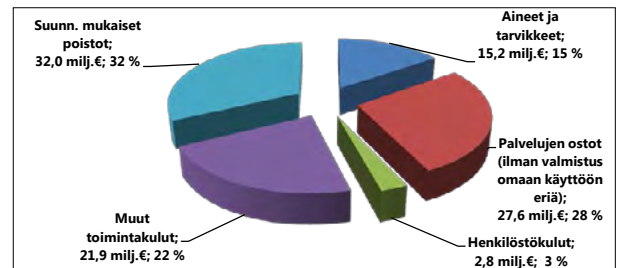
Liikelaitos Oulun Tilakeskus on vuodesta 2008 alkaen toiminut Oulun kaupungin liikelaitoksena, joka hankkii ja ylläpitää sekä vuokraa Oulun kaupungin eri hallintoalojen toimitilat. Oulun kaupungin Omistajapoliittisissa linjauksissa 2017 esitetään Tilakeskuksen jatkamista kaupungin omistamana liikelaitoksena. Lisäksi siinä esitetään valmisteltavaksi yhteistyöselvitys Osekk:n kiinteistöyksikön kanssa.

Tilakeskus huolehtii kaupungin omistamien rakennusten rakennuttamisesta ja ylläpidosta sekä niiden vuokraamisesta. Liikelaitos Oulun Tilakeskus on asiakkaan asialla, koska se on rakennusten asiantunteva omistaja sekä luotettava ja kilpailukykyinen tilojen vuokraaja. Tilakeskuksen tavoitteena on olla Oulun seudun paras työpaikka.

Tilakeskuksen toiminnan keskeisiä tavoitteita ovat hyvä palvelu ja taloudellisuus. Kaupunkikuvan kehittäminen ja rakennuskannan arvon säilyttäminen ovat Tilakeskuksen tärkeimpiä tehtäviä. Tilakeskus kantaa

yhteiskuntavastuuta toiminnassaan, ja Tilakeskus on hallintokuntien kumppani tilojen osalta niiden kehittäessä omaa toimintaansa.

Tilakeskuksen omistamia rakennuksia on 535 kpl. Rakennusten pinta-ala on 879 000 brm², ja niiden tekninen nykyarvo on n. 1,086 mrd €. Lisäksi Tilakeskus hallinnoi ulkoa vuokrattuja tiloja 94 980 htm². Tilakeskuksessa on vakituisia asiantuntijoita 38.

Kuva 31. Liiketoiminnan menot ta 2018 yht. 101,4 m€

Talous

KESKEISET TALOUDEN TUNNUSLUVUT OMISTAJAOHJAUKSEN NÄKÖKULMASTA

Tunnusluvut	TP 2016	TA 2017 + muutokset	ENNUSTE 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Toiminnan laajuus						
Liikevaihto	111 866	114 860	114 235	113 810	115 470	115 470
Investoinnit	41 774	53 596	34 984	51 844	62 691	57 572
Kannattavuus						
liikeliijäämä	19 380	14 035	20 201	14 846	12 678	9 870
sij.pääoman tuotto	3,6 %	3,0 %	4,3 %	3,2 %	2,7 %	2,2 %
korvaus peruspääomasta ja pääomavelasta	6,0 %	6,0 %	6,0 %	6,0 %	6,0 %	6,0 %

Liikevaihto mukaan lukien liiketoiminnan muut tuotot

LIIKELAITOKSEN OMAA TOIMINTAA KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

Tunnusluvut	TP 2016	TA 2017 + muutokset	ENNUSTE 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Omavaraisuusaste, %	58,1	56,0	58,6	57,1	54,6	52,4
Investoinnit liikevaihdosta, %	37,3	46,7	30,6	45,6	54,3	49,9
Velkaantumistaso, %	77,8	83,7	77,5	82,5	91,0	98,8
Investointien tulorahoitusosuus, %	97,3	66,3	83,0	65,4	53,8	56,0
Rakennusten tekninen arvo, M€	1074	1078	1078	1086	1086	1086
Tilojen vuokrausaste, %	98,00	97,0	97,0	98,0	98,0	98,0
Omien tilojen keskimääräinen vuokra €/hum ² *	10,71	10,88	10,88	10,93	10,93	10,93

Toimintasuunnitelma

Toimintasuunnitelma 2018

Tilakeskuksen tärkeimpänä haasteena on pysäyttää korjausvelan kasvu ja saada kiinteistöjen sisäilmaongelmat kuriin. Kaupungin energiansäästötoimet tuovat ison haasteen Tilakeskukselle, sillä energian säästö edellyttää rakennusten energiatehokkuuden lisäämisen lisäksi myös kiinteistöissä tapahtuvan toiminnan tehostumista.

Tilakeskus on hallintokuntien asiantunteva kumppani heidän kehittäessään omaa toimintaansa. Sparraamme hallintokuntia palveluverkkotyössä ja toimimme kiinteistöasiantuntijoina. Muun muassa palveluverkkotyötä varten olemme kehittäneet inventointityökalua, joka auttaa kiinteistöjen arvottamisessa palveluverkossa ja salkutustyössä.

Olemme aloitteellisia hallintotilojen kehittämisessä monitilatoimistoiksi. Kehitämme uusia oppimisympäristöjä yhdessä Sikun kanssa ja rakennamme hyvinvointiverkostoa yhdessä Hyven kanssa. Sekä uusissa koulurakennuksissa että vanhojen koulujen peruskorjauksissa on tavoitteena erillisten luokahuoneiden korvaaminen erilaisilla oppimistiloilla uusien opsi:ien mukaisesti. Tällä päästään jopa 50 %:n tilansäästöön. Koulujen osalta eräs tilatehokkuutta edelleen lisäävä tekijä olisi vuorolukuun siirtyminen.

Toimintamme on asiakaslähtöistä, ja asiakaspalvelun kehittämiseen panostetaan edelleen. Asiakashallinnan seuraamistyökalua kehitetään edelleen. Työkalu lienee julkihallinnossa ensimmäinen laatuaan.

Henkilöstön osaamista kehitetään. Työntekijöiden omaehtoista koulutustamusta tuetaan mahdollistamalla väliaikaiset yksilölliset työaikajärjestelyt. Henkilöstön jaksamiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Autamme yrityksiä kehittämään erilaisia tuotteita ja palveluita, jotka auttavat myös oman toimintamme tehokkuuden ja laadun parantamista.

Uutena hankintamuotona meillä on allianssimalli, missä hankeosapuolet yhteistyössä kehittävät ja toteuttavat uudis- tai korjausrakentamishankkeita. Pitkäkankaan koulun

allianssikorjaushankkeessa pilotoidaan Ympäristölaadun ohjaustyökalua ja sertifiointijärjestelmää sekä Kuivaketju10-työkalua. Metsokankaalla kokeilemme yhdessä mm. Oulun yliopiston arkkitehtuuriosaston kanssa älykkyyden integroimista talotekniikkaan ja kokeilussa hyödynnetään valaistuksessa käytettäviä sensoreita.

Toimintasuunnitelma 2019-2020

Korjausvelan kasvun hidastaminen jatkuu, ja tavoitteena on laatia kiinteistökohtaiset pts:t suurimmille kiinteistöille. Näissä huomioidaan korjausvelan kasvun pysäyttäminen. Valmistaudutaan SOTE-kiinteistöjen ulosvuokraukseen. Energiatehokkuushaasteeseen vastatetaan talojen tehokkaammalla käytöllä, ja se huomioidaan jo hanke-suunnitteluvaiheessa. Energiatehokkuutta parannetaan muun muassa lisäämällä aurinkoenergiaa ja maalämpöä. Henkilöstösuunnitelmalla pyritään saamaan tarvittavat resurssit tasapainoon kasvavien tarpeiden kanssa.

Oulun kaupungille on energiatehokkuussopimuksessa asetettu vuodelle 2017-2025 säästötavoitteeksi 10,5% vuoden 2014 lähtötasosta. Kaupungin oman toiminnan energiakulutus vuonna 2014 oli 247 GWh, josta rakennusten osuus oli 193,1 GWh.

Toimintaympäristöanalyysi

Käynnissä oleva palveluverkkotarkastelu tulee pienentämään rakennusten vuokrausasteita ja siten pienentää myös Tilakeskuksen liikevaihdon suhteellista kehitystä suunnittelukaudella 2019-2020. Palveluverkkopäätöksillä ja -muutoksilla ei oleteta olevan merkittävää vaikutusta vielä tilikaudella 2018.

Tilakeskuksen hallinnoimien rakennusten arvon säilyttäminen ja korjausvelan pienentäminen ovat suunnittelukauden suurimpia haasteita. Korjausvelalla on selvä syy-yhteys sisäilmaongelmiin. Nykyisen kiinteistökannan korjausvelka on lähes 109 M€, mikä lasketaan sen mukaan, että kiinteistöt korjattaisiin rakentamishetken kuntoon. Perusparannustarve on yli 240 M€, mikä tarvitaan, jotta rakennukset pystyttäisiin korjaamaan nykyisten vaatimusten mukaisiksi. (Trellum 2016.)

Kaupunkistrategian toimeenpano (näkökulmat)

Ympäristön kestävyys ja yhdyskuntarakenteen eheys (Ympäristöohjelma)

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2018
Energia ja materiaalitehokkuus	Energian kulutus	GWh	178 GWh

Henkilöstö, osaaminen ja johtaminen (Henkilöstöohjelma)

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2018
Tavoitteisiin päästään hyvällä johtamisella	Johtamisen taso pysyy vähintään entisellä tasolla	Kunta 10 -kysely: indikaattori johtamisesta	77/100
Henkilöstön työhyvinvointi nousee	Henkilöstön työn hyvinvointiin kiinnitetään erityistä huomiota esim. uusissa monitoimitiloissa	Kunta 10 -kysely: työssä jaksaminen	77/100

Kehittäminen

6Aika: Tulevaisuuden toimijariippumaton data-integraatioalusta (CityIoT)

Hankkeelle haettu rahoitusta Uudenmaanliitolta. Hankkeen tavoitteena on määritellä avoin toimijoista riippumaton dataintegraatioalusta ja sen rajapintaehdot sekä yhteinen referenssiarkkitehtuuri. Projektissa rakennetaan pilottiympäristö, jonka kautta mahdollistetaan IoT-tietojen hyödyntäminen ja edesautetaan uusien langattomien teknologioiden kehittymistä.

Kaupunkien nykyiset IoT-alustat ja -laitteet eivät ole yhteensopivia, eikä järjestelmistä ja mittalaitteista kerättyä

dataa voida hyödyntää täysimääräisesti. Mittausdata jää liian usein yhdelle toimittajalle, eikä palvelua ole tarjolla välttämättä kaikille. Yhteensopivuusongelmat synnyttävät myös päällekkäisiä järjestelmiä, kun jokainen palveluntuottaja joutuu tekemään oman järjestelmänsä. Hankkeessa haetaan ratkaisua tähän ongelmaan.

Hankkeessa päätoteuttajana on Oulun yliopisto. Mukana hankkeessa omilla osatoteutuksillaan ovat Oulun kaupunki, Oulun ammattikorkeakoulu, Tampereen kaupunki ja Tampereen teknillinen yliopisto. Toteutusaika on 1.9.2017–31.5.2020

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Vakinaiset	36	38	38	0,0	38	38
Poistuma (eläke- ja muu poistuma)	2	2	1	-50		
Tilapäiset	9	7	10	42,9	10	10
Organisatoriset muutokset						
Yhteensä	45	45	48	6,67	48	48
HTV (toteutunut työpanos)						
Vakinaiset	28,9	35,2	35,2	0,00	35,2	35,2
Tilapäiset	8,2	6,8	9,8	44,12	9,8	9,8
Yhteensä	37,0	42	45	7,14	45	45
Henkilöstökustannukset						
Palkat ja palkkiot	-1 962	-2 127	-2 226	5	-2 248	-2 271
Eläkekulut	-521	-532	-443	-17	-447	-452
Muut henkilösivukulut	-134	-132	-108	-18	-109	-110
Yhteensä	-2 617	-2 791	-2 777	-1	-2 804	-2 833

Korjausvelan kasvun pysäyttäminen, sisäilmahaasteet ja palveluverkon aiheuttamat investointilisäykset sekä Sote-tilojen ulosvuokraus edellyttävät resurssien lisäämistä suunnittelukaudella. Tärkein tehtävä on saada täyttämättömät virat nopeasti täytetyiksi.

Lainatiedot ja tarpeet uusille lainoille

OULUN TILAKESKUS	ENN 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Uudet lainat	5 000	25 000	37 000	36 000

Merkittävimmät riskit

Tilakeskuksen toiminnassa merkittävä strateginen riski on, että konsernin palveluverkko ei hyödynnä olemassa olevaa rakennusomaisuutta tehokkaasti. Palveluverkon osatoptimointi johtaa rakennuksien tehoittomaan käyttöön, minkä johdosta mahdolliset taloudelliset säästöt jäävät toteutumatta. Vaarana on, että palveluverkkoon jää toiminnallisesti vanhentuneita ja tekniseltä kunnoltaan heikkokuntoisia rakennuksia.

Kiinteistöihin sitoutuu merkittävä osa kaupungin varallisuudesta, ja Tilakeskuksen yksi keskeisiä tehtäviä on tämän omaisuuden arvon säilyttäminen. Tämänhetkinen perusparannuksiin käytetty määräraha ei kuitenkaan kata kiinteistöjen kulumisesta syntynyttä tarvetta, joten korjausvelka kasvaa vuosi vuodelta. Riittämätön ylläpidon taloudellinen resursointi johtaa ennen pitkää siihen, että tilojen terveellisyys ja turvallisuus vaarantuu. Korjausvelan kasvu on suoraan verrannollinen sisäilmaongelmien määrään. Riski on sekä taloudellinen että palveluverkkonäkökulmasta strateginen.

Tilakeskuksen henkilöstöresursointi on operatiivisen toiminnan kannalta kriittinen, sillä resurssipula asiantuntija- ja-/tilaajaorganisaatiossa vaarantaa koko rakentamiseen ja ylläpitoon liittyvien tuotantoketjujen toiminnan. Riskinä on myös, että lähtevien henkilöiden tilalle ei saada uusia työntekijöitä. Henkilöstötilanteen asettamaan haasteeseen on pyritty vastaamaan toiminnan tehostamisella eli uudella toimintajärjestelmällä ja päällekkäisten töiden karsimisella, mutta avaintehtäviä ei voida ostaa konsulteilta.

OULUN KAUPUNKI
Liikelaitos Oulun Tilakeskus

TULOSLASKELMA	TP 2016	TA 2017 (alkup.)	ENN 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
€1 000						
LIIVEVAIHTO	111 272	114 800	112 169	113 658	115 336	115 308
Valmiiden ja keskeneräisten tuott. varastojen lisäys (+) ja vähennys (-)						
Valmistus omaan käyttöön	6 666	7 940	7 470	4 970	4 970	4 970
Liiketoiminnan muut tuotot	595	60	1 712	152	134	162
Tuet ja avustukset kunnalta	34	0	12	0	0	0
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Ostot tilikauden aikana	-12 730	-17 782	-15 782	-15 184	-15 800	-16 100
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	0	0	0	0	0	0
Palvelujen ostot	-31 030	-34 530	-34 060	-32 073	-32 523	-33 123
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-1 962	-2 127	-2 137	-2 226	-2 248	-2 271
Henkilöstösivukulut						
Eläkekulut	-521	-532	-534	-443	-447	-452
Muut henkilöstösivukulut	-134	-132	-133	-108	-109	-110
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-32 178	-32 327	-31 700	-32 017	-34 211	-35 642
Arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut kulut	-20 632	-21 335	-21 335	-21 884	-22 424	-22 872
LIIEKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	19 380	14 035	15 683	14 846	12 678	9 870
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	2	0	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	3	0	0	0	0	0
Kaupungille maksetut korkokulut	-712	-967	-966	-1 100	-1 328	-1 408
Muille maksetut korkokulut						
Korvaus peruspääomasta	-9 886	-9 886	-9 886	-11 863	-11 863	-11 863
Muut rahoituskulut	0	0	-2	0	0	0
YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	8 787	3 182	4 830	1 883	-513	-3 401
Satunnaiset tuotot ja -kulut						
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut						
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	8 787	3 182	4 830	1 883	-513	-3 401
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	3 070	3 070	3 970	3 264	3 255	3 155
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	-8 000	0	0	0	0	0
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)						
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	3 857	6 252	8 800	5 146	2 742	-246

OULUN KAUPUNKI

Liikelaitos Oulun Tilakeskus

RAHOITUSLASKELMA	TP 2016	TA 2017 (alkup.)	ENN 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
€1 000						
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
Liikelylijäämä (-alijäämä)	19 380	14 035	15 683	14 846	12 678	9 870
Poistot ja arvonalentumiset	32 178	32 327	31 700	32 017	34 211	35 642
Rahoitustuotot ja -kulut	-10 593	-10 853	-10 853	-12 963	-13 191	-13 271
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0
Muut tulorahoituksen korjauserät	-327	0	-1 532	0	0	0
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Investointimenot	-44 036	-53 596	-42 827	-51 544	-62 691	-57 572
Rah.osuudet investointimenoiksi	0	0	0	0	0	0
Pys. vast. hyöd. luovutustulot	2 530	10 589	10 589	0	0	0
TOIMINNAN JA INVEST. RAHAVIRTA	-868	-7 498	2 760	-17 645	-28 993	-25 331
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaam.lis.kunnalle	-112	0	0	0	0	0
Antolainasaam.lis.muilta	-41	0	0	0	0	0
Antolainasaam.väh.kunnalta	0	0	0	0	0	0
Antolainasaam.väh.muilta	14	0	168	0	0	0
Lainakannan muutokset						
Pitkäaik.lain. lis. kunnalta	12 000	13 364	0	25 000	37 000	36 000
Pitkäaik.lain. lis. muilta	0	0	0	0	0	0
Pitkäaik.lain. väh. kunnalle	-4 645	-6 149	-5 849	-5 848	-8 357	-12 057
Pitkäaik.lain. väh. muilta	0	0	0	0	0	0
Lyhytaik.lain.muutos kunnalt	0	0	0	0	0	0
Lyhytaik.lain. muutos muilta	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset						
Peruspääoman muutos	0	0	0	0	0	0
Muut oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Toimeksiant.var.ja po:n muut.	0	0	0	0	0	0
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	0	0	0
Saamisten muutos kunnalta	-10 201	283	-7 107	-950	350	1 388
Saamisten muutos muilta	671	0	1 031	0	0	0
Korott. velkojen muut.kunnalta	-25	0	432	0	0	0
Korott. velkojen muutos muilta	3 207	0	-5 529	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	868	7 498	-16 624	18 203	28 993	25 331
RAHAVAROJEN MUUTOS	0	0	-13 864	558	0	0

16.6 Business Oulu -liikelaitos

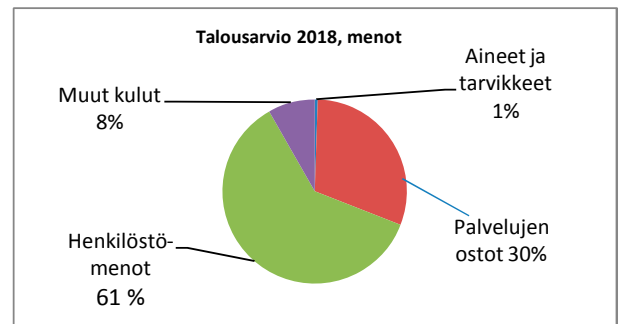
Oulun kaupungin elinkeinopolitiikan tarkoituksena on luoda yrityksille ja yrittäjyydelle vetovoimainen toimintaympäristö, joka edistää yritysten syntymistä, toimintaa, kasvua ja kilpailukykyä sekä työllisyyttä. Elinkeinopolitiikan kehittämisestä ja toteuttamisesta vastaa kaupunginhallitus yhdessä Business Oulu -liikelaitoksen kanssa. Elinkeinopolitiikkaa toteutetaan yhteistyössä alueen elinkeinolaisten toimijoiden kanssa.

BusinessOulu liikelaitos ja kaupunginhallitus työllisyyspalvelut on yhdistetty kaupunginvaltuuston 3.4.2017 tekemällä päätöksellä Elinkeino- ja työllisyyspalvelut -liikelaitokseksi (kv 28.8.2017 §116 Business Oulu- liikelaitos) hallinnollisesti 1.6.2017 alkaen. Henkilöstö ja talous on siirtynyt liikelaitokseen 1.8.2017. Business Oulu -liikelaitos vastaa Oulun kaupungin elinkeino- ja työllisyyspolitiikan toteuttamisesta edistämällä alueen yritys-, työllisyys- ja elinkeinotoimintaa kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen päättämien periaatteiden mukaisesti.

Liikelaitos järjestää yrityksen perustamiseen, kasvuun ja vientiin liittyviä palveluja, kehittää yritysten toimintaympäristöä ja vastaa kaupungin kansainvälisestä elinkeinomarkkinoinnista sekä edistää investointien saamista

alueelle. Palveluja käyttää vuosittain noin 1500 alueen yritystä. Jatkossa tavoitteena on kohdistaa toimintaa erityisesti Oulussa toimiviin kasvuhaluisiin pk-yrityksiin.

Oulun kaupungin työllisyyspolitiikan ja työllisyyspalvelujen toiminnan tavoitteena on kaupungin elinvoimaisuuden ja työllisyyden edistäminen. Liikelaitos vastaa työmarkkinatuen kuntavastuuta koskevista toimenpiteistä sekä työnantajien ja työntekijöiden palvelujen järjestämisestä. Työllisyyspalveluja tuotetaan monialaisesti yhteistyössä yritysten, hallintokuntien ja muiden toimijoiden, kuten kolmannen sektorin, kanssa.

Talous

Keskeiset talouden tunnusluvut omistajaohjauksen näkökulmasta

Tunnusluvut	TP 2016	TA 2017 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Toiminnan laajuus						
• Liikevaihto	69	4	30	4	4	4
• Investoinnit	0	0	0	0	0	0
Kannattavuus						
• liikeyljäämä	0	0	0	0	0	0
• sij.pääoman tuotto, %	-0,3	0	0	0	0	0
• korvaus peruspääomasta ja pääomavelasta %	0	0	0	0	0	0

Liikelaitoksen omaa toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2016	TA 2017 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Ulkopuolisen rahoituksen määrä	2714	5988	6035	8031	8031	8031

Toimintasuunnitelma

Business Oulu -liikelaitoksen toiminnan tavoitteena on saada Oulun alueelle lisää työpaikkoja, yksityisiä investointeja, vientiä ja ostovoimaa sekä edistää työllisyyttä. Toiminta perustuu Oulun kaupunkistrategiaan ja Business Oulu -liikelaitoksen toimenpideohjelmaan 2015-2019. Toimenpiteet toteutetaan yhteistyössä kaupunkikonsernin ja muiden alueellisten, kansallisten sekä kansainvälisten

toimijoiden ja yritysten kanssa. Toimintamalli on yrityslähtöinen. Yritysten kasvua ja kilpailukykyä edistetään kaikilla toimialoilla muun muassa niiden toimintaympäristöä kehittämällä. Työnhakijapalveluissa keskitytään asiakaslähtöiseen ja henkilökohtaiseen palvelumalliin.

Vuoden 2018 aikana Business Oulu -liikelaitoksen työ kohdennetaan toimenpidekokonaisuuksiin, joita ovat kasvuyrityspalvelut, työllisyyspalvelut, viennin ja myynnin

edistäminen, investointien houkuttelu, startup-palvelut ja -ympäristön kehittäminen, innovaatioympäristöjen kehittäminen ja innovaatiopalvelut sekä aluemarkkinointi (alueen vetovoimatekijöiden markkinointi). Tavoitteena on Business Oulun palvelemien yritysten määrän lisääminen ja saadun asiakaspalautteen säilyttäminen hyvällä tasolla. Yritysiakkuudet on jaettu viiteen toimialaan: teollisuus ja cleantech, hyvinvointiteknologia, ICT, luovat alat, kauppa ja palvelut sekä logistiikka. Lisäksi liiketoiminnan kehityskohteita ovat suurhankkeet Hanhikivi ja OuluHealth.

Työllisyyspalvelujen tavoitteena on nuorten työllisyyden edistäminen, rakenteellisen ja pitkittyvän työttömyyden vähentäminen sekä työn ja työvoiman kohtaannon edistäminen. Työllisyyspalveluja tarjotaan niin työnhakijoille kuin työnantajille. Erityisiä toimenpiteitä kohdistetaan digitalisaation mahdollisuuksia ja haasteita huomioivien työllisyyspalvelujen kehittämiseen, kattaen sekä työnhakija-asiakkaan valmiudet että monikanavaiset palvelut.

Kasvuyrityspalveluissa sekä viennin ja myynnin edistämässä keskitytään uuden liiketoiminnan käynnistämiseen sekä pienten ja keskisuurten yritysten kasvun ja viennin tukemiseen käytännön yrityspalvelujen avulla. Palvelukokonaisuuksia ovat: liikeidean arviointi, perustamispalvelut, rahoituksen hakeminen, valmennusohjelmat, omistajanvaihdokset, tapahtumat, vienninedistämiseen liittyvät toimenpiteet, innovaatiopalvelut sekä alueelle sijoittumiseen liittyvät palvelut. Tämän lisäksi testataan uusia palveluntuottamismalleja, kuten sähköiset palvelut ja palvelusetelikoiteilu. Merkittävänä kokonaisuutena kehitetään arktisen liiketoiminnan mahdollisuuksia. Ruotsissa, Norjassa, Kazakstanissa ja Saksassa jatketaan Finnish Business Hub -toimintaa, jossa kerätään tietoa kohdemarkkinoiden vientimahdollisuuksista ja hankkeista. Kerättyä tietoa markkinoidaan oululaisille ja suomalaisille yrityksille ja tätä kautta edistetään vientiä. Lisäksi rakennetaan kansainvälisiä verkostoja valituissa muissa maakohteissa, kuten USA:ssa, Venäjällä, Japanissa ja Kiinassa.

Työllisyyspalveluissa keskitytään yritysten ja yhteisöjen työvoiman saatavuuteen liittyvien haasteiden tunnistamiseen ja niihin vastaavien, räätälöityjen työvoima- ja tukiratkaisujen tarjoamiseen. Työnhakijan palvelut pohjautuvat yksilölliseen palvelutarpeeseen. Tavoitteena on, että palvelut muodostavat asiakaslähtöisen ja työmarkkinoille suuntaavan palveluketjun. Työllisyyspalvelujen kokonaisuuteen kuuluvat työllisyyttä edistävä monialainen yhteispalvelu (Oulun TYP), nuorten työllisyyspalvelut Byströmin nuorten palvelujen yhteydessä sekä työllistämisen tukipalvelut. Lisäksi palveluita toteutetaan ja kehitetään kaupungin hallinnoimissa työllisyyspalvelujen kehittämishankkeissa, joiden asiakasryhmänä ovat painopisteiden mukaisesti nuoret ja pitkäaikaistyöttömät. Työllisyyttä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP) toimii osana maakunnallista, vuoden 2016 alusta käynnistynyttä Pohjois-Pohjanmaan työllisyyttä edistävää monialaista yhteistyöverkostoa. Työllisyyspalveluissa kohdennetaan 500.000 euroa työllisyyspalveluiden lisähenkilöstön

palkkaamiseen ja ostopalveluihin. Resursoinnin kohdentamisen tavoitteena on prosessien palvelumuotoilun avulla vaikuttaa kaupungin työmarkkinatukiosuuteen. Palveluiden sujuvoittamisen vaikutus kaupungin työmarkkinatukiosuuteen on arvioitu vuonna 2018 olevan 500.000 euroa. Lisäksi työllisyyspalveluiden määräaikaisesti palkatuista työntekijöistä vakinaistetaan kymmenen. Palkkakulut pyritään jatkossakin kattamaan ulkopuolisella rahoituksella

Kaupunginjohtaja nimeää määräaikaisen moniammatillisen työryhmän ajalle 1.1.2018 - 31.12.2019, jossa on mukana ELY:n, TE-toimiston, KELA:n ja kaupungin asiantuntijoita sekä päättäjiä.

Uudella toimintamallilla ja edellä esitetyillä resurssien kohdentamisella tavoitellaan vuodesta 2019 alkaen 2,9 miljoonan työmarkkinatukiosuuden pienenemistä."

Investoinnit-kokonaisuudessa tavoitteena on lisätä edelleen Oulun alueelle sijoittuvien yritysten lukumäärää sekä yksityisiä reaali-investointeja yhteistyössä muun muassa Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelujen kanssa. Verkostoissa ja asiakastyössä tunnistetaan yritysten ja investoreiden tarpeita kasvulle ja autetaan muun muassa investointiselvityksillä hankkeita etenemään myönteisesti. Investoinneilla on keskeinen osa alueen työllisyyden ja kilpailukykyyn kasvattajana. Startup-palvelujen ja -ympäristöjen kehittämiseen liittyen jatketaan yhteistyössä kumppaneiden kanssa yrittäjyyskasvatuksen toimenpiteitä, korkeakoulu- ja oppilaitoslähtöisen yrittäjyyden käytännön aktivointia ja kasvuhakuisten yritysten tukemista muun muassa erilaisen kasvu- ja kiihdyttämöohjelmien sekä pääomasijoitusrahastojen avulla. Yritysten kasvua mahdollistavan rahoituksen turvaaminen on jatkossakin erittäin tärkeää uusien työpaikkojen syntymiselle.

Vetovoimaisen yritysten toimintaympäristön sisältötoimia kansallisissa ohjelmissa ovat muun muassa langattomien kaupunkiverkkojen kehittäminen, 3D-mallinnuksen hyödyntäminen kaupunkisuunnittelussa, terveydenhuollon digitalisointi sekä tulevan 5G-verkon ja digitalisaation hyödyntäminen laajasti yritysten liiketoiminnan uudistamisessa. Jotta yrityksille pystytään tarjoamaan Oulussa kilpailukykyinen ympäristö uusien tuotteiden kehitykseen, on kaikkien kaupungin yksiköiden oltava aktiivisia oman toiminnan uudistajia ja samalla avoimia yhteistyöhön yritysten kanssa. Tässä työssä Business Oulun rooli on aktivoida yrityksiä hyödyntämään eri mahdollisuuksia ja tuotteistaa tarjolla olevat palvelut yrityksille mahdollisimman selkeiksi paketeiksi. Kaikkien kaupunkikonserniin kuuluvien yksiköiden pitäisi tehdä mahdollisuuksien mukaan innovatiivisia hankintoja, jotta yrityksille pystytäisiin tarjoamaan uusien tuotteiden kehitysympäristöjä.

Elinkeinopalvelujen rooliin kuuluu erityisesti Innovaatioympäristöjen ja -palvelujen tarjonnan ylläpito ja kehittäminen. Tehtävänä on myös kansallisten ja alueellisten innovaatioverkostojen koordinointi. Käynnissä olevia kansallisia verkostoja ja rahoitusohjelmia vuonna 2018 ovat 6Aika

strategia sekä valtion ja Oulun kaupungin välille solmittu kasvusopimusmenettely. 6Aika strategian tavoitteena on kehittää kuuden Suomen suurimman kaupungin palveluja ja infraa sekä samalla tarjota yrityksille uuden liiketoiminnan ja ideoiden testausympäristöjä. Kasvusopimuksen keskeisenä sisältönä on Oulun innovaatioallianssin 2016-2020 toimenpideohjelman toteuttaminen. Oulun innovaatioallianssin (OIA) muodostavat Oulun kaupunki, Oulun yliopisto, VTT, Oulun ammattikorkeakoulu, Oulun seudun koulutuskuntayhtymä, Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri, Luonnonvarakeskus Luke ja Technopolis Oyj. OIA:n yhteisiä panostuksia kohdennetaan viiteen toiminnalliseen kokonaisuuteen, joita ovat Pohjoisen veto-voimainen kaupunki, Ketterä kaupallistaminen, Teollisuus 2026, Oulu Health sekä ICT ja digitalisaatio.

Alue-markkinoinnin tärkeänä tehtävänä on kaupunkistrategian vision toteuttaminen. Se tukee toimenpiteillään alueen tunnettuutta ja vetovoimaisuutta. Oulun kasvun kannalta on tärkeää, että seutua tuodaan esille houkuttelevana investointi-, asuin- ja opiskelupaikkana, vetovoimaisena matkailukohteena ja kongressikaupunkina sekä elävänä tapahtumakaupunkina. Oulu on rohkeasti uudistuva Skandinavian pohjoinen pääkaupunki, jolla on halu ja kyky kehittyä entistä nopeammin muuttuvassa toimintaympäristössä. Business Oulun oman toiminnan lisäksi alue-markkinoinnin tärkein työkalu on Oulun seudun markkinointi -hanke, jonka toiminnassa on mukana runsaasti yrityksiä sekä Oulun innovaatioallianssin edustajat. Markkinoinnin kärkiteemoina ovat ICT – digitalisaatio, terveys – OuluHealth ja tapahtumakaupunki. Vuonna 2018 yksi kilpailukyvyyn tärkeimmistä elementeistä tulee olemaan alueella olevat ja alueelle houkuteltavat osaajat.

Ulkopuolisen rahoituksen (Suomen valtio, EU yms.) avulla palvelujen tuottaminen yrityksille voi jatkossa olla haasteellista, mikä johtuu ulkopuolisen rahoituksen sääntöihin liittyvistä tulkinnoista. Kansallisilla rahoitusohjelmilla (6Aika, AIKO) tulee irrallisten ohjelmien tavoitteiden sijaan toteuttaa kaupunkistrategian sekä kaupungin perus- ja hanketoiminnan tavoitteita. Kansallisilta rahoittajilta (ELY-keskus, maakuntaliitto, TEKES yms.) haetaan rahoituksia normaaliin tapaan. Tavoitteena on saada suoria EU-rahoituksia vuoden 2018 aikana. Niitä haetaan esimerkiksi EU-komissiolta, jolloin tukiprosentit ovat korkeampia, jopa 100 %.

Yleinen taloustilanne vaikuttaa vuoden 2018 toimintasuunnitelman toteutukseen siten, että jos toimintaympäristössä tapahtuu merkittäviä muutoksia työpaikkojen ja/tai yritysten määrässä, toimintasuunnitelmaan liittyvien toimenpiteiden painotuksia ja aikatauluja muutetaan tilannetta vastaavaksi.

Toimintasuunnitelma 2019-2020

Vuosina 2019-2020 toteutetaan valmistelussa olevan kaupunkistrategian mukaisia toimenpiteitä elinkeinon ja työllisyyden näkökulmasta. Business Oulu -liikelaitoksen toimenpideohjelmassa määritellään tarkemmin vuosien 2019-2020 tavoitteet ja toimenpiteet. Painopisteet valitaan vuosittain. Valintaan vaikuttavat olennaisesti toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset.

Toimintaympäristöanalyysi

Vuoden 2016 marraskuusta lähtien useat yritykset eri toimialoilla ovat lisänneet henkilöstöään. Haasteita on edelleen kaupan, vähittäiskaupan ja logistiikkapalvelujen parissa. Tilanteen odotetaan kehittyvän parempaan suuntaan myös näillä toimialoilla. Erityisen hyvää toiminnan kasvua on tapahtunut Ouluun vuosina 2013-2015 saapuneissa korkean teknologian yrityksissä. Valtaosa yrityksistä on monipuolisesti osana seudun yritys- ja tutkimusyhteisöä. Rakentaminen ja rakennustarviketeollisuus ovat elpyneet ripeästi.

Työttömyys on edelleen suuri ongelma ja sen saaminen alle 10 %:n tulee olla koko alueen kaikkien toimijoiden yhteinen tavoite. Työllisyyden parantumiseen vaikuttaa eniten yritysten kasvu ja vientitoiminnan onnistuminen. Tällä hetkellä kasvun ja viennin suurimmat ongelmat ovat riskirahoitus ja kasvurahoitus. Yritysrahoituksen monipuolistaminen ja kasvattaminen on alueen kasvun kannalta tärkeää.

Tavoitteena on edelleen monipuolistaa Oulun alueen elinkeinorakennetta ja hyödyntää muun muassa pohjoisen Skandinavian mahdollisuuksia. Viennin edistämistoimenpiteisiin panostetaan esimerkiksi Finnish Business Hub -konseptilla, lentoyhteyksillä Tromssaan sekä kansainvälisellä markkinoinnilla. Tavoitteisiin pyritään tarjoamalla yrityksille niiden tarpeiden mukaisia palveluja yhdessä kumppaneiden ja verkostojen kanssa sekä yleisesti kannustamalla ja rohkaisemalla yrityksiä vientiliiketoimintaan.

Vuodesta 2018 voi sanoa, että kasvu jatkuu ja uskomme, että monipuolistunut elinkeinoelämän rakenne mahdollistaa keskimääräistä isomman kasvun kuin Suomen BKT:n kasvu. Ero on jopa prosenttien luokkaa. Oulun kaupungin elinvoimaan liittyviä palveluja tulisi jatkossa edelleen kehittää ja yhtenäistää vastaamaan paremmin asiakkaiden tarpeita. Kaupunkistrategian ja liikelaitoksen toimenpideohjelman päivittäminen voivat tuoda muutoksia toimintaan. Maakuntauudistus muuttaa kaupungin ja siten myös elinkeino- ja työllisyyspalvelujen toimintaa.

**Kaupunkistrategian toimeenpano Elinvoima, elinkeinoelämän uudistuminen ja kilpailukyky
(Business Oulun toimenpideohjelma)**

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittari / Tavoitetaso 2018
Kaupunki edistää uusien työpaikkojen syntymistä	Merkittävä nettotyöpaikkojen kasvu	Työpaikkojen lukumäärä, nettomuutos (Oulun seutu) / + 2000/vuosi (netto) Työttömyysaste (Oulu) 13 %
Yritysten tuote- ja palveluvienti sekä investoinnit alueelle kasvavat	Alueella toimivien yritysten vientiliiketoiminnan merkittävä kasvu Kaupunkiseudulle suuntautuvan kansallisen ja kansainvälisen investointi-volyymien kasvu	Oulun seudulla toimivien kv-yritysten viennin arvo / +170 M€ / v Suorat pääomasijoitukset (opo) oululaisyhtiöihin / 60 M€/v Alueelle etabloituvien yritysten lukumäärä 25 kpl / vuosi Yksityiset reaali-investoinnit 300 M€/v Uusi kansainvälinen lentoreitti
Kansainvälinen osaamis- ja innovaatiokeskittymä vahvistuu ja uudistuu	Liiketoiminta-, tutkimus- ja kehitysympäristöjen hyödyntäminen liiketoiminnan kehittämisessä	Korkeakoululähtöiset uudet yritykset/ 60 kpl. Vetovoiman kehitys, rekisteröidyt yöpymiset/ 700 000 yöpymistä. Hankkeisiin osallistuvat maksavat yritykset (käynnistyneet hankkeet)/ 80 kpl.

Kehittäminen

Business Oulu -liikelaitoksen hankkeet kohdistuvat asiakkaille tarjottavien palvelujen tuottamiseen. Hankkeet toteuttavat Business Oulu -liikelaitoksen tavoitteita.

Henkilöstösuunnitelma

	TP 2016	Ennuste 2017	TA 2018	Muutos-% (2017-2018)	TS 2019	TS 2020
Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan)						
Vakinaiset	45	64,5	64,5		64,5	64,5
Poistuma (eläke- ja muu poistuma)	3					
Tilapäiset	34	103,5	103,5		103,5	103,5
Organisatoriset muutokset						
Yhteensä	79	168	168		168	168
HTV (toteutunut työpanos)						
Vakinaiset	34,9	51	51		51	51
Tilapäiset	25,7	84,5	84,5		84,5	84,5
Yhteensä	60,6	135,5	135,5		135,5	135,5
Henkilöstökustannukset 1 000€						
Palkat ja palkkiot	-3 502	-7 111	-10 615		-10 616	-10 632
Palkkaperusteinen eläkemaksu	-599	-1 232	-1 790		-1 785	-1 787
Eläkemenoperusteinen eläkemaksu	-62	-58	-58		-58	-58
Varhe-eläkemaksu	-12	-12	-14		-14	-14
Muut eläkekulut	1					
Muut henkilösivukulut	-238	-400	-634		-637	-638
Yhteensä	-4 412	-8 812	-13 110		-13 110	-13 129

Business Oulu- liikelaitoksen organisaatiossa on kaksi erillistä kokonaisuutta: BusinessOulu ja Työllisyyspalvelut. BusinessOulussa on 52 vakinaista tehtävää ja keskimäärin 26 määräaikaista tehtävää vuosittain. Työllisyyspalveluissa on 13 vakinaista tehtävää ja keskimäärin 77 määräaikaista tehtävää vuosittain, joista työllistettyjen ja Arpeetti-toimintaan työllistettyjen määrä on 34 henkilöä. Liikelaitoksen henkilöstömenoissa on varattu 5,5 M€ määräraha koko kaupungin kesätyöntekijöille, työllistetyille ja Arpeetti-toimintaan.

Merkittävimmät riskit

Ulkopuolisen rahoituksen saaminen voi muodostua haastavaksi. Ostopalveluihin liittyy normaalit sopimusriskit, samoin avainhenkilöriskit ovat normaaleja toimintaan liittyviä riskejä. Työllisyyden kehittymiseen liittyy riskejä, joiden toteutuminen vaikuttaa suoraan kaupungin talouteen. Työttömyyden kasvu lisää kaupungin menoja monella eri sektorilla.

OULUN KAUPUNKI
Business Oulu -liikelaitos

TULOSLASKELMA	TP 2016	TA 2017 (alkup.)	ENN 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
€1 000						
LIIKEVAIHTO	69	4	30	4	4	4
Valmiiden ja keskeneräisten tuott. varastojen lisäys (+) ja vähennys (-)						
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	2 644	3 053	4 165	8 027	8 027	8 027
Tuet ja avustukset kunnalta	8 148	8 841	25 875	42 641	42 641	42 641
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Ostot tilikauden aikana	-117	-72	-172	-113	-117	-117
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	0	0	0	0	0	0
Palvelujen ostot	-5 127	-5 721	-6 217	-6 538	-6 698	-6 698
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-3 514	-4 019	-6 958	-10 615	-10 672	-10 672
Henkilöstösivukulut						
Eläkekulut	-674	-708	-1 419	-1 861	-1 837	-1 837
Muut henkilöstösivukulut	-238	-251	-435	-634	-512	-512
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0	0
Arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut kulut	-1 191	-1 127	-14 869	-30 911	-30 835	-30 835
LIIKELYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	0	0	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	0	0	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	0	0	0	0	0	0
Kaupungille maksetut korkokulut	0	0	0	0	0	0
Muulle maksetut korkokulut						
Korvaus peruspääomasta	0	0	0	0	0	0
Muut rahoituskulut	-1	0	0	0	0	0
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	-1	0	0	0	0	0
Satunnaiset tuotot ja -kulut						
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset kulut	0	0	0	0	0	0
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	-1	0	0	0	0	0
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	0	0	0
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	0	0	0
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)						
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-1	0	0	0	0	0

16.7 Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos

Oulu-Koillismaan pelastuslaitoksen palvelut muodostuvat pääasiassa palo- ja kemikaaliturvallisuuden valvonnasta, omatoimiseen onnettomuuksien ehkäisemiseen ja hätätilannevalmiuksiin valmentavasta turvallisuusviestinnästä, kiireellisiin hätätilanteisiin liittyvästä pelastustoiminnasta sekä näiden tukitehtävistä. Pelastustoimen lakisääteiset

palvelut tuotetaan 12 kunnan muodostamalla toimialueella. Lisäksi pelastuslaitos tuottaa ensihoitopalveluita sekä niitä tukevaa ensivastetoimintaa Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin (PPSHP) kanssa tehdyn yhteistoimintasuojituksen mukaisesti koko laitoksen toimialueella ja Vaalan kunnassa.

Talous

Pelastusliikelaitoksen liikevaihto TA2018 on 34,6 M€. Liikevaihdosta 53 % muodostuu pelastustoimen tulosalueen liikevaihdosta: 18,5 M€, joka muodostuu 97 %:sti yhteistoimintakuntien maksuosuuksista (17,9 M€). Loput 47 % on ensihoidon tulosalueen liikevaihtoa: 16,2 M€, josta PPSHP:n valmiuskorvaus muodostaa 64 % (10,3 M€) ja

Kelan korvaukset 28 % (4,6 M€). Liikevaihdoista pääosa kuuluu henkilöstökulujen (24,3 M€) kattamiseen. Pelastuksen tulosalueen henkilöstökulut ovat 64 % (11,8 M€) liikevaihdosta ja ensihoidon 77 % (12,4 M€). Seuraavaksi suurin kuluerä on kiinteistöjen vuokramenot yht. 3,5 M€; pelastus 14 % (2,7 M€) ja ensihoito 5 % (0,8 M€). Vuodesta 2017 investoinnit on rahoitettu leasingrahoituksella. Leasingrahoitettavien hankintojen arvo TA2018 on 1,3 M€. Leasingrahoituskuluiksi arvioidaan 0,4 M€ (TS 2019–2020 0,6 M€).

Keskeiset talouden tunnusluvut omistajaohjauksen näkökulmasta

Tunnusluvut	TP 2016	TA 2017 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Toiminnan laajuus (1 000 €)						
• Liikevaihto	32 840	32 667	33 258	34 628	34 853	35 095
• Investoinnit (netto)	1 972	0	0	0	0	2 065
Kannattavuus						
• liikeylijäämä	1 225	-9	180	-3	-3	3
• sij.pääoman tuotto, %	0	0	0	0	0	0
• korvaus peruspääomasta ja pääomavelasta %	0	0	0	0	0	0
Pelastustoimen kuntien maksuos €/as	62,17	60,66	60,66	62,53	62,98	63,48
Pelastustoimen menot €/as	62,43	64,78	64,44	65,17	66,08	66,60
Ensihoidon menot €/as	49,60	52,20	52,34	55,79	56,09	56,29

Liikelaitoksen omaa toimintaa kuvaavat tunnusluvut

	TP 2016	TA 2017+ muutokset	ENNUSTE 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Alueen väestö 31.12	286 931	287 100	287 200	287 500	287 800	288 200
Hälytykset, joista	4 361	4 200	4 200	4 150	4 150	4 100
rakennuspalot	97	90	100	90	90	90
rakennuspalovaara	132	140	150	140	140	140
liikenneonnettomuudet	673	670	670	670	670	670
maasto- ja metsäpalot	70	125	125	125	125	125
tarkastus- ja varmistustehtävät	1 364	1 200	1 200	1 100	1 100	1 100
- varsinaiset hälytykset/ 1000 as	11,9	11,3	11,4	11,0	11,1	10,9
ensivaste	960	950	925	950	950	950
muut	1 065	1 025	1 030	1 075	1 075	1 025
Valvontasuunnitelman mukaiset palotarkastukset (A1-A6)	1 312	1 315	1 315	1 338	1 338	1 240
Turvallisuusviestintätilaisuuudet, jossa tavoitettu henkilöä	476	525	525	540	540	550
	35 693	36 000	36 000	37 000	37 000	38 000
Ensihoidon palvelutuotantoalueen väestö 31.12.	289 974	290 150	290 167	290 419	290 674	291 032
Ensihoidon tehtävät, joista	45 867	46 302	47 193	47 900	48 618	49 347
A-B	14 260	14 300	13 941	14 150	14 362	14 577
C-D	31 607	32 002	33 252	33 750	34 256	34 770

Toimintasuunnitelma

Pelastuslaitoksen lakisääteiset ja muut tehtävät toteutetaan, ja toimintaa kehitetään, pelastustoimen palvelutasopäätöksen 2017-2020 sekä vuosittaisen valvontasuunnitelman mukaisesti. Palvelutasopäätökseen sisältyy nykytilan kuvaus, päätökset tulevasta palvelutasosta kustannusvaikutuksineen sekä kehittämissuunnitelma. Palvelutaso on mitoitettu alueen normaaliajan ja poikkeusolojen palvelutarpeita ja onnettomuusuhkia vastaavaksi. Valvontasuunnitelma sisältää mm. päätökset palotarkastustoiminnan kohdentamisesta, valvonnan määräväleistä ja toteuttamistavoista. Vuoden 2017 suunnitelma tarkistetaan syksyn aikana v. 2018 valvontasuunnitelmaksi.

Kuntien tehtävien vähentäminen ja pelastuslain kokonaisuudistus ovat johtamassa mm. siihen, että nuohous vapautetaan kilpailulle v. 2018 alussa. Pelastuslaitoksilta poistuu velvollisuus järjestää alueensa nuohouspalvelut. Tulisijojen ja hormien nuohous on myös jatkossa osa paloturvallisuuden ylläpitoa ja pelastusviranomaisen tehtäväksi jää nuohouksen valvonta.

Ensihoitopalvelut toteutetaan PPSHP:n ensihoitopalvelun palvelutasopäätöksen 2015-2018 sekä sairaanhoitopiirin ja pelastuslaitoksen välisen yhteistoimintasopimuksen mukaisesti. Yhteistoimintasopimus on voimassa 31.12.2017 saakka, sisältäen option v. 2018 loppuun. Ensihoitoyritykset ovat valittaneet pelastuslaitosten kanssa tehdyistä yhteistoimintasopimuksista valtioneuvostonkierusteella hallinto-oikeuteen ja edelleen KHO:een vaatien, että KHO kieltää sairaanhoitopiiriä täytäntöönpanemasta yhteistoimintasopimusten optiokautta asian käsittelyaikana. PPSHP:n hallitus on päättänyt käyttää pelastuslaitosten ensihoidon yhteistoimintasopimuksiin liittyvät optiot, edellyttäen, ettei KHO anna asiassa täytäntöönpanokieltoa.

Pelastuslaitos osallistuu laajasti pelastustoimen valtakunnalliseen uudistamishankkeeseen sekä Pohjois-Pohjanmaan maakuntauudistuksen valmisteluun yhdessä Jokilaaksojen pelastuslaitoksen kanssa. Vuosien 2018-2019 valmistelutyöhön tarvitaan päätoimisia valmisteluresursseja n. 3-4 htv, jonka lisäksi n. 50 henkilöä tekee valmistelutyötä ota-tehtävänä (työpanos n. 5-50 %).

Pelastustoiminnan tulosalueen organisaatio on muutettu v. 2017 aikana. Organisaatiomuutoksen antamat mahdollisuudet toiminnan tehostamiseen konkretisoituvat täysimääräisesti vuonna 2018.

Taivalkosken paloaseman peruskorjauksesta tai uudisrakentamisesta on tehtävä päätös v. 2018 aikana. Oulun keskuspaloaseman korvaavien paloasemien rakentamisen viivästyminen johtaa väistämättä pelastustoimen toimintavalmiuden heikkenemiseen henkilöstön hajasijoittamisen vuoksi. On todennäköistä, ettei nykyisellä keskuspaloasemalla kyetä tuottamaan palveluita uusien paloasemien valmistumiseen saakka.

V. 2018 aloitetaan sivutoimisen henkilöstön pelastususkelluskelpoisten toimintakykytestaukset. Toimenpiteillä tähdätään pelastustoimintakelpoisten testaustoiminnan saattamiseen sisäministeriön ohjeistuksen mukaiseksi v. 2019 alusta lukien. Ikääntyvien työntekijöiden lukumäärä kasvaa ja heidän toiminta- ja työkyvystään on huolehdittava, sillä pelastuslaitoksella ei juuri ole mahdollisuutta vaihtoehtoisille urapoluille ja/tai työtehtävien uudelleen järjestelyille. Vuosina 2018-2020 jatketaan toimenpiteitä, joilla pelastuslaitoksen operatiivinen toimintavalmius turvataan henkilöstön ikääntymisen ja toimintakyvyn heikkenemisen johdosta. Työhyvinvoinnin kehittämistyötä jatketaan v. 2017 alussa vahvistetun työhyvinvointisuunnitelman mukaisesti. Pelastustoiminnan vuorotyötä tekevän henkilöstön paikallisen sopimuksen ja poikkeusluvan mukaisen työajan ja palkkauksen vaikutuksia seurataan. Paloajämille altistumista vähentävä Puhdas paloasema-toimintamallin jalkauttamista jatketaan.

Väestön ikääntyminen, alueen kuntien väestömäärien kehitys sekä alueen riskien keskittyminen vaikuttavat pelastustoimen palvelutuotannon kehittämiseen. Pelastuslaitos varautuu sääolosuhteiden aiheuttamiin ääri-ilmiöihin kuten myrskyihin ja tulviin. Varautuminen käsittää tavanomaisten päivittäisonnettomuuksien hallinnan lisäksi suunnittelun, koulutuksen, johtamis-, toiminta- ja yhteistyökyvyn parantamisen erityis- ja häiriötilanteissa sekä kuntien kriisijohtamisen tukemisen.

Toimintaympäristöanalyysi

Pelastustoimi siirtyy vuoden 2020 alusta 18 maakunnan hoidettavaksi osana sote- ja maakuntauudistusta. Oulu-Koillismaan ja Jokilaaksojen pelastuslaitokset yhdistyvät uudeksi Pohjois-Pohjanmaan maakunnan alaisuudessa toimivaksi pelastuslaitokseksi. Uudistuksessa maakuntaan siirtyvät kaikki sopimukset ja irtaimisto vastikkeetta sekä henkilöstö liikkeenluovutuksella. Pelastuslaitoksen käytössä olevat toimitilat säilyvät kuntien omistuksessa.

Pelastustoimialueen väestömäärä jatkaa kasvuaan, mutta kasvun taittuminen näkyy yhä selvemmin. Vuosikymmen vaihteen yli 3 000 asukkaan vuosittaisesta kasvusta on pudottu n. 1 500 asukkaaseen/vuosi. Väestömäärän kasvusta osan muodostaa maahanmuutto. Esim. Oulun seudulla ulkomaalaisten määrä on noussut lähes 6 000:een vuosituhannen alun n. 2 000:sta. Oman ryhmänsä muodostavat pelastustoimialueella oleskelevat kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneet turvapaikanhakijat. Maahanmuuttajille suunnattu turvallisuusopetus sekä globaalien pakolaisongelman mukana leviäviin ääri-ilmiöihin varautuminen ovat osa pelastustoimen tehtäviä. Samalla on huolehdittava mm. turvallisuuskoulutuksesta, jolla tuetaan mm. ikääntyvän väestön asumisturvallisuuden ylläpitoa.

Pelastustoimessa on meneillään useita valtakunnallisia ICT-hankkeita (Erica, Kejo, Tuve, Varanto). Pelastuslaitos varautuu pelastustoimen sekä ensihoidon nykyisten

ohjelmistojen ja laitteiden korvaavien sekä uusittavien järjestelmien käyttöönottoon. Uusilla/uusittavilla järjestelmissä mm. poikkeusoloihin varautuminen ja tietoturvalisuus paranevat. Uudet tietojärjestelmät edellyttävät laitokselta henkilöstöresursointia ja panostusta tietoturvalisuuteen, nostaan samalla myös laitoksen ICT-kustannuksia.

Pelastuslaitoksella on suuria vaikeuksia saavuttaa riskialueita sisäministeriön ohjeistamassa ajassa. Tähän on kiinnitetty huomiota mm. aluehallintoviraston tekemässä peruspalveluja arvioineessa raportissa. Alueen suurimmat ongelmat kohdistuvat Oulun keskustan pohjoispuolisten kaupunginosien 1- ja 2-luokan ja Kaukovainion, Rukan 2-luokan ja Limingan 2-luokan riskialueiden

saavuttamiseen. Tämä johtuu paloasemarakenteen keskeneräisyydestä, mikä tulee korjata kahden uuden paloaseman rakentamisella. Asemien hankesuunnitelmat on saatava toteutusvaiheeseen nopeasti.

Pelastustoimen palveluverkoston ylläpito harvaan asutuilla alueilla on tulevaisuudessa yhä haasteellisempaa. Väestön keskittyminen kasvukeskuksiin, erityisesti Oulun seudulle, jatkuu samalla kun harvaan asutuille alueille jäävän väestön keski-ikä nousee. Myös ikääntyvän väestön toimintakyky heikkenee ja palvelutarpeet kasvavat, samalla kun palokuntatoimintaan kykenevän väestön osuus vähenee. Pelastustoiminnan palveluiden tuottaminen harva-alueilla vaatii tulevaisuudessa lisääntyvää yhteistyötä, uutta ajattelua ja toimintojen kehittämistä.

Kaupunkistrategian toimeenpano

Kaupunginvaltuuston nähdén sitouvat toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2018
Vuosikate ja leasing-hankinnat/netto-investoinnit ovat tasapainossa keskipitkällä aikavälillä	Pelastuksen tulosalueen leasing-hankintojen ja nettoinvestointien taso	Pelastuksen tulosalueen leasing-hankintojen taso (t€)	1,1 M€
		Pelastuksen tulosalueen nettoinvestoinnit (t€)	0 €
	Ensihoidon tulosalueen leasing-hankintojen taso	Ensihoidon tulosalueen leasing-hankintojen taso (t€)	0,2 M€

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2018
Henkilöstön työhyvinvointi nousee	Toteutetaan pelastuslaitoksen työhyvinvointisuunnitelmaa.	Konkreettiset työhyvinvointia parantavat toimenpiteet.	Systemaattinen työhyvinvoinnin kehittämistyö huomioi mm. Kunta10-kyselyn 2016 tulokset.
	Henkilöstön hyvinvointi huomioidaan maakuntauudistuksessa.	Muutosta tukevat toimenpiteet. Riittävä muutosviestintä. Valmisteluhenkilöstön kuormituksen seuranta.	Muutosta tukevat toimenpiteet ja muutosviestintä toteutuvat suunnitellusti. Kuormitus pysyy kohtuullisena.

Kehittäminen

Pelastuslaitos osallistuu laajasti pelastustoimen valtakunnalliseen uudistamishankkeeseen sekä Pohjois-Pohjanmaan maakuntauudistuksen valmisteluihin yhdessä Jokilaaksojen pelastuslaitoksen kanssa. Päivittäistoiminnan ohella pelastustoimen uudistamishanke ja maakuntauudistuksen valmistelu sitovat pelastuslaitoksen resursseja, joten muita varsinaisia kehittämishankkeita ei toteuteta. Pelastuslaitoksen panostus Oulun kaupungin kehittämishankkeisiin tulee pitää minimaalisena.

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin ensihoidon laatu- ja potilasturvallisuustyöryhmän työskentelyä jatketaan PPSHP ensihoitokeskuksen kanssa luodun toimintasuunnitelman mukaisesti.

Vuoden 2018 aikana pilotoidaan ensihoidon fyysisen toimintakyvyn arviointijärjestelmää 2017 tehdyn suunnitelman mukaisesti.

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Pelastuslaitos osallistuu laajasti pelastustoimen valtakunnalliseen uudistamishankkeeseen sekä Pohjois-Pohjanmaan maakuntauudistuksen valmisteluihin yhdessä Jokilaaksojen pelastuslaitoksen kanssa. Vuosina 2018-2019 valmisteluun tarvitaan päätoimisia valmisteluresursseja n. 3-4 henkilötyövuotta. Lisäksi n. 50 henkilöä tekee valmistelutyötä oto-tehtävänä eli virka-apuna nykyisistä organisaatioistaan käsin (työpanos n. 5-50 %). Työskentely maakuntauudistuksen väliaikaishallinnon tehtävissä tapahtuu pääasiassa siten, että henkilö on virkasuhteessa nykyiseen työnantajaan, mutta tekee maakuntauudistuksen tehtäviä. Virka-avusta luovuttavalle organisaatiolle koituvista

kustannusten korvaamisista sovitaan erikseen maakunnan väliaikaishallinnon ja luovuttavan organisaation kesken.

Pelastustoimintaan osallistuvan henkilöstön koulutussuunnitelma vuodelle 2018 valmistuu vuoden 2017 aikana noudattaen aiempien vuosien linjauksia. Sivutoimisen henkilöstön koulutus muuttuu toteutettavaksi laitoksen omana toimintana ostopalvelun sijaan.

Ensihoidon tulosalueen henkilöstön koulutussuunnitelma vuodelle 2018 valmistuu vuoden 2017 aikana noudattaen aiempien vuosien linjauksia.

	TP 2016	Ennuste 2017	TA 2018	Muutos-% (2017-2018)	TS 2019	TS 2020
Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan)						
Vakinaiset	368	398	398	0 %	406	406
Poistuma (eläke- ja muu poistuma)	57	20	22	10 %	21	21
Tilapäiset	63	43	44	2 %	44	44
Organisatoriset muutokset						
Yhteensä	430	461	464	1 %	471	471
HTV (Palkallinen työpanos)						
Vakinaiset	330,6	338	343	1 %	343	343
Tilapäiset	75,9	53	56	6 %	56	56
Yhteensä	406,6	391	399	2 %	399	399
Henkilöstökustannukset (1 000€)						
Palkat ja palkkiot	-18 276	-19 013	-19 759	4 %	-19 957	-20 156
Palkkaperusteinen eläkemaksu	-3 174	-3 279	-3 389	1 %	-3 423	-3 457
Varhe-eläkemaksu	-82	-68	-78	15 %	-79	-80
Muut eläkekulut	-7	0	0		0	0
Muut henkilösivukulut	-1 262	-1 054	-1 047	-2 %	-1 057	-1 068
Yhteensä	-22 801	-23 415	-24 273	4 %	-24 516	-24 76

Investoinnit

Investoinnit 1 000 €	TP 2016	ENN2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Pelastus brutto	1 680	800	360	250	1 585
- rahoitusosuudet	280	800	360	250	350
- myyntitulot	222	(155)	(10)	(140)	145
Pelastustoimi netto	1 128	0	0	0	1 090
Ensihoito	829	0	0	0	1 005
- myyntitulot	32	(20)	0	(25)	30
Ensihoito netto	797	0	0	0	975
LAITOS BRUTTO	2 459	800	360	250	2 590
LAITOS NETTO	1 926	0	0	0	2 065

Investoinnit toteutetaan pitkäntähtäimen investointi- ja öljyntorjuntasuunnitelmien mukaan. Investoinnit rahoitetaan leasingrahoituksella, lukuun ottamatta niitä öljyntorjuntainvestointeja, joihin saadaan 100 %:n avustus.

Leasing-hankinnat

1 000 €	TP 2016	ENN2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Pelastustoimen hankinnat	0	966	1 100	1 190	0
Ensihoidon hankinnat	0	607	205	855	0
LEASING YHTEENSÄ	0	1 573	1 305	2 045	0

Leasing-hankinnat, käyttötalousvaikutukset

1 000 €	TP 2016	ENN2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Pelastustoimen hankinnat	0	5	124	275	308
Ensihoidon hankinnat	0	62	240	275	241
LEASING RAHOITUSTARVE YHT.	0	67	364	550	549

Kaupungin rahoitussopimuksesta johtuen leasing-rahoitus alkaa n. 3-6 kk hankinnasta.

Lainatiedot, tarpeet uusille lainoille sekä muut tase-erät

Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos / Ensihoito 1 000€	ENN 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Uudet lainat	0	0	0	975

Merkittävimmät riskit

Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitoksen merkittävimmät riskit on esitetty riskienhallintasuunnitelmassa 2017-2019.

Merkittävimpänä strategisena riskinä nähdään pelastustoimen uudelleen organisointi maakuntahallinnon alaisuuteen 2019 alkaen. Valmistelun resursoinnista on tehty alustava suunnitelma. Resursointiin liittyy riski valmisteluressurssien riittävydestä ja vaikutuksista hankkeen aikaan sekä pelastuslaitoksen perustoimintojen turvaamiseen vuonna 2018.

Sote- ja maakuntauudistuksen valmistelun aikataulu on siirtynyt toistuvasti eteenpäin, talousarviota laadittaessa aloitusajankohta on 1.1.2020. Pelastuslaitoksen useat avainhenkilöt ovat keskittyneet uudistuksen valmisteluun ja samalla on pidättäytytty muista Oulun kaupungin uudistushankkeista. Tämä aiheuttaa hankaluuksia maakuntauudistuksen pitkittyessä.

Operatiivisista riskeistä merkittävimmät koskevat viesti- ja tietojärjestelmien toimivuutta. Vahinkoriskeinä taas nähdään erilaiset väkivaltilanteet, kiinteistöjen tilaturvallisuus sekä kaluston ja viestijärjestelmien käytettävyys ja toimivuus.

OULUN KAUPUNKI**Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos**

TULOSLASKELMA	TP 2016	TA 2017 (alkup.)	ENN 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
€1 000						
LIIVEVAIHTO	32 840	32 661	33 089	34 628	34 853	35 095
Valmiiden ja keskeneräisten tuott. varastojen lisäys (+) ja vähennys (-)	0	0	0	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	658	660	620	270	427	439
Tuet ja avustukset kunnalta	0	0	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Ostot tilikauden aikana	-1 906	-2 150	-2 044	-2 102	-2 127	-2 163
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	0	0	0	0	0	0
Palvelujen ostot	-2 349	-2 514	-2 368	-2 594	-2 595	-2 637
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-18 276	-18 760	-19 013	-19 759	-19 957	-20 156
Henkilöstösivukulut						
Eläkekulut	-3 263	-3 154	-3 401	-3 467	-3 502	-3 537
Muut henkilöstösivukulut	-1 262	-1 219	-1 001	-1 047	-1 057	-1 068
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 788	-1 788	-1 597	-1 505	-1 304	-1 184
Arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut kulut	-3 429	-3 704	-3 961	-4 427	-4 739	-4 786
LIIEKELYJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	1 225	32	325	-3	-2	3
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	1	0	5	3	2	2
Muut rahoitustuotot	1	0	1	0	0	0
Kaupungille maksetut korkokulut	-27	-30	-19	0	0	-5
Muille maksetut korkokulut	0	0	0	0	0	0
Korvaus peruspääomasta	0	0	0	0	0	0
Muut rahoituskulut	0	-1	0	0	0	0
YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	1 200	1	312	0	0	0
Satunnaiset tuotot ja -kulut						
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset kulut	0	0	0	0	0	0
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	1 200	1	312	0	0	0
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	0	0	0
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	0	0	0
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	1 200	1	312	0	0	0

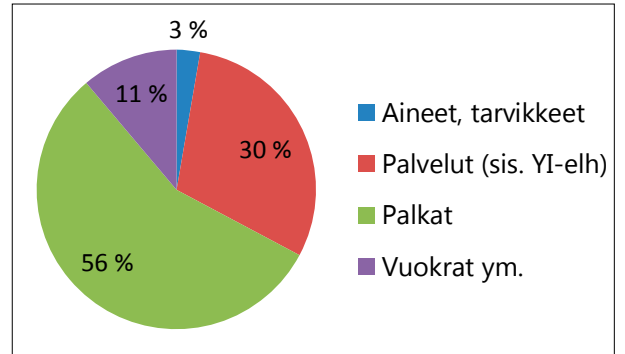
OULUN KAUPUNKI
Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos

RAHOITUSLASKELMA	TP 2016	TA 2017 (alkup.)	ENN 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
€1 000						
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
Liikelylijäämä (-alijäämä)	1 225	32	325	-3	-2	3
Poistot ja arvonalentumiset	1 788	1 788	1 597	1 505	1 304	1 184
Rahoitustuotot ja -kulut	-25	-31	-13	3	2	-3
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0
Muut tulorahoituksen korjauserät	-253	-175	-25	-10	-165	-175
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Investointimenot	-2 535	-800	-800	-360	-250	-2 590
Rah.osuudet investointimenoiksi	309	800	800	360	250	350
Pys. vast. hyöd. luovutustulot	253	0	0	10	165	175
TOIMINNAN JA INVEST. RAHAVIRTA	762	1 614	1 884	1 505	1 305	-1 056
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaam.lis.kunnalle	0	0	0	0	0	0
Antolainasaam.lis.muilta	0	0	0	0	0	0
Antolainasaam.väh.kunnalta	0	0	0	0	0	0
Antolainasaam.väh.muilta	0	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset						
Pitkäaik.lain. lis. kunnalta	0	0	0	0	0	0
Pitkäaik.lain. lis. muilta	0	0	0	0	0	975
Pitkäaik.lain. väh. kunnalle	-644	-556	-945	0	0	0
Pitkäaik.lain. väh. muilta	0	0	0	0	0	0
Lyhytaik.lain.muutos kunnalta	0	0	0	0	0	0
Lyhytaik.lain. muutos muilta	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset						
Peruspääoman muutos	0	0	0	0	0	0
Muut oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Toimeksiant.var.ja po:n muut.	0	0	0	0	0	0
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	0	0	0
Saamisten muutos kunnalta	-1 483	-1 058	-207	-1 505	-1 305	81
Saamisten muutos muilta	948	0	1 090	0	0	0
Korott. velkojen muut.kunnalta	0	0	2	0	0	0
Korott. velkojen muutos muilta	416	0	-1 772	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	-762	-1 614	-1 832	-1 505	-1 305	1 056
RAHAVAROJEN MUUTOS	0	0	52	0	0	0

16.8 Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitos

Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitos vastaa kunnan tehtäväksi lainsäädännöllä määrätyistä ympäristöterveydenhuollon, eläinlääkintähuollon sekä ympäristönsuojelun viranomaistehtävistä seitsemän sopimuskunnan alueella. Tehtävien hoitamisen perusteena on kuntien välinen yhteistoimintasopimus. Yli-lin suuralueen tarvitsemat eläinlääkintähuoltopalvelut ostetaan erilliseen sopimukseen perustuen Oulunkaaren ympäristöpalvelut -yksiköltä.

Päätöksentekoaikana toimii sopimuskuntien luottamushenkilöistä koostuva liikelaitoksen johtokunta. Ympäristötoimi on osa Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut -palvelualueetta.

Kuva 32. Talousarvio 2018, määrärahojen varaukset menolajeittain (%)

Talous

Keskeiset talouden tunnusluvut omistajaohjauksen näkökulmasta

Tunnusluvut	TP 2016	TA 2017 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Toiminnan laajuus (1000 €)						
• Liikevaihto	4 381	4 927	4 927	5 033	5 039	5 039
• Investoinnit	0	0	0	0	0	0
Kannattavuus						
• liikeylijäämä	-1	0	0	0	0	0
• sij.pääoman tuotto, %	0	0	0	0	0	0
• korvaus peruspääomasta ja pääomavelasta %	0	0	0	0	0	0

Ympäristötoimen tilikauden ylijäämän käsittelytapaa muutettiin vuonna 2015. Koska yhteistoimintasopimuksen muita kuntia ei voida pitää ympäristötoimen omistajina, niiden osuutta ylijäämästä ei voi kirjata omaan pääomaan. Yhtenäisen menettelytavan vuoksi myös Oulun kaupungille palautettavan osuuden osalta menetellään samalla tavalla. Kunnille palautettava ylijäämä kirjataan toimintavuoden tuloista siirtovelkaan. Kirjaustavan muutoksen vuoksi ympäristötoimen tulos tulee olla oikaisukirjausten jälkeen 0 euroa.

Ympäristötoimen tulos vuonna 2016 ennen ylijäämän oikaisua oli 623 824,72 euroa ja ylitti valtuuston edellyttämän

109 000 euron ylijäämän 514 824,72 eurolla. Ylijäämän käsittelytavan muutoksen vuoksi ympäristötoimelle ei ole asetettu ylijäämätavoitetta talousarviovuosille 2017-2018 ja suunnittelukaudelle 2019-2020.

Ympäristötoimen palvelutaso pyritään pitämään nykyisellään. Asiakastuloarvio pidetään edellisen vuoden tasolla. Kilpailukyky sopimuksesta johtuen kuntien maksuosuuksia on pienennetty vastaamaan arvioitua säästöä. Kuntaosuudet lasketaan yhteistoimintasopimuksen mukaisesti tammikuussa 2018. Palveluista perittäviä maksuja tarkistetaan tarpeen mukaan.

Liikelaitoksen omaa toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2016	TA 2017 + MUUTOKSET	ENNUSTE 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Bruttomenot	4 407	4 927	4 927	5 033	5 039	5 039
Asiakastulot	1 101	1 107	1 107	1 148	1 154	1 154
Nettomenot (kuntien maksuosuus)	3 280	3 820	3 820	3 885	3 885	3 885
Ylijäämä	624	0	0	0	0	0
Bruttomenot/as	17,87	20,15	20,15	20,59	20,59	20,59
Nettomenot/as	13,84	15,62	15,62	15,89	15,89	15,89

Toimintasuunnitelma 2018

Ympäristötoimi osallistuu aktiivisesti aluehallintouudistuksen valmisteluun.

Ympäristötoimen viranomaistehtävät on määrätty lainsäädännössä ja valtion keskusvirastojen ohjeistuksessa. Laissa määrättyjen tehtävien hoitaminen turvataan tehtävien priorisoinnilla ja riittävällä henkilöstömäärällä. Keskeistä on tasapuolisten palvelujen turvaaminen koko toimialueelle.

Sähköisen asioinnin lisäämistä selvitetään valtakunnallisten ja Oulun kaupungin hankkeiden puitteissa.

Ympäristönsuojeluyksikössä toiminnassa keskeistä on viranomaistehtävien joustava ja tehokas hoitaminen. Erityistä huomiota kiinnitetään lupakäsittelyyn ja ympäristönsuojelulain mukanaan tuomiin muutoksiin. Valvonnassa painopiste on valvontasuunnitelman mukaisessa toiminnassa sekä äkillisesti esille tulevista ongelmakohteissa. Ilmanlaadun seuranta jatketaan toimintakauden 2017-2021 kattavan sopimuksen mukaisesti. Ympäristönsuojeluyksikkö vastaa kaupungin ympäristöohjelman ja ilmastositoumusten seurannasta sekä toimenpiteiden toteutumisen edistämisestä. Kaupunkiorganisaation toimenpiteet ympäristöohjelman ja ilmastostrategian toteuttamiseksi kootaan vuosittaiseen ympäristötilinpäätökseen.

Ympäristöterveydenhuollossa kuntalaisten hyvinvoinnin kannalta keskeisenä tavoitteena on ruokamyrkytysten ennaltaehkäisy ja talousveden laadun turvaaminen. Suunnitelman mukaisessa valvonnassa voimavarat kohdistetaan lakiperusteittain keskusviranomaisten asettamille painopistealueille, kuten talousvettä toimittavien laitosten erityistilannevalmiuksiin. Elintarvikevalvontaa suunnataan kohteisiin, joiden kokonaisriski on vaikutukseltaan laaja-alainen. Sisäilman terveyshaitan arviointi tehdään 2016 voimaan tulleen uuden asumisterveysasetuksen mukaisesti kokonaisarviointia korostaen. Ympäristöterveydenhuolto on mukana valtakunnallisessa valvontatietojen sähköisessä tiedonkeruun kehittämishankkeessa.

Eläinlääkintähuollon toimintavarmuuteen kiinnitetään edelleen huomiota, jotta tuotanto- että lemmikkieläinten kiireinen eläinlääkintäapu ja peruseläinlääkintähuolto tuotetaan laadukkaasti. Toimintaa jatketaan johtokunnan hyväksymän lakisääteisen eläinlääkintähuoltosuunnitelman mukaisesti.

Toimintasuunnitelma 2019-2020

Aluehallintouudistuksen valmistelua jatketaan ja sen aiheuttamat muutokset huomioidaan toiminnassa.

Ympäristönsuojelussa painopiste säilyy lakisääteisissä tehtävissä. Lupien joustavaan valmisteluun ja valvontatehtävien hoitoon kiinnitetään erityistä huomiota.

Ympäristöohjelman ja ilmastositoumusten toimeenpanoa jatketaan yhteistyössä hallintokuntien kanssa.

Ympäristöterveydenhuollossa toimintaa jatketaan vuosille 2015-2019 päivitetyn valvontasuunnitelman mukaisesti ja valvonnan voimavarat kohdennetaan johtokunnan hyväksymille painopistealueille. Sähköiseen valvontatietojen keräämiseen ja julkistamiseen lisäksi osallistutaan keskeisiin valtakunnallisiin ympäristöterveydenhuollon hankkeisiin.

Eläinlääkäripalvelujen tarpeeseen vaikuttavat maatalouden rakennemuutos, tuotantoeläintilojen määrän väheneminen ja keskittyminen yhä suurempiin yksiköihin sekä hevostilojen määrän kasvu. Yksityisten eläinlääkäriklinikoiden määrä tulee alueella kasvamaan. Lisääntynyt palvelutarjonta toimialueella huomioidaan palvelujen määrän ja laajuuden suunnittelussa.

Toimintaympäristöanalyysi

Aluehallintouudistus vaikuttaa ympäristötoimelta edellyttävien palvelujen tuottamiseen.

Kuntien taloudellinen tilanne vaikuttaa oleellisesti myös ympäristötoimen talouteen jatkossa. Tästä johtuen tehtävien priorisointiin sekä koko toimialan tehtävien läpikäymiseen joudutaan kiinnittämään erityistä huomiota. Tärkeää on lakisääteisten tehtävien hoitaminen siten, etteivät asiakkaiden lupaprosessit kestä kohtuuttoman kauan. Samoin eläinlääkintähuollon toimivuus tulee turvata myös jatkossa.

Ympäristötoimen toimialue on laaja käsittäen sekä teollistuneita, palvelujen tuottamiseen keskittyneitä että maatalousvaltaisia alueita. Elinkeinorakenne aiheuttaa ympäristötoimen osaamiselle ja ammattitaidolle erityisiä haasteita. Elinkeinoelämän taloudellinen tilanne vaikuttaa yritysten toimintaan, mikä osaltaan lisää lupa- ja valvontatoimien tarvetta.

EU:n tuomat lainsäädäntövaateet ja uusien lakien voimaantulo vaikuttavat koko ympäristötoimen toimialueen palveluihin. Tämä edellyttää selkeästi työn tuottavuuden lisäämistä sekä uusien toimintatapojen käyttöönottoa.

Kaupunkistrategian toimeenpano

Ympäristötoimen kaupunginvaltuuston nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet sisältyvät palvelujen järjestämishjelmaan, kuntalaisten hyvinvointiin sekä ympäristöohjelmaan.

Kaupunginvaltuuston nähdn sitovat toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso

Strategiset linjaukset / Päämäärä	Toiminnallinen tavoite	Mittarit / Tavoitetaso
Yritysten tuote- ja palveluvienti sekä investoinnit alueelle kasvavat	Tarkoituksenmukaiset ja asiakaslähtöiset palvelut	Viranomaisluvut ja ilmoitukset käsitellään hyvän hallinnon periaatteita noudattaen viivytystä niille asetetuissa tavoiteajoissa Elinkeinoelämän viranomaisvalvonta toiminnan edellyttämällä tasolla ja valvontatoimet on suunnattu säännöksissä ja määräyksissä asetettujen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumiseksi
1.1 Hyvinvoinnin edistäminen ja asiakaslähtöinen palvelujen kehittäminen elämän eri vaiheissa	Terveydelle turvalliset elintarvikkeet ja talousvesi	Talousveden ja elintarvikkeiden laatu hyvä / ei yhtään vesi- tai elintarvikevälikkeistä epidemiaa
3.3 Ympäristövastuulliset toimijat	3.3.3. Ympäristötietoiset päättäjät, asukkaat, yritykset ja työntekijät	Ympäristöohjelman raportointi ja seurannan kehittäminen Ympäristötilinpäätös toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen liitteeksi

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

	TP 2016	Ennuste 2017	TA 2018	Muutos- % (2017-2018)	TS 2019	TS 2020
Henkilöstön määrä (sijaintipaikan mukaan)						
Vakinaiset	43	45	45	0%	45	45
Poistuma (eläke- ja muu poistuma)	2	2	2	0%	1	1
Tilapäiset	14	12	12	0%	12	12
Organisatoriset muutokset	57	-	-	-	-	-
Yhteensä		57	57	0%	57	57
HTV (palkallinen työpanos)						
Vakinaiset	38,2	-	-	-	-	-
Tilapäiset	12,5	-	-	-	-	-
Yhteensä	50,7	-	-	-	-	-
Henkilöstökustannukset (1 000 €)						
Palkat ja palkkiot	-2 202	-2 387	-2 491	4%	-2 450	-2 450
Eläkemenot	-478	-481	-517	12%	-509	-509
Elämenoperust. eläkem.	-21	-22	-36	0%	-36	-36
Muut eläkekulut	5	6	0	0	0	0
Varhemaksut	0	0	0	0%	0	0
Muut henkilösivukulut	-177	-172	-153	-11%	-151	-151
Yhteensä	-2 872	-3 056	-3 197	5%	-3 146	-3 146

Vuoden 2017 ennusteessa on otettu huomioon ympäristötoimelle yhdyskunta- ja ympäristöpalveluista siirtynyt ilmastoasiantuntijan tehtävä. Lisäksi ennuste sisältää valvontaeläinlääkäriin, ympäristötarkastajan ja ympäristönsuojelupäällikön virkojen täytöt irtisanoutumisista johtuen. Vakinaisten ja tilapäisten työntekijöiden määrän arvioidaan pysyvän samalla tasolla vuonna 2018.

Eläkepoistuma vuosina 2018-2020 on arviolta neljä henkilöä. Poistumaa ei voida hyödyntää säästötoimenpiteenä. Lakisääteisten tehtävien lisääntyminen ja sisältömuutokset ovat viime vuosina lisänneet työn määrää.

Ympäristöterveydenhuoltoyksikön terveystarkastajien työn vaatavuuden arviointiin ja tehtäväkohtaisen palkan tarkistamiseen liittyvissä neuvotteluissa päädyttiin sopimukseen, jossa terveystarkastajille maksetaan erillislisää 1.3.2017 alkaen. Erillislisä ei sisällynyt vuoden 2017 talousarvioon.

Lainsäädännön muutokset vaativat erityisasiantuntijoista koostuvassa organisaatiossa ammattitaidon ylläpitämistä ja muuttuvan lainsäädännön omaksumista, mikä on huomioitu henkilöstön koulutussuunnitelmissa.

Kilpailukykysojimus vaikuttaa palkkakustannuksia alentavasti vuosina 2016-2019. Vaikutukset on arvioitu ja otettu huomioon näille vuosille.

Merkittävimmät riskit

Ympäristötoimelle on tehty riskienhallintasuunnitelma, jossa riskit on tunnistettu ja niille on laadittu hallintakeinot. Ympäristötoimen keskeinen tehtävä on varautua seutua ja seudun asukkaita uhkaaviin ympäristöön, elintarvikkeisiin, talous- ja uimavesiin liittyviin riskeihin. Lyhyellä vastauksella saatavilla olevat laboratoriopalvelut ovat merkittävä osa varautumista.

Vuonna 2020 toteutuvaksi kaavailtu aluehallintouudistus koskee koko ympäristötoimen yksikköä, koska ympäristöterveydenhuollon ja eläinlääkintähuollon järjestämisvastuu siirtyy maakunnalle. Mikäli kunta ei tuota näitä palveluita jatkossa, edellyttää muutos seudullisen ympäristönsuojelun uudelleenorganisointia.

Kuntien tiukka taloudellinen tilanne ja sen vaikutus yhteistoimintaan sitoutumiseen sekä tulorahoitukseen ovat riskejä, jotka edellyttävät kuntien yhteistoiminnan jatkamista, tehtävien priorisointia ja keskittymistä ydintehtäviin.

Julkisen eläinlääkäripalveluiden lakisääteisyys, tuottamisvelvollisuuden laajuus ja mahdollinen yhtiöittämisvelvollisuus ovat nousseet tarkasteltaviksi yksityisen palvelutarjonnan lisääntyessä Oulussa.

Hallinnon keventämiseen tähtäävä lainsäädäntö voi osaltaan vaikuttaa tuloihin. Esimerkiksi lupamenettelyn poistaminen tai muuttaminen ilmoitusmenettelyksi vähentää tuloja. Asian käsittelyn edellyttämä työmäärä ei kuitenkaan vähene samassa suhteessa.

Toimintaympäristö on monimutkaistunut ja tehtävien hoitamisessa joudutaan entistä laaja-alaisemmin ratkaisemaan asioita, jotka koskevat uusia elinkeinoaloja tai tapoja tuottaa palveluita ja joita varten ei ole laadittu suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä.

Asiakkaiden taholta lisääntynyt henkinen painostus ja uhkailu vaikuttavat henkilöstön hyvinvointiin ja työkykyyn. Henkilöturvallisuudesta tulee huolehtia erityisesti eläinlääkintähuollossa sekä tarkastustehtävissä, joihin liittyy yksinyöskentelyä.

Digitalisaatio palvelee asiakaslähtöisyyttä ja toiminnan tehostamista. Tähän liittyvä merkittävä riski on tietojärjestelmien toimivuus.

OULUN KAUPUNKI**Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitos**

RAHOITUSLASKELMA	TP 2016	TA 2017 (alkup.)	ENN 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
€1 000						
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-1	0	0	0	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	1	0	0	0	0	0
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0
Muut tulorahoituksen korjaukset	0	0	0	0	0	0
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Investointimenot	0	0	0	0	0	0
Rah.osuudet investointimenoihin	0	0	0	0	0	0
Pys. vast. hyöd. luovutustulot	0	0	0	0	0	0
TOIMINNAN JA INVEST. RAHAVIRTA	0	0	0	0	0	0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaam.lis.kunnalle	0	0	0	0	0	0
Antolainasaam.lis.muilta	0	0	0	0	0	0
Antolainasaam.väh.kunnalta	0	0	0	0	0	0
Antolainasaam.väh.muilta	0	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset						
Pitkäaik.lain. lis. kunnalta	0	0	0	0	0	0
Pitkäaik.lain. lis. muilta	0	0	0	0	0	0
Pitkäaik.lain. väh. kunnalle	0	0	0	0	0	0
Pitkäaik.lain. väh. muilta	0	0	0	0	0	0
Lyhytaik.lain.muutos kunnalta	0	0	0	0	0	0
Lyhytaik.lain. muutos muilta	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset						
Peruspääoman muutos	0	0	0	0	0	0
Muut oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Toimeksiant.var.ja po:n muut.	0	0	0	0	0	0
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	0	0	0
Saamisten muutos kunnalta	639	0	128	0	0	0
Saamisten muutos muilta	21	0	158	0	0	0
Korott. velkojen muut.kunnalta	478	0	-478	0	0	0
Korott. velkojen muutos muilta	-1 138	0	-216	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	0	0	-408	0	0	0
RAHAVAROJEN MUUTOS	0	0	-408	0	0	0

17 Oulun kaupungin tytäryhteisöjen tulostavoitteet

17.1 Tytäryhteisöt

17.1.1 Oulun Energia-konserni

Taloustavoitteet

	TP 2016	Ennuste 2017	Budjetti 2018
Liikevaihto, t€	288 132	276 187	288 000
Liikevoitto, t€	39 779	35 958	34 000
Tilikauden voitto/tappio, t€	20 419	18 896	21 000
Tase, t€	895 160	896 000	946 000
Investoinnit, t€	31 060	34 728	84 450
SIPO-%	6	6	5
Omavaraisuusaste %	60	60	58

Oulun Energia Oy

	TP 2016	Ennuste 2017	Budjetti 2018
Liikevaihto, t€	215 391	204 507	215 000
Liikevoitto, t€	22 231	18 259	22 000
Tilikauden voitto/tappio, t€	4 855	3 250	4 000
Tase, t€	784 986	785 000	835 000
Investoinnit, t€	19 402	21 300	71 300
SIPO-%	4	3	2
Omavaraisuusaste %	66	64	61

Oulun Energian yhtiöittämisessä asetettu tuloutustavoite yhtiölle (KV 16.6.2014)

	2018	2019	2020
Lähipiirikorkomenot	7.2 milj. €	7.9 milj. €	7.7 milj. €
Osingot	3.7 milj. €	3.6 milj. €	3.7 milj. €
Pääoman palautus	5.9 milj. €	6.2 milj. €	6.2 milj. €
Pääomalainan lyhennys	2.1 milj. €	2.1 milj. €	2.1 milj. €

17.1.2 Oulun Satama Oy

Taloustavoitteet

	TP 2016	Ennuste 2017	Budjetti 2018
Liikevaihto, t€	8 020	8 439	8 582
Liikevoitto, t€	1 277	363	606
Tilikauden voitto/tappio, t€	574	5	2
Tase, t€	44 662	47 200	54 000
Investoinnit, t€	1 156	9 726	7 250
SIPO-%	3	1	1
Omavaraisuusaste %	69	65	55

17.1.3 Kiertokaari Oy

Taloustavoitteet

	TP 2016	Ennuste 2017	Budjetti 2018
Liikevaihto, t€	18 001	14 200	14 400
Liikevoitto, t€	2 498	1 087	1 270
Tilikauden voitto/tappio, t€	1 647	869	592
Tase, t€	17 788	18 898	19 765
Investoinnit, t€	451	2 313	1 350
SIPO-%	23	14	7
Omavaraisuusaste %	51	51	59

17.1.4 Nallikari Seaside Oy

Taloustavoitteet

	TP 2016	Ennuste 2017	Budjetti 2018
Liikevaihto, t€	1 246	1 420	1 500
Liikevoitto, t€	79	140	150
Tilikauden voitto/tappio, t€	15	80	0
Tase, t€	4 763	4 787	4 800
Investoinnit, t€	2 102	142	0
SIPO-%	2	2	2
Omavaraisuusaste %	39	35	35

17.1.5 Sivakka-konserni

Taloustavoitteet

	TP 2016	Ennuste 2017	Budjetti 2018
Liikevaihto, t€	55 005	57 168	58 025
Liikevoitto, t€	10 319	10 570	8 000
Tilikauden voitto/tappio, t€	5 465	5 808	5 000
Tase, t€	314 583	323 465	330 000
Investoinnit, t€	20 338	12 500	9 000
SIPO-%	4	4	4
Omavaraisuusaste %	32	33	33

17.1.6 Haukiputaan Kehitys Oy

Taloustavoitteet

	TP 2016	Ennuste 2017	Budjetti 2018
Liikevaihto, t€	2 273	1 984	1 900
Liikevoitto, t€	520	662	266
Tilikauden voitto/tappio, t€	275	138	89
Tase, t€	12 193	12 603	12 330
Investoinnit, t€	100	80	100
SIPO-%	5	6	2
Omavaraisuusaste %	87	89	92

17.1.7 Oulun Pysäköinti Oy

Taloustavoitteet

	TP 2016	Ennuste 2017	Budjetti 2018
Liikevaihto, t€	3 767	3 422	3 513
Liikevoitto, t€	290	15	-15
Tilikauden voitto/tappio, t€	-516	-715	-728
Tase, t€	87 647	86 115	84 012
Investoinnit, t€	2 665	0	130
SIPO-%	Neg.	Neg.	Neg.
Omavaraisuusaste %	58	58	58

17.1.8 Oulun Kaupunginteatteri Oy

Taloustavoitteet

	TP 2016	Ennuste 2017	Budjetti 2018
Liikevaihto, t€ (lipputulot + vuokratulot)	1 625	1 630	1 650
Tuet ja avustukset, t€	7 289	7 044	6 954
Liikevoitto, t€	-4	6	0
Tilikauden voitto/tappio, t€	-4	6	0
Tase, t€	2 213	2 345	2 440
Investoinnit, t€	116	150	100
Omavaraisuusaste %	44	40	40

17.1.9 Oulun Ammattikorkeakoulu Oy

Taloustavoitteet

	TP 2016	Ennuste 2017	Budjetti 2018
Liikevaihto, t€	55 973	55 030	53 737
Liikevoitto, t€	327	326	14
Tilikauden voitto/tappio, t€	322	321	10
Tase, t€	23 538	23 000	22 500
Investoinnit, t€	1 049	1 250	1 000
SIPO-%	4	2	0
Omavaraisuusaste %	76	79	77

17.1.10 Monetra Oy

Taloustavoitteet

	TP 2016	Ennuste 2017	Budjetti 2018
Liikevaihto, t€	14 442	26 000	27 000
Liikevoitto, t€	140	28	65
Tilikauden voitto/tappio, t€	111	0	50
Tase, t€	3 994	6 900	7 500
Investoinnit, t€	663	500	500
SIPO-%	13	3	8
Omavaraisuusaste %	21	12	11

17.1.11 ScanLab Oy

Taloustavoitteet

	TP 2016	Ennuste 2017	Budjetti 2018
Liikevaihto, t€	731	755	782
Liikevoitto, t€	30	13	23
Tilikauden voitto/tappio, t€	23	10	19
Tase, t€	393	393	393
Investoinnit, t€	14	35	20
SIPO-%	11	5	8
Omavaraisuusaste %	71	72	72

17.1.12 Työterveys Virta Oy

Taloustavoitteet

	TP 2016 *)	Ennuste 2017	Budjetti 2018
Liikevaihto, t€		10 628	11 676
Liikevoitto, t€		-333	-44
Tilikauden voitto/tappio, t€		-333	-54
Tase, t€		2 528	1 944
Investoinnit, t€		240	50
SIPO-%		neg	neg
Omavaraisuusaste %		11	11

*) Yhtiöllä on käynnissä ensimmäinen tilikausi, jonka johdosta TP 2016 lukuja ei ole saatavilla

17.1.13 Oulun Tuotantokeittiö Oy

Taloustavoitteet

	TP 2016 *)	Ennuste 2017	Budjetti 2018
Liikevaihto, t€		912	6 641
Liikevoitto, t€		-358	-158
Tilikauden voitto/tappio, t€		-385	-263
Tase, t€		12 300	12 000
Investoinnit, t€		11 000	200
SIPO-%		neg	neg
Omavaraisuusaste %		15	17

*) Yhtiöllä on käynnissä ensimmäinen tilikausi, jonka johdosta TP 2016 lukuja ei ole saatavilla

17.2 Kuntayhtymät

17.2.1 Oulun seudun koulutuskuntayhtymä

Taloustavoitteet

	TP 2016	Ennuste 2017	TA 2018
Toimintatuotot, t€	90 730	80 704	83 000
Toimintakulut, t€	78 251	76 364	80 900
Toimintakate, t€	13 185	5 278	2 100
Vuosikate, t€	12 873	5 135	2 000
Investoinnit, t€	3 814	7 736	10 000
Tase, t€	134 953	130 000	127 000
Omavaraisuusaste, %	66	64	62

17.3 Säätiöt

17.3.1 Oulun palvelusäätiö

Taloustavoitteet

	TP 2016	Ennuste 2017	TA 2018
Toimintatuotot, t€	12 409	12 600	12 888
Toimintakulut, t€	-12 058	-12 550	-12 888
Tuotto/kulujäämä, t€	351	50	0
Yleisavustukset, t€	7	2	0
Tilikauden yli/alijäämä, t€	77	0	0
Investoinnit, t€	0	0	0
Tase, t€	7 780	7 500	7 500
Omavaraisuusaste, %	54	54	55

17.3.2 Oulun musiikkijuhlasäätiö

Taloustavoitteet

	TP 2016	Ennuste 2017	TA 2018
Toimintatuotot, t€	183	185	210
Toimintakulut, t€	-383	380	380
Tuotto/kulujäämä, t€	-200	-195	-170
Yleisavustukset, t€	202	201	200
Tilikauden yli/alijäämä, t€	2	6	30
Investoinnit, t€	0	0	0
Tase, t€	20	20	20
Omavaraisuusaste, %	58	58	58

LIITTEET

Liite 1. Väestö – oulu

OULU															
- väestö 1.1.2017															
- väestösuunnite vuosille 2022 ja 2027															
SUURALUE	VUOSI	0	1-2	3-6	0-6	7-12	13-15	16-18	19-24	0-28	25-64	65-	75-	85-	YHT.
1 Keskusta	2017	114	207	360	681	396	201	422	4 034	8 301	10 488	4 389	2 278	691	20 611
	2022	109	199	345	653	407	235	431	3 995	8 515	11 486	5 238	2 679	765	22 445
	2027	100	181	315	595	370	217	493	4 355	8 780	11 778	6 095	3 366	897	23 902
2 Höyhtyä	2017	71	138	302	511	505	228	297	1 050	3 150	4 510	1 897	976	336	8 998
	2022	62	121	265	449	490	265	292	876	3 016	4 727	2 288	1 121	394	9 387
	2027	70	135	296	501	470	255	321	882	3 040	5 232	2 605	1 584	491	10 266
3 Oulunsuu	2017	51	150	285	486	440	199	288	922	2 981	4 231	1 441	630	131	8 007
	2022	44	130	248	422	423	225	313	790	2 727	4 145	1 665	787	171	7 983
	2027	43	127	241	410	352	214	316	720	2 523	4 092	1 811	944	228	7 916
4 Kauko- vainio	2017	66	151	226	443	267	134	239	1 217	2 904	3 317	1 178	579	164	6 795
	2022	58	131	196	386	286	133	245	1 077	2 772	3 511	1 325	617	170	6 962
	2027	59	136	204	399	254	125	267	1 190	2 873	3 618	1 584	840	226	7 438
5 Nuotta- saari	2017	11	13	14	38	40	15	39	442	791	752	203	90	12	1 529
	2022	19	23	24	66	54	21	54	571	1 085	1 111	375	165	22	2 252
	2027	25	29	32	86	60	28	73	822	1 366	1 133	421	226	25	2 622
6 Kaakkuri	2017	244	520	1 259	2 023	1 811	655	574	1 163	7 018	7 556	949	330	64	14 731
	2022	214	456	1 104	1 775	1 737	859	641	842	6 637	7 570	1 184	482	72	14 607
	2027	200	427	1 034	1 661	1 479	825	651	782	6 102	7 383	1 367	623	95	14 149
7 Maikkula	2017	98	230	429	757	743	353	366	599	3 191	4 821	1 122	353	51	8 761
	2022	76	178	332	587	692	375	354	456	2 899	4 550	1 463	479	71	8 475
	2027	66	155	289	510	571	364	358	443	2 660	4 153	1 624	608	91	8 022
8 Tuira	2017	83	169	243	495	233	111	202	1 438	3 311	4 849	2 180	1 079	350	9 508
	2022	78	159	228	465	269	123	204	1 378	3 220	5 032	2 539	1 174	384	10 011
	2027	72	146	211	429	255	120	229	1 475	3 215	5 128	2 797	1 456	457	10 433
9 Puolivälin- kangas	2017	75	131	275	481	411	169	202	901	2 632	3 707	1 466	663	196	7 337
	2022	63	110	232	406	433	201	212	760	2 542	3 580	1 696	807	252	7 286
	2027	60	104	219	383	405	205	220	741	2 487	3 623	1 848	967	340	7 425
10 Koskela	2017	125	208	419	752	512	234	327	1 898	4 786	6 439	1 730	621	121	11 892
	2022	109	181	365	656	550	258	389	1 576	4 631	6 966	2 106	804	139	12 500
	2027	104	172	347	623	523	277	392	1 575	4 567	7 012	2 483	995	180	12 884
11 Pate- niemi	2017	125	257	582	964	873	476	477	745	3 991	6 424	2 047	846	198	12 006
	2022	118	243	550	911	797	465	407	763	3 758	6 367	2 467	1 000	271	12 178
	2027	126	260	589	975	829	506	431	776	3 895	6 588	3 097	1 393	334	13 203
12 Kajon- harju	2017	310	700	1 387	2 397	1 862	690	506	2 291	9 435	10 230	1 063	263	63	19 039
	2022	298	672	1 332	2 302	1 950	890	692	1 988	9 595	10 839	1 387	342	95	20 048
	2027	303	685	1 357	2 345	1 850	900	869	2 212	9 838	10 924	1 645	466	129	20 745
13 Mylly- oja	2017	94	201	432	727	696	353	364	694	3 323	5 265	2 014	790	200	10 113
	2022	88	187	403	678	659	357	323	675	3 100	5 221	2 325	979	257	10 239
	2027	77	164	352	593	616	349	338	634	2 894	5 060	2 599	1 269	320	10 189
14 Sangin- suu	2017	3	8	20	31	51	21	19	22	156	319	129	40	11	592
	2022	2	6	16	25	50	20	20	20	150	260	150	50	15	545
	2027	2	5	13	20	50	20	20	20	145	240	160	60	15	530
15 Korven- suora	2017	122	254	583	959	783	320	304	354	3 048	4 281	738	248	67	7 739
	2022	121	253	580	954	768	408	354	380	3 146	4 682	933	368	90	8 479
	2027	118	246	564	928	762	410	355	415	3 106	4 580	1 035	545	132	8 486
16 Yli- kiiminki	2017	50	91	280	421	399	162	101	99	1 296	1 643	617	233	68	3 442
	2022	44	80	246	369	404	195	135	64	1 271	1 593	728	250	83	3 488
	2027	43	77	238	358	384	187	142	61	1 235	1 489	851	327	98	3 472
17 Hiukka- vaara	2017	81	183	280	544	246	84	101	195	1 385	1 563	158	39	10	2 891
	2022	178	403	617	1 198	589	210	313	367	2 826	3 241	386	123	31	6 305
	2027	242	546	836	1 624	1 078	400	426	644	4 320	5 001	644	195	64	9 817

20	2017	171	376	952	1 499	1 457	662	592	600	5 190	6 337	1 976	798	195	13 123
Hauki-	2022	163	359	909	1 432	1 485	729	655	645	5 401	6 677	2 269	1 030	235	13 891
pudas	2027	170	373	944	1 487	1 424	720	712	643	5 436	6 787	2 508	1 274	290	14 281
21	2017	69	152	376	597	705	343	299	250	2 341	3 156	875	269	45	6 225
Kello	2022	57	125	309	491	711	362	365	262	2 356	3 154	1 143	363	62	6 488
	2027	48	106	263	417	682	379	382	276	2 305	3 134	1 342	478	95	6 612
30	2017	132	275	662	1 069	1 076	512	410	402	3 724	3 940	1 084	404	94	8 493
Kiiminki	2022	111	232	559	903	1 008	564	488	428	3 677	4 074	1 348	498	104	8 812
	2027	111	232	557	900	929	567	541	440	3 558	4 190	1 507	740	169	9 074
31	2017	61	136	285	482	538	270	225	234	1 911	2 683	678	181	35	5 110
Jääli	2022	42	95	198	335	527	274	245	245	1 780	2 657	864	234	36	5 147
	2027	39	86	181	306	515	274	253	254	1 713	2 657	1 090	401	62	5 348
40	2017	139	363	710	1 212	1 190	537	493	542	4 307	4 836	1 219	441	91	10 029
Oulunsalo	2022	141	370	723	1 234	1 225	573	512	586	4 347	4 918	1 530	589	116	10 578
	2027	133	348	682	1 163	1 205	577	542	620	4 326	5 101	1 752	873	175	10 961
50	2017	28	57	131	216	193	101	81	98	737	883	499	249	73	2 031
Yli-Ii	2022	15	41	84	140	139	79	53	61	690	669	395	226	76	1 535
	2027	14	37	76	126	129	87	56	50	697	648	425	237	85	1 522
Laitokset	2017	7	29	68	104	114	70	147	170	736	794	125	57	25	1 524
yms.	2022	3	10	46	59	95	104	149	100	751	737	77	39	21	1 321
	2027	3	13	86	102	106	63	155	119	607	596	81	87	35	1 222

OULU yhteensä

OULU	2017	2 330	4 999	10 560	17 889	15 541	6 900	7 075	20 360	80 645	103 024	29 737	12 457	3 291	200 526
YHT.	2022	2 217	4 764	9 913	16 894	15 749	7 925	7 843	18 905	80 893	107 767	35 879	15 206	3 934	210 962
	2027	2 227	4 793	9 925	16 944	15 300	8 068	8 540	20 149	81 688	110 146	41 371	19 956	5 031	220 519

Liite 2. Lista tilivelvollisista

Luottamushenkilötoimielimet

Kaupunginhallitus ja sen jaostot
Lautakunnat ja niiden jaostot
Johtokunnat ja niiden jaostot

Viranhaltijat

Konsernihallinto:

Kaupunginjohtaja
Talousjohtaja
Henkilöstöjohtaja
Konsernipalvelut yksikön johtaja
Sisäisen tarkastuksen päällikkö

Ulkoisen tarkastus:

Kaupunginreviisori

Sivistys- ja kulttuuripalvelut:

Sivistys- ja kulttuurijohtaja
Lukiojohtaja
Perusopetus- ja nuorisajohtaja
Varhaiskasvatusjohtaja
Liikuntajohtaja
Kulttuurijohtaja

Hyvinvointipalvelut:

Hyvinvointijohtaja
Sosiaalityöntekijä
Vanhustyönjohtaja
Terveystyöntekijä

Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut:

Yhdyskuntajohtaja
Asemakaavapäällikkö
Kaupungingeodeetti
Kaupungininsinööri
Ympäristöjohtaja
Rakennusvalvonnan johtaja

Liikelaistosten johtajat:

Oulun Serviisin johtaja
Oulun Teknisen liikelaitoksen johtaja
Oulun Tietotekniikan johtaja
Oulun Veden johtaja
Oulun Tilakeskuksen johtaja
Business Oulu liikelaitoksen johtaja
Pelastusjohtaja

Liite 3. Talousarvion 2018 ja ts2019-20 valmistelu- ja käsittelyvaiheet

Oulun kaupungin vuoden 2018 talousarviota ja taloussuunnitelmaa 2019-20 on valmisteltu maaliskuusta 2017 alkaen seuraavien päävaiheiden kautta:

Ajankohta	Valmistelu	Valmistelijataho	Kuvaus
Kevät 2017			
Huhtikuu	Hallintokuntaseminaarit	Viranhaltijajohto kaupunginjohtajan johdolla	Vuoden 2018 toiminnalliset tavoitteet, tavoitteiden toteutumiseksi varatut resurssit, investointien taso
Toukokuu	Talousarviota koskevat valtuutettujen aloitteet	Kaupunginvaltuusto	Talousarviota koskevien valtuutettujen aloitteiden määräaika 15.5.2017.
	Kaupunginhallitus hyväksyi suunnitteluohjeen 29.5.2017 § 155	Kaupunginhallitus	Kaupunginhallituksen linjaukset talousarvion valmistelulle, suuntaviivat talousarvion sisällölle ja muodolle sekä ohjeet valmistelutavalle ja -aikataululle. Keskeisenä suunnittelun lähtökohtana on kaupungin tulopohja (toimintatulot, verotulot ja valtionosuudet), toimintaympäristön ja sen muutosten pohjalta muodostetut sitovuudet hallintokunnittain sekä koko kaupungin tuloslaskelma- ja rahoituslaskelmakehys.
Kesäkuu	Talousarvioseminaari 13.6.2017	Kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus	Vuoden 2018 toiminnan ja talouden lähtökohdat, talousarvion linjaukset.
Syysy 2017			
Elokuu	Lauta- ja johtokuntien talousarvioesitykset 25.8.2017 mennessä	Lauta- ja johtokunnat	Lauta- ja johtokuntien esityksissä huomioitiin myös kaupunginvaltuutettujen tekemät vuotta 2018 koskevat aloitteet.
Syyskuu	Kaupunginjohtajan budjettiriihi	Viranhaltijajohto kaupunginjohtajan johdolla	Lauta- ja johtokuntien esitysten tasapaino ja toiminnalliset tavoitteet suhteessa taloudelliseen liikkumavaraan.
Lokakuu	Kaupunginjohtajan talousarvioesitys 9.10.2017	Kaupunginjohtaja	
	Kaupunginvaltuuston seminaari 16.10.2017	Kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus	Talousarvion lähetekeskustelu
	Kaupunginhallituksen muutosesitykset 18.10.2017 mennessä	Kaupunginhallitus	Kaupunginhallituksen jäsenten muutosesitykset kaupunginjohtajan talousarvioesitykseen, määräaika 18.10.2017
	Veropäätös 2017	Kaupunginvaltuusto	
Marraskuu	Kaupunginhallituksen budjettiriihi 1.-2.11.2017	Kaupunginhallitus	
	Kaupunginhallituksen päätös hallituksen esitykseksi 13.11.2017	Kaupunginhallitus	Kaupunginhallituksen päätös KH:n talousarvioesityksestä kokouksessa 13.11.2017
	Kaupunginvaltuuston talousarviokäsittely: muutosesitykset ja ponnet 27.11.2017	Kaupunginvaltuusto	Kaupunginvaltuuston kokouksen 27.11.2017 yhteydessä KV:n jäsenten muutosesitykset ja toivomusponnet
Joulukuu	Kaupunginvaltuuston päätös TA2018 ja TS2019-2020	Kaupunginvaltuusto	Kaupunginvaltuuston päätös talousarviosta 2018 ja taloussuunnitelmasta 2019-2020 KV:n kokouksessa 11.12.2017

Oulun Kaupunki
Konsernihallinto
2018